

Làm việc cùng
Chương trình Nhân quyền
Liên Hợp Quốc:

Sổ tay cho Xã hội Dân sự

United Nations
Human Rights

OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS

Làm việc cùng
Chương trình Nhân quyền
Liên Hợp Quốc

Sổ tay cho Xã hội Dân sự

New York và Geneva, 2008

Thiết kế và hình thức của ấn phẩm này không nhằm biểu đạt bất kỳ quan điểm nào của Ban thư ký Liên Hợp quốc về vị thế pháp lý của bất kỳ quốc gia, lãnh thổ, thành phố hay khu vực nào cũng như chính quyền của những đơn vị đó, hoặc liên quan đến biên giới và lãnh thổ của các đơn vị này.

HR/PUB/06/10/Cập nhật lần 1

Sổ tay này được thực hiện với sự hỗ trợ tài chính của Rights & Democracy

Dịch từ bản tiếng Anh “Working with the United Nations Human Rights Programs: A Handbook for Civil Society” với sự cho phép của Văn phòng Cao ủy Liên Hợp Quốc về Nhân quyền – Văn phòng Bangkok (bản tiếng Anh và các ngôn ngữ khác của LHQ có tại <http://www.ohchr.org/EN/PublicationsResources/Pages/SpecialIssues.aspx>)

Một số thông tin được người dịch cập nhật so với bản tiếng Anh năm 2008.

Người dịch: Nghiêm Hoa, 5/2014.

Góp ý về việc sử dụng các thuật ngữ bằng tiếng Việt hoặc các chi tiết trong bản dịch, xin vui lòng liên lạc với ngkiemhoa@gmail.com

Lời nói đầu

Viết lời nói đầu cho cuốn Sổ tay này là một trong những việc đầu tiên tôi làm trên cương vị Cao ủy Nhân quyền. Tôi nghĩ việc này thật phù hợp. Việc này cho tôi một cơ hội sớm để, từ vị trí mới này, nhấn mạnh điều tôi luôn tin tưởng trong suốt sự nghiệp mình. Tôi luôn tin vào năng lực biến đổi của xã hội dân sự. Không ai có thể xem nhẹ những đóng góp của xã hội dân sự với sự phát triển của các tiêu chuẩn quốc tế về nhân quyền, việc vận động cho nhân quyền cũng như việc vận hành của các cơ chế nhân quyền được đề cập trong cuốn Sổ tay này. Ngày nay, những quan điểm, kiến thức thực tế và học thuật của xã hội dân sự đóng vai trò quan trọng hơn bao giờ hết với phong trào nhân quyền để có thể đạt được công lý và bình đẳng cho tất cả mọi người.

Vì vậy, Văn phòng của tôi coi việc hợp tác với xã hội dân sự là một ưu tiên chiến lược, vì việc hợp tác ấy thúc đẩy những mục tiêu chung của chúng ta, giúp giải quyết những quan tâm chung, và *hỗ trợ nhiệm vụ* của văn phòng cũng như những sáng kiến ở cả các hội sở chính và trên thực địa.

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng đóng góp tích cực cho các chuyên gia độc lập trong các cơ chế nhân quyền đã có từ lâu, bao gồm các ủy ban công ước và các thủ tục đặc biệt. Quan trọng hơn, sức nặng vai trò và kiến thức của họ cũng đã được đưa vào hoạt động của Hội đồng Nhân quyền, cơ quan liên chính phủ mới thay thế Ủy ban Nhân quyền từ tháng 6/2006.

Những người bảo vệ nhân quyền, các tổ chức phi chính phủ và tất cả các bên liên quan khác trong xã hội dân sự tiến hành công việc nhân quyền của họ theo nhiều cách khác nhau: họ chia sẻ thông tin, vận động và giám sát chặt chẽ các quyền con người; báo cáo các vi phạm, hỗ trợ nạn nhân; và thực hiện các chiến dịch xây dựng những tiêu chuẩn nhân quyền mới. Họ làm những việc đó từ cộng đồng của họ và những người họ chịu trách nhiệm. Họ khiến những người không quyền lực có thể lên tiếng ở những nơi mà nếu không có sự đóng góp đó, những nơi như các diễn đàn và các cơ chế quốc tế về nhân quyền, sẽ nằm ngoài tầm với của các nạn nhân. Rõ ràng, cần có sự tham gia của các tác nhân xã hội dân sự để hiểu sâu sắc và làm chủ việc vận hành của các thiết chế nhân quyền trong nước, khu vực và quốc tế. Cuốn Sổ tay này nhằm đóng góp vào nỗ lực ngày càng tăng đó.

Cuối cùng, cho phép tôi nhấn mạnh rằng việc giới thiệu cuốn Sổ tay này cũng đồng thời với việc chúng ta cùng kỷ niệm 60 năm Tuyên ngôn Nhân quyền toàn cầu. Những lời hứa về công lý, nhân phẩm và nhân quyền cho tất cả mọi người trong Tuyên ngôn vẫn còn chưa đạt được.

Chúng ta phải hết sức kiên trì nỗ lực để những nguyên tắc của Tuyên ngôn Toàn cầu kết quả với những cộng đồng khác nhau mà chúng ta phụng sự. Tôi hy vọng rằng cuốn Sổ tay này sẽ giúp các nhân tố trong xã hội dân sự hiểu và tiếp cận với hệ thống nhân quyền của Liên Hợp Quốc. Đây là một nguồn lực khiêm tốn nhưng đáng kể trong nỗ lực chung của chúng ta để nhân quyền, nhân phẩm và bình đẳng trở thành hiện thực trên toàn cầu.

Navanethem Pillay

Cao ủy Liên Hợp Quốc về Nhân quyền

Mục lục

GIỚI THIỆU	6
I. GIỚI THIỆU VĂN PHÒNG CAO ỦY LIÊN HỢP QUỐC VỀ NHÂN QUYỀN	9
II. CÁC CHƯƠNG TRÌNH HỌC BỔNG VÀ ĐÀO TẠO CỦA OHCHR.....	22
III. CÁC ÁN PHẨM VÀ TÀI LIỆU CỦA OHCHR	31
IV. CÁC ỦY BAN CÔNG ƯỚC	36
V. HỘI ĐỒNG NHÂN QUYỀN.....	76
VI. CÁC THỦ TỤC ĐẶC BIỆT.....	108
VII. KIỂM ĐIỂM ĐỊNH KỲ PHỔ QUÁT.....	134
VIII. GỬI KHIẾU NẠI TỔ GIÁC MỘT VI PHẠM NHÂN QUYỀN.....	149
IX CÁC QUỸ VÀ KHOẢN TÀI TRỢ.....	169

Danh mục chữ viết tắt

ACT	Dự án hỗ trợ Cộng đồng đồng hành (“Assisting Communities Together”)
CAT	Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục
CEDAW	Công ước về Xóa bỏ Mọi hình thức phân biệt đối xử với Phụ nữ
CRC	Công ước về Quyền Trẻ em
ECOSOC	Hội đồng Kinh tế và Xã hội
ICCPR	Công ước Quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị
ICERD	Công ước Quốc tế về Xóa bỏ mọi hình thức Phân biệt Chủng tộc
ICESCR	Công ước Quốc tế về Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa
ICRMW	Công ước Quốc tế về Bảo vệ tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ
LDC	Các nước chậm phát triển
NGO	Tổ chức phi chính phủ
NHRI	Cơ quan Nhân quyền Quốc gia
OHCHR	Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc
OPCAT	Nghị định thư tùy chọn bổ sung Công ước Chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục
UNDEF	Quý Dân chủ của LHQ
UNDP	Chương trình Phát triển của LHQ
UNESCO	Tổ chức LHQ về Giáo dục, Khoa học và Văn hóa
UNITAR	Viện Đào tạo và Nghiên cứu của LHQ
UPR	Cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

GIỚI THIỆU

Về cuốn Sổ tay

Làm việc với Chương trình Nhân quyền Liên Hợp Quốc: Sổ tay cho Xã hội dân sự hướng đến các tác nhân xã hội dân sự, những người hàng ngày đang đóng góp cho việc thúc đẩy, bảo vệ nhân quyền và sự tiến bộ của nhân quyền ở nhiều nơi khác nhau trên thế giới.

Được xây dựng trên cơ sở một cuộc khảo sát với những người sử dụng bản đầu tiên của cuốn Sổ tay – Làm việc với Văn phòng Cao ủy Liên Hợp Quốc (LHQ) về Nhân quyền: Sổ tay cho các Tổ chức Phi chính phủ (2006) – phiên bản mới này được cập nhật và điều chỉnh với trọng tâm là các cơ quan và cơ chế Nhân quyền của LHQ. Đối tượng sử dụng cuốn sổ tay là tất cả các nhân tố trong xã hội dân sự, không chỉ với các tổ chức phi chính phủ. Cuốn Sổ tay này giải thích xã hội dân sự có thể làm việc như thế nào với nhiều cơ quan và cơ chế nhân quyền khác nhau của LHQ. Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ hy vọng rằng cuốn Sổ tay này sẽ giúp nhiều người hơn được hưởng và đòi quyền con người của mình thông qua những cơ quan và cơ chế nhân quyền này.

Tác nhân xã hội dân sự là ai?

Trong cuốn Sổ tay này, tác nhân xã hội dân sự (civil society actors) là các cá nhân tự nguyện gắn kết dưới dạng các hành động và tham gia vào đời sống công xung quanh những mối quan tâm chung, những mục đích hay giá trị chung phù hợp với các mục tiêu của LHQ. Sổ tay này hướng đến những tác nhân xã hội dân sự quan tâm đến việc thúc đẩy và bảo vệ các quyền con người có giá trị toàn cầu, ví dụ:

Những người bảo vệ nhân quyền

Các tổ chức nhân quyền (các NGO, các hiệp hội và nhóm nạn nhân);

Các tổ chức làm việc về các lĩnh vực hoặc vấn đề liên quan;

Các liên minh và mạng lưới (quyền của phụ nữ, quyền của trẻ em, quyền về môi trường);

- Người khuyết tật và các tổ chức đại diện cho họ;
- Các nhóm ở cộng đồng (các dân tộc bản địa, người thiểu số);
- Các nhóm tín ngưỡng/tôn giáo (giáo xứ, các nhóm tôn giáo);
- Công đoàn (công đoàn của công nhân cũng như các hội nghề nghiệp khác như hội nhà báo, hội luật sư, hội luật gia, hội sinh viên);
- Các phong trào xã hội (các phong trào hòa bình, phong trào sinh viên, các phong trào ủng hộ dân chủ);
- Những người đóng góp trực tiếp cho việc thụ hưởng nhân quyền (những người làm trong lĩnh vực nhân đạo, luật sư, bác sĩ, và nhân viên y tế);;
- Người thân của các nạn nhân; và
- Các tổ chức công có các hoạt động nhằm thúc đẩy nhân quyền (các trường học, trường đại học, các cơ quan nghiên cứu).

Một xã hội dân sự mạnh và tự trị, có thể vận hành tự do, có kiến thức và kỹ năng về nhân quyền, là yếu tố then chốt để đảm bảo một cách bền vững việc bảo vệ nhân quyền ở cấp quốc gia. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, vì thế, là đối tác quan trọng trong hệ thống nhân quyền của LHQ.

Mặc dù cũng là yếu tố đóng góp quan trọng vào việc thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền, cơ quan nhân quyền quốc gia không phải là đối tượng của cuốn Sổ tay này. Thông tin và nguồn lực liên quan đến cơ quan nhân quyền quốc gia có tại trang web của Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ. Bạn đọc cũng có thể liên lạc với Bộ phận về các Thiết chế quốc gia của Văn phòng theo địa chỉ niu@ohchr.org.

Nội dung của Sổ tay

- Cuốn Sổ tay mở đầu với lời giới thiệu về Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ (chương I), các học bổng và chương trình đào tạo (chương II), và các ấn phẩm và tài liệu (chương III). Sau đó Sổ tay trình bày về các cơ quan và cơ chế nhân quyền LHQ, và vận dụng các cơ quan và cơ chế này như thế nào. Các bộ phận này bao gồm
 - Các Ủy ban công ước (chương IV);
 - Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế của Hội đồng, bao gồm Ban Cố vấn, Diễn đàn Xã hội, Diễn đàn về các Vấn đề Thiếu số, Cơ chế chuyên gia về các quyền của Các dân tộc bản địa, Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển, và một số cơ chế liên quan đến Tuyên bố và Chương trình hành động Durban (chương V);
 - Các Thủ tục Đặc biệt (chương VI);
 - Cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (chương VII); and
 - Việc gửi các khiếu nại về tố giác vi phạm nhân quyền (chương VIII).

Chương cuối cùng cấp thông tin về các quỹ và tài trợ (chương IX), một số quỹ và tài trợ do Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ quản lý.

Để người đọc dễ tiếp cận thông tin hơn, từng chương được viết sao cho mỗi chương có thể đứng riêng với cả phần còn lại của Sổ tay. Có thể download từng chương hoặc toàn bộ Sổ tay từ trang web của OHCHR.

Cần lưu ý rằng cuốn Sổ tay này không phải là một hướng dẫn bắt buộc hoặc riêng rẽ. Ở bất kỳ nội dung nào phù hợp, Sổ tay đều có các dẫn chiếu đến trang web của OHCHR và các nguồn khác để đảm bảo người đọc có các thông tin cập nhật nhất. Bạn đọc nên tham khảo thêm các nguồn này.

Cấu trúc

Mỗi chương thường được chia làm ba phần:

- Cơ quan/cơ chế là gì;
- Cơ quan/cơ chế đó làm việc như thế nào; và

- Tác nhân xã hội dân sự có thể tiếp cận và làm việc với cơ quan/cơ chế này như thế nào.

Ở từng chương cũng có danh sách các đầu mối liên lạc tại OHCHR cũng như đường link đến các nguồn khác.

Phản hồi của bạn

Cuốn Sổ tay này là một công cụ luôn được cập nhật. Bộ phận Xã hội Dân sự của OHCHR hoan nghênh phản hồi của bạn đọc. Xin hãy gửi các nhận xét và gợi ý của bạn đến:

Civil Society Unit

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

CH-1211 Geneva 10, Switzerland

E-mail: CivilSocietyUnit@ohchr.org.

I. GIỚI THIỆU VĂN PHÒNG CAO ỦY LIÊN HỢP QUỐC VỀ NHÂN QUYỀN

A. Chương trình Nhân quyền Liên Hợp Quốc

Chương trình Nhân quyền Liên Hợp Quốc (LHQ) làm việc để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền của tất cả mọi người ở mọi nơi. Chương trình này được thực hiện thông qua nhiều tổ chức và cơ quan nhân quyền khác nhau của LHQ, bao gồm nhiều cơ quan và cơ chế nhân quyền được mô tả trong Sổ tay này. Tất cả các cơ quan và cơ chế đó đều có chung một mục đích thúc đẩy và bảo vệ các quyền con người đã được quốc tế công nhận – những quyền dân sự, văn hóa, kinh tế, chính trị và xã hội – những quyền đã được công nhận trong Tuyên ngôn Nhân quyền toàn cầu hơn 60 năm trước.

Là cơ quan có thẩm quyền toàn cầu về nhân quyền, **Văn phòng Cao ủy LHQ về Nhân quyền (OHCHR)** có trách nhiệm dẫn dắt chương trình Nhân quyền LHQ, có trách nhiệm thúc đẩy và bảo vệ tất cả các quyền con người được công nhận trong **Hiến chương LHQ** và Luật Nhân quyền quốc tế. OHCHR hướng đến một thế giới trong đó các quyền con người được hoàn toàn tôn trọng và được thụ hưởng. OHCHR nỗ lực hết sức để đạt được việc bảo vệ *tất cả* quyền con người cho *tất cả* mọi người, để trao quyền cho người dân thực thi quyền của họ và hỗ trợ những người có trách nhiệm giữ vững những quyền ấy để đảm bảo rằng những quyền ấy được thực thi.

B. Văn phòng Cao ủy LHQ về Nhân quyền

OHCHR thuộc Ban thư ký của LHQ và do Cao ủy Nhân quyền, một vị trí được thiết lập năm 1993,¹ đứng đầu. Văn phòng hợp tác rộng rãi với nhiều bên, bao gồm các chính phủ, các cơ quan nhân quyền quốc gia, các tổ chức phi chính phủ và các tác nhân xã hội dân sự khác, để thiết lập mối cam kết với nhân quyền rộng rãi nhất có thể.

Cao ủy Nhân quyền, với tư cách là quan chức của LHQ phụ trách chính về nhân quyền, hành động trên thẩm quyền đạo lý và là tiếng nói của các nạn nhân. Cao ủy định hướng nhiệm vụ và giá trị của Văn phòng, xác định các ưu tiên và điều khiển các hoạt động của Văn phòng. Cao ủy đưa ra những tuyên bố và tuyên cáo về tình hình nhân quyền và những cuộc khủng hoảng về nhân quyền; tiến hành đối thoại với các chính phủ để tăng cường bảo vệ nhân quyền trong nước; và đi nhiều nơi để đảm bảo rằng những thông điệp nhân quyền được nghe thấy ở tất cả các nơi trên thế giới, để lắng nghe những ai đang bị từ chối quyền của mình và để thương lượng với những bên có nghĩa vụ.

¹ Xem Nghị quyết của Đại hội đồng LHQ số 48/141 ngày 20/12/1993. Công việc của OHCHR cũng được định hướng theo Hiến chương LHQ, Tuyên ngôn Nhân quyền Toàn cầu và các công cụ nhân quyền dưới Tuyên ngôn, bao gồm Tuyên bố Vienna và Chương trình Hành động, và Tài liệu kết quả Hội nghị Thượng đỉnh 2005 (Nghị quyết số 60/1 ngày 16/9/2005).

Cao ủy Nhân quyền làm việc để lồng ghép các tiêu chuẩn nhân quyền xuyên suốt các chương trình của LHQ nhằm đảm bảo rằng hòa bình và an ninh, phát triển và nhân quyền – ba trụ cột thiết yếu của hệ thống LHQ – gắn kết chặt chẽ và tương hỗ nhau, và rằng nhân quyền là nền tảng của tất cả các hoạt động của LHQ.

Vì Cao ủy phát ngôn công khai và cởi mở về tình hình nhân quyền toàn cầu và chống lại sự miễn trừ nghĩa vụ bằng cách giữ cho các Nhà nước phải giải trình về hành động cũng như việc không hành động của họ, Cao ủy Nhân quyền và Văn phòng Cao ủy Nhân quyền sẵn sàng đón nhận những phê phán từ những góc độ khác nhau. Vì vậy, khi đưa quan niệm nhân quyền và các cách tiếp cận về nhân quyền vào những tranh luận – thường đã chính trị hóa – công việc của văn phòng phải lấy cốt lõi là sự khách quan, chính xác và tính phổ quát của nhân quyền. Cao ủy Nhân quyền đương nhiệm, bà **Navanethem Pillay**, bắt đầu đảm nhiệm cương vị này từ tháng 9/2008. Bà Pillay tiếp nhiệm bà Louise Arbour (2004-2008), ông Sergio Vieira de Mello (2002-2003),² bà Mary Robinson (1997-2002) và ông José Ayala Lasso (1994-1997). Ông Bertrand G. Ramcharan là Quyền Cao ủy từ 2003 đến 2004.

OHCHR đóng hội sở tại Palais Wilson ở Geneva, Thụy Sĩ, và có một văn phòng tại Hội sở LHQ ở New York. Văn phòng có hơn 900 nhân viên, hơn một nửa trong số đó làm việc tại hiện trường, tại các nhiệm sở quốc gia và văn phòng quốc gia của LHQ, các văn phòng vùng, các vị trí cố vấn nhân quyền và bộ phận nhân quyền tại các phái đoàn LHQ làm nhiệm vụ gìn giữ hòa bình.

t

Chức năng của Cao ủy về Nhân quyền

Theo Nghị quyết 48/141 của Đại hội đồng LHQ, Cao ủy có nhiệm vụ:

- Thúc đẩy và bảo vệ tất cả các quyền con người cho tất cả mọi người;
- Đưa ra các khuyến nghị với các cơ quan có chức năng trong hệ thống LHQ để cải thiện việc thúc đẩy và bảo vệ tất cả các quyền con người;
- Thúc đẩy và bảo vệ quyền phát triển
- Hỗ trợ kỹ thuật cho các hoạt động nhân quyền;
- Điều phối việc giáo dục nhân quyền của LHQ và các chương trình thông tin đại chúng
- Đóng vai trò tích cực trong việc xóa bỏ những rào cản với việc hiện thực hóa các quyền con người;
- Đóng vai trò tích cực trong việc ngăn chặn các vi phạm nhân quyền tiếp diễn;
- Tiến hành đối thoại với các Chính phủ với mục đích đảm bảo tôn trọng tất cả các quyền con người;
- Tăng cường hợp tác quốc tế;
- Điều phối các hoạt động thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền trong suốt hệ thống LHQ; và
- Tăng cường hiệu quả, thích ứng, kiện toàn và tổ chức hợp lý hóa bộ máy nhân quyền LHQ.

² Ngày 19/8/2003, Sergio Vieira de Mello đã bị sát hại cùng với 21 nhân viên LHQ ở Baghdad, nơi ông đang phục vụ trong LHQ với tư cách là Đại diện đặc biệt của Tổng Thư ký LHQ tại Iraq.

C. Công việc và hoạt động của OHCHR

OHCHR nỗ lực vì việc thực thi tiêu chuẩn nhân quyền trong cuộc sống hàng ngày của tất cả mọi người ở mọi nơi. Làm việc với mục đích trên, Văn phòng hợp tác với các Chính phủ, nghị viện, các cơ quan tư pháp, cảnh sát và nhân viên trại giam, các cơ quan nhân quyền quốc gia, các tổ chức phi chính phủ và với các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự rộng rãi khác, bên cạnh các đối tác của LHQ, để xây dựng nhận thức và sự tôn trọng đối với nhân quyền. OHCHR trao quyền cho các cá nhân để đòi quyền của họ và hỗ trợ các Nhà nước trong việc thực thi các nghĩa vụ nhân quyền.

Các tổ chức phi chính phủ về nhân quyền ở quốc tế, quốc gia và địa phương là một phần quan trọng của phong trào nhân quyền quốc tế, và là đối tác rất quan trọng với OHCHR. Họ báo động với thế giới về các vi phạm nhân quyền. Họ bảo vệ cho nạn nhân, thúc đẩy quyền thông qua giáo dục và các chiến dịch cải thiện và nâng cao nhận thức. Quan hệ giữa OHCHR và xã hội dân sự là một mối quan hệ năng động và hợp tác trong tất cả các lĩnh vực hoạt động của OHCHR.

Các hoạt động của OHCHR mở đến mọi lĩnh vực của nhân quyền. Mỗi hoạt động đều liên quan và bổ trợ cho các hoạt động khác, tạo thành một phần chặt chẽ trong sứ mệnh của Văn phòng. Các chủ điểm hoạt động của Văn phòng xác định và hướng đến những thiếu sót trong hệ thống nhân quyền hiện hành, dẫn dắt việc bảo vệ nhân quyền và nghiên cứu về các vấn đề hiện nay như biến đổi khí hậu hay bạo lực giới, trên phương diện nhân quyền.

Trong việc **thiết lập tiêu chuẩn**, OHCHR đóng góp vào việc xây dựng những thông lệ quốc tế mới để thúc đẩy việc bảo vệ và thụ hưởng nhân quyền.

Việc **giám sát** nhằm đảm bảo những tiêu chuẩn này được áp dụng trong thực tế và qua đó đóng góp vào việc đưa nhân quyền trở thành hiện thực.

Qua việc thực hiện các chương trình tại hiện trường, OHCHR tìm kiếm những dấu hiệu cảnh báo sớm về các khủng hoảng nhân quyền và những diễn biến xấu đi về nhân quyền, đưa ra hỗ trợ kỹ thuật với các Chính phủ và sẵn sàng bố trí nhân sự cũng như nguồn lực khi khủng hoảng diễn ra.

OHCHR cũng làm việc để tăng cường **giáo dục nhân quyền** và nhận thức. Văn phòng nỗ lực trao quyền cho người dân để tiếp cận được với quyền của họ, và sử dụng các cơ quan và cơ chế nhân quyền của LHQ một cách hiệu quả, để trở thành các sứ giả của thay đổi – đây chính là mục đích soạn cuốn Sổ tay này.

Các hoạt động của OHCHR sử dụng nguồn quỹ từ ngân sách thường xuyên của LHQ và đóng góp tự nguyện của các quốc gia thành viên, các tổ chức liên chính phủ, các quỹ và các cá nhân.

Các chủ đề hoạt động

OHCHR khám phá những lĩnh vực mới trong bảo vệ nhân quyền và thiết lập tiêu chuẩn thông qua tập hợp rộng rãi các chủ đề và vấn đề. Văn phòng tư vấn về luật và chính sách, tiến hành các nghiên cứu cụ thể, hỗ trợ các thảo luận và tham vấn với các vấn đề và xu hướng đang phát sinh, và tìm kiếm quan hệ đối tác về các vấn đề cụ thể với nhiều bên liên quan đến các vấn đề nhân quyền, khuyến khích những thực hành tốt.

Các chủ đề hoạt động của Văn phòng bao gồm:

- Chống phân biệt đối xử;
- Trẻ em;
- Biến đổi khí hậu và môi trường;
- Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa, bao gồm các quyền về sức khỏe, nhà ở, lương thực và nước;
- HIV/AIDS;
- Đánh giá nhân quyền quốc gia và lập kế hoạch;
- Nhân quyền và kinh doanh;
- Nhân quyền và chống khủng bố;
- Nhân quyền và vấn đề khuyết tật;
- Giáo dục và đào tạo về nhân quyền;
- Lồng ghép nhân quyền;
- Giám sát và điều tra nhân quyền;
- Nhân quyền trong gìn giữ hòa bình;
- Người bản địa và thiểu số;
- Các Mục tiêu Phát triển Thiên niên kỷ và Quyền phát triển, bao gồm giảm nghèo;
- Phân biệt chủng tộc;
- Pháp quyền và dân chủ, bao gồm tư pháp, quản trị tốt, trách nhiệm giải trình, miễn trừ trách nhiệm và các sáng kiến chống tham nhũng;
- Chính sách an ninh;
- Thương mại và toàn cầu hóa;
- Buôn người;
- Công lý chuyển đổi;
- Nhân quyền của phụ nữ và giới.

Những chương trình này nhằm đưa chuyên môn và lý luận tươi mới như bình đẳng và không phân biệt đối xử vào những chủ đề xuyên suốt trên đây, và giữ vai trò quan trọng đối với chương trình Nhân quyền LHQ. Những chương trình này hướng đến các nhóm và các vấn đề cần có sự quan tâm đặc biệt, như về nạn nhân của sự phân biệt chủng tộc, những người thiểu số và các dân tộc bản địa, quyền của phụ nữ và vấn đề giới, khuyết tật, buôn người và những người chịu ảnh hưởng của HIV/AIDS.

Cùng làm việc về pháp quyền và ngăn chặn miễn trừ trách nhiệm

Bộ Nguyên tắc cập nhật về chống miễn trừ trách nhiệm và Các Nguyên tắc và Hướng dẫn cơ bản về Quyền được khắc phục và bồi thường được hoàn thiện năm 2005.

Khi bản thảo được soạn xong, OHCHR chủ trì các cuộc tham vấn trên cơ sở đối thoại và phản hồi. Nhiều NGO quốc tế đã tham gia các tham vấn này, bao gồm Ủy ban Luật gia quốc tế (**International Commission of Jurists**), Tổ chức Ân xá Quốc tế (**Amnesty International**), tổ chức Quan sát Nhân quyền (**Human Rights Watch**) và Trung tâm Quốc tế về Công lý Chuyển đổi (**International Center for Transitional Justice**). Các NGO đã đóng góp những quan niệm của các đối tác trong nước và quốc tế, để có thể đưa vào bản thảo những nhu cầu và kinh nghiệm trên thực tiễn.

Đại hội đồng LHQ đã thông qua Nguyên tắc và Hướng dẫn cơ bản về Quyền được khắc phục và bồi thường năm 2005. Cùng trong năm 2005, Cao ủy Nhân quyền tại nhiệm đã lưu ý về Bộ Nguyên tắc cập nhật về chống miễn trừ trách nhiệm.

OHCHR tổ chức một chuỗi hội thảo để công bố thông tin về hai văn bản này và thảo luận chiến lược triển khai thực hiện ở cấp quốc gia. Cùng với cán bộ của các nhiệm sở OHCHR và phái bộ gìn giữ hòa bình, một số NGO ở các quốc gia hậu xung đột cũng tham gia tích cực vào những hội thảo này. Những NGO địa phương đóng vai trò rất quan trọng trong việc phổ biến các nguyên tắc này và đảm bảo rằng những nguyên tắc ấy sẽ được thực thi trong thực tế. Các NGO tiếp tục làm việc với Chính phủ để đảm bảo các nguyên tắc này được

thực thi và áp dụng trong thực tế.

Đó chính là vai trò quan trọng của các NGO để đảm bảo các quyền trong những văn bản này được thực hiện.

Để biết thêm thông tin, tham khảo:

- Bộ Nguyên tắc cập nhật về bảo vệ và thúc đẩy nhân quyền bằng hành động chống miễn trừ trách nhiệm (E/CN.4/2005/102/Add.1); và
- Các Nguyên tắc và Hướng dẫn cơ bản về Quyền được khắc phục và bồi thường cho nạn nhân của các vi phạm Luật nhân quyền quốc tế ở quy mô lớn và Vi phạm nghiêm trọng Luật Nhân đạo Quốc tế (Nghị quyết của Đại hội đồng LHQ 60/147).

Thiết lập các tiêu chuẩn và giám sát

OHCHR nỗ lực đưa ra những nghiên cứu, kiến thức chuyên môn, tư vấn và hỗ trợ hành chính có chất lượng cao nhất với các cơ quan và cơ chế nhân quyền chính của LHQ vì những cơ quan và cơ chế này có nhiệm vụ thiết lập và tiêu chuẩn và giám sát, đóng góp vào sự phát triển của luật nhân quyền quốc tế và luật học, và làm việc để đảm bảo việc thực thi các tiêu chuẩn nhân quyền đã được thống nhất. Những cơ quan và cơ chế này bao gồm:

- **Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế của Hội đồng, ví dụ** Các Thủ tục Đặc biệt, cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát, cơ chế khiếu nại, Ban Cố vấn, Diễn đàn Xã hội, Diễn đàn các Vấn đề Thiểu số, và Cơ chế chuyên gia về các quyền của những dân tộc bản địa; và
- **Các Ủy ban Công ước Nhân quyền.**

OHCHR cam kết tăng cường năng lực của xã hội dân sự để sử dụng chương trình nhân quyền của LHQ có hiệu quả. Những chương sau trong cuốn Sổ tay này đưa ra nhiều cách mà xã hội dân sự có thể tham gia và đóng góp với các cơ quan và cơ chế nhân quyền LHQ thông qua OHCHR:

- **Chương IV** về các Ủy ban Công ước Nhân quyền;
- **Chương V** về Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế của Hội đồng, bao gồm Ban Cố vấn, the Social Forum, Diễn đàn các vấn đề Thiểu số, Cơ chế Chuyên gia về quyền của các dân tộc bản địa, Nhóm Công tác mở về Quyền Phát triển và một số cơ chế liên quan đến Tuyên bố và Chương trình Hành động Durban;
- **Chương VI** về Các Thủ tục Đặc biệt;
- **Chương VII** về Cơ chế Kiểm điểm Định kỳ phổ quát; và
- **Chương VIII** giải thích cách gửi khiếu nại về vi phạm nhân quyền.

t

Để có các thông tin cập nhật về **hoạt động** của OHCHR trong việc thiết lập tiêu chuẩn và giám sát, hãy truy cập **trang web của OHCHR**.

Thực thi Quyền Con người

Các tiêu chuẩn nhân quyền ít có giá trị nếu không được thực thi. Các nhà nước mới bước ra từ xung đột hoặc thiếu nguồn lực, hay thiếu chuyên môn cần sự hỗ trợ để có thể thực hiện nghĩa vụ nhân quyền của mình. Vì vậy OHCHR dành nguồn lực đáng kể để hỗ trợ những nỗ lực trong nước dành cho bảo vệ nhân quyền. Thông qua việc tiến hành hợp tác với các nước, OHCHR cố gắng bắc cầu để lấp đầy những khoảng trống trong thực thi nhân quyền, bao gồm những thiếu hụt về kiến thức, năng lực, cam kết và an ninh.

Qua việc thực hiện công việc của văn phòng tại hiện trường, OHCHR có mục đích đảm bảo:

- Chính quyền trong nước được thông báo về các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế và cách thức chuyển hóa những tiêu chuẩn này vào luật, quy định và chính sách;
- Các quan chức chính phủ và xã hội dân sự có năng lực tốt hơn để giải quyết những quan tâm về nhân quyền;
- Chính quyền nhận thức được nghĩa vụ nhân quyền của họ và áp dụng các biện pháp khắc phục có hiệu quả để vượt qua những trở ngại với việc hiện thực hóa các quyền con người;
- Người có quyền được bảo vệ tốt hơn trước những chính sách đe dọa an toàn cá nhân của họ; và
- OHCHR có thể đáp ứng tốt hơn nhu cầu nhân quyền thực tế.

Sự hiện diện của OHCHR và các nhiệm sở giúp xây dựng những cách thức phù hợp và hiệu quả để cùng với các Chính phủ, hệ thống LHQ và các NGO cùng các thành viên khác của xã hội dân sự đáp ứng những yêu cầu về nhân quyền. Ví dụ, OHCHR hỗ trợ các nỗ lực đưa các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế vào luật pháp trong nước, tư vấn về việc thiết lập và thực hiện chức năng của các Cơ quan Nhân quyền Quốc gia độc lập. Văn phòng cùng làm việc và đào tạo cho nhân sự của hệ thống tư pháp, lực lượng vũ trang, cảnh sát và nghị viện về các tiêu chuẩn quốc tế liên quan đến công việc của họ, tư vấn về chuẩn bị báo cáo cho các Ủy ban Công ước và Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát, cũng như xây dựng các chương trình giáo dục nhân quyền.

Xã hội dân sự là một đối tác quan trọng trong tất cả các hoạt động của OHCHR tại thực địa. Sau đây là một số ví dụ về hợp tác giữa xã hội dân sự và OHCHR trên thực tế:

- Báo động với OHCHR về những diễn biến xấu về nhân quyền và những xu hướng đang phát sinh;
- Cung cấp thông tin cho OHCHR về tình hình nhân quyền, những diễn biến và vi phạm ở địa phương và trong cả nước;
- Hợp tác với OHCHR trong các seminar và hội thảo về nhân quyền, các chương trình đào tạo về nhân quyền, và trong các dự án trong nước và khu vực để nâng cao nhận thức về nhân quyền; và
- Làm việc với OHCHR để thúc đẩy việc phê chuẩn các công ước nhân quyền và thực thi các công ước đó.

OHCHR hiện diện qua các văn phòng quốc gia, khu vực, các bộ phận nhân quyền của các phái bộ gìn giữ hòa bình LHQ, cố vấn nhân quyền trong các văn phòng quốc gia của LHQ và lực lượng phản ứng nhanh với các cuộc khủng hoảng nhân quyền đang phát sinh.

Văn phòng quốc gia

OHCHR đã thiết lập ngày càng nhiều các văn phòng quốc gia. Hoạt động của các văn phòng này bao gồm giám sát nhân quyền, báo cáo công khai, hỗ trợ kỹ thuật, và hỗ trợ Chính phủ xây dựng các chính sách và mục tiêu nhân quyền dài hạn và bền vững.

Văn phòng vùng

OHCHR nỗ lực xác định những vấn đề nhân quyền có ý nghĩa quan trọng với các quốc gia trong một khu vực. Từ đó, Văn phòng có thể đề nghị giúp đỡ, cả với khu vực và với từng quốc gia, bằng cách thúc đẩy việc chia sẻ và phổ biến kinh nghiệm và những cách làm tốt. Các văn phòng vùng của OHCHR có chuyên môn sâu về các chủ đề và hợp tác chặt chẽ với các tổ chức khu vực và chính phủ, các cơ quan thường trú của LHQ, các tổ chức quốc tế và khu vực, các cơ quan nhân quyền quốc gia và xã hội dân sự.

Phối hợp với Văn phòng quốc gia của OHCHR tại Uganda để bảo vệ và thúc đẩy tốt hơn quyền của Người Khuyết tật

Văn phòng quốc gia của OHCHR tại Uganda làm việc với các hội của người khuyết tật để tăng cường hiểu biết rằng khuyết tật là một vấn đề nhân quyền, nâng cao nhận thức về các tiêu chuẩn nhân quyền liên quan, và thúc đẩy việc tuân thủ đầy đủ các tiêu chuẩn này thể hiện ở luật pháp, chính sách và các chương trình hành động trong nước. Văn phòng ở Uganda phối hợp với các NGO theo những cách thức sau:

- Tiến hành tham vấn, qua đó tư vấn kỹ thuật về sự phù hợp của pháp luật,

chính sách về các vấn đề khuyết tật với tiêu chuẩn nhân quyền;

- Tiến hành các hoạt động giám sát và thảo luận nhóm về tình hình của người khuyết tật, tích cực thúc đẩy, ở nhiều quận huyện, sự tham gia của các NGO của người khuyết tật trong các cơ chế nhân quyền;
- Hỗ trợ Liên đoàn Người Khuyết tật Quốc gia trong việc thu thập chữ ký vào một bản khuyến nghị Chính phủ phê chuẩn Công ước về Quyền của Người khuyết tật. Hơn 1000 chữ ký đã được thu

thập nhân dịp Ngày Nhân quyền Quốc tế 2007;

- Tài trợ làm đường dẫn lên tòa nhà hành chính của quận Soroti để đảm bảo tiếp cận về thể chất tại các trụ sở công cộng. Các NGO đã tiếp tục vận động, kết quả là các trụ sở khác cũng đã làm đường dẫn tương tự; và
- Tổ chức tập huấn cho người khuyết tật về các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế và luật pháp, chính sách trong nước liên quan, trong đó có việc làm các tài liệu bằng chữ nổi Braille.

Bộ phận nhân quyền trong các phái bộ gìn giữ hòa bình của LHQ

OHCHR tham gia vào lực lượng gìn giữ và kiến thiết hòa bình LHQ, và đóng vai trò quan trọng trong bộ phận nhân quyền – một phần trong số các hoạt động đa dạng của các phái bộ Gìn giữ Hòa bình và Chính trị của LHQ. OHCHR cũng đóng góp vào công việc của Hội đồng Bảo an LHQ, cơ quan chịu trách nhiệm hòa bình và an ninh quốc tế. Những vai trò này thể hiện vị trí trung tâm của các vấn đề nhân quyền trong mọi mặt hoạt động của LHQ.

OHCHR đã xác định bốn ưu tiên đặt ra trong các hoạt động gìn giữ hòa bình:

- Đảm bảo công lý và trách nhiệm giải trình trong các tiến trình gây dựng hòa bình;
- Ngăn chặn và giải quyết những vi phạm nhân quyền;
- Xây dựng năng lực và kiện toàn các thiết chế quốc gia; và
- Lồng ghép nhân quyền vào suốt các chương trình của LHQ.

Làm việc với Phái đoàn của Liên Hợp Quốc tại Sudan về Quyền của Phụ nữ

Từ tháng Ba năm 2008, Văn phòng Nhân quyền thuộc Phái đoàn của LHQ tại Sudan (UNMIS) đã sản xuất một chương trình phát thanh, hợp tác với Nhóm Vận động Phụ nữ ở Malakal và Đài phát

thanh Malakal, để tăng cường nhận thức về quyền phụ nữ, đặc biệt là quyền có một cuộc sống không có bạo lực giới. Các thành viên của Hiệp hội lập pháp vùng Thượng sông Nile (Upper Nile State Legislative Assembly) và các

nhà hoạt động của xã hội dân sự đã lên tiếng trong chương trình phát thanh. Sáng kiến này cũng phối hợp tổ chức một số hội thảo với cộng đồng tại địa phương.

Cố vấn Nhân quyền trong các phái đoàn LHQ tại các nước

Các cố vấn nhân quyền là các chuyên gia được OHCHR tuyển dụng để hỗ trợ các phái đoàn LHQ tại các nước, theo yêu cầu của Điều phối viên phái đoàn. Cố vấn tư vấn về các chiến lược xây dựng hoặc tăng cường năng lực và các thiết chế trong nước để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền. Các cố vấn nhân quyền cũng làm việc cùng các nhân tố trong nước (Chính phủ và xã hội dân sự) để cùng khuyến khích và thực thi các tiêu chuẩn nhân quyền một cách hiệu quả.

Phản ứng nhanh với các khủng hoảng nhân quyền đang phát sinh

Bên cạnh việc phối với các nước thông qua các hoạt động tại chỗ, Đơn vị phản ứng nhanh của OHCHR có các nhân viên được đào tạo để hỗ trợ trong việc ngăn chặn hoặc phản ứng với những tình huống khẩn cấp về nhân quyền trên toàn cầu. OHCHR có thể tiến hành, hoặc hỗ trợ các nhiệm vụ xác minh – điều tra và các ủy ban điều tra xác minh những tố cáo vi phạm nhân quyền nghiêm trọng.

Đơn vị này cũng phục vụ trong các hoạt động của OHCHR tham gia các bộ phận nhân quyền của các phái bộ gìn giữ hòa bình, trong đó OHCHR hỗ trợ các hoạt động tuyển dụng, đào tạo và huấn luyện, cũng như đưa ra các tư vấn chính sách và chương trình hành động cụ thể.

Chương trình Học bổng và Đào tạo của OHCHR

OHCHR đã thiết lập các chương trình học bổng nghiên cứu và đào tạo để giúp tăng cường vai trò và sự tham gia của xã hội dân sự vào các cơ chế nhân quyền. Các chương trình này bao gồm:

- Chương trình học bổng bản địa
- Chương trình học bổng thiểu số
- Chương trình học bổng nhân quyền cho các nước chậm phát triển; và
- Chương trình học bổng cho cán bộ của các cơ quan nhân quyền quốc gia.

t

Thông tin thêm về Chương trình Học bổng – Đào tạo của OHCHR có trong Chương II cuốn Sổ tay này.

Các ấn phẩm và tài liệu của OHCHR

OHCHR biên soạn nhiều ấn phẩm và tài liệu về nhân quyền để cung cấp thông tin cho các chính phủ, các cơ quan nhân quyền quốc gia, xã hội dân sự, công chúng nói chung và truyền thông có quan tâm đến chủ đề này. Có thể download nhiều ấn phẩm và tài liệu tại trang web của OHCHR, hoặc yêu cầu qua **Ban Ấn phẩm và Thông tin (Publications và Information Desk)** của Văn phòng.

t

Để có thêm thông tin về các ấn phẩm và tài liệu của OHCHR, xem thêm **Chương III** trong *Sổ tay* này, và liên lạc với **publications@ohchr.org** hoặc **library@ohchr.org**.

Các nguồn quỹ và tài trợ

LHQ có các nguồn quỹ và tài trợ, trong đó có một số quỹ do OHCHR quản lý, để phục vụ trực tiếp các NGO, các tổ chức ở cơ sở, các hội nghề nghiệp và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự khác.

Các quỹ do OHCHR quản lý gồm:

- Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn;
- Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho các nhóm dân bản địa;
- Quỹ tín thác tự nguyện của LHQ về các hình thức nô lệ hiện đại; và
- Dự án “Hỗ trợ các cộng đồng đồng hành” (“**Assisting Communities Together**” (ACT) Project).

t

Để có thêm thông tin về các quỹ và tài trợ, xem thêm **chương IX** của *Sổ tay* này.

D. Cấu trúc của Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc

Lãnh đạo OHCHR là Cao ủy và Phó Cao ủy. Cả hai đều được **Văn phòng Điều hành** hỗ trợ. Văn phòng Điều hành thuộc về **Bộ phận Quản lý và Điều hành** OHCHR.

Bộ phận Quản lý và Điều hành cũng bao gồm:

- **Văn phòng New York**, làm công tác đảm bảo các quyền con người được đưa vào đầy đủ trong các chương trình nghị sự của LHQ về phát triển và an ninh, và hỗ trợ về các vấn đề nhân quyền cụ thể cho Đại Hội Đồng LHQ, cho **Hội đồng Kinh tế và Xã hội, Hội đồng Bảo an**, và các cơ quan liên chính phủ khác;
- **Cục Chính sách, Kế hoạch, Theo dõi và Giám sát** làm việc với các cán bộ của OHCHR để đảm bảo chiến lược của OHCHR được chuyển tải thành những ưu tiên và kế hoạch hoạt động cụ thể, và kết quả hoạt động được giám sát và đánh giá hiệu quả;
- **Cục Truyền thông**, bộ phận này xây dựng và thực hiện các chiến lược để tăng cường hiểu biết chung về nhân quyền và thông tin cập nhật về nhân quyền và công việc của OHCHR đến cộng đồng quốc tế;
- **Cục Quan hệ tài trợ và Đối ngoại**, bộ phận này đảm bảo các nước thành viên nhận được thông tin đầy đủ về các kế hoạch, ưu tiên và nhu cầu tài chính của OHCHR, và huy động các nguồn lực để hỗ trợ việc thực hiện các chương trình của OHCHR;
- **Cục An toàn và an ninh thực địa**, chịu trách nhiệm, cùng với Ban An toàn và An ninh của LHQ, đảm bảo an ninh cho các cán bộ và nhân sự liên quan của OHCHR.

Bộ phận Xã hội Dân sự vừa được thành lập cũng là một phần của Bộ phận Quản lý và Điều hành OHCHR. Đây là đơn vị tiếp nhận các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự muốn liên lạc với OHCHR. Bộ phận Xã hội Dân sự cung cấp thông tin và tư vấn về rất nhiều vấn đề, tư vấn về chính sách và chiến lược tăng cường việc hợp tác cũng như xây dựng các công cụ và phương tiện hỗ trợ xã hội dân sự trong việc phối hợp với các cơ chế nhân quyền của LHQ, mà *Sổ tay* này là một ví dụ.

Dịch vụ Hỗ trợ và Quản lý Chương trình hỗ trợ về quản lý ngân sách và tài chính, tuyển dụng và quản lý nguồn nhân lực; mua sắm, quản lý tài sản và hỗ trợ chung về hành chính – tổ chức cho các hoạt động tại thực địa, công nghệ thông tin; và phát triển – đào tạo cho cán bộ.

Bên cạnh Bộ phận Quản lý và Điều hành và Bộ phận Dịch vụ Hỗ trợ và Quản lý Chương trình, OHCHR gồm có bốn Ban chuyên đề:

- **Ban Hội đồng Nhân quyền và Công ước**, đảm bảo cho Hội đồng Nhân quyền, bao gồm một số cơ chế của Hội đồng và các Ủy ban Công ước hoạt động thuận lợi. Ban này cũng hỗ trợ các hoạt động tiến hành thông qua Quỹ Tự nguyện hỗ trợ Nạn nhân bị Tra tấn, và điều phối việc chuẩn bị các tài liệu chính thức cho các Ủy ban Công ước;
- **Ban Các Thủ tục Đặc biệt**, hỗ trợ công việc của Các Thủ tục Đặc biệt thông qua cung cấp các kiến thức chuyên đề, các chuyên môn liên quan đến xác minh sự việc và pháp lý, nghiên cứu và phân tích, và hỗ trợ về hành chính – tổ chức. Ban này cũng tổ chức

các cuộc họp và các hoạt động hợp tác giữa các chuyên gia thuộc các Thủ tục Đặc biệt và các bên liên quan, bao gồm xã hội dân sự;

- **Ban Hoạt động thực địa và Hợp tác kỹ thuật** điều phối và thực hiện các chiến lược hoạt động của OHCHR ở cấp quốc gia, quản lý chương trình hợp tác kỹ thuật và là đầu mối cho các văn phòng thực địa của OHCHR; và
- **Ban Nghiên cứu và Quyền Phát triển**, tiến hành các nghiên cứu chuyên đề về nhân quyền của OHCHR, bao gồm hỗ trợ kỹ thuật cho các lĩnh vực. Ban này cũng quản lý Trung tâm Tài liệu và chương trình ấn phẩm của OHCHR, sản xuất các công cụ về phương pháp và các gói tài liệu sử dụng ở các nước và tại hội sở để xây dựng năng lực cho các thiết chế trong nước, xã hội dân sự và các đối tác khác.

E. Các tài liệu và thông tin của OHCHR

Trang web của OHCHR

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự nên tham khảo trang web của OHCHR để có các thông tin và tin tức cập nhật về công việc và hoạt động của Văn phòng, bao gồm thông tin về các cơ chế nhân quyền. Báo cáo thường niên về các hoạt động và kết quả của OHCHR, và Kế hoạch Quản lý Chiến lược của Cao ủy cũng có tại trang web của OHCHR.

Truy cập trang web của OHCHR: <http://www.ohchr.org>

Sổ tay này có tại trang web của OHCHR:

<http://www.ohchr.org/civilsocietyhandbook/>

Tại đây các bạn sẽ thấy Sổ tay này dưới dạng các chương để download riêng, và cũng có thể tham khảo các tài liệu khác.

F. Liên lạc với OHCHR

Địa chỉ văn phòng

Palais Wilson:

52 rue des Pâquis
CH-1201 Geneva, Switzerland

Motta Building:

48 avenue Giuseppe Motta
CH-1202 Geneva, Switzerland

Địa chỉ bưu điện:

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10
Phone: +41 (0)22 917 90 00
E-mail: InfoDesk@ohchr.org (general enquiries)
Website: <http://www.ohchr.org>

II. CÁC CHƯƠNG TRÌNH HỌC BỔNG VÀ ĐÀO TẠO CỦA OHCHR

Chương này sẽ mô tả chương trình học bổng – thực tập và đào tạo của OHCHR để tăng cường vai trò và sự tham gia của xã hội dân sự vào các cơ chế nhân quyền. Xã hội dân sự có vai trò và đóng góp tích cực sẽ giúp cho nhân quyền được thực thi tốt hơn. Chương này đưa ra các thông tin cơ bản mà các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cần để tham gia vào các chương trình học bổng và các khóa đào tạo của OHCHR.

Các NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự không cần có tư cách tham vấn với Hội đồng Kinh tế và Xã hội của LHQ (ECOSOC) để tham gia vào hay tiếp cận với các chương trình và các hội thảo đề cập đến trong chương này.

A. Các chương trình học bổng

Các chương trình học bổng mang đến cho các cá nhân được lựa chọn một cơ hội tìm hiểu kỹ lưỡng về các cơ chế và thiết chế nhân quyền quốc tế. OHCHR quản lý bốn chương trình học bổng. Những chương trình này có mục tiêu là tăng cường năng lực của các nhóm hay cá nhân cụ thể trong công việc về nhân quyền.

Chương trình học bổng bản địa hỗ trợ các thành viên của các nhóm bản địa tham gia vào một chương trình đào tạo về nhân quyền.

Chương trình học bổng thiểu số hỗ trợ các cá nhân thuộc về một nhóm thiểu số về dân tộc, sắc tộc, tôn giáo hay ngôn ngữ để tham gia một chương trình đào tạo về nhân quyền.

Chương trình học bổng nhân quyền cho các nước chậm phát triển tham gia các khóa đào tạo về Liên Hợp Quốc và nhân quyền; và

Chương trình học bổng cho cán bộ của các cơ quan nhân quyền quốc gia, hỗ trợ nhân viên của các cơ quan nhân quyền quốc gia tham gia đào tạo về nhân quyền quốc tế và công việc của OCHRH với các cơ quan nhân quyền quốc gia.

t

Liên lạc với Chương trình Học bổng:

Chương trình Học bổng Bản địa:

Indigenous Peoples và Minorities Unit

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 08 or +41 (0)22 928 90 66
E-mail: fellowship@ohchr.org

Chương trình học bổng Thiểu số

Indigenous Peoples và Minorities Unit

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 98 45
Fax: +41 (0)22 928 90 10
E-mail: minorities@ohchr.org

Học bổng cho sinh viên các nước chậm phát triển

LHQ Institute for Training và Research (UNITAR)

Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 86 40
Fax: +41 (0)22 917 80 47
Website: <http://www.ohchr.org> or <http://www.unitar.org/diplomacy>

Học bổng cho nhân viên các Cơ quan Nhân quyền quốc gia

National Institutions Unit

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10- Switzerland
Phone: + 41 (0)22 928 92 83 or + 41 (0)22 928 96 63
Fax: + 41 (0)22 928 90 18
E-mail: niu@ohchr.org

1. Chương trình Học bổng Bản địa

OHCHR đưa ra các sáng kiến thực thi các mục tiêu của Thập kỷ Quốc tế về Người bản địa trên thế giới (1995 – 2004), trong đó có Chương trình học bổng bản địa bắt đầu thực hiện từ năm

1997 với mục tiêu chính là trao quyền cho đại diện của người bản địa và cộng đồng của họ bằng cách nâng cao kiến thức của họ và khả năng tiếp cận với hệ thống nhân quyền của LHQ.

Chương trình này nhằm tạo cơ hội cho phụ nữ và nam giới bản địa có được những kiến thức về nhân quyền quốc tế nói chung và quyền của người bản địa nói riêng, để giúp tổ chức và cộng đồng của họ bảo vệ và khuyến khích quyền của họ tốt hơn. Khi kết thúc chương trình, những người tham gia có thể đào tạo trong chính cộng đồng và tổ chức của mình về nhân quyền quốc tế nói chung và quyền của người bản địa nói riêng. Chương trình Học bổng Bản địa được xây dựng bằng bốn thứ tiếng: tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Nga và tiếng Tây Ban Nha. Hàng năm, mỗi chương trình tương ứng với một thứ tiếng sẽ lựa chọn khoảng năm người tham gia:

- Chương trình tại Geneve (tiếng Anh);
- Chương trình tại Deusto (tiếng Tây Ban Nha);
- Chương trình tại Dijon (tiếng Pháp); và
- Chương trình tại Moscow (tiếng Nga).

Chương trình Geneva do OHCHR thực hiện tại Geneva. Chương trình bắt đầu vào tháng Năm hàng năm và kéo dài khoảng bốn tháng, là một khóa học chuyên sâu về các cơ chế và thiết chế nhân quyền. Chương trình này mang tính tương tác và gồm nhiều phần trình bày về nhiều chủ đề khác nhau, cùng với các bài tập nhóm và cá nhân.

Chương trình Deusto do OHCHR và Đại học Deusto tại Bilbao, Tây Ban Nha, cùng thực hiện. Chương trình này thường kéo dài trong bốn tháng và bao gồm hai phần: phần đầu tiên diễn ra tại Đại học Deusto ở Bilbao và phần thứ hai tại OHCHR ở Geneva. Cấu trúc chương trình cũng tương tự như Chương trình Geneva, đồng thời chương trình nỗ lực tạo ra cơ hội trao đổi giữa những người tham gia và các tổ chức khác liên quan, như các NGO xứ Basque và chính phủ Basque.

Chương trình Dijon do Đại học Bourgogne tại Dijon, Pháp và OHCHR cùng thực hiện, là chương trình dành cho những người bản địa nói tiếng Pháp như ngôn ngữ thứ nhất hoặc thứ hai. Chương trình diễn ra trong 10 tuần, (4 tuần tại Đại học Bourgogne ở Dijon, 4 tuần tại OHCHR ở Geneva, và hai tuần tại Tổ chức LHQ về Giáo dục, Khoa học và Văn hóa – UNESCO tại Paris).

Chương trình Moscow là sáng kiến chung giữa Hiệp hội những dân tộc bản địa miền Bắc ở Nga (RAIPON) tại Moscow và OHCHR. Phần diễn ra ở Moscow bao gồm 4 tuần đào tạo với RAIPON, Văn phòng OHCHR tại Moscow và các cơ quan LHQ khác đóng tại Moscow, sau đó có 4 tuần nữa ở OHCHR tại Geneva.

Tất cả các chương trình học bổng đều có một khoản tài trợ hàng tháng để trang trải chỗ ăn ở, đi lại, bảo hiểm y tế và các chi phí sinh hoạt khác ở mức độ khiêm tốn.

Tiêu chuẩn lựa chọn:

- Các ứng viên phải là thành viên của một nhóm bản địa và cần được cộng đồng hay tổ chức bản địa của họ ủng hộ;
- Mặc dù không hạn chế tuổi, các ứng viên từ 25 – 35 tuổi được ưu tiên;
- Không được đào tạo chính quy không phải là một hạn chế để tham gia Chương trình học bổng, vì rất nhiều dân tộc bản địa gặp phải rào cản kinh tế - xã hội để có thể được học theo các chương trình chính quy;
- Các ứng viên phải có khả năng và nguyện vọng đào tạo những người bản địa khác khi họ học xong và trở về cộng đồng/tổ chức của mình.
- Lý tưởng là tổ chức hậu thuẫn ứng viên có nền tảng hoạt động vững chắc hoặc tính chất thành viên rõ ràng;
- Việc lựa chọn ứng viên cần chú ý đến cân bằng giới và vùng miền; và
- Các ứng viên phải hiểu được ngôn ngữ sử dụng trong chương trình.

Bốn phiên bản ngôn ngữ của Chương trình này được tổ chức hàng năm với hạn nộp hồ sơ khác nhau. Chỉ các hồ sơ đầy đủ mới được xem xét. Các hồ sơ dự tuyển phải được gửi bằng fax hoặc qua bưu điện. Các hồ sơ gửi bằng email sẽ không được xem xét, trừ phi cả phần I và II của hồ sơ đều được ký và scan.

t

Nộp hồ sơ ở:

Indigenous Fellowship Programme

Indigenous và Minorities Unit

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix

CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 08 or +41 (0)22 928 90 66

E-mail: **fellowship@ohchr.org**

Để biết thêm thông tin về Chương trình Học bổng và để lấy hồ sơ dự tuyển bằng bốn thứ tiếng, hãy truy cập trang web của OHCHR.

2. Chương trình học bổng Thiếu số

Thông qua **Chương trình Học bổng Thiếu số**, OHCHR muốn tạo cơ hội để những người thuộc **các nhóm thiểu số về dân tộc hay sắc tộc, tôn giáo và ngôn ngữ**, đặc biệt phụ nữ và nam giới trẻ có thêm kiến thức về nhân quyền quốc tế nói chung và quyền thiểu số nói riêng. Khi tham gia chương trình, những người tham gia sẽ có kiến thức chung về các cơ chế nhân quyền của LHQ liên quan đến những vấn đề của người thiểu số, và có thể đào tạo cho cộng đồng hay tổ chức của mình về các thông tin và kiến thức họ thu nhận được qua chương trình.

Tập huấn do cộng đồng thực hiện tại Bulgaria do thành viên tham gia Chương trình Thiểu số thực hiện

OHCHR đã hỗ trợ một dự án do một người từ cộng đồng Roma (Di-gan) ở Bulgaria đã tham gia Chương trình Thiểu số tổ chức một khóa tập huấn tại Polski Trambesh vào tháng 12 năm 2006. Dự án giúp tổ chức của thành viên này, Roma Together, tổ chức một khóa đào tạo để liên kết và trang bị cho cộng đồng Di-gan tại đây

thực hành “Thập kỷ cùng người Roma hòa nhập” 2005 – 2015, một chương trình của chín nước vùng Trung và Nam Âu. Những người tham gia đã cùng nhau xây dựng một chiến lược để tăng cường sự tham gia của người Roma vào các quá trình ra quyết định chính thức, đặc biệt với những vấn đề có thể ảnh hưởng lớn nhất đến các

quyền và cuộc sống hàng ngày của họ. Họ đã đề xuất rằng Hội đồng địa phương cần thành lập một cơ quan thường trực của đại diện các nhóm thiểu số địa phương nhằm đưa ra những đóng góp về chính sách liên quan đến các vấn đề thiểu số. Đề xuất của họ đã được Thị trưởng và Chủ tịch Hội đồng địa phương chấp thuận.

Hiện nay OHCHR có hai Chương trình Học bổng Thiểu số, một bằng tiếng Anh và một bằng tiếng Ả rập. Chương trình bằng tiếng Anh được tổ chức hàng năm vào tháng Tư, kéo dài ba tháng, với khoảng năm người tham gia. Chương trình thí điểm tiếng Ả rập được tổ chức lần đầu năm 2007 với bốn người tham gia khóa đào tạo tại OHCHR ở Geneva trong vòng một tháng. Chương trình học bổng chi trả cho chi phí ăn ở và các chi phí khác, đi lại hai chiều đến Geneva, và bảo hiểm y tế trong phạm vi khiêm tốn.

Tiêu chuẩn lựa chọn

- Các ứng viên phải thuộc về một nhóm thiểu số dân tộc hay sắc tộc, tôn giáo, hay ngôn ngữ;
- Mặc dù không hạn chế tuổi, các ứng viên từ 25 – 35 tuổi được ưu tiên;
- Không được đào tạo chính quy không phải là một hạn chế để tham gia Chương trình học bổng Thiểu số, nếu ứng viên có thể chứng minh là có kinh nghiệm phù hợp;
- Lý tưởng là tổ chức hậu thuẫn cho ứng viên đang tiến hành những công việc về các vấn đề thiểu số, và bao gồm những người thuộc các nhóm thiểu số;
- Các ứng viên phải có khả năng và nguyện vọng đào tạo những người thiểu số khác khi họ học xong và trở về cộng đồng/tổ chức của mình;
- Ứng viên phải có thư ủng hộ của tổ chức hoặc cộng đồng mình;
- Các ứng viên phải sử dụng tốt ngôn ngữ sử dụng trong chương trình (tiếng Anh hoặc Ả rập).

Chỉ những hồ sơ dự tuyển hoàn chỉnh mới được xem xét. Hồ sơ phải được gửi bằng fax hoặc gửi qua bưu điện thường. Hồ sơ gửi qua email sẽ không được xem xét, trừ phi hồ sơ này được ký và scan lại.

t

Nộp hồ sơ tại:

**Minorities Fellowship Programme
Indigenous and Minorities Unit**
Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 98 45
Fax: +41 (0)22 928 90 10
E-mail: **minorities@ohchr.org**

Để biết thêm về Chương trình Học bổng và lấy mẫu hồ sơ dự tuyển, hãy truy cập vào trang web của OHCHR.

3. Học bổng Nhân quyền cho các nước chậm phát triển

Chương trình Học bổng Nhân quyền cho sinh viên từ các nước chậm phát triển³ bắt đầu từ năm 2007, do OHCHR và Viện Đào tạo và Nghiên cứu của LHQ (UNITAR) cùng quản lý. Mục đích của chương trình là tăng cường sự hiểu biết của sinh viên từ các nước chậm phát triển về các vấn đề nhân quyền hiện nay ở cấp quốc tế, và giúp họ hiểu rõ công việc của LHQ cũng như OHCHR, đồng thời để những sinh viên xuất sắc từ các nước này có thể đóng góp và hỗ trợ vào công việc OHCHR và các cơ chế nhân quyền LHQ.

Chương trình này diễn ra tại OHCHR ở Geneva và được tổ chức bằng tiếng Anh. Chương trình bao gồm cả phần đào tạo và tiếp xúc thực tế với công việc của OHCHR, dưới dạng các seminar và các bài tập thực tế, sau đó người tham gia sẽ thực tập trong một ban của OHCHR. Chương trình này sẽ tiếp diễn tùy theo khả năng ngân sách của OHCHR.

Chương trình học bổng Nhân quyền dành cho các ứng viên từ các nước chậm phát triển. Ứng viên phải tốt nghiệp hoặc có bằng tốt nghiệp một ngành học liên quan đến công việc của OHCHR (ví dụ Luật Quốc tế, Khoa học Chính trị, Khoa học Xã hội, hay Lịch sử). Các ứng viên phải dưới 30 tuổi khi dự tuyển. Chi phí đi lại của ứng viên sẽ do Chương trình chi trả, và người tham gia sẽ được nhận một khoản học bổng để trang trải chi phí sống tại Geneva. Thủ tục thị thực, nơi ở, bảo hiểm y tế và tai nạn cũng sẽ do Chương trình đảm bảo.

³ Để biết thêm về các tiêu chí của LHQ về xếp loại các nước chậm phát triển, hãy truy cập <http://www.unohrills.org/>

Vì sự tiếp diễn của Chương trình phụ thuộc vào khả năng ngân sách, những ứng viên quan tâm đến chương trình này nên thường xuyên truy cập trang web của OHCHR và UNITAR để cập nhật thông tin.

t

**Liên lạc với Chương trình Học bổng Nhân quyền cho các nước chậm phát triển
UN Institute for Training và Research (UNITAR)**

Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 86 40
Fax: +41 (0)22 917 80 47

4. Chương trình Học bổng cho cán bộ của các Cơ quan Nhân quyền Quốc gia

Học bổng cho Cán bộ của Cơ quan Nhân quyền Quốc gia, được trao lần đầu năm 2008, do Bộ phận Thiết chế Quốc gia của OHCHR quản lý. Chương trình nhằm tạo cơ hội cho người tham gia có thêm kiến thức và kinh nghiệm thực tế với hệ thống nhân quyền của LHQ, công việc của OHCHR với và vì các cơ quan nhân quyền quốc gia, những vấn đề kỹ thuật và vấn đề cụ thể liên quan đến cơ quan nhân quyền quốc gia. Khi kết thúc chương trình, người tham gia sẽ trở về cơ quan nhân quyền quốc gia nơi người đó làm việc, từ đó tăng cường năng lực của tổ chức về nhân quyền quốc tế. Chương trình diễn ra tại OHCHR ở Geneva. Hàng năm, có hai người được lựa chọn tham gia chương trình trong sáu tháng, một kỳ bắt đầu vào tháng Một và kỳ thứ hai bắt đầu vào tháng Bảy. Hai người tham gia sẽ nhận được thông tin định kỳ về hệ thống nhân quyền và các vấn đề khác nhau, được giao các nhiệm vụ và tham gia vào các dự án.

Ứng viên phải có ít nhất ba năm kinh nghiệm làm việc trực tiếp trong một cơ quan nhân quyền quốc gia theo tiêu chuẩn quốc tế - Các nguyên tắc Paris⁴ - và có kinh nghiệm rộng rãi làm việc về các vấn đề liên quan đến cơ quan nhân quyền quốc gia ở cấp quốc gia, khu vực và lý tưởng là ở cấp quốc tế. Ứng viên cần có một thư hỗ trợ của Cơ quan Nhân quyền quốc gia nơi người đó làm việc, và sẵn sàng chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm thu nhận được trong quá trình tham gia chương trình với cơ quan của mình. Ứng viên phải thành thạo tiếng Anh và/hoặc tiếng Pháp. OHCHR hỗ trợ tài chính cho ứng viên dưới dạng học bổng hàng tháng trong thời gian diễn ra chương trình. Ứng viên phải nộp hồ sơ (thư đề nghị, lý lịch, thư hỗ trợ của cơ quan nhân quyền quốc gia nơi người đó làm việc) trực tiếp cho OHCHR. Bộ phận Thiết chế Quốc gia lựa chọn các ứng viên, có tham khảo Ủy ban Điều phối Quốc tế của các Cơ quan Quốc gia Bảo vệ và Thúc

⁴ Xem Nghị quyết 48/134 của Đại hội đồng LHQ, phụ lục.

đầy Nhân quyền (International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights - ICC).

t

Nộp hồ sơ tại

National Institutions Unit

Office of the UN High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix

CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Phone: + 41 (0)22 928 92 83 or + 41 (0)22 928 96 63

Fax: + 41 (0)22 928 90 18

E-mail: niu@ohchr.org

Để có thông tin cập nhật về Chương trình học bổng cho Cơ quan Nhân quyền Quốc gia, hãy truy cập trang web của OHCHR.

B. Các hội thảo tập huấn

Các hội thảo tập huấn tạo cơ hội cho các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự tìm hiểu về các cơ chế nhân quyền cụ thể và cách thức tăng cường tác với các cơ chế này.

Các hội thảo tập huấn về sử dụng/theo dõi các khuyến nghị của các ủy ban công ước

Các hội thảo về sử dụng/theo dõi các khuyến nghị của các ủy ban công ước dành cho các tác nhân của xã hội dân sự và nhằm xây dựng năng lực để hợp tác với các ủy ban công ước.

OHCHR tổ chức các hội thảo và seminar cho các tổ chức và cá nhân trong nước ở chính nước mình để tăng cường năng lực của họ đóng góp vào tiến trình báo cáo cũng như giám sát và theo dõi các khuyến nghị của các ủy ban công ước. OHCHR cùng với cơ quan nhân quyền quốc gia, các NGO, và đại diện của truyền thông ở cấp quốc gia tham gia các hội thảo này để xây dựng năng lực và khuyến khích thành lập những mạng lưới của các tổ chức và cá nhân trong nước để hỗ trợ việc thực thi những khuyến nghị của các ủy ban công ước nhân quyền.

Từ năm 2003, OHCHR đã tiến hành nhiều hội thảo tập huấn về tiếp thu – theo dõi các khuyến nghị này ở tất cả các khu vực trên thế giới. Chương trình tập huấn tạo cơ sở thiết lập các mạng lưới của các nhóm xã hội dân sự theo sát tiến trình báo cáo với các ủy ban công ước, và duy trì những đối thoại mang tính xây dựng trong nước về các vấn đề liên quan đến công việc của các ủy ban công ước nhân quyền. OHCHR cũng tổ chức các tập huấn trực tiếp cho các chính phủ có

quan tâm thông qua các hội thảo và seminar, và khuyến khích xã hội dân sự tham gia vào những hoạt động này.

Để có thêm thông tin về các hội thảo tập huấn, liên lạc với:

t

**Human Rights Treaties Branch
Treaties và Follow-up Unit**

Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 – Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 22

Bên cạnh chương trình tập huấn nói trên, OHCHR, thông qua nhiều hoạt động tại thực địa, thường xuyên tổ chức tập huấn và các hội thảo xây dựng năng lực trong nước và các seminar cho xã hội dân sự về các vấn đề và cơ chế nhân quyền quốc tế.

t

Để có thêm thông tin về **các ủy ban công ước nhân quyền**, xem thêm Chương IV **(Các ủy ban công ước nhân quyền)** trong Sổ tay này.

III. CÁC SẢN PHẨM VÀ TÀI LIỆU CỦA OHCHR

A. Sản phẩm của OHCHR

Chương trình sản phẩm của Văn phòng Cao Ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc (OHCHR) có mục đích tăng cường nhận thức về các quyền con người và tự do căn bản, và công bố những cách thức thúc đẩy và bảo vệ các quyền và tự do này trên toàn thế giới. Chương trình cũng khuyến khích những tranh luận về các vấn đề nhân quyền đang được xem xét tại các cơ quan LHQ. Có năm loại sản phẩm chính:

1. **Thông tin tổng hợp (fact sheets)** cung cấp thông tin về nhiều chủ đề nhân quyền;
2. **Tài liệu chuyên đề** cho cái nhìn sâu hơn về vấn đề;
3. **Các tài liệu tập huấn và đào tạo của OHCHR**, gồm các hướng dẫn, cẩm nang và sổ tay cho các dân tộc bản địa, người thiểu số, các nhóm nghề nghiệp và các tổ chức giáo dục đào tạo;
4. **Các tài liệu tham khảo**, cung cấp cho những người thực hành nhân quyền những công cụ và nguồn tham khảo về nhân quyền; và
5. **Thông tin cơ bản về Nhân quyền**, cung cấp cho công chúng nói chung thông tin về công việc về nhân quyền của LHQ.

Các thông tin tổng hợp

Các sản phẩm dưới dạng thông tin tổng hợp của OHCHR cung cấp thông tin về các quyền con người căn bản. Một số ấn bản lấy chủ đề là một vấn đề hoặc một nhóm cụ thể, một số ấn bản khác giải thích về các cơ quan nhân quyền của LHQ và thủ tục làm việc của các cơ quan này. Các sản phẩm dưới dạng thông tin tổng hợp cũng chỉ dẫn cụ thể về cách làm việc với chương trình nhân quyền của LHQ.

Các tài liệu chuyên đề

Tài liệu chuyên đề đưa ra thông tin sâu hơn về một vấn đề. Các chủ đề được lựa chọn trên cơ sở tính chuyên đề, tính cấp thiết và những diễn biến gần đây. Một số tài liệu chuyên đề như Thực hành Quản trị tốt để bảo vệ Quyền con người, Đặt ra các Mục tiêu Phát triển Thiên niên kỷ: Tiếp cận quyền; Các công cụ pháp quyền cho Nhà nước hậu chiến; Đánh giá hiệu quả của Cơ quan Nhân quyền Quốc gia (cùng xuất bản với Hội đồng Quốc tế về Chính sách Nhân quyền); và Quyền của người không quốc tịch.

Dịch từ bản tiếng Anh có tại <http://www.ohchr.org/civilsocietyhandbook/>

Tại địa chỉ này bạn có thể thấy các Chương của Sổ tay này để download riêng rẽ, cũng như có các tài liệu khác được nhắc đến trong Sổ tay.

Tài liệu tập huấn và đào tạo

Các tài liệu tập huấn và đào tạo của OHCHR cung cấp thông tin rộng rãi về hệ thống nhân quyền của LHQ cũng như các công cụ thực tế dùng trong tập huấn, trong các chương trình đào tạo cho những đối tượng khác nhau như cảnh sát, cán bộ trại giam, thẩm phán, nghị sỹ/đại biểu quốc hội, những người giám sát nhân quyền, **giám sát bầu cử cũng như những người làm công tác xã hội, hoặc các nhóm và cá nhân cụ thể.**

Chuỗi ấn phẩm dành cho Đào tạo Chuyên môn gồm các sổ tay và cẩm nang để nâng cao nhận thức về tiêu chuẩn quốc tế, và nhằm đến những nhóm đối tượng có thể ảnh hưởng đến tình hình nhân quyền trong nước. Mặc dù được thiết kế cho các hoạt động đào tạo của OHCHR, các ấn phẩm này cũng là những công cụ giáo dục nhân quyền thiết thực cho các nhóm chuyên nghiệp. Tài liệu tập huấn có thể chỉnh sửa lại cho phù hợp với nhu cầu và trải nghiệm, về mặt văn hóa, giáo dục và lịch sử, với nhiều đối tượng khác nhau trong các nhóm nghề nghiệp này. Trong các cẩm nang cũng có những chỉ dẫn về kỹ thuật sư phạm khi sử dụng cẩm nang.

Chuỗi ấn phẩm về Giáo dục Nhân quyền bao gồm các tài liệu hỗ trợ các hoạt động giáo dục nhân quyền của tất cả các đối tác. Các ấn phẩm này bao gồm thông tin về Chương trình Giáo dục nhân quyền toàn cầu, một nghiên cứu về giáo dục nhân quyền và các công ước nhân quyền, một tài liệu tổng hợp các điều khoản về giáo dục nhân quyền trong các công ước nhân quyền quốc tế và khu vực, và một cuốn sách nhỏ gồm những lời khuyên thiết thực cho giáo viên trong các trường học và những người làm công tác giáo dục.

Cuối cùng, **Chuỗi Cẩm nang** bao gồm tập hợp thông tin cho các nhóm hoặc cá nhân cụ thể, về cách thức tiếp cận những cơ chế bảo vệ quyền của họ trong các thủ tục ở khu vực và quốc tế. Chuỗi này bao gồm Hướng dẫn của LHQ dành cho các dân tộc bản địa, và Hướng dẫn của LHQ cho những người thiểu số, bao gồm 14 cuốn sách nhỏ về cách thức các nhóm thiểu số có thể sử dụng các thủ tục và cơ chế của LHQ và khu vực về nhân quyền.

Tài liệu tham khảo

Tài liệu tham khảo dành cho những người làm công tác nghiên cứu và thực hành luật nhân quyền tiếp cận với các công ước và hệ thống nhân quyền và những thông tin cần thiết khác. Ví dụ, các tập hợp các công cụ về nhân quyền như Các công ước nhân quyền căn bản mới, và các tài liệu pháp lý của các cơ quan công ước, như Tuyển tập một số quyết định của Ủy ban Nhân quyền dưới Nghị định thư Tùy chọn, hay Tuyển tập các quyết định của Ủy ban chống Tra tấn.

Các nhân quyền căn bản

Mục đích của loại tài liệu này, bao gồm các áp – phích về các chủ đề nhân quyền, là để thông tin cụ thể tới công chúng nói chung về công việc của LHQ về nhân quyền, và đưa ra câu trả lời cho những câu hỏi thường gặp nhất về chương trình nhân quyền của LHQ.

Cách thức tiếp cận tài liệu và ấn phẩm của OHCHR

OHCHR thường xuyên cập nhật danh sách tài liệu. Hầu hết tất cả các ấn phẩm của OHCHR đều được xuất bản bằng sáu ngôn ngữ chính thức của LHQ: Ả rập, Trung Quốc, Anh, Pháp, Nga và Tây Ban Nha.

Các ấn phẩm có chữ (w) đều có thể download miễn phí với trang web của OHCHR. Các ấn phẩm có dấu (*) là các ấn phẩm phải mua của LHQ, và có thể mua từ các hiệu sách hoặc nhà phát hành trên toàn cầu.

Để có thêm thông tin, hãy truy cập trang web của Hiệu sách LHQ ở New York (với bạn đọc ở châu Á và khu vực Thái Bình Dương, khu vực Mỹ La Tinh và Bắc Mỹ) hoặc ở Geneva (với bạn đọc ở châu Phi, Châu Âu và Trung Đông).

t

Để có thêm thông tin về các ấn phẩm của OHCHR, hãy truy cập trang thông tin ấn phẩm của OHCHR.

Các tổ chức và cá nhân của xã hội dân sự muốn nhận thư điện tử cập nhật tin ấn phẩm mới có thể liên lạc qua địa chỉ publications@ohchr.org.

Các nhà xuất bản thương mại muốn in lại hoặc tái bản các ấn phẩm của OHCHR có thể gửi yêu cầu đến Văn phòng LHQ tại Geneva, Sales Section, Palais des Nations, 8–14, avenue de la Paix, CH–1211 Geneva 10, Switzerland, e-mail: unpubli@unog.ch.

t

Hầu hết các ấn phẩm của OHCHR đều có trên trang web. Ngoài ra, để phục vụ các tập huấn và các hoạt động thông tin, có thể yêu cầu số lượng nhỏ ấn phẩm qua:

Publications và Information Desk
Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10
Switzerland
Phone: +41 (0)22 928 92 24
Fax: +41 (0)22 928 90 10
E-mail: publications@ohchr.org

Khi yêu cầu một ấn phẩm của OHCHR bạn cần nêu rõ:

- Mục đích sử dụng ấn phẩm. Hãy cung cấp thông tin về khóa tập huấn, mục đích, ngày tổ chức, người tham gia và các thông tin khác. Bạn cũng có thể phản hồi qua thư điện tử hoặc bưu điện sau khi khóa học hoặc sau khi sự kiện truyền thông diễn ra.
- Số bản cần có với từng ấn phẩm
- Người liên lạc
- Tên của tổ chức (nếu có)
- Địa chỉ bưu điện
- Số điện thoại
- Số Fax
- Email

Hãy truy cập trang Ấn phẩm của OHCHR để download mẫu yêu cầu ấn phẩm. Nếu ấn phẩm còn trong kho, tài liệu sẽ được đưa đến văn phòng LHQ gần nhất có thể. Xin lưu ý rằng số lượng ấn phẩm có hạn và nếu trên danh sách có một cột đen tương ứng với ấn phẩm có nghĩa là ấn phẩm không còn trong kho.

B. Thư viện OHCHR

Thư viện của **OHCHR ở Geneva** cung cấp các thông tin và dịch vụ tham khảo cho các đối tác của OHCHR, các cơ chế và chuyên gia nhân quyền của LHQ, và cán bộ OHCHR. Thư viện có một bộ sưu tập đặc biệt gồm các tài liệu, ấn phẩm về nhân quyền và các tài liệu khác, dưới dạng bản in và bản điện tử. Thư viện cũng có một hệ thống tài liệu phong phú về giáo dục và đào tạo nhân quyền, duy trì những liên kết với hệ thống thư viện LHQ và các thư viện lớn, các viện nghiên cứu trên thế giới, giúp bạn đọc tìm kiếm online và cung cấp các dịch vụ tham khảo.

Thư viện OHCHR phục vụ cộng đồng quốc tế nhưng cũng mở cửa cho những người làm chuyên môn ngoài tổ chức. Các NGO đóng tại Geneva và được Văn phòng LHQ tại Geneva chấp thuận đều được tiếp cận dễ dàng với thư viện. Các thành viên của các NGO khác, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể được làm thẻ ngắn hạn.

Thư viện mở cửa từ thứ Hai đến thứ Sáu, vào các buổi sáng từ 9.30 đến 12.30 và các buổi chiều từ 2 đến 5 giờ. Khách vào phải có giấy tờ tùy thân có thể còn giá trị sử dụng (huy hiệu LHQ, hộ chiếu, thẻ chứng minh hoặc bằng lái xe). Công chúng không được mượn sách tham khảo về mà phải tra cứu trong thư viện. Thư viện có Quy chế và Nguyên tắc Thư viện OHCHR. OHCHR lấy làm tiếc là không thể tiếp nhận trẻ em không có người đi kèm.

Liên lạc với Thư viện OHCHR như thế nào

t

Thư viện OHCHR nằm tại tầng trệt tòa nhà Giuseppe Motta

(48, Avenue Giuseppe Motta, Geneva).

Thư viện mở cửa từ thứ Hai đến thứ Sáu, vào các buổi sáng từ 9.30 đến 12.30 và các buổi chiều từ 2 đến 5 giờ. Khách vào phải có giấy tờ tùy thân có thể còn giá trị sử dụng (huy hiệu LHQ, hộ chiếu, thẻ chứng minh hoặc bằng lái xe).

Phone: +41 (0)22 928 97 90

Fax: +41 (0)22 928 90 65

E-mail: library@ohchr.org

C. Các ấn phẩm và tài liệu khác của OHCHR

Trang web của OHCHR là một nguồn tham khảo hữu ích, cung cấp các ấn phẩm, tài liệu tham khảo và các tài liệu khác về các cơ chế nhân quyền quốc tế cũng như các hoạt động của OHCHR. Trang nhà của OHCHR có công cụ tìm kiếm giúp người sử dụng có thể tiếp cận trực tiếp với các thông tin nhân quyền, bao gồm các tài liệu chính thức, theo quốc gia, theo vấn đề hoặc theo các mối quan tâm chuyên môn.

Có thể tiếp cận online tất cả các tài liệu chính thức của LHQ qua Hệ thống Tài liệu Chính thức của LHQ.

Trung tâm Truyền thông

Các tuyên bố và thông cáo báo chí liên quan đến hoạt động của OHCHR và các cơ chế nhân quyền LHQ có sẵn tại Trung tâm truyền thông trực tuyến. Các tin tức cập nhật, lịch họp và sự kiện, các tuyên bố của Cao ủy Nhân quyền, và tổng hợp các thông cáo báo chí đã đưa ra đều có tại trang web của OHCHR.

Thành viên của báo giới muốn tìm kiếm thông tin, phỏng vấn hoặc bình luận có thể liên lạc với Bộ phận Truyền thông qua:

E-mail: **press-info@ohchr.org**

Phone: +41 (0)22 917 97 67 (Người phát ngôn của OHCHR)

+41 (0)22 917 93 83 (Cán bộ Thông tin)

t

Để nhận **thông báo tin mới** qua email, hãy yêu cầu qua press-info@ohchr.org

Các thông tin về tài liệu của OHCHR về các cơ chế và cơ quan nhân quyền của LHQ có tại các chương liên quan trong Sổ tay này.

IV. CÁC ỦY BAN CÔNG ƯỚC

Tóm lược về các ủy ban công ước

Ủy ban công ước là gì?

Các ủy ban công ước là các ủy ban của các chuyên gia độc lập giám sát việc thực thi các công ước nhân quyền của LHQ đã được các quốc gia ký kết. Các chuyên gia giám sát trên cơ sở xem xét các báo cáo định kỳ của các Nhà nước về những bước đã tiến hành để thực thi các quy định về nhân quyền. Hầu hết các ủy ban công ước đều có thể tiếp nhận và giải quyết các khiếu nại cá nhân, đồng thời nhiều ủy ban có thể tiến hành các điều tra. Một trong số các ủy ban này, Tiểu ban Ngăn chặn Tra tấn, có thể tiến hành các chuyến thăm đến những nơi các cá nhân có thể bị tước tự do để ngăn chặn việc tra tấn.

Họ làm việc thế nào?

Bên cạnh nghĩa vụ thực thi những điều khoản cụ thể trong các công ước nhân quyền Nhà nước đã phê duyệt, Nhà nước ấy được yêu cầu nộp báo cáo định kỳ về thực thi các quy định trong công ước như thế nào. Ủy ban công ước liên quan sẽ xem xét các báo cáo này với sự có mặt của một phái đoàn đại diện cho Nhà nước, trên cơ sở tất cả các thông tin ủy ban có được, bao

gồm các thông tin bằng văn bản do Nhà nước cung cấp thêm cũng như các thông tin trao đổi bằng lời do phái đoàn cung cấp trong quá trình xem xét báo cáo. Các ủy ban cũng tiếp nhận thông tin từ các cơ quan LHQ, các cơ quan nhân quyền quốc gia, và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, các tổ chức hội nghề nghiệp và các tổ chức học thuật.

Dựa trên quá trình xem xét này, các ủy ban công ước đưa ra các “quan sát kết luận”, trong đó nêu ra những mặt tích cực trong việc thực thi công ước của Nhà nước và những lĩnh vực ủy ban khuyến nghị Nhà nước cần có những hành động tích cực hơn.

Bên cạnh việc xem xét báo cáo, các ủy ban công ước thực hiện những chức năng khác để tăng cường việc thực thi các công ước:

- Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc, Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban về Bảo vệ quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ, Ủy ban về Quyền

của Người khuyết tật, và Ủy ban về Mất tích cưỡng bức (chưa được thành lập đến tháng 9/2008) có thể xem xét các khiếu nại hoặc thông tin từ các cá nhân (hoặc các nhóm cá nhân với trường hợp Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật) cho rằng quyền của họ đã bị vi phạm bởi một Nhà nước tham gia Công ước. Khi có hiệu lực, Nghị định thư tùy chọn của Công ước Quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa sẽ cho phép tiếp nhận khiếu nại cá nhân. Trong khuôn khổ các cơ chế khiếu nại này, các ủy ban công ước có thể đưa ra những biện pháp tạm thời trong các trường hợp khẩn cấp để đảm bảo tình hình cho đến lúc họ có thể đưa ra một quyết định cuối cùng đối với vấn đề liên quan.

- Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban Xóa bỏ Phân biệt đối xử với phụ nữ, Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật và Ủy ban về mất tích cưỡng bức có thể khởi xướng các cuộc điều tra

nếu các ủy ban này nhận được thông tin đáng tin cậy gồm các chứng cứ rõ ràng về việc vi phạm nghiêm trọng, ở quy mô lớn hoặc có hệ thống các công ước liên quan ở một nước thành viên.

- Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc, Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ và Ủy ban về Lao động di trú có các thủ tục giải quyết khiếu nại hoặc tranh chấp giữa các nước thành viên; và
- Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc có các thủ tục về các biện pháp cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp.

Các ủy ban công ước nhân quyền cũng đưa ra các bình luận chung và chủ trì các thảo luận chuyên đề về một chủ đề cụ thể nào đó để đưa ra những hướng dẫn thực hiện cụ thể.

Tiếp cận và làm việc với các ủy ban công ước nhân quyền như thế nào?

Làm việc với các ủy ban công ước nhân quyền đã thể hiện là một cách thức hiệu quả đối với xã hội dân sự để đóng góp vào việc thực thi các quyền con người cũng như việc xây dựng các biện pháp về nhân quyền.

Có một số cách thức để xã hội dân sự có thể tiếp cận và sử dụng hệ thống các ủy ban công ước nhân quyền, đồng thời cần chú ý đến những cách thức làm việc riêng của từng ủy ban, ví dụ:

- Thúc đẩy việc phê chuẩn một công ước;
- Giám sát việc Nhà nước tuân thủ nghĩa vụ báo cáo;
- Nộp các thông tin bằng văn bản và tài liệu cho các ủy ban công ước nhân quyền, bao gồm thông qua các báo cáo bằng văn bản;
- Tùy theo nguyên tắc của từng ủy ban công ước,

tham gia vào các phiên họp của ủy ban với tư cách là quan sát viên, hoặc qua trao đổi bằng lời;

- Theo dõi các quan sát kết luận của các ủy ban công ước;
- Gửi khiếu nại cá nhân đến các ủy ban công ước nhân quyền (với Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ phân biệt Chủng tộc, và Ủy ban về Lao động di trú);
- Cung cấp thông tin để tiến hành các cuộc điều tra kín (Ủy ban chống Tra tấn và Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ);
- Cung cấp thông tin về cảnh báo sớm và các thủ tục khẩn cấp (Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc); và
- Gửi các thông tin đến phiên họp hàng năm của liên ủy ban công ước.

t

Liên lạc với các Ủy ban công ước nhân quyền

Có thể liên lạc với các ủy ban công ước qua Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ ở Geneva:

[Tên Ủy ban]

c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 29

A. Các Ủy ban Công ước Nhân quyền là gì?

Chính công ước nhân quyền được giám sát bởi các Ủy ban Công ước Nhân quyền quy định những nghĩa vụ pháp lý đối với các Nhà nước trong việc thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền. Khi một Nhà nước chấp thuận một công ước nhân quyền thông qua việc phê chuẩn⁵ hoặc tham gia⁶ một công ước, Nhà nước đó trở thành một thành viên với công ước này và có nghĩa vụ pháp lý đối việc thực thi các quyền quy định trong công ước này.⁷ Các công ước quy định việc thành lập **các ủy ban quốc tế gồm các chuyên gia độc lập** (ủy ban công ước nhân quyền) để giám sát việc thực hiện các điều khoản của công ước ở những nước đã phê chuẩn hoặc tham gia công ước.⁸

Hệ thống các ủy ban công ước của LHQ đóng vai trò rất quan trọng trong việc tăng cường bảo vệ quyền con người ở trong nước. Chức năng nhiệm vụ chính của tất cả các ủy ban, là **giám sát việc thực hiện công ước thông** qua việc xem xét các báo cáo định kỳ của các Nhà nước thành viên.

Tính đến tháng 9 năm 2008, có chín ủy ban công ước:

- Ủy ban Nhân quyền, giám sát việc thực hiện Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị (1966) và Các Nghị định thư Tùy chọn kèm theo;
- Ủy ban về các **Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa**, giám sát việc thực hiện Công ước Quốc tế về các Quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa(1966);
- Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc, giám sát việc thực hiện the **Công ước Quốc tế về Xóa bỏ Mọi hình thức Phân biệt chủng tộc** (1965);
- Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, giám sát việc thực hiện **Công ước về Xóa bỏ Mọi hình thức phân biệt đối xử với Phụ nữ**(1979);

⁵ Phê chuẩn, chấp thuận và phê duyệt đều là các động thái chỉ hành động của Nhà nước đưa ra sự đồng ý chấp thuận ràng buộc với một công ước. Ký kết cũng là một bước phê chuẩn, bước này cũng tạo ra một nghĩa vụ đối với một Nhà nước, nghĩa vụ ấy nghĩa là trong giai đoạn kể từ khi ký đến khi phê chuẩn, chấp thuận hoặc phê duyệt, cần tích cực tránh những hành vi đi ngược lại mục đích và chủ định của công ước đã ký (xem điều 18 **Công ước Vienna về Luật Công ước**).

⁶ Tham gia là động thái của Nhà nước chưa ký một công ước và bày tỏ việc chấp thuận trở thành một bên của một công ước bằng cách nộp một “văn bản tham gia” cho Tổng Thư ký LHQ. Tham gia cũng có hiệu lực pháp lý như phê chuẩn, chấp thuận hay phê duyệt.

⁷ Trừ những điều khoản mà một Nhà nước đã bảo lưu. Bảo lưu nghĩa là một tuyên bố của một Nhà nước trong đó Nhà nước ấy công khai loại trừ hoặc thay đổi hiệu lực pháp lý của một vài điều khoản cụ thể trong một công ước áp dụng cho Nhà nước đó. Một bảo lưu cho phép một Nhà nước có thể tham gia một công ước đa phương mà nếu không có bảo lưu ấy thì Nhà nước này sẽ không thể hoặc không muốn tham gia. Nhà nước có thể bảo lưu khi ký, phê chuẩn, chấp thuận hay tham gia một công ước. Các bảo lưu phải không được mâu thuẫn với đối tượng và mục đích của công ước.

⁸ Công ước quốc tế về các Quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa không có quy định cụ thể về việc thành lập một cơ quan công ước, mà giao cho Hội đồng Kinh tế và Xã hội (ECOSOC) một chức năng chung để giám sát việc thực thi công ước. Năm 1985, ECOSOC thiết lập một nhóm làm việc theo kỳ họp để hỗ trợ việc xem xét các báo cáo của các Nhà nước, sau đó được tổ chức lại theo mô hình các cơ quan công ước và được đặt lại tên là “Ủy ban về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa” (Nghị quyết 1985/17 của ECOSOC). Ủy ban này, làm việc lần đầu năm 1987, hiện được coi là một ủy ban công ước.

- Ủy ban chống Tra tấn, giám sát việc thực hiện Công ước chống Tra tấn và các hình thức trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục(1984);
- Tiểu ban Ngăn ngừa Tra tấn, được thành lập từ Nghị định thư tùy chọn theo Công ước chống Tra tấn và các hình thức trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục (2002);
- Ủy ban Quyền Trẻ em, giám sát việc thực hiện Công ước Quyền Trẻ em (1989) và các Các Nghị định thư Tùy chọn kèm theo;
- Ủy ban Lao động di trú, giám sát việc thực hiện Công ước quốc tế về Bảo vệ quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ (1990); and
- Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật, giám sát việc thực hiện Công ước về Quyền của Người Khuyết tật (2006).⁹

Một cơ quan công ước thứ mười, Ủy ban về Mất tích cưỡng bức, sẽ được thành lập khi **Công ước về bảo vệ tất cả mọi người khỏi bị mất tích cưỡng bức (2006)** có hiệu lực.¹⁰

Như đã nêu trên, một số công ước có các **Nghị định thư Tùy chọn** bổ sung, các Nhà nước thành viên công ước có thể phê chuẩn các nghị định thư này.¹¹ Các Nghị định thư Tùy chọn bổ sung thêm các quyền cụ thể hoặc quy định các thủ tục giám sát thêm. Hiện có các Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho các công ước nhân quyền quốc tế:

- Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho **Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị**;
- Nghị định thư Tùy chọn thứ hai bổ sung cho **Công ước quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị, hướng đến xóa bỏ hình phạt tử hình**;
- Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho **Công ước về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ**;
- Nghị định thư Tùy chọn về sự liên quan của trẻ em trong xung đột vũ trang, bổ sung cho **Công ước Quyền Trẻ em**;
- Nghị định thư Tùy chọn về buôn bán trẻ em, mại dâm và khiêu dâm trẻ em, bổ sung cho **Công ước Quyền Trẻ em**;
- Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho **Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hoặc đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục**;

⁹ Số nhà nước phê chuẩn hay tham gia một công ước nhân quyền đã tăng lên đáng kể trong những năm gần đây. Đến 30/9/2008, có: 162 Nhà nước là thành viên Công ước quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị; 159 là thành viên Công ước quốc tế về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa; 173 là thành viên Công ước Quốc tế về Xóa bỏ Mọi hình thức Phân biệt chủng tộc; 185 là thành viên Công ước quốc tế về Xóa bỏ mọi hình thức Phân biệt đối xử với Phụ nữ; 145 là thành viên Công ước chống Tra tấn và các hình thức trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục; 193 là thành viên Công ước Quyền trẻ em; 39 là thành viên Công ước về Bảo vệ quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ; và 40 là thành viên của Công ước về Quyền của Người Khuyết tật.

¹⁰ Đến tháng 9/2008, có năm Nhà nước thành viên Công ước quốc tế về Bảo vệ tất cả mọi người khỏi bị mất tích cưỡng bức. công ước sẽ có hiệu lực khi có 20 nước thành viên.

¹¹ Một Nhà nước có thể phê chuẩn các Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước Quyền Trẻ em nếu đã ký Công ước mà chưa phê chuẩn hoặc tham gia công ước.

- Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho **Công ước về Quyền của Người Khuyết tật**.¹²
- Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước Quốc tế về **Các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa**.¹³

Các Ủy ban công ước gồm 10 đến 23 chuyên gia độc lập có năng lực trong lĩnh vực nhân quyền được công nhận. Các chuyên gia này được đề cử và do các Nhà nước thành viên bầu ra theo nhiệm kỳ cố định bốn năm, có thể được gia hạn. Các Ủy ban được thành lập gần đây hạn chế số nhiệm kỳ của ủy viên ủy ban công ước là trong hai nhiệm kỳ.

Tất cả các ủy ban công ước đều được hỗ trợ bởi Đơn vị Công ước thuộc Ban Công ước Nhân quyền của Văn phòng Cao ủy Nhân quyền LHQ (OHCHR), qua đó tiếp nhận các thông tin, báo cáo và thư tín đến các ủy ban công ước, chuẩn bị các báo cáo, tiến hành các nghiên cứu, hợp tác kỹ thuật, cung cấp các chỉ dẫn và tư vấn cho các quốc gia thành viên, tổ chức các cuộc họp và thực hiện bất kỳ các công việc tổ chức và hậu cần nào cho các ủy ban công ước.

Tất cả các ủy ban công ước họp tại Geneva hoặc New York¹⁴ (ở Geneva, thường họp ở tòa nhà chính của OHCHR - Palais Wilson – nhưng đôi khi cũng họp ở Palais des Nations). OHCHR đảm bảo hậu cần như phòng họp, tài liệu và công nghệ để các chuyên gia, các đoàn đại biểu, và đại diện của xã hội dân sự nếu có khuyết tật có thể cùng tham gia công việc của các ủy ban công ước.

¹² Tính đến 30/9/2008, có: 111 Nhà nước thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước Quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị; 68 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn thứ hai bổ sung cho Công ước quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị hướng đến xóa bỏ hình phạt tử hình; 92 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn thứ hai bổ sung cho Công ước về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ; 123 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước Quyền Trẻ em về sự liên quan của trẻ em trong xung đột vũ trang; 129 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước Quyền Trẻ em về buôn bán trẻ em, mại dâm và khiêu dâm trẻ em; 35 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hoặc đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục; và 24 là thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước về Quyền của Người Khuyết tật.

¹³ Đại hội đồng có kế hoạch thông qua năm 2008.

¹⁴ Kỳ họp tháng Ba (“mùa xuân”) của Ủy ban nhân quyền diễn ra tại New York, các kỳ họp của Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ diễn ra ở cả New York và Geneva.

HỆ THỐNG CÁC CƠ QUAN CÔNG ƯỚC NHÂN QUYỀN

Cơ quan công ước nhân quyền	Công ước quy định việc thành lập cơ quan công ước	Nghị định thư tùy chọn bổ sung
Ủy ban Nhân quyền , thành lập năm 1977	Công ước quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị (ICCPR) , thông qua năm 1966	<p>Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và chính trị (cho phép khiếu nại cá nhân), thông qua năm 1966</p> <p>Nghị định thư tùy chọn thứ hai bổ sung cho Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị, hướng đến xóa bỏ hình phạt tử hình, thông qua năm 1989.</p>
Ủy ban về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa , thành lập năm 1985	Công ước quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa (ICESCR) , thông qua năm 1966	Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa đã được Hội đồng Nhân quyền thông qua năm 2008, dự kiến được Đại hội đồng LHQ thông qua năm 2008. Nghị định thư này khi có hiệu lực sẽ cho phép khiếu nại cá nhân.
Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc , thành lập năm 1970	Công ước quốc tế về Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt chủng tộc (ICERD) , thông qua năm 1965	Không có nghị định thư tùy chọn
Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ , thành lập năm 1982	Công ước về Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với Phụ nữ (CEDAW), thông qua năm 1979	Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước về Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với Phụ nữ (cho phép khiếu nại cá nhân và điều tra) , thông qua năm 1999
Ủy ban chống Tra tấn , thành lập năm 1987	Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục (CAT), thông qua năm 1984	
Tiểu ban Ngăn ngừa Tra tấn, thành lập năm 2006		Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước chống Tra

HỆ THỐNG CÁC CƠ QUAN CÔNG ƯỚC NHÂN QUYỀN

Cơ quan công ước nhân quyền	Công ước quy định việc thành lập cơ quan công ước	Nghị định thư tùy chọn bổ sung
		tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục (OPCAT) (thiết lập các cơ chế giám sát ở trong nước và quốc tế), thông qua năm 2002
Ủy ban về Quyền trẻ em , thành lập năm 1991	Công ước Quyền Trẻ em (CRC) , thông qua năm 1989	<p>Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước Quyền Trẻ em, về trẻ em liên quan đến xung đột vũ trang, thông qua năm 2000</p> <p>Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước Quyền Trẻ em, về buôn bán trẻ em, mại dâm và khiêu dâm trẻ em, thông qua năm 2000</p>
Ủy ban về Bảo vệ Quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ , thành lập năm 2004	Công ước quốc tế về Bảo vệ Quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ (ICRMW) , thông qua năm 1990	Không có nghị định thư tùy chọn
Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật , thông qua năm 2008	Công ước về Quyền của Người Khuyết tật , thông qua năm 2006	Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước về Quyền của Người Khuyết tật (cho phép khiêu nại cá nhân), thông qua năm 2006
Ủy ban về Mất tích cưỡng bức (đến tháng 9/2008 chưa được thành lập)	Công ước quốc tế về bảo vệ tất cả mọi người khỏi bị mất tích cưỡng bức , thông qua năm 2006 (đến tháng 9/2008 chưa có hiệu lực)	Không có nghị định thư tùy chọn

Thông tin của OHCHR về các Ủy ban công ước nhân quyền

Thông tin thêm về các công ước nhân quyền và ủy ban công ước có tại trang web của OHCHR và trong các tài liệu thông tin tổng hợp của OHCHR sau:

- Số 10(cập nhật lần 1): Quyền Trẻ em
- Số 12: Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc
- Số 15(Cập nhật lần1): Quyền Dân sự và Chính trị: Ủy ban Nhân quyền
- Số 16(Cập nhật lần1): Ủy ban về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa
- Số 17: Ủy ban chống Tra tấn
- Số 22: Phân biệt đối xử với Phụ nữ: Công ước và Ủy ban
- Số 24(Cập nhật lần1): Công ước Quốc tế về người lao động di trú và Ủy ban Công ước
- Số 30: Hệ thống Công ước Nhân quyền LHQ: Giới thiệu các công ước nhân quyền căn bản và các ủy ban công ước; và
- Số 7(Cập nhật lần1): Các thủ tục khiếu nại.

Hãy truy cập trang web của OHCHR để có thông tin cập nhật về các tài liệu tổng hợp

Để biết thêm về hoạt động báo cáo của các Nhà nước thành viên công ước, tham khảo *Báo cáo về phương pháp làm việc của các Ủy ban công ước về tiến trình báo cáo của các nước thành viên* (HRI/MC/2008/4).

B. Các Ủy ban Công ước Nhân quyền làm việc như thế nào?

Các Ủy ban Công ước Nhân quyền thực hiện một số chức năng để giám sát việc các Nhà nước thành viên công ước thực hiện các công ước như thế nào. Mặc dù các ủy ban này có điều phối hoạt động với nhau, các thủ tục và phương thức làm việc của các ủy có sự khác biệt. Một vài điểm khác biệt chính liên quan đến công việc của xã hội dân sự được đưa ra trong bảng phụ lục ở cuối chương này.

1. Nghĩa vụ báo cáo của Nhà nước thành viên công ước

Khi một Nhà nước đã phê chuẩn hoặc tham gia một công ước, bên cạnh nghĩa vụ thực hiện những điều khoản cụ thể của công ước, Nhà nước ấy có nghĩa vụ nộp **báo cáo định kỳ** tới ủy ban công ước đó. Báo cáo nêu các biện pháp đã được sử dụng để thực hiện công ước. Các báo cáo phải đưa ra những biện pháp lập pháp, hành chính, tư pháp và các biện pháp khác đã được Nhà nước thực hiện để thực thi các điều khoản của công ước và cung cấp thông tin về những khó khăn Nhà nước ấy gặp phải. Những báo cáo này sau đó sẽ được ủy ban công ước thẩm tra với sự có mặt của một phái đoàn đại diện cho Nhà nước thành viên.

Thông thường, khoảng một đến hai năm sau khi tham gia một công ước, Nhà nước thành viên sẽ phải trình một **báo cáo ban đầu**. Các báo cáo định kỳ tiếp theo thường phải nộp theo chu kỳ từ hai đến năm năm, tùy theo quy định trong công ước và các quyết định của ủy ban công ước. Nhiều ủy ban chấp nhận các báo cáo gộp, nghĩa là một Nhà nước thành viên có thể trình cùng lúc hai hoặc nhiều báo cáo định kỳ đã tới hạn trước ủy ban công ước. Hầu hết các ủy ban công ước đều xác định kỳ báo cáo tiếp theo khi đưa ra quan sát kết luận.

Nhà nước thành viên công ước được khuyến khích coi việc chuẩn bị báo cáo với các ủy ban công ước không chỉ là việc hoàn thành nghĩa vụ quốc tế, mà còn là cơ hội để đánh giá hiện trạng về bảo vệ nhân quyền ở nước mình vì mục đích hoạch định chính sách công.

2. Việc xem xét các báo cáo của nhà nước thành viên của các ủy ban công ước

Danh sách vấn đề

Trước phiên họp xem xét báo cáo của một Nhà nước thành viên, ủy ban sẽ chuẩn bị một **danh sách vấn đề** và các câu hỏi và chuyển danh sách này cho Nhà nước thành viên. Thông thường, Nhà nước thành viên sẽ trả lời danh sách vấn đề này bằng văn bản; nội dung văn bản sẽ được đưa lên trang web của OHCHR.

Văn bản trả lời danh sách vấn đề sẽ bổ sung cho báo cáo của Nhà nước thành viên. Trong trường hợp báo cáo đã được trình một thời gian dài trước khi đưa ra xem xét, văn bản này sẽ có ý nghĩa rất quan trọng.

Ủy ban về Xóa bỏ phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa và Ủy ban Quyền Trẻ em chủ trì một nhóm làm việc trước kỳ họp trong vòng một tuần để chuẩn bị danh sách vấn đề và câu hỏi liên quan đến báo cáo của Nhà nước thành viên sẽ được xem xét trong kỳ họp liền sau đó. Ủy ban Nhân quyền giao nhiệm vụ này cho **tổ làm việc về báo cáo quốc gia**,¹⁵ tổ này họp trong kỳ họp trước kỳ họp sẽ xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên.

Hầu hết các ủy ban đều bổ nhiệm một thành viên làm **báo cáo viên cho một nước** để đứng đầu việc hình thành danh sách vấn đề cho một nước cụ thể.

Các nguồn thông tin khác

Bên cạnh báo cáo của Nhà nước thành viên, các ủy ban công ước nhân quyền có thể nhận thông tin về việc thực thi các điều khoản công ước từ các cơ quan LHQ, các quỹ và chương trình của LHQ cũng như các tổ chức liên chính phủ, các cơ quan nhân quyền quốc gia, cũng như từ xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO (cả trong nước và quốc tế), các hội nghề nghiệp và các cơ quan nghiên cứu.

¹⁵ Tổ làm việc về báo cáo quốc gia bao gồm một báo cáo viên cho nước thành viên, và bốn đến sáu thành viên của Ủy ban do chủ tịch Ủy ban đề cử.

Xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên

Các Nhà nước thành viên được mời đến phiên họp của Ủy ban để trình bày báo cáo của họ, trả lời các câu hỏi của các ủy viên, và cung cấp thêm thông tin cho Ủy ban. Trên cơ sở tất cả các thông tin có được, ủy ban xem xét báo cáo cùng với đại diện của Chính phủ. Mục đích của việc xem xét báo cáo là cùng tiến hành đối thoại một cách xây dựng để hỗ trợ Nhà nước trong những nỗ lực của mình để thực thi một công ước đầy đủ và hiệu quả nhất có thể. Các ủy ban công ước không phải là các cơ quan tài phán; họ giám sát việc thực thi công ước và khuyến khích cũng như tư vấn cho Nhà nước.

t

Thông tin về **các kỳ họp sắp tới của các ủy ban công ước nhân quyền** và các báo cáo sẽ được xem xét trong kỳ họp thường xuyên được cập nhật trên trang web của OHCHR, phần các ủy ban công ước nhân quyền.

Các quan sát kết luận và khuyến nghị

Trên cơ sở đối thoại với Nhà nước, và bất kỳ thông tin nào nhận được, các ủy ban công ước nhân quyền thông qua một văn bản thường được gọi là quan sát kết luận,¹⁶ trong đó nêu cả những khía cạnh tích cực trong việc thực thi công ước của Nhà nước, và cả những lĩnh vực mà ủy ban công ước khuyến nghị Nhà nước cần tiếp tục hành động. Việc Nhà nước báo cáo lại với ủy ban trong kỳ báo cáo tiếp theo về những bước đã được tiến hành để thực hiện những khuyến nghị này, cũng như các điều khoản khác của công ước, là hết sức quan trọng.

Theo dõi các khuyến nghị

Để hỗ trợ Nhà nước thực hiện các khuyến nghị của ủy ban, các ủy ban công ước nhân quyền đã bắt đầu đưa ra những quy trình nhằm đảm bảo các quan sát kết luận của họ được theo dõi và thực hiện hiệu quả. Một số ủy ban yêu cầu, trong quan sát kết luận của ủy ban, Nhà nước phải báo cáo lại với báo cáo viên đặc biệt chịu trách nhiệm về quốc gia đó hoặc theo chủ đề, về các biện pháp đã được thực thi để đáp ứng những khuyến nghị cụ thể hoặc “quan tâm ưu tiên”. Báo cáo viên sau đó sẽ báo cáo lại với ủy ban.

Một số thành viên của các ủy ban công ước tiến hành chuyến thăm đến các quốc gia, theo lời mời của Nhà nước thành viên, để theo dõi tiếp việc báo cáo và thực thi các khuyến nghị trong quan sát kết luận.

¹⁶ Hoặc một số ủy ban gọi là “Bình luận kết luận” – tùy theo ngôn ngữ trong mỗi công ước.

3. Xem xét khiếu nại từ các cá nhân cho rằng quyền của họ đã bị một Nhà nước thành viên vi phạm.

Bảy ủy ban công ước nhân quyền có thể, nếu các điều kiện được thỏa mãn, xem xét các khiếu nại hoặc **thông tin từ các cá nhân** cho rằng quyền của họ đã bị Nhà nước vi phạm. Các ủy ban này là Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc, Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban về Lao động di trú, Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật và Ủy ban về Mất tích Cưỡng bức. **Đến tháng 9 năm 2008, cơ chế khiếu nại của Ủy ban Lao động di trú vẫn chưa có hiệu lực và Ủy ban về Mất tích cưỡng bức chưa được thành lập.** Khi có hiệu lực, Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước quốc tế về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa cũng sẽ cho phép khiếu nại cá nhân.

Một ủy ban công ước không thể xem xét khiếu nại về một Nhà nước thành viên trừ phi Nhà nước đó đã chính thức công nhận thẩm quyền xem xét khiếu nại của Ủy ban thông qua việc đưa ra một **tuyên bố** dưới điều khoản tương ứng của công ước, hoặc chấp thuận nghị định thư tùy chọn tương ứng.

t

Thông tin chi tiết về **khiếu nại cá nhân** có trong **chương VIII (Nộp khiếu nại về một vi phạm nhân quyền)** trong Sổ tay này.

Các thông tin chi tiết về khiếu nại cá nhân đến các ủy ban công ước (cũng gọi là các khuyến nghị) bao gồm các chỉ dẫn và tư vấn cách thức nộp một khiếu nại cũng có tại trang web của OHCHR, mục các ủy ban công ước nhân quyền.

Khiếu nại và tranh chấp giữa các Nhà nước thành viên

Nhiều công ước nhân quyền có các điều khoản cho phép các Nhà nước thành viên khiếu nại đến các ủy ban công ước tương ứng về việc một Nhà nước thành viên khác vi phạm công ước. **Đến tháng 9/2008, thủ tục này chưa bao giờ được sử dụng.**

5. Điều tra

Bốn Ủy ban công ước - Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật và Ủy ban về Mất tích cưỡng bức (khi được thành lập) – có thể tiến hành các điều tra kín nếu nhận được những thông tin đáng tin cậy trong đó có những bằng chứng rõ ràng về những vi phạm nghiêm trọng, ở quy mô lớn và có hệ thống của một Nhà nước thành viên đối với một công ước tương ứng. Các điều tra này sẽ không được tiến hành với các Nhà nước thành viên đã từ chối thủ tục này, và do đó đã chính thức không công nhận thẩm quyền của ủy ban tương ứng để tiến hành điều tra.¹⁷

¹⁷ Khi phê chuẩn hoặc tham gia Công ước chống Tra tấn, Nhà nước có thể chọn không chấp thuận thủ tục này bằng cách đưa ra một tuyên bố dưới điều 28; Các nước thành viên của Nghị định thư Tùy chọn bổ sung cho Công ước về

Khi đã chắc chắn và có sự chấp thuận của Nhà nước thành viên, việc điều tra có thể bao gồm một chuyến thăm tới một Nhà nước. Sau khi xem xét các phát hiện của cuộc điều tra, ủy ban sẽ chuyển kết quả đến Nhà nước thành viên liên quan, cùng với bất kỳ bình luận và khuyến nghị nào. Điều tra được tiến hành kín đáo và cần có sự hợp tác của Nhà nước thành viên trong suốt quá trình.

t

Thông tin cập nhật về **điều tra** có trong **Tài liệu tổng hợp số 30 Hệ thống Công ước Nhân quyền của Liên Hợp Quốc**.

Các thủ tục cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp

Từ năm 1993, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc đã xây dựng các thủ tục liên quan **cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp**.¹⁸ Các thủ tục cảnh báo sớm nhằm ngăn chặn những vấn đề ở các nước thành viên bùng phát thành xung đột mới, hoặc để ngăn chặn một xung đột tái phát. Các thủ tục hành động khẩn cấp nhằm giải quyết các vấn đề cần có sự chú ý ngay lập tức để ngăn chặn hoặc hạn chế phạm vi hoặc số lượng các vi phạm nghiêm trọng đối với Công ước Quốc tế về Xóa bỏ Mọi hình thức Phân biệt chủng tộc. Trong thực tế, các thủ tục này được sử dụng đồng thời. Các thủ tục này có thể được sử dụng do Ủy ban công ước chỉ định, hoặc do thành viên công ước có liên quan, bao gồm các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như là các nhóm bản địa.

Các bình luận chung

Mỗi Ủy ban Công ước Nhân quyền giải thích các điều khoản trong công ước mà ủy ban giám sát dưới dạng **các bình luận chung** (Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc và Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ sử dụng thuật ngữ “khuyến nghị chung”).

Các bình luận chung đưa ra chỉ dẫn cho việc thực thi một công ước. Các bình luận chung đề cập đến nhiều chủ đề, từ diễn giải chi tiết các điều khoản cụ thể đến hướng dẫn chung về thông tin mà các Nhà nước cần trình bày trong báo cáo về một số điều cụ thể trong công ước.

Xóa bỏ Mọi hình thức Phân biệt đối xử với Phụ nữ cũng có thể không chấp thuận năng lực này của Ủy ban công ước bằng cách ra một tuyên bố dưới điều 10. Bất kỳ nước nào trước đó đã chọn không chấp nhận thủ tục này sau đó đều có thể thay đổi và chấp nhận thủ tục.

¹⁸ Tham khảo tài liệu A/48/18, phụ lục III.

t

Các **bình luận chung và khuyến nghị chung** của các ủy ban công ước nhân quyền được tổng hợp hàng năm. Để xem các bình luận này và thông tin về những **Ngày thảo luận chung** sắp diễn ra, hãy truy cập vào mục **các ủy ban công ước nhân quyền** trong trang web của OHCHR.

8. Thảo luận chung/tranh luận chuyên đề

Một số ủy ban công ước nhân quyền tổ chức các ngày thảo luận chung về một chủ đề cụ thể hoặc vấn đề quan tâm. Các thảo luận chung này thường mở rộng cho nhiều bên tham gia, như các đối tác LHQ, các phái đoàn từ các Nhà nước thành viên và xã hội dân sự, đặc biệt các NGO, các tổ chức học thuật, các hội chuyên nghiệp và các chuyên gia độc lập. Kết quả thảo luận có thể giúp các ủy ban công ước thảo một bình luận chung mới. Thảo luận cũng giúp các Nhà nước và các bên liên quan hiểu rõ các yêu cầu của công ước.

Cuộc họp thường niên của các chủ tịch ủy ban công ước nhân quyền và họp liên ủy ban

Cuộc họp thường niên của các Chủ tịch Ủy ban Công ước Nhân quyền diễn ra tại Geneva và là diễn đàn cho thành viên của các Ủy ban Công ước Nhân quyền thảo luận về công việc của họ, và cân nhắc những cách thức làm cho hệ thống cơ quan công ước có hiệu quả hơn về tổng thể. Các vấn đề được nêu ra trong những cuộc họp này gồm có việc điều phối chung và cải thiện chung các thủ tục báo cáo nhân quyền, hài hòa phương thức làm việc của các ủy ban, và theo dõi – tiếp thu các hội nghị quốc tế và vấn đề tài chính. Song song với cuộc họp các chủ tịch là các tham vấn không chính thức với các Nhà nước thành viên cũng như các đối tác LHQ và NGO.

Các cuộc họp liên ủy ban bao gồm các chủ tịch ủy ban và thêm hai thành viên của mỗi ủy ban. Có thêm thành viên của các ủy ban tham gia cuộc họp này cho phép thảo luận chi tiết hơn các khuyến nghị về các vấn đề liên quan đến phương thức làm việc và các vấn đề khác bên cạnh việc thảo luận ở các cuộc họp thường niên của chủ tịch.

t

Truy cập trang web của OHCHR để có thông tin cập nhật về **cuộc họp thường niên của chủ tịch các ủy ban công ước nhân quyền và cuộc họp liên ủy ban** .

10. Cải cách cơ quan công ước

Thủ tục và phương thức làm việc của các Ủy ban Công ước Nhân quyền đang được thảo luận trong khuôn khổ những cải cách toàn hệ thống của LHQ đang diễn ra trong những năm gần

đây.¹⁹ Việc cải cách các cơ quan công ước nhân quyền đến nay tập trung vào việc điều phối và hài hòa phương thức làm việc, bao gồm việc thông qua “những thực hành tốt” và lồng ghép các yêu cầu báo cáo của Nhà nước thông qua việc sử dụng một **tài liệu chung căn bản** và các báo cáo riêng của mỗi công ước.²⁰ Ngoài ra, các Ủy ban Công ước Nhân quyền cũng đang xúc tiến việc thiết lập một cơ chế hợp tác hiệu quả giữa các ủy ban và **Hội đồng Nhân quyền**, đặc biệt liên quan đến **Kiểm điểm định kỳ phổ quát**, và xây dựng những cơ chế để đảm bảo tương tác giữa các chuyên gia đảm nhiệm **các thủ tục đặc biệt**.²¹ Trên quan điểm hoàn thiện các cơ quan công ước và các thủ tục, những cải cách về cấu trúc tổ chức cũng đã được thảo luận, bao gồm những cải cách được đề xuất năm 2005 bởi Cao ủy Nhân quyền đương nhiệm lúc đó, bà Louise Arbour, về việc tạo ra một cơ quan công ước thường trực thống nhất.

C. Tiếp cận và làm việc với các Ủy ban Công ước Nhân quyền như thế nào?

Làm việc với các ủy ban công ước nhân quyền là một cách để xã hội dân sự có thể đóng góp hiệu quả cho việc thực thi nhân quyền và xây dựng những hướng dẫn cụ thể về nhân quyền. Ở trong nước, xã hội dân sự đóng một vai trò quan trọng thông qua các hoạt động giám sát, thúc đẩy và theo dõi liên quan đến công việc của các ủy ban công ước. Công việc của các Ủy ban Công ước Nhân quyền cũng đã có kết quả tốt hơn nhờ sự tham gia tích cực của các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự ở nhiều giai đoạn trong chu kỳ báo cáo cũng như trong các quá trình khuyến nghị, điều tra và cảnh báo sớm.

Các NGO là yếu tố tiêu biểu cho xã hội dân sự đã thường xuyên làm việc với các ủy ban công ước nhân quyền, đặc biệt trong các kỳ họp của ủy ban. Các tổ chức và cá nhân khác thuộc xã hội dân sự, như các chuyên gia và những người bảo vệ nhân quyền, đại diện cho giới học thuật và các viện nghiên cứu, thành viên của các nhóm nghề nghiệp cũng thường đóng góp vào quá trình báo cáo công ước. Sự tham gia của họ, đặc biệt trong việc nộp thông tin cho một ủy ban hay tham dự một phiên họp, thường được hỗ trợ bởi chính các NGO quen thuộc và tích cực hoạt động trong hệ thống báo cáo của các Ủy ban Công ước Nhân quyền.

¹⁹Trong báo cáo năm 2002 “Kiện toàn LHQ: chương trình nghị sự cho những thay đổi tiếp theo” (A/57/387 và Corr.1), Tổng thư ký LHQ lúc đó, ông Kofi Annan, kêu gọi các cơ quan công ước nhân quyền tạo ra một cách tiếp cận có phối hợp nhiều hơn trong hoạt động của các ủy ban. Tháng 3/2005, trong báo cáo “Tự do hơn: hướng tới phát triển, an ninh và nhân quyền cho mọi người”, Tổng thư ký yêu cầu “những hướng dẫn báo cáo của tất cả các cơ quan công ước được hài hòa và cần hoàn thiện và thực thi để các cơ quan này có thể hoạt động như một hệ thống thống nhất” (A/59/2005, para. 147).

²⁰ Xem “Hướng dẫn hài hòa về các thủ tục báo cáo theo các công ước nhân quyền quốc tế, bao gồm hướng dẫn về một tài liệu căn bản chung, và các tài liệu của riêng các công ước” (HRI/MC/2005/3).

²¹ Xem “Thực thi hiệu của các công ước quốc tế về nhân quyền, bao gồm các nghĩa vụ báo cáo trong các công ước nhân quyền quốc tế” (A/62/224).

Công ước Quyền Trẻ em, Công ước quốc tế về bảo vệ quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ, và Công ước về Quyền của người Khuyết tật có quy định rõ vai trò của “các cơ quan có khả năng khác” trong công việc của cơ quan công ước liên quan, với hai công ước đầu tiên vai trò này được hiểu rõ là của các NGO. Hơn nữa, Ủy ban về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa và Ủy ban Quyền Trẻ em đã có những hướng dẫn về sự tham gia của xã hội dân sự trong công việc của ủy ban (những hướng dẫn này chú trọng riêng cho NGO).²²

Mô hình tương tác với các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng khác nhau theo từng cơ quan công ước. **Phụ lục của chương này có đề cập chi tiết đến vấn đề này.**

Thúc đẩy việc thông qua các công ước nhân quyền mới và việc phê duyệt hoặc tham gia các công ước hiện hành

Xã hội dân sự có thể đóng một vai trò quan trọng trong việc phát triển và thông qua các công ước nhân quyền mới. Bằng cách vận động xây dựng một công ước mới và thúc đẩy các Nhà nước phê chuẩn công ước, các tổ chức và cá nhân trong xã hội dân sự có thể giúp thúc đẩy những thông lệ quốc tế và việc bảo vệ quyền con người.

Vai trò của xã hội dân sự trong việc xây dựng những tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế mới

Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và Nghị định thư Tùy chọn kèm theo

Tháng 12/2006, Đại hội đồng LHQ thông qua Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và Nghị định thư tùy chọn kèm theo. Xã hội dân sự, đặc biệt là những người khuyết tật và các tổ chức đại diện cho họ, đã đóng một vai trò thiết yếu ở tất cả các bước dẫn đến việc thông qua công ước này. Đại diện của xã hội dân sự đã tham gia vào các cuộc đàm phán về nội dung và hiện nay đang tích cực vận động các nhà nước phê chuẩn công ước.

Công ước về Quyền của Người Khuyết tật được đàm phán từ năm 2002 đến 2006, và là công ước được đàm phán nhanh nhất trong số các công ước nhân quyền. Vào dịp công ước được thông qua, Cao ủy Nhân quyền lúc đó, bà Louise Arbour đã lưu ý về sự hợp tác chặt chẽ giữa các Nhà nước, LHQ, xã hội dân sự và các cơ quan nhân quyền quốc gia trong việc soạn thảo công ước mới này, bà tuyên bố:

Tôi muốn... tri ân cộng đồng khuyết tật đã tạo ra năng lượng không mệt mỏi cho thời điểm vô cùng quan trọng này. Vai trò của họ là vai trò chuyển biến. Hơn bất kỳ tuyên bố hay thông điệp nào, phong trào khuyết tật đã chứng tỏ họ có thể - với đầy đủ mọi nghĩa của từ này – sự tri tri, sự vô cảm, và cả sự chống đối ra mặt, để đạt được, bằng sức mạnh của luật pháp, khát vọng chính đáng của họ với bình đẳng và công lý.

²² Xem “Sự tham gia của NGO vào các hoạt động của Ủy ban về Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa” (E/C.12/2000/6) và Hướng dẫn cho sự tham gia của các đối tác (NGO và các chuyên gia độc lập) với nhóm làm việc trước phiên họp của Ủy ban Quyền Trẻ em (CRC/C/90, phụ lục VIII).

Nếu một Nhà nước chưa phê chuẩn hoặc tham gia một công ước hay một nghị định thư tùy chọn, các tác nhân của xã hội dân sự trong nước có thể khuyến khích Chính phủ tham gia bằng cách phối hợp cùng cơ quan nhân quyền quốc gia và truyền thông trong nước, và/hoặc nâng cao nhận thức của công chúng về vấn đề này.

t

Truy cập trang web của OHCHR để có tham khảo **tình trạng tham gia** các công ước nhân quyền và nghị định thư tùy chọn

Công ước về bảo vệ tất cả mọi người khỏi bị mất tích cưỡng bức

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các hội của những gia đình nạn nhân bị mất tích cưỡng bức, đã tham gia tích cực vào các phiên họp của Nhóm làm việc soạn thảo công ước của Ủy ban Nhân quyền trước đây. Bà Marta Ocampo de Vázquez, có con gái là nạn nhân mất tích cưỡng bức, đã vận động để chấm dứt việc mất tích cưỡng bức và vì sự ra đời của một công ước quốc tế cho vấn đề này trong suốt 30 năm, đại diện cho Liên đoàn các hội người thân của những người bị giam giữ - mất tích ở châu Mỹ (the American Federation of Associations for Relatives of the Detained - Disappeared – FEDEFAM) tại các buổi họp của Nhóm làm việc. Tại buổi họp ra mắt Hội đồng Nhân quyền

ngày 22 tháng 6 năm 2006, trước khi thông qua Công ước, bà de Vázquez nói:

Vào tháng Năm năm 1977 tôi gia nhập phong trào của những Bà mẹ Plaza de Mayo lúc đó mới nhen nhóm... Cùng với những phụ nữ khác như tôi, tôi bắt đầu một quá trình học hỏi. Tôi bắt đầu nhận ra rằng tôi không chỉ tìm kiếm con gái và cháu ngoại của mình, mà tôi đi tìm tất cả những đứa con trai và con gái của Argentina, và của Châu Mỹ La tinh, và ngày nay, tất cả những “Desaparecidos” (người mất tích) trên thế giới. Tôi muốn các bạn biết rằng ngay khi một người thân yêu của chúng tôi bị giam cầm và mất tích, chúng tôi đi đến một kết luận đờn đau rằng chẳng có câu trả lời nào có thể tìm thấy.

Chẳng có một sự cứu vớt nào, cũng không hề có habeas corpus writ (trát bảo đảm trả tự do của tòa), hay một lệnh bảo vệ tư pháp nào có giá trị. Sau đó chúng tôi vô vọng tìm đến cộng đồng quốc tế, nhưng cũng chỉ để biết rằng không có phương tiện nào. Đó cũng là lý do tại sao chúng tôi lại có mặt ở đây lần nữa, thưa ngài Chủ tịch, yêu cầu ngài và quý vị ở Hội đồng Nhân quyền hãy thông qua Công ước. Chúng tôi đã qua một chặng đường dài với cả những thành tựu và thất vọng vì những điều không như mong đợi, nhưng hôm nay chúng tôi đặt lòng tin vào quý vị, rằng trên thế giới của chúng ta sẽ không có thêm những nạn nhân của tội ác chống lại loài người: mất tích cưỡng bức.

Giám sát nghĩa vụ báo cáo của các Nhà nước thành viên

Các nhà nước thành viên không phải lúc nào cũng có thể - vì những lý do khác nhau - đáp ứng nghĩa vụ báo cáo của họ. Xã hội dân sự có thể khuyến khích Chính phủ nộp báo cáo đúng hạn, và có thể nâng cao nhận thức của công chúng về nghĩa vụ của Nhà nước phải nộp báo cáo vào một thời điểm nhất định. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng có thể cung cấp cho Nhà nước những thông tin bổ sung về thực thi công ước mà họ đã thu thập được trong quá trình hoạt động, và làm việc với tư cách là đối tác của Nhà nước trong việc thực thi công ước.

Nếu một Nhà nước không nộp một báo cáo trong một thời gian quá hạn đã lâu và không phản hồi yêu cầu của ủy ban về việc nộp báo cáo, các ủy ban công ước nhân quyền có thể xem xét tình hình của nước đó tại một phiên họp của ủy ban mà không có báo cáo của Nhà nước thành viên. Thủ tục này được gọi là **thủ tục xem xét**.

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, cùng với các tổ chức của LHQ, có thể đóng góp thông tin cho thủ tục xem xét. Dựa trên thông tin này và việc đối thoại của Nhà nước thành viên, ủy ban sẽ đưa ra quan sát kết luận, bao gồm các khuyến nghị.

3. Nộp thông tin bằng văn bản

Trong suốt chu kỳ báo cáo, các ủy ban sẵn sàng tiếp cận các thông tin thêm về tất cả các lĩnh vực liên quan trong công ước để giám sát có hiệu quả việc thực thi công ước của Nhà nước. Đối với các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, cách thức hiệu quả nhất để nộp thông tin là thông qua một **báo cáo bằng văn bản**. Những báo cáo hiệu quả nhất là những báo cáo được soạn thảo với sự hợp tác và điều phối của nhiều tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự vì thế được khuyến khích cùng nộp báo cáo chung về một quốc gia.

Các ủy ban công ước khác nhau có cách thức nhận báo cáo khác nhau. Nhìn chung, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự nên nộp các thông tin và tài liệu theo báo cáo của Nhà nước với ủy ban công ước và trước khi báo cáo được xem xét.

Ủy ban về các Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ và Ủy ban về Quyền Trẻ em sẵn sàng tiếp nhận các báo cáo từ các NGO trong nước và quốc tế cũng như từ các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự (đặc biệt là các chuyên gia độc lập, các viện nghiên cứu, các hội nghề nghiệp và nghị sỹ) tại các nhóm làm việc trước phiên họp để chuẩn bị các danh sách các vấn đề. Ủy ban Quyền Trẻ em yêu cầu các thông tin bằng văn bản phải được nộp trước hai tháng trước khi bắt đầu nhóm làm việc trước kỳ họp. Các tổ chức và cá nhân của xã hội dân sự, bao gồm các viện nghiên cứu và hội nghề nghiệp, cũng có thể nộp thông tin bằng văn bản cho các nhóm làm việc về báo cáo quốc gia của Ủy ban chống Tra tấn và Ủy ban Nhân quyền.

Các thông tin bằng văn bản nộp cho các ủy ban công ước nhân quyền nhìn chung được coi là thông tin công khai. Tuy nhiên, các ủy ban sẽ giữ bí mật những thông tin này nếu được yêu cầu.

Các báo cáo bằng văn bản của các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự không phải là tài liệu chính thức của LHQ, và cũng không được biên tập hay dịch. Vì vậy các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cần lưu ý cân nhắc sử dụng (các) ngôn ngữ nào để trình bày thông tin và đảm bảo rằng văn bản được nộp sẽ được viết bằng một trong số các ngôn ngữ chính thức của các ủy ban.

Trước khi nộp thông tin bằng văn bản, cần kiểm tra:

- Nhà nước có **phê chuẩn hay tham gia** công ước liên quan không, và, nếu có tham gia, có bảo lưu điều khoản nào không (nhìn chung các bảo lưu không ngăn trở các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự đưa ra các vấn đề cụ thể và thông báo các vấn đề này tới ủy ban);
- **Thời hạn nộp báo cáo** là khi nào và kỳ họp tiếp theo của ủy ban là bao giờ. Những ngày này có thể thay đổi mà chỉ được báo trước trong thời gian ngắn, nên cần giữ liên lạc thường xuyên với ban thư ký của ủy ban trong thời gian sắp diễn ra kỳ họp sắp tới.
- Các vấn đề chính đã hoặc đang được xem xét. Các tổ chức và cá nhân của xã hội dân sự cần nắm được **nội dung của các báo cáo trước của Nhà nước, cũng như các quan sát kết luận và các danh sách các vấn đề trước kia**; và
- **Hướng dẫn báo cáo** của từng ủy ban công ước nhân quyền (để các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể giám sát xem báo cáo của Nhà nước đã tuân thủ hướng dẫn này đến mức nào).

t

Gửi báo cáo bằng văn bản

Cách thức hữu ích nhất đối với các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự để gửi thông tin đến các ủy ban công ước nhân quyền là soạn báo cáo bằng văn bản song song với báo cáo của Nhà nước.

Trước khi soạn báo cáo, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự nên làm quen với các hướng dẫn báo cáo cụ thể của ủy ban công ước nhân quyền liên quan. Báo cáo bằng văn bản nên tuân theo cấu trúc của báo cáo chính thức của Nhà nước. Báo cáo cần phân tích một cách hệ thống các luật, chính sách và thực hành của Nhà nước thành viên đã tuân thủ ở mức độ nào với các nguyên tắc và tiêu chuẩn của công ước.

Báo cáo bằng văn bản nên:

- Rõ ràng và cụ thể, chính xác và khách quan;
- Nhấn mạnh những điều các tác giả coi là vấn đề trong khi thực hiện, và cần nêu những khuyến nghị cụ thể để cải thiện tình hình nhân quyền ở nước đó; và
- Cần nộp sớm nhất có thể trước kỳ họp xem xét báo cáo của Nhà nước, điều này sẽ cho phép các ủy ban công ước nhân quyền cân nhắc đến báo cáo này khi chuẩn bị danh sách các vấn đề, chuẩn bị cho phiên xem xét báo cáo và soạn các quan sát kết luận.

Hướng dẫn:

- Thông tin do tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cung cấp phải liên quan cụ thể đến một nước và phù hợp với chức năng của ủy ban công ước nhân quyền mà báo cáo được gửi đến. Nếu có thể, cần chỉ rõ mối liên quan đến các điều khoản cụ thể trong công ước quy định về quyền cụ thể nào đã bị vi phạm;

- Tố giác các vi phạm nhân quyền luôn phải đi kèm những bằng chứng và tài liệu phù hợp.
- Các tài liệu tham khảo phải được nêu rõ. Khi trích dẫn một tài liệu của LHQ, phải nêu rõ số đoạn, cũng như số trang trong một phiên bản ngôn ngữ cụ thể. Nguyên tắc này cũng áp dụng với việc trình bày và trích dẫn tài liệu tham khảo trong báo cáo của Nhà nước ở bản chính thức gửi cho LHQ;
- Cần nộp cho ban thư ký của ủy ban công ước một bản điện tử và nhiều bản in, vì ban thư ký không đủ năng lực in ấn lại các tài liệu từ xã hội dân sự;
- Các tài liệu sử dụng ngôn ngữ được coi là lạm dụng sẽ không được chấp nhận.

Thông tin bằng văn bản của xã hội dân sự gửi đến các ủy ban công ước cụ thể đều có tại **mục các ủy ban công ước nhân quyền trên trang web của OHCHR**, hoặc, trong trường hợp Ủy ban Quyền Trẻ em, có tại trang web của **Child Rights Information Network (Nhóm các NGO với Công ước Quyền Trẻ em)**.

Tham khảo thêm các hộp trong phần cuối chương này để có thêm thông tin về báo cáo gửi cho từng ủy ban công ước nhân quyền.

Hội thảo tập huấn viết báo cáo về thực thi Công ước Quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa

Vào tháng 6/2007, đơn vị OHCHR tại **Georgia** chủ trì một hội thảo tại Tbilisi cho 20 đại diện của các NGO về nộp báo cáo cho Ủy ban về các Quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa. Hai thành viên của Ủy ban đã trực tiếp tham gia hội thảo. Hội thảo đã:

- Nâng cao nhận thức về các công ước nhân quyền quốc tế, các cơ chế giám sát công ước và vai trò cụ thể của các NGO;
- Tăng cường hiểu biết về các nguyên tắc bình đẳng, không phân biệt đối xử và tham gia trong việc thực thi Công ước

quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa;

- Tăng cường kiến thức về vai trò của NGO trong giám sát những tiến bộ trong thực thi công ước.

Sau tập huấn xây dựng năng lực, nhiều cuộc họp bàn tròn đã được tổ chức với các NGO địa phương trong năm 2007.

4. Tham dự và đóng góp trong các phiên họp của các ủy ban công ước nhân quyền

Tham dự các phiên họp

Báo cáo của Nhà nước được xem xét trong các phiên họp công khai, trong đó các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự với tư cách quan sát viên. Việc tham dự các phiên làm việc của ủy ban công ước nhân quyền cho phép các tác nhân xã hội dân sự:

- Trình bày thông tin cho ủy ban với tất cả ủy ban hoặc với từng ủy viên;
- Quan sát đối thoại giữa ủy ban và Nhà nước; và
- Trực tiếp chứng kiến những vấn đề do ủy ban nêu ra và các khuyến nghị của ủy ban.

Các nguyên tắc và cách thức tham gia của xã hội dân sự trong các phiên họp của các ủy ban, cũng như độ dài của phiên chuẩn bị trước phiên xem xét báo cáo là khác nhau với mỗi ủy ban.

Cần gửi yêu cầu xác nhận chấp thuận tham dự các phiên họp của ủy ban công ước nhân quyền đến ban thư ký trước kỳ họp.

Đóng góp với các phiên họp

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, bao gồm các chuyên gia độc lập, các học giả và đại diện của các nhóm chuyên nghiệp, có thể có vai trò tích cực trong các phiên họp của ủy ban. Họ không được tham gia đối thoại giữa Nhà nước thành viên và ủy ban, nhưng họ có thể trình bày trước các ủy viên về những vấn đề có trong báo cáo bằng văn bản. Hầu hết các ủy ban đều dành thời gian cho báo cáo bằng lời của các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự. Xem phụ lục của chương này để có thêm thông tin về báo cáo bằng lời trong phiên họp của ủy ban và trước nhóm làm việc trừ bị trước phiên họp.

Các phiên họp của Ủy ban

Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban về Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa, Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ phân biệt đối xử với Phụ nữ và Ủy ban Lao động di trú dành thời gian nghe các báo cáo bằng lời trong phiên báo cáo. Đây là cơ hội cho các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự trình bày trước ủy ban những vấn đề cốt yếu trong báo cáo bằng văn bản của họ.

Lưu ý rằng, Ủy ban về các Quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa và Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ tổ chức các phiên họp công khai, nhưng các phiên báo cáo bằng lời của các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự diễn ra trong các phiên họp kín.

Nhóm làm việc trước phiên họp

Ủy ban về Quyền kinh tế, xã hội và văn hóa, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ và Ủy ban Quyền trẻ em dành thời gian riêng cho các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự đóng góp với các nhóm làm việc trước phiên họp. Trong khi các ủy ban khác có thể không có kênh cung cấp thông tin chính thức dành cho xã hội dân sự, vẫn có thể bố trí các cuộc gặp không chính thức với các thành viên ủy ban thông qua sự sắp xếp với ban thư ký của từng ủy ban.

Đóng góp của xã hội dân sự cho các nhóm làm việc trước phiên họp có thể được đưa vào danh sách vấn đề gửi đến Nhà nước thành viên. Các nhóm làm việc trước phiên họp cũng tạo cơ hội cho các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự nộp báo cáo bằng văn bản. Hầu hết các ủy ban không cho phép các phái đoàn Chính phủ có mặt trong các cuộc họp trước phiên họp.

t

Hướng dẫn trình bày bằng lời tại các phiên họp của ủy ban công ước nhân quyền và trước nhóm làm việc trước phiên họp

- Thông tin trình bày phải liên quan đến công ước;
- Thời lượng trình bày phải tôn trọng giới hạn thời gian do ủy ban đưa ra;
- Các cuộc họp này thường có phiên dịch, và đại diện của xã hội dân sự phải đảm bảo họ có văn bản nội dung phần trình bày để cung cấp cho phiên dịch;
- Những phái đoàn nhỏ, được điều phối tốt thường có hiệu quả hơn những nhóm lớn gồm nhiều phái đoàn chỉ nói về một vấn đề; và
- Ngôn ngữ được coi là lạm dụng hay phản cảm sẽ không được chấp nhận và bất kỳ ai sử dụng ngôn ngữ như vậy sẽ bị đưa ra khỏi cuộc họp.

Các **NGO và các tổ chức và cá nhân khác thuộc xã hội dân sự cần liên lạc trước với ban thư ký của ủy ban công ước để chính thức thông báo cho ban thư ký về kế hoạch tham gia của mình.**

Cuộc họp không chính thức

Các phiên họp của ủy ban có thể tạo những cơ hội cho các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự tiếp xúc không chính thức với các thành viên của ủy ban. Các cuộc họp không chính thức, thường do NGO sắp xếp, có thể được tổ chức bên lề đan xen các cuộc họp chính thức, thường trong lúc nghỉ trưa từ 1:00 đến 3:00. Lưu ý rằng các cuộc họp không chính thức vào giờ “ăn trưa” không được bố trí phiên dịch.

Trọng tâm của các cuộc họp không chính thức nên là các vấn đề và các Nhà nước mà ủy ban đang xem xét. Các cuộc trao đổi không chính thức thường diễn ra trong ngày trước hay cùng ngày xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên nước đó. Các cuộc họp không chính thức được tổ chức và điều phối tốt thường sẽ được các thành viên ủy ban công ước tham dự nhiều hơn và sẽ hiệu quả hơn nhiều cuộc họp không chính thức về nhiều vấn đề khác nhau. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự vì thế nên điều phối hoạt động của mình.

Trong một số trường hợp, ban thư ký của ủy ban công ước có thể giúp tổ chức các cuộc trao đổi không chính thức bằng cách cung cấp phòng họp và thiết bị, và thông báo cho các ủy viên về cuộc họp.

Theo dõi và giám sát về các quan sát kết luận của các ủy ban công ước nhân quyền

Khi phiên họp đã diễn ra và các quan sát kết luận đã được thông qua, xã hội dân sự có thể có các hoạt động tiếp theo ở cấp quốc gia để nâng cao nhận thức về các khuyến nghị và khuyến khích Nhà nước thành viên thực hiện các kết luận quan sát.

Vì thế, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự rất cần hiểu rõ các quan sát kết luận của các ủy ban đưa ra.

t

Truy cập trang web của OHCHR để đăng ký nhận email thông báo về khuyến nghị của các ủy ban công ước.

Xã hội dân sự có thể tiếp tục sử dụng và theo dõi các quan sát kết luận của các ủy ban công ước nhân quyền bằng cách:

- **Hợp tác** cùng với Chính phủ để hỗ trợ chính phủ đạt được các nghĩa vụ của Chính phủ; xã hội dân sự thường hành xử như những người tiên phong thúc đẩy cải cách luật pháp trong nước và thiết lập những chính sách quốc gia mới. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng có thể sử dụng các quan sát kết luận làm cơ sở đối thoại với Chính phủ và cho các chương trình hành động của chính mình.
- **Giám sát** tình hình nhân quyền ở các nước cụ thể và những bước đã được tiến hành ở địa phương để thực hiện những quan sát kết luận của các ủy ban;
- **Nâng cao hiểu biết** về nội dung các cuộc họp của ủy ban, các khuyến nghị Nhà nước được yêu cầu phải thực hiện, và làm thế nào để việc thực hiện các quan sát kết luận có thể giúp tăng sự thụ hưởng các quyền con người ở trong nước. Việc này có thể tiến hành thông qua tổ chức các thảo luận chuyên đề, tọa đàm, seminar và hội thảo; thông qua việc dịch và xuất bản các kết luận; hoặc thông qua hợp tác với các cơ quan nhân quyền quốc gia và truyền thông trong nước.
- **Đóng góp cho công việc của các ủy ban công ước nhân quyền** bằng cách thông báo tới các ủy ban về tiến trình Chính phủ thực thi các quan sát kết luận và khuyến nghị, cung cấp cho các ủy ban những thông tin có chiều sâu và trọng tâm.

Khiếu nại cá nhân đến các ủy ban công ước nhân quyền được thực hiện như thế nào

Bất kỳ cá nhân nào thấy quyền của mình theo quy định của một công ước đã bị một Nhà nước thành viên vi phạm có thể chuyển một khiếu nại đến ủy ban liên quan, **với điều kiện là Nhà nước đó đã công nhận năng lực của ủy ban trong việc tiếp nhận khiếu nại**. Khiếu nại cũng có thể do **bên thứ ba** thực hiện, bao gồm các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, thay mặt một cá nhân nếu cá nhân đó đã chấp nhận bằng văn bản về việc khiếu nại (“ủy quyền hành động”) hoặc không có khả năng đưa ra sự đồng ý đó.

Chỉ có thể nộp Khiếu nại cá nhân nếu đã sử dụng hết các biện pháp trong nước và thỏa mãn tất cả các tiêu chí khác.

7. Cung cấp thông tin cho các điều tra kín

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, bằng cách cung cấp thông tin cho các ủy ban, có thể ảnh hưởng lên quyết định của một ủy ban để tiến hành một điều tra kín. Các điều tra kín là một cơ chế quan trọng cho phép các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự đưa các vi phạm và tình hình quan ngại ra trước các ủy ban.

Hầu hết các điều tra kín được tiến hành qua các thông do các NGO đưa ra. Ví dụ, Ủy ban chống Tra tấn đã tiến hành bảy cuộc điều tra kín (về Brazil, Ai Cập, Mexico, Peru, Serbia và Montenegro, Sri Lanka và Thổ Nhĩ Kỳ) đều được khởi xướng trên cơ sở thông tin nhận được từ các NGO). Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ đã hoàn thành một điều tra (Mexico). Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng có thể đóng góp thông tin trong quá trình điều tra.

NGO tham gia khởi xướng một điều tra kín

Cuộc điều tra đầu tiên theo điều 8 của Nghị định thư tùy chọn theo Công ước về Xóa bỏ mọi sự phân biệt đối xử với Phụ nữ đã được khởi xướng trên cơ sở thông tin cung cấp cho Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ từ ba NGO – **Equality Now, Casa Amiga và Ủy ban Bảo vệ và Thúc đẩy Nhân quyền Mexico** – về việc hơn 200 phụ nữ ở Ciudad Juarez ở **Mexico** bị giết hại và mất tích. Các NGO đã cung cấp thông tin chi tiết tổ giác việc bắt cóc, cưỡng

hiếp và giết hại các phụ nữ từ năm 2003. Ủy ban đã xác định rằng nguồn tin này là đáng tin cậy và bao gồm những bằng chứng ban đầu cho thấy đây là một vi phạm có hệ thống hoặc ở quy mô lớn đối với những quyền quy định trong Công ước.

Trong quá trình điều tra tiến hành từ tháng 10/2003, các NGO đã trình thêm thông tin và tích cực tham gia vào chuyến thăm Mexico của hai thành viên Ủy ban. Sự tham gia tích cực của NGO và Nhà nước thành viên đã có

kết quả là một báo cáo toàn diện cả về các vi phạm và bối cảnh văn hóa – xã hội của những sự việc đã xảy ra, tập trung vào những nguyên nhân gốc rễ của bạo lực với phụ nữ, và đưa ra những khuyến nghị cứng rắn để đảm bảo rằng các quyền quy định trong Công ước về Xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ được thực thi đầy đủ.

Báo cáo và phản hồi của Chính phủ Mexico có tại trang web của Bộ phận vì sự tiến bộ của Phụ nữ.

t

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự muốn chuyển thông tin liên quan đến **điều tra kín** có thể gửi đến:

[Tên Ủy ban]

c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix

CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: +41 (0)22 917 90 29

8. Cung cấp thông tin cho các thủ tục cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp

Thông tin do các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự chuyển đến có thể giúp Ủy ban Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc khởi động các thủ tục cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp. Các thủ tục này đã từng được khởi động nhờ thông tin nhận được từ các NGO và các nhóm bản địa.

t

Thông tin thêm về **kh khiếu nại cá nhân** có tại **Phụ lục của chương này** và trong **chương VIII (Gửi khiếu nại về tố giác vi phạm nhân quyền)** trong *Sổ tay* này.

9. Tham dự và đóng góp vào cuộc họp thường niên của các chủ tịch và cuộc họp liên ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp này với tư cách **quan sát viên**.

Các cuộc họp liên ủy ban có một mục trong chương trình nghị sự cho phép các NGO tương tác trực tiếp với các thành viên ủy ban về những chủ đề chung liên quan đến chức năng, các thủ tục và phương thức làm việc của các ủy ban công ước.

D. Tài nguyên của OHCHR

Trang web của các ủy ban công ước nhân quyền tại trang của OHCHR

Thông tin và các tài liệu về các ủy ban công ước nhân quyền có tại trang web của OHCHR. Mỗi ủy ban công ước có một trang web riêng cung cấp các thông tin về ủy ban, các Nhà nước đã phê chuẩn công ước, các kỳ họp đã và sắp diễn ra, phương thức làm việc của ủy ban, và các thông tin khác.

Ngoài ra, **Cơ sở dữ liệu các ủy ban công ước** trên trang web của OHCHR cung cấp nhiều tài liệu liên quan đến các ủy ban công ước, bao gồm các báo cáo của Nhà nước, các quan sát kết luận, các bình luận chung và các quyết định về các khiếu nại cá nhân.

Các tài liệu tổng hợp của OHCHR

Các tài liệu tổng hợp của OHCHR cũng cung cấp các thông tin về các công ước nhân quyền quốc tế và các ủy ban công ước nhân quyền. Danh sách các tài liệu tổng hợp của OHCHR thường xuyên được cập nhật và có tại phần Ấn phẩm và Tài liệu trên trang web của OHCHR.

DVD của OHCHR “Bringing Human Rights Home” (“Mang Nhân quyền về nhà”) về các ủy ban công ước

OHCHR đã có một sản phẩm về công việc của các ủy ban công ước, dưới dạng một DVD, có tên là “The Treaty Bodies: Bringing Human Rights Home”. (“Các ủy ban công ước: mang nhân quyền về nhà”). Có thể yêu cầu DVD này từ **Bản Ấn phẩm và Thông tin** của OHCHR, liên lạc qua

publications@ohchr.org.

Trang ngoại bộ - Extranet

Ba ủy ban công ước nhân quyền có trang riêng trên mạng Extranet của OHCHR: Ủy ban chống Tra tấn, Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ và Ủy ban Lao động di trú. Trang Extranet về mỗi ủy ban công ước có chi tiết các báo cáo của Nhà nước, báo cáo của xã hội dân sự, thông tin về các cuộc họp của ủy ban và các thông tin liên quan khác.

t

Trang Extranet của OHCHR có mật khẩu bảo vệ, để truy cập được, hãy điền mẫu có tại trang về Hội đồng Nhân quyền trên trang của OHCHR. Khi điền xong bạn sẽ nhận được qua email một tài khoản sử dụng và mật khẩu.

Chỉ số Nhân quyền Phổ quát

Chỉ số Nhân quyền Phổ quát (Universal Human Rights Index) là một công cụ thông tin trực tuyến, được thiết kế để tạo tiếp cận với các tài liệu nhân quyền của các **ủy ban công ước nhân quyền** và các **Thủ tục Đặc biệt** của Hội đồng Nhân quyền. Trang web mới (có thể truy cập từ trang của OHCHR) có tất cả các quan sát kết luận do các ủy ban đưa ra từ năm 2000, cũng như các kết luận và khuyến nghị của các thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền về các nước cụ thể đưa ra kể từ năm 2006. Chỉ số này sẽ có thêm các khuyến nghị đưa ra trong khuôn khổ Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát của Hội đồng Nhân quyền.

Phụ lục: Hồ sơ các ủy ban công ước nhân quyền

Các ủy ban có hoạt động, thủ tục và cách thức làm việc chung, nhưng đồng thời cũng có những yêu cầu riêng. Thông tin dưới đây cung cấp những điểm chung nhất về từng ủy ban công ước nhân quyền.

ỦY BAN NHÂN QUYỀN

Giám sát

Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị (ICCPR) và các Nghị định thư Tùy chọn kèm theo.

Thành viên

Mười tám chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp ba lần một năm, mỗi kỳ họp kéo dài ba tuần, thường vào tháng Ba tại trụ sở LHQ ở New York, và tháng Bảy và tháng 10/11 tại LHQ ở Geneva.

Yêu cầu báo cáo

Các nhà nước thành viên phải nộp báo cáo trong năm đầu tiên sau khi trở thành thành viên Công ước và sau đó khi nào Ủy ban yêu cầu (trong vòng ba đến năm năm). Các quan sát kết luận đưa ra của kỳ trước thường sẽ có thông tin khi nào cần báo cáo kỳ tiếp theo.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như các viện nghiên cứu và tổ chức học thuật, các hội chuyên nghiệp, có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban. Báo cáo hoặc thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là hai tuần trước kỳ họp sẽ xem xét báo cáo của nước thành viên và sáu tuần trước khi nhóm công tác họp để đưa ra danh sách các vấn đề sẽ được đề cập trong phiên họp sau đó của Ủy ban.

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận. Vào ngày đầu tiên của kỳ họp sẽ xem xét báo cáo của Nhà nước, Ủy ban sẽ dành thời gian để các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, báo cáo bằng lời trong các cuộc họp kín. Các cuộc trao đổi thêm vào giờ ăn sáng và ăn trưa cũng thường được tổ chức để cho phép các NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự khác cung cấp thông tin cập nhật và cụ thể liên quan đến quốc gia đó.

Nhóm làm việc về báo cáo quốc gia họp riêng trong kỳ họp của Ủy ban để chuẩn bị danh sách vấn đề liên quan đến các báo cáo của Nhà nước sẽ được xem xét trong kỳ họp. Bên lề các cuộc họp này, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng có thể tổ chức các buổi trao đổi thông tin với các thành viên của Ủy ban.

Khiếu nại cá nhân

Khiếu nại cá nhân theo Nghị định thư tùy chọn thứ nhất của Công ước có thể được gửi đến:

Petitions Team

Office of the LHQ
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 22
(đặc biệt với các khiếu nại khẩn cấp)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

Tất cả thông tin gửi đến đều phải ở dạng điện tử và bản in (tối thiểu 25 bản) gửi đến Ban thư ký ủy ban theo địa chỉ bên dưới.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Human Rights Committee
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29
Phone: +41 (0)22 917 93 32 or
+41 (0)22 917 93 95

Để biết thêm về Ủy ban Nhân quyền, tham khảo Tài liệu tổng hợp Số 15 (Cập nhật lần 1). Để biết thêm về Nghị định tùy chọn thứ nhất của Công ước, hãy truy cập mục ủy ban công ước trong trang web của OHCHR.

Mẫu đơn khiếu nại có tại phụ lục chương VIII (Gửi khiếu nại tố giác vi phạm nhân quyền) của Sổ tay này.

ỦY BAN VỀ CÁC QUYỀN KINH TẾ, XÃ HỘI VÀ VĂN HÓA

Giám sát

Công ước Quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa. Hội đồng Nhân quyền đã thông qua Nghị định thư tùy chọn bổ sung cho Công ước vào tháng 6/2008 và sẽ được Đại hội đồng thông qua trong năm 2008.

Thành viên

Mười tám chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp hai lần một năm, mỗi kỳ họp kéo dài ba tuần, trong đó có một tuần của các nhóm làm việc trước kỳ họp, thông thường vào tháng 5 và 11 tại trụ sở LHQ ở Geneva.

Yêu cầu báo cáo

Mặc dù Công ước không quy định chu kỳ báo cáo, thông lệ là các Nhà nước nộp báo cáo đầu tiên trong vòng hai năm kể từ khi trở thành thành viên công ước, và sau đó báo cáo mỗi năm năm hoặc theo yêu cầu của Ủy ban.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như các viện nghiên cứu và tổ chức học thuật, các hội chuyên nghiệp, có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban cho cả các kỳ họp có báo cáo và các phiên làm việc trước kỳ họp. Thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là tối thiểu trước một tuần, ở cả dạng báo cáo điện tử và bằng bản in, đến địa chỉ bên dưới. Với các kỳ báo cáo, cần gửi tối thiểu 25 bản in và với nhóm làm việc trước kỳ họp cần ít nhất 10 bản in.

Cần lưu ý rằng ban thư ký sẽ công khai tất cả các thông tin nhận được dưới dạng văn bản chính thức của các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự liên quan đến việc xem xét báo cáo của một Nhà nước cụ thể với đại diện của Nhà nước ấy nhanh nhất có thể, trừ phi thông tin ấy được đánh dấu “mật” rõ ràng.

Các NGO có tư cách tham vấn với Hội đồng Kinh tế và Xã hội của LHQ (ECOSOC) (hoặc là đối tác với một NGO có tư cách tham vấn) có thể nộp tuyên bố bằng văn bản tới ban thư ký

để công bố bằng ngôn ngữ làm việc của ủy ban tại các phiên báo cáo. Tuyên bố của NGO phải liên quan cụ thể đến các điều khoản của Công ước, tập trung vào những vấn đề quan trọng nhất theo quan điểm của xã hội dân sự, và ban thư ký phải nhận được không chậm hơn ba tháng trước phiên họp liên quan.

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận. Các NGO, các cơ quan nhân quyền quốc gia, các cá nhân là chuyên gia có thể phát biểu bằng lời trong buổi sáng đầu tiên của cuộc họp của nhóm làm việc trước kỳ họp, thường được tổ chức vào Thứ Hai từ 10:30 đến 1:00, cũng như trong phiên điều trần với NGO diễn ra vào ngày đầu tiên của kỳ họp xem xét báo cáo, từ 3:00 đến 4:00. Thời hạn cho mỗi lời phát biểu là 15 phút.

Tại mỗi kỳ họp, Ủy ban dành một ngày, thường là ngày thứ Hai của tuần thứ ba, để thảo luận chung về một quyền cụ thể hoặc một khía cạnh cụ thể của Công ước. Các NGO chuyên biệt và các tổ chức và cá nhân khác của xã hội dân sự như các học giả, các nhà nghiên cứu và thành viên của các hội chuyên nghiệp, có thể nộp tài liệu cơ sở hoặc tham dự ngày thảo luận.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on Economic, Social and Cultural Rights
c/o Office of the United Nations
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Để biết thêm về Ủy ban về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa, tham khảo **Tài liệu tổng hợp Số 16 (Cập nhật lần 1)**. Để biết thêm về cách thức tham gia của xã hội dân sự vào công việc của Ủy ban, truy cập trang web của OHCHR, mục ủy ban công ước.

ỦY BAN VỀ XÓA BỎ PHÂN BIỆT CHỦNG TỘC

Giám sát

Công ước Quốc tế Xóa bỏ tất cả các hình thức phân biệt chủng tộc (ICERD).

Thành viên

Mười tám chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp tại LHQ ở Geneva và tổ chức hai kỳ họp vào tháng Hai và tháng Tám hàng năm, mỗi kỳ trong ba tuần.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu một năm sau khi trở thành thành viên Công ước, sau đó định kỳ hai năm một lần. Tuy nhiên, thông thường trong đoạn cuối cùng của quan sát kết luận sẽ nêu cụ thể thời hạn nộp báo cáo tiếp theo.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như các hội chuyên nghiệp, viện nghiên cứu và tổ chức học thuật, các nhóm bản địa, và các tổ chức chuyên môn về các vấn đề liên quan đến công việc của Ủy ban có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban cho cả các kỳ họp có báo cáo và các phiên làm việc trước kỳ họp. Thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là hai tháng trước kỳ họp của Ủy ban.

Thông tin cần được gửi ở cả dạng báo cáo điện tử và 37 bản in đến địa chỉ bên dưới. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự trong nước, nếu không có đủ nguồn lực để làm đáp ứng yêu cầu này, có thể đề nghị hỗ trợ từ **Anti-Racism Information Service (ARIS)**, một NGO quốc tế ở Geneva có thể giúp chuyên thông tin đến và từ Ủy ban; ARIS hỗ trợ dịch vụ này cho các tổ chức NGO trong nước và ở cấp khu vực, cũng như các nhóm và cá nhân làm về nhân quyền.

Trong trường hợp một nước thành viên chậm nộp báo cáo hơn năm năm so với thời hạn quy định, Ủy ban cũng chấp nhận các thông tin

bằng văn bản từ xã hội dân sự liên quan đến việc xem xét thực thi Công ước của nhà nước thành viên đó mà không có báo cáo của Nhà nước. Tương tự, Ủy ban cũng tiếp nhận thông tin từ xã hội dân sự liên quan đến **các thủ tục cảnh báo sớm và hành động khẩn cấp**.

Xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, có thể gửi yêu cầu đến Ủy ban đề nghị giải quyết một tình huống mà họ thấy thực sự cấp thiết theo những thủ tục này.

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban chỉ với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận. Ủy ban không chủ trì các cuộc họp với các NGO hay các đại biểu từ xã hội dân sự trong thời gian họp chính thức, nhưng các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tổ chức các buổi trao đổi thông tin không chính thức trong thời gian ăn trưa của ngày đầu tiên trong phiên họp xem xét báo cáo, từ 1:45 đến 2:45, và mời các thành viên ủy ban tham dự. Xã hội dân sự cũng có thể yêu cầu Ban thư ký đặt phòng họp cho các buổi trao đổi thông tin này. Đồng thời, cũng có thể nhờ sự hỗ trợ của ARIS để tổ chức các buổi trao đổi.

Ủy ban cũng tổ chức các thảo luận chuyên đề định kỳ về những vấn đề liên quan đến phân biệt chủng tộc và Công ước, và mời các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự như các học giả, các chuyên gia, các NGO và các tổ chức chuyên môn tham dự và bày tỏ quan điểm của họ với chủ đề thảo luận.

Khiếu nại cá nhân

Có thể gửi khiếu nại cá nhân theo điều 14 của Công ước đến:

Petitions Team

Office of the United Nations High
Commissioner for Human Rights
Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix

CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: + 41 (0)22 917 90 22

(đặc biệt với các khiếu nại khẩn cấp)

E-mail: **tb-petitions@ohchr.org**

Mẫu thư khiếu nại có trong phụ lục Chương VIII
(Nộp khiếu nại tố giác vi phạm nhân quyền)
trong *Sổ tay* này.

Thông tin thêm về ARIS có tại:

Trang web: <http://www.antiracism-info.org>²³

Email: Centre-docs@antiracism-info.org

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on the Elimination of Racial
Discrimination

c/o Office of the United Nations High

Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix

CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Để biết thêm về Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt
Chủng tộc, tham khảo thêm **Tài liệu tổng hợp
số 12**.

²³ OHCHR không chịu trách nhiệm về nội dung các website khác và việc cung cấp địa chỉ trang web ở đây không có nghĩa là OHCHR có liên quan đến nội dung trang này.

ỦY BAN VỀ XÓA BỎ MỌI PHÂN BIỆT ĐỐI XỬ VỚI PHỤ NỮ

Giám sát

Công ước về Xóa bỏ tất cả các hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ (CEDAW).

Thành viên

Hai mươi ba chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp hai đến ba lần một năm, ở cả Geneva và New York, mỗi kỳ diễn ra trong hai tuần và thường có thêm một tuần làm việc nhóm trước kỳ họp.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu một năm sau khi trở thành thành viên Công ước, sau đó tối thiểu bốn năm một lần và bất kỳ khi nào Ủy ban yêu cầu.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như các tổ chức dựa trên tín điều, các chuyên gia độc lập, các nghị sỹ, có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban. Thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là hai tuần trước cuộc họp chuẩn bị cho kỳ họp, hoặc hai tháng trước kỳ họp của Ủy ban. Thông tin cần được gửi ở cả dạng báo cáo điện tử và 35 bản in đến địa chỉ bên dưới. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự như các tổ chức học thuật cũng có thể chọn gửi báo cáo đến International Women's Rights Action (IWRAP-AP), một NGO chuyên giúp chuyển thông tin đến và từ Ủy ban.²⁴

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, có

thể trình bày bằng lời trước nhóm làm việc trước kỳ họp (thường vào buổi sáng đầu tiên). Nhóm làm việc trước kỳ họp sẽ họp vào cuối kỳ họp liền trước kỳ họp sẽ xem xét báo cáo của nước thành viên. Các NGO cũng có thể trình bày bằng lời trước Ủy ban vào ngày đầu tiên trong tuần trong kỳ họp. Cũng có thể tổ chức các cuộc họp không chính thức với các thành viên của Ủy ban thông qua ban thư ký với địa chỉ bên dưới.

Khiếu nại cá nhân

Có thể gửi khiếu nại cá nhân theo Nghị định thư Tùy chọn của Công ước đến:

Petitions Team

Office of the LHQ
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 22
(đặc biệt với các khiếu nại khẩn cấp)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

Hướng dẫn khiếu nại theo Nghị định thư tùy chọn của Công ước có trong phụ lục của chương VIII (Nộp khiếu nại tố giác vi phạm nhân quyền) trong *Sổ tay* này. Mẫu thư khiếu nại bằng tất cả các ngôn ngữ của LHQ có tại trang web của Bộ phận vì sự tiến bộ của Phụ nữ.

Điều tra kín

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt các NGO, có thể gửi thông tin bằng văn bản về các vi phạm nhân quyền nghiêm trọng, ở quy mô lớn hoặc có hệ thống với Công ước thông qua ban thư ký. Thông tin này phải tin cậy được và chỉ rõ rằng Nhà nước thành viên đã vi phạm có hệ thống những quyền được quy định trong Công ước.

²⁴ OHCHR không chịu trách nhiệm về nội dung các website khác và việc cung cấp địa chỉ trang web ở đây không có nghĩa là OHCHR có liên quan đến nội dung trang này.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on the Elimination of Discrimination
against Women

c/o Office of the United Nations High
Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Để biết thêm về Ủy ban, tham khảo Tài liệu
tổng hợp số 22 và số 7.

Để tìm hiểu hướng dẫn quy trình viết báo cáo
gửi đến Ủy ban, tham khảo trang web của
IWRAW-AP.

ỦY BAN CHỐNG TRA TẤN

Giám sát

Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hoặc đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục (CAT).

Thành viên

Mười chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp tại Geneva và thường tổ chức thành hai kỳ mỗi năm, bao gồm một phiên toàn thể (ba tuần vào tháng Năm và hai tuần vào tháng 11), và một tuần làm việc nhóm trước kỳ họp.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu một năm sau khi trở thành thành viên Công ước, sau đó báo cáo bốn năm một lần.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, như các nhóm nạn nhân, các tổ chức dựa trên tín điều, đại diện các công đoàn và các tổ chức nghề nghiệp, có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban. Thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là sáu tuần trước kỳ họp của Ủy ban. Các đóng góp cho danh sách vấn đề cần được gửi đến ba tháng trước khi danh sách vấn đề hoàn chỉnh. Tất cả các thông tin cần được gửi ở cả dạng báo cáo điện tử và 15 bản in đến địa chỉ bên dưới.

Cần lưu ý rằng Ban thư ký sẽ lập tức công khai các thông tin bằng văn bản nhận được từ các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự liên quan đến báo cáo của Nhà nước, trừ phi thông tin này được đánh dấu “mật” rõ ràng.

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận. Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, có

thể trình bày với Ủy ban trong kỳ họp. Các cá nhân là nạn nhân có thể tham dự các cuộc họp, thường với sự hỗ trợ của các NGO. Mỗi phiên trao đổi tập trung vào một nước, và thường diễn ra từ 5 đến 6h vào ngày trước khi tiến hành đối thoại với Nhà nước thành viên Công ước.

Khiếu nại cá nhân

Có thể gửi khiếu nại cá nhân theo điều 22 của Công ước đến:

Petitions Team

Office of the LHQ
High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 22 (đặc biệt với các khiếu nại khẩn cấp)
E-mail: tb-petitions@ohchr.org

Mẫu thư khiếu nại có trong phụ lục của chương VIII (Nộp khiếu nại tố giác vi phạm nhân quyền) của cuốn *Sổ tay* này.

Điều tra kín

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể nộp thông tin về các vi phạm Công ước có hệ thống, nghiêm trọng hoặc quy mô lớn tới Ban thư ký Ủy ban. Thông tin phải đáng tin cậy và có những chỉ dấu cho thấy việc tra tấn đang được tiến hành có hệ thống trong lãnh thổ của nước thành viên.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee against Torture
c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Để biết thêm về Ủy ban, tham khảo [Tài liệu Tổng hợp số 17](#).

TIỂU BAN NGĂN NGỪA TRA TẤN

Giám sát

Nghị định thư tùy chọn của Công ước chống Tra tấn và các biện pháp trừng phạt hoặc đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục (OPCAT).

Thành viên

Mười chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử một lần. Sau khi có 50 nước tham gia Nghị định thư tùy chọn, số thành viên của Tiểu ban sẽ tăng lên 25 (xem điều 5).

Kỳ họp

Tiểu ban chủ trì ba kỳ họp một năm, mỗi kỳ kéo dài một tuần tại trụ sở LHQ ở Geneva. Tiểu ban cũng tiến hành các chuyến thăm thường xuyên đến những nơi con người bị tước tự do, để ngăn ngừa tra tấn và các hình thức trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục.

Yêu cầu với Nhà nước

Các nhà nước thành viên phải thiết lập, phân công nhiệm vụ hoặc duy trì ở trong nước một hay nhiều cơ quan giám sát (có thể bao gồm các cơ quan nhân quyền quốc gia, thanh tra, các ủy ban của nghị viện hay các NGO) ngăn ngừa tra tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục. Nhà nước thành viên cũng phải cho phép các chuyến thăm của Tiểu ban và cho phép các cơ quan giám sát trong nước có thể thăm bất kỳ nơi nào thuộc phạm vi tài phán của nước đó và kiểm soát những nơi người ta đang hoặc có thể bị tước tự do. Những chuyến thăm này diễn ra trên cơ sở quan điểm là tăng cường, nếu cần, việc bảo vệ những người bị tước tự do không bị tra tấn và bị trừng phạt hoặc đối xử một cách tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục.

Để biết thêm về Tiểu ban ngăn ngừa Tra tấn, tham khảo, hãy truy cập trang web của OHCHR.

ỦY BAN QUYỀN TRẺ EM

Giám sát

Công ước Quyền Trẻ em (CRC) và các Nghị định thư tùy chọn bổ sung.

Thành viên

Mười tám chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử.

Kỳ họp

Ủy ban họp hai đến ba lần một năm, ở cả Geneva và New York, mỗi kỳ diễn ra trong hai tuần và thường có thêm một tuần làm việc nhóm trước kỳ họp.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu hai năm sau khi trở thành thành viên Công ước, sau đó năm năm một lần. Các nước thành viên của các Nghị định thư tùy chọn cũng phải nộp các báo cáo về thực hiện các nghị định thư này, báo cáo đầu tiên sau hai năm kể từ khi có hiệu lực, và sau đó cùng với báo cáo định kỳ với Ủy ban (hoặc năm năm một lần với Nhà nước là thành viên của cả hai Nghị định thư tùy chọn nhưng không phải là thành viên Công ước).

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức khác thuộc xã hội dân sự, như các tổ chức của trẻ em, các tổ chức dựa trên tín điều, các tổ chức chuyên nghiệp và các tổ chức dịch vụ xã hội có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban. Thông tin có thể gửi đến bất kỳ lúc nào, nhưng tốt nhất là hai tháng trước cuộc họp chuẩn bị cho kỳ họp, hoặc hai tháng trước kỳ họp của Ủy ban. Cần gửi tối thiểu 20 bản in đến Ban thư ký theo địa chỉ bên dưới, bên cạnh bản điện tử. Các tổ chức xã hội dân sự có thể yêu cầu giữ kín báo cáo của họ.

Các NGO nộp thông tin cho Ủy ban có thể muốn liên lạc với **Nhóm NGO vì Công ước**

Quyền Trẻ em, một liên minh các NGO quốc tế làm việc để hỗ trợ việc thực hiện công ước. Nhóm NGO có một bộ phận liên lạc hỗ trợ sự tham gia của các NGO, đặc biệt là các liên minh trong nước, trong quá trình báo cáo với Ủy ban. Các tổ chức xã hội dân sự khác, bên cạnh các NGO, được khuyến khích đóng góp thông tin có sự điều phối với các liên minh về Công ước Quyền Trẻ em trong nước, nếu ở nước đó có liên minh này.

Có thể liên lạc với Nhóm NGO tại:

NGO Group for the Convention on the Rights of the Child

Secretariat

1, rue de Varembé
CH-1202 Geneva - Switzerland
Phone: +41 (0)22 740 4730
Fax : +41 (0)22 740 1145
E-mail : secretariat@childrightsnet.org
Website: <http://www.childrightsnet.org>²⁵

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban chỉ với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận.

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự cũng được mời đến nhóm làm việc trước phiên họp khi họ tổ chức cuộc họp trong ba tiếng với các đối tác để cung cấp thêm thông tin. Các chuyên gia độc lập và thành viên của các tổ chức thanh niên là những người đóng góp quan trọng cho nhóm làm việc trước kỳ họp. Yêu cầu tham gia cuộc họp của nhóm làm việc trước kỳ họp phải được gửi đến ít nhất hai tháng trước khi bắt đầu phiên làm việc trước kỳ họp. Dựa trên những thông tin bằng văn bản

²⁵ OHCHR không chịu trách nhiệm về nội dung các website khác và việc cung cấp địa chỉ trang web ở đây không có nghĩa là OHCHR có liên quan đến nội dung trang này.

nhận được, Ủy ban sẽ đưa ra giấy mời với một số tổ chức và cá nhân của xã hội dân sự, thường là các NGO (có thông tin đặc biệt liên quan đến việc xem xét báo cáo của Nhà nước liên quan), để tham gia vào nhóm làm việc trước phiên họp. Những người tham gia phiên này có thể phát biểu giới thiệu không quá 15 phút - với đại diện của xã hội dân sự từ nước sẽ báo cáo, và 5 phút dành cho các bên khác, dành thời gian cho đối thoại xây dựng. Hàng năm Ủy ban cũng tổ chức ngày thảo luận chung, trong đó các bên thuộc xã hội dân sự, bao gồm trẻ em và các chuyên gia được chào đón tham gia.

Truy cập **trang web của Nhóm NGO** để xem **Hướng dẫn báo cáo cho Ủy ban Quyền trẻ em**.

Để tham khảo **Hướng dẫn của Ủy ban dành cho NGO và các chuyên gia cá nhân** tham gia vào nhóm làm việc trước kỳ họp, hãy truy cập trang web của OHCHR.

Để biết thêm về **Ủy ban Quyền Trẻ em**, tham khảo **Tài liệu tổng hợp số 10 (chỉnh sửa lần 1)**.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on the Rights of the Child
c/o Office of the United Nations High
Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Fax: + 41 (0)22 917 90 29

ỦY BAN VỀ BẢO VỆ QUYỀN CỦA TẤT CẢ LAO ĐỘNG DI TRÚ VÀ THÀNH VIÊN GIA ĐÌNH HỌ

Giám sát

Công ước về bảo vệ quyền của tất cả lao động di trú và thành viên gia đình họ (ICRMW).

Thành viên

Hiện nay Ủy ban có mười chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử. Khi công ước có 41 nước thành viên, số ủy viên sẽ tăng lên 14. Chi tiết quy định tại điều 72 của Công ước.

Kỳ họp

Ủy ban họp ở Geneva và thường họp hai kỳ một năm, vào tháng Tư và tháng 11.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu một năm sau khi trở thành thành viên Công ước, sau đó báo cáo năm năm một lần.

Gửi báo cáo bằng văn bản

NGO và các tổ chức khác thuộc xã hội dân sự, như các tổ chức dịch vụ xã hội, các chuyên gia cá nhân và công đoàn, có thể gửi thông tin bằng văn bản hoặc báo cáo đến ban thư ký Ủy ban bất kỳ lúc nào. Tất cả các thông tin phải được nộp bằng bản điện tử và tối thiểu 15 bản in, gửi đến địa chỉ ban thư ký bên dưới.

Các tổ chức xã hội dân sự muốn nộp thông tin cũng có thể liên lạc qua International NGO Platform for the Migrant Workers Convention (Diễn đàn NGO quốc tế vì Công ước Lao động Di trú). Đây là một liên minh của các NGO quốc tế làm việc cùng nhau để tạo điều kiện thúc đẩy, thực thi và giám sát Công ước. Địa chỉ của Diễn đàn là:

NGO Platform

c/o December 18
Rue de Varembe 1
P.O. Box 96
CH-1211 Geneva 20 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 919 10 42
Fax: +41 (0)22 919 10 48

Tham dự các kỳ họp của Ủy ban

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp của Ủy ban chỉ với tư cách quan sát viên. Để tham dự, trước hết phải gửi thư đến ban thư ký theo địa chỉ bên dưới để yêu cầu xác nhận.

Để chuẩn bị cho việc xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, được mời tham gia một cuộc họp riêng với Ủy ban để báo cáo bằng lời về tình hình của lao động di trú tại nước đó, và để trả lời những câu hỏi của các ủy viên. Cuộc họp này diễn ra trong kỳ họp trước kỳ họp Ủy ban tiến hành xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên.

Tại kỳ họp xem xét báo cáo của Nhà nước thành viên, các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự đã nộp thông tin bằng văn bản sẽ có cơ hội cung cấp thông tin bằng lời trước Ủy ban tại một cuộc họp công khai trước khi Ủy ban xem xét báo cáo của Nhà nước. Các NGO, các học giả và đại diện của các nhóm nghề nghiệp, cùng với các bên khác, được mời tham gia các ngày thảo luận chuyên đề chung do Ủy ban tổ chức định kỳ.

Khiếu nại cá nhân

Ủy ban sẽ có thể xem xét khiếu nại cá nhân hoặc thông tin khiếu nại khi có 10 Nhà nước thành viên chấp thuận thủ tục này theo điều 77 của Công ước.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families.

c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Email: cmw@ohchr.org

Để có thêm thông tin về Ủy ban, tham khảo [Tài](#)

E-mail: ipmwc@december18.net
Website: <http://www.december18.net>²⁶

liệu Tổng hợp số 24 (cập nhật lần 1).

ỦY BAN VỀ QUYỀN CỦA NGƯỜI KHUYẾT TẬT

Giám sát

Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và Nghị định thư tùy chọn.

Thành viên

Ủy ban ban đầu sẽ có 12 chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử, và nên có thành viên là người khuyết tật. Sau khi công ước có 60 nước tham gia, số ủy viên sẽ tăng lên 18. Các nước thành viên được khuyến khích tích cực đề cử người khuyết tật và các tổ chức đại diện cho người khuyết tật khi đề cử ứng viên để bổ nhiệm làm thành viên ủy ban.

Kỳ họp

Đến tháng Chín năm 2008, các thành viên ủy ban chưa được bổ nhiệm.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu trong vòng hai năm kể từ khi trở thành thành viên Công ước, sau đó báo cáo tối thiểu bốn năm một lần và khi Ủy ban yêu cầu.

Khiếu nại cá nhân

Ủy ban sẽ có thể xem xét các khiếu nại từ các cá nhân hay nhóm cá nhân. **Mẫu khiếu nại có trong phụ lục của chương VIII (Nộp khiếu nại tố giác vi phạm nhân quyền)** của Sổ tay này.

Điều tra kín

Các tổ chức thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, có thể trình thông tin về các vi phạm nghiêm trọng, có hệ thống hoặc ở quy mô lớn đối với các quy định của Công ước lên ban thư ký Ủy ban. Thông tin phải đáng tin cậy và chỉ ra được Nhà nước có thể đang vi phạm có hệ thống các quyền quy định trong Công ước.

Điều 33

Công ước có một điều riêng quy định vai trò của xã hội dân sự trong việc giám sát thực thi công ước. Điều 33 quy định rằng xã hội dân sự phải được tham gia và tham gia đầy đủ vào quá trình giám sát của các Nhà nước thành viên, từ đó đặt xã hội dân sự vào vai trò trung tâm trong việc thúc đẩy thực hiện Công ước.

Thông tin liên lạc của Ban thư ký:

Committee on the Rights of Persons with Disabilities.

c/o Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations

8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland

Fax: + 41 (0)22 917 90 29

Email: crpd@ohchr.org

Để có thêm thông tin về công việc của OHCHR với Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và các vấn đề khuyết tật nói chung, hãy truy cập trang web của OHCHR.

Để biết thêm về Công ước và Nghị định thư tùy chọn kèm theo, tham khảo ấn phẩm của OHCHR **From Exclusion to Equity: Realizing the Rights of Persons with Disabilities** (HR/PUB/07/6) (Tư Bị loại trừ đến Bình đẳng: Hiện thực hóa Quyền của Người Khuyết tật).

²⁶ OHCHR không chịu trách nhiệm về nội dung các website khác và việc cung cấp địa chỉ trang web ở đây không có nghĩa là OHCHR có liên quan đến nội dung trang này.

ỦY BAN VỀ MẮT TÍCH CƯỜNG BỨC

Giám sát

Công ước về Bảo vệ tất cả mọi người khỏi mắt tích cường bức

Thành viên

Ủy ban sẽ có 10 chuyên gia độc lập được bầu cử vào nhiệm kỳ bốn năm có tái cử một lần.

Yêu cầu báo cáo

Nhà nước thành viên phải báo cáo lần đầu trong vòng hai năm kể từ khi trở thành thành viên Công ước.

Hành động khẩn cấp

Ủy ban sẽ có thể xem xét các yêu cầu khẩn cấp từ các cá nhân yêu cầu tìm kiếm một người bị mắt tích. Người đó phải thuộc phạm vi tài phán của một Nhà nước thành viên công ước.

Khiếu nại cá nhân

Ủy ban sẽ có thể xem xét các khiếu nại cá nhân liên quan đến các nhà nước thành viên đã chấp thuận thủ tục này theo điều 31 Công ước.

Điều tra

Các tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO, sẽ có thể nộp thông tin chỉ dẫn rằng một Nhà nước thành viên đang vi phạm nghiêm trọng các điều khoản của Công ước, theo điều 33. Ngoài ra, Ủy ban cũng có thẩm quyền thông báo khẩn cấp với Đại hội đồng LHQ về thông tin chỉ dẫn rằng việc bắt cóc hay mắt tích cường bức đang được thực hành rộng khắp hoặc có hệ thống bởi một Nhà nước thành viên.

Để biết thêm về **mắt tích không tự nguyện hay cưỡng bức**, tham khảo **Tài liệu tổng hợp số 6 (bản cập nhật lần 2)**.

V. HỘI ĐỒNG NHÂN QUYỀN

Tóm lược về Hội đồng Nhân quyền

Hội đồng Nhân quyền là gì?

Hội đồng Nhân quyền là cơ quan liên chính phủ chính chịu trách nhiệm về nhân quyền. Thiết lập từ Nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng Liên Hợp Quốc, Hội đồng Nhân quyền thay thế và tiếp nối hầu hết các nhiệm vụ, cơ chế, chức năng và trách nhiệm trước kia được giao cho Ủy ban Nhân quyền. Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc (OHCHR) là cơ quan thư ký của Hội đồng Nhân quyền, cũng như trước đây là cơ quan thư ký của Ủy ban Nhân quyền.

Hội đồng làm việc thế nào?

Hội đồng Nhân quyền là một cơ quan liên chính phủ gồm 47 nước thành viên, đóng tại Geneva. Hội đồng họp ít nhất 10 tuần một năm trong tối đa là ba kỳ họp và cũng có thể tổ chức thêm các kỳ họp đặc biệt. Trong khi Ủy ban Nhân quyền từng là một cơ quan trực thuộc **Hội đồng Kinh tế và Xã hội (ECOSOC)**, Hội đồng Nhân quyền là một cơ quan trực thuộc **Đại hội đồng Liên Hợp Quốc**. Vai trò của Hội đồng bao gồm giải quyết các vi phạm nhân quyền, bao gồm các vi phạm có hệ thống hoặc quy mô lớn, và thúc đẩy việc điều phối và lồng ghép nhân quyền vào trong hệ thống Liên Hợp Quốc.

Ngày 18/6/2007, một năm sau lần họp đầu tiên, Hội

đồng Nhân quyền đã đồng ý thông qua các quy định về thành lập các thủ tục, cơ chế và cấu trúc để cơ cấu cho công việc trong tương lai của hội đồng. Các quy định này nằm trong **Nghị quyết 5/1**, bao gồm chương trình nghị sự của Hội đồng, Chương trình làm việc, các nguyên tắc thủ tục và điều chỉnh hệ thống tham vấn chuyên gia và thủ tục khiếu nại thừa hưởng từ Ủy ban trước kia. Nghị quyết 5/1 cũng quy định hình thức hoạt động của cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát, một cơ chế mới của Hội đồng và thiết lập một quá trình rà soát, cân nhắc và cải thiện tất cả các thủ tục đặc biệt.

Bản tiếng Anh của Sổ tay này có tại <http://www.ohchr.org/civilsociety.handbook/>, được chia thành các chương để download riêng. Trên trang này còn có các tài liệu tham khảo khác nêu trong Sổ tay này.

Tiếp cận và làm việc với Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế của Hội đồng bằng cách nào?

Trong nghị quyết 60/251, Đại hội đồng Liên Hợp Quốc đã ghi nhận vai trò quan trọng của các tổ chức phi chính phủ (NGO) và các tác nhân khác trong xã hội dân sự ở cấp quốc gia, cấp vùng và quốc tế trong việc thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền.

Sự tham gia của các bên

quan sát các phiên họp của Hội đồng là một cách thức được thỏa thuận và là tiền lệ từ Ủy ban Nhân quyền trước kia. Cách thức này ngày càng phát triển sâu rộng, với yêu cầu Hội đồng đảm bảo “đóng góp hiệu quả nhất” từ các quan sát viên.²⁷

Trong khi NGO cần có tư cách tham vấn với ECOSOC để được quan sát các phiên họp của Hội đồng Nhân quyền, NGO không có tư cách tham vấn và các tác nhân xã hội

dân sự khác có thể đóng góp vào công việc chung của Hội đồng và các cơ chế của Hội đồng theo nhiều cách khác nhau. Ngoài ra, các cuộc họp của Hội đồng được phát trực tiếp trên webcast của OHCHR, và rất nhiều thông tin và tài liệu có trên trang nhà và trang ngoại bộ (extranet) của Hội đồng. Các thông tin cụ thể về các kỳ họp được đưa lên trang web hai tuần trước mỗi kỳ họp thường kỳ.

²⁷ Xem Nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng Liên Hợp quốc và Nghị quyết 5/1 của Hội đồng Nhân quyền.

t

Các đầu mối liên lạc chính của Hội đồng Nhân quyền

Chi nhánh của Hội đồng Nhân quyền

Human Rights Council Branch
Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 92 56
Fax: +41 (0)22 917 90 11

Đơn vị Xã hội Dân sự

OHCHR Civil Society Unit
Office of the LHQ High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH–1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 90 00
E-mail: civilsocietyunit@ohchr.org

Yêu cầu hoặc thông tin về tư cách tham vấn với ECOSOC

United Nations headquarters

NGO Section
UN Department of Economic và Social Affairs Section
One UN Plaza, Room DC-1-1480
New York, NY 10017
Phone: +1 212 963 8652
Fax: +1 212 963 9248
E-mail: desangosection@un.org

United Nations Office at Geneva (UNOG)

NGO Liaison Office
Office of the Director-General
Office 153, Palais des Nations
8–14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 - Switzerland
Phone: +41 (0)22 917 21 27
Fax: +41 (0)22 917 05 83
E-mail: ungeneva.ngoliaison@unog.ch

Các đầu mối liên lạc cho từng cơ chế của Hội đồng Nhân quyền có trong các phần tương ứng của chương này.

Hội đồng Nhân quyền là gì?

Chuyển đổi từ Ủy ban về Nhân quyền sang Hội đồng Nhân quyền

Hội đồng Nhân quyền, được thành lập từ **Nghị quyết 60/251** của Đại Hội đồng Liên Hợp quốc ngày 15/3/2006, là cơ quan liên chính phủ chính của Liên Hợp Quốc chịu trách nhiệm về nhân quyền. Hội đồng thay thế **Ủy ban về Nhân quyền**, ủy ban này, trong hơn 60 năm, từng là trung tâm của hệ thống nhân quyền Liên Hợp Quốc. Ủy ban họp lần cuối vào tháng Ba năm 2006, tại kỳ họp thứ 62. Nguyên tắc làm việc và những thành quả trong thiết lập các tiêu chuẩn là nền tảng cho công việc của Hội đồng.

Trong khi Ủy ban về Nhân quyền là một cơ quan trực thuộc **Hội đồng Kinh tế và Xã hội** (ECOSOC), Hội đồng Nhân quyền là một cơ quan trực thuộc **Đại hội đồng Liên Hợp Quốc**. Việc nâng cấp này nhấn mạnh nhân quyền là một trong ba trụ cột quan trọng của Liên Hợp Quốc, cùng với phát triển, và hòa bình và an ninh. Việc tạo ra Hội đồng cũng nhằm tái khẳng định cam kết của Đại hội đồng Liên Hợp Quốc với việc kiện toàn bộ máy nhân quyền của Liên Hợp Quốc, với mục đích đảm bảo mọi người thụ hưởng hiệu quả tất cả các quyền con người – các quyền dân sự, chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa, bao gồm quyền phát triển.

Trong Nghị quyết 60/251, Đại hội đồng Liên Hợp Quốc giao nhiệm vụ cho Hội đồng Nhân quyền rà soát và, nếu cần thiết, cải thiện và điều chỉnh tất cả các nhiệm vụ, cơ chế và chức năng và trách nhiệm mà Hội đồng tiếp nhận từ Ủy ban về Nhân quyền. Hội đồng được yêu cầu hoàn thành nhiệm vụ này trong vòng một năm kể từ kỳ họp đầu tiên. Phương pháp làm việc của Hội đồng cũng được yêu cầu phải:

- Minh bạch, công bằng và không thiên vị
- Chú trọng kết quả
- Tạo điều kiện đối thoại chân thành
- Cho phép các thảo luận tiếp theo các khuyến nghị và việc thực hiện khuyến nghị của Hội đồng
- Cho phép tương tác cụ thể với các cơ chế của Hội đồng.

Đại hội đồng sẽ xem xét tình trạng của Hội đồng Nhân quyền trong vòng năm năm hoạt động.²⁸

Gói giải pháp xây dựng thể chế của Hội đồng Nhân quyền (Nghị quyết 5/1)

Vào ngày 18/6/2007, một năm sau cuộc họp đầu tiên và sau một giai đoạn tập trung “xây dựng thể chế”, Hội đồng đã đồng ý một bộ giải pháp trong đó nêu ra các thủ tục, cơ chế và cấu trúc của Hội đồng. Được thông qua theo **Nghị quyết 5/1** về xây dựng thể chế của Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc,²⁹ gói giải pháp bao gồm:

²⁸ Xem nghị quyết 60/251, trong đó Đại hội đồng cũng yêu cầu Hội đồng rà soát lại công việc và chức năng sau khi thành lập năm năm, và báo cáo lên Đại hội đồng.

²⁹ Nghị quyết 5/1 được Đại hội đồng thông qua tại Nghị quyết 62/219

- Một chương trình nghị sự mới và một khuôn khổ cho chương trình làm việc;
- Các phương thức làm việc mới và các nguyên tắc thủ tục mới dựa trên các nguyên tắc đã được xây dựng cho các ủy ban của Đại hội đồng;
- Thủ tục khiếu nại (thay thế Thủ tục 1503);
- Ủy ban Tư vấn Hội đồng Nhân quyền (thay thế Tiểu ban Thúc đẩy và Bảo vệ Nhân quyền)
- Các nguyên tắc, quy trình và mô hình để hướng dẫn việc tổ chức cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR); và
- Các nguyên tắc để tiếp tục rà soát, điều chỉnh và cải thiện các thủ tục đặc biệt.

Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế và chức năng của Hội đồng làm việc như thế nào?

Thành viên

Thành viên của Hội đồng bao gồm 47 nước được bầu trực tiếp và riêng rẽ bằng đa số phiếu kín của thành viên Đại hội đồng, thành tích nhân quyền và các lời hứa và cam kết nhân quyền của nước ứng cử viên cũng được tính đến trong bầu cử. Nhà nước thành viên của Hội đồng phục vụ trong nhiệm kỳ ba năm và không được tái cử sau hai kỳ liên tiếp.

Nếu một thành viên của Hội đồng Nhân quyền vi phạm nhân quyền một cách có hệ thống và ở quy mô lớn, Đại hội đồng, bằng đa số chiếm 2/3 thành viên có mặt và bỏ phiếu, có thể chấm dứt quyền là thành viên của Hội đồng của nước đó.

t

Truy cập trang web của OHCHR để xem danh sách các thành viên hiện nay của Hội đồng Nhân quyền

Các cuộc họp

Trước kia, Ủy ban về Nhân quyền họp chỉ một lần hàng năm trong vòng sáu tuần. Hội đồng hiện nay họp tại Palais des Nations ở Geneva, Thụy Sĩ theo ba phiên định kỳ hàng năm với tổng thời gian không ít hơn 10 tuần. Kỳ họp chính của Hội đồng (bốn tuần) thường được tổ chức vào tháng Ba.

Hội đồng cũng có thể tổ chức các phiên họp đặc biệt theo yêu cầu của một nước thành viên, nếu yêu cầu này được ít nhất 1/3 các nước thành viên khác ủng hộ.³⁰ Đến tháng 9/2008, Hội đồng đã họp bảy kỳ đặc biệt.³¹

³⁰ So với yêu cầu để tổ chức phiên họp đặc biệt tại Ủy ban nhân quyền trước kia thì yêu cầu này thấp hơn (1/3 trong số 47 nước thành viên thay vì đa số trong 53 thành viên). Ủy ban trước kia chỉ tổ chức năm kỳ họp bất thường.

³¹ Ba trong kỳ về lãnh thổ Palestine bị chiếm đóng (tháng 7 và 11 năm 2006 và tháng 1/2008), một kỳ về Li-băng (tháng 8/2006), một về Darfur (tháng 12/2006), một về Myanmar (tháng 10/2007) và một kỳ họp đặc biệt với chuyên đề là khủng hoảng lương thực thế giới (tháng 5/2008).

Hội đồng cũng tổ chức thảo luận chuyên đề và các sự kiện đặc biệt để tăng cường đối thoại và hiểu biết lẫn nhau về các vấn đề cụ thể. Đến tháng 9/2008, Hội đồng đã tổ chức sáu sự kiện như vậy,³² bao gồm các thảo luận hàng năm về quyền của người khuyết tật³³ và hội nhập quan điểm giới vào công việc của hội đồng cũng như công việc của các cơ chế thuộc hội đồng.³⁴

³² Hai sự kiện về việc Công ước về Quyền của Người Khuyết tật được thông qua và có hiệu lực (tháng 3/2007 và tháng 6/2008), một về Dự thảo Hướng dẫn của Liên Hợp Quốc về Việc sử dụng phù hợp và các điều kiện chăm sóc thay thế cho trẻ em (tháng 6/2008) và một về đối thoại liên văn hóa về nhân quyền (tháng 3/2008), một về mục tiêu tự nguyện về nhân quyền (tháng 3/2008) và một về người mất tích (tháng 9/2008).

³³ Cuộc thảo luận đầu tiên dự kiến diễn ra tại kỳ họp thứ 10 của Hội đồng, tập trung vào các biện pháp pháp lý chủ yếu để phê chuẩn và thực thi hiệu quả Công ước về quyền của Người khuyết tật. OHCHR đã được yêu cầu chuẩn bị một nghiên cứu chuyên đề về chủ đề này, với tham vấn rộng rãi các bên, trong đó có các tổ chức xã hội dân sự.

³⁴ Xem nghị quyết số 6/30 ngày 14/12/2007. Cuộc họp đầu tiên về vấn đề bạo lực với phụ nữ được tổ chức ở kỳ họp thứ tám, và bao gồm hai chuyên đề, một về bạo lực với phụ nữ và một về tử vong bà mẹ. Vào tháng 9/2008, Hội đồng tổ chức một thảo luận chuyên đề về lồng ghép quan điểm giới vào công việc của hội đồng.

Chức năng và các cơ chế

A. Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) là một cơ chế nhân quyền mới. Qua cơ chế này Hội đồng định kỳ xem xét việc từng thành viên trong số 192 nhà nước thành viên Liên Hợp Quốc hoàn thành các nghĩa vụ và cam kết nhân quyền của mình như thế nào. UPR là một cơ chế hợp tác, dựa trên đối thoại trực tiếp với Nhà nước được kiểm điểm. Cơ chế này nhằm bổ sung chứ không trùng với công việc của các ủy ban công ước.

UPR được coi là một tiến trình gồm nhiều bước trong một chu kỳ bốn năm:

- Chuẩn bị thông tin làm cơ sở cho kiểm điểm (bao gồm thông tin do Nhà nước được kiểm điểm chuẩn bị (báo cáo quốc gia), một ban tổng hợp thông tin của Liên Hợp Quốc do **Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc (OHCHR)** chuẩn bị, và một bản tóm tắt thông tin từ các bên liên quan, cũng do OHCHR tập hợp);
- Phiên kiểm điểm, diễn ra ở Nhóm làm việc về UPR, gồm 47 thành viên của Hội đồng, họp trong ba một năm, mỗi kỳ hai tuần;³⁵
- Xem xét và thông qua báo cáo kết quả tại Hội đồng trong các kỳ họp thường xuyên; và
- Theo dõi việc thực hiện các kết quả UPR của nước được kiểm điểm.

Các bên liên quan, bao gồm các tổ chức phi chính phủ (NGO), những người bảo vệ nhân quyền, các cơ quan hàn lâm và các viện nghiên cứu, và đại diện của xã hội dân sự, có thể tham gia vào một số trong các bước trên đây.

t

Tham khảo thông tin về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) ở chương VII (Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát) trong sổ tay này.

B. Ban Cố vấn Hội đồng Nhân quyền

Ban Cố vấn là một cơ quan trực thuộc của Hội đồng Nhân quyền. Ban này thay thế Tiểu ban Thúc đẩy và Bảo vệ Nhân quyền của Ủy ban về Nhân quyền, và hoạt động như một bộ phận cố vấn cho Hội đồng, tập trung chủ yếu vào các nghiên cứu và tư vấn dựa trên bằng chứng, dưới cách thức và hình thức theo yêu cầu của Hội đồng.

Trong khi không thể đưa ra các nghị quyết hay quyết định, hay thành lập các cơ quan trực thuộc mà không có phê chuẩn của Hội đồng, Ban Cố vấn có thể đưa ra các khuyến nghị với Hội đồng:

- Để tăng cường hiệu quả các thủ tục của Hội đồng; và
- Đề xuất các nghiên cứu trong phạm vi công việc của Hội đồng.

Ban Cố vấn gồm 18 chuyên gia tương xứng với năm nhóm vùng trong Liên Hợp Quốc (Châu Phi, Châu Á, Đông Âu, Mỹ La tinh và vùng Caribê, và Tây Âu và các vùng khác). Các thành viên của

³⁵ Nhóm làm việc về UPR kiểm điểm 16 nước một kỳ, tổng cộng là 48 nước một năm.

Ban hoạt động với tư cách cá nhân theo nhiệm kỳ ba năm và chỉ có thể tái bổ nhiệm một lần.³⁶ Ban cố vấn họp hai kỳ một năm với tổng thời gian tối đa là 10 ngày làm việc, và có thể tổ chức các kỳ họp bất thường với sự cho phép của Hội đồng.

t

Tham khảo thông tin cập nhật về Ban Cố vấn tại trang web của OHCHR

C. Thủ tục Khiếu nại

Thủ tục khiếu nại giải quyết các vi phạm mang tính lặp đi lặp lại, với quy mô lớn và có nguồn tin có độ tin cậy với tất cả các quyền con người và tự do căn bản xảy ra tại bất kỳ nơi nào trên thế giới và trong bất kỳ hoàn cảnh nào. Thủ tục này dựa trên Thủ tục 1503 trước kia của Ủy ban về Nhân quyền, được cải thiện để đảm bảo thủ tục này là vô tư, khách quan, hiệu quả, chú trọng đến nạn nhân và được tiến hành kịp thời.

Thủ tục khiếu nại dựa trên thông tin nhận được từ các cá nhân, các nhóm hay các tổ chức nhận là nạn nhân của các vi phạm nhân quyền hoặc có hiểu biết trực tiếp và đáng tin cậy về những vi phạm đó. Hai nhóm là việc riêng rẽ - Nhóm là việc về Thông tin và Nhóm làm việc về Tình trạng (vi phạm nhân quyền) – có trách nhiệm trong việc thẩm tra các thông tin tương ứng nhận được, và đưa những vi phạm có hệ thống, ở quy mô lớn và đã được xác minh độ tin cậy đối với nhân quyền và tự do căn bản ra trước sự chú ý của Hội đồng Nhân quyền.

Hội đồng kín đáo xem xét các báo cáo của Nhóm làm việc về Tình trạng (trừ khi Hội đồng quyết định khác) và có thể:

- Chấm dứt xem xét một tình trạng khi việc cân nhắc tiếp theo hay có hành động tiếp theo không bảo đảm;
- Giữ tình trạng đó ở trạng thái được xem xét, và yêu cầu Nhà nước liên quan cung cấp thêm thông tin trong một thời hạn phù hợp;
- Giữ tình trạng ở trạng thái xem xét và bổ nhiệm một chuyên gia độc lập và có chuyên môn cao để giám sát tình hình và báo cáo với Hội đồng; hoặc
- Khuyến nghị rằng OHCHR cần cung cấp hợp tác kỹ thuật, hỗ trợ xây dựng năng lực hoặc các dịch vụ tư vấn khác cho Nhà nước liên quan.

t

Thông tin thêm về **thủ tục khiếu nại** có ở Chương VIII (Nộp khiếu nại về một vi phạm nhân quyền) trong sổ tay này

³⁶ Nghị quyết 5/1, tuy thế, quy định rằng ở nhiệm kỳ đầu tiên 1/3 thành viên sẽ phục vụ trong một năm và 1/3 khác sẽ phục vụ hai năm để có sự thay thế dần thành viên qua các nhiệm kỳ.

D. Các thủ tục đặc biệt

Các thủ tục đặc biệt là tên chung cho các cơ chế được thiết lập dưới Ủy ban về Nhân quyền trước kia và được Hội đồng Nhân quyền thừa hưởng để giám sát, tư vấn và báo cáo công khai về tình hình nhân quyền ở các nước cụ thể (thủ tục đặc biệt có chức năng giám sát quốc gia) hoặc về các hiện tượng vi phạm nhân quyền chính trên toàn cầu (thủ tục đặc biệt giám sát chuyên đề).

Từ tháng 6/2007, Hội đồng bắt đầu quá trình rà soát, điều chỉnh và cải thiện từng chức năng của các thủ tục đặc biệt chuyển từ Ủy ban sang. Hội đồng đã chấm dứt một số thủ tục, sửa đổi một số thủ tục khác, thiết lập một số thủ tục mới, xây dựng mới quá trình lựa chọn và bổ nhiệm các chuyên gia của các thủ tục, và đưa ra Bộ quy tắc ứng xử cho các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt (nghị quyết 5/2).

Các chuyên gia thực hiện thủ tục đặc biệt (báo cáo viên đặc biệt, đại diện đặc biệt, đại diện, chuyên gia độc lập và các thành viên của các nhóm làm việc) phục vụ với tư cách cá nhân. Hoạt động của họ có thể bao gồm:

- Nhận, chia sẻ và phân tích thông tin về tình hình nhân quyền;
- Giải quyết các khiếu nại cá nhân;
- Tiến hành các nghiên cứu;
- Gửi các kháng thư khẩn cấp hay thư cáo giác đến các chính phủ;
- Tiến hành các chuyến thăm quốc gia theo lời mời của các chính phủ và đưa ra các phát hiện và khuyến nghị dựa trên các chuyến thăm này;
- Tư vấn về hợp tác kỹ thuật ở cấp quốc gia; và
- Tham gia vào việc thúc đẩy nhân quyền nói chung.

OHCHR hỗ trợ các chuyên gia nắm các thủ tục đặc biệt về nhân sự, hậu cần và nghiên cứu để hỗ trợ công việc của họ.

t

Tham khảo thông tin về **Các thủ tục đặc biệt** trong chương VI (Các Thủ tục đặc biệt) của Sổ tay này.

E. Các nhóm làm việc của Hội đồng Nhân quyền

Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển.

Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển được thành lập bởi Ủy ban về Nhân quyền.³⁷ Vào tháng 3/2007, Hội đồng Nhân quyền đã gia hạn nhiệm vụ của nhóm thêm hai năm (nghị quyết 4/4).

Nhóm làm việc chủ trì một kỳ họp hàng năm kéo dài trong năm ngày làm việc. Nhiệm vụ của nhóm là:

- Giám sát và xem xét tiến độ đạt được trong việc thúc đẩy và thực hiện quyền phát triển;
- Xem xét các báo cáo và các thông tin khác từ các Nhà nước, các cơ quan Liên Hợp Quốc và các tổ chức quốc tế và NGO khác liên quan; và
- Trình bày báo cáo định kỳ về kết quả làm việc của nhóm để Hội đồng Nhân quyền cân nhắc, và đề xuất các chương trình hợp tác kỹ thuật trên cơ sở đề nghị của các nước quan tâm.

Trong cùng nghị quyết này, hội đồng cũng gia hạn thêm hai năm nhiệm vụ của **Nhóm cấp cao về thực hiện quyền phát triển**, nhóm này được thành lập trong khuôn khổ Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển.

Mục đích của Nhóm cấp cao là hỗ trợ chuyên môn cần thiết cho Nhóm làm việc để đảm bảo Nhóm có thể đưa những khuyến nghị phù hợp cho nhiều bên liên quan khác nhau trong nhiều vấn đề đã được xác định để thực hiện quyền phát triển. Nhóm cấp cao gồm năm chuyên gia do Chủ tịch Nhóm làm việc về Quyền Phát triển đề cử trên cơ sở tham vấn với từng nhóm phân theo khu vực ở Liên Hợp Quốc và các tổ chức thành viên, bao gồm đại diện từ các tổ chức quốc tế về thương mại, tài chính và phát triển. Nhóm cấp cao chủ trì các kỳ họp hàng năm trong bảy ngày làm việc và trình bày báo cáo với Nhóm làm việc chung.

F. Diễn đàn Xã hội

Năm 2007 Hội đồng Nhân quyền gia hạn nhiệm vụ của **Diễn đàn Xã hội**, đảm bảo một “không gian độc nhất để đối thoại giữa bộ máy nhân quyền Liên Hợp Quốc và nhiều bên liên quan khác nhau, bao gồm các tổ chức ở cơ sở, và nhấn mạnh tầm quan trọng của các nỗ lực được điều phối ở cấp quốc gia, vùng và quốc tế vì sự thúc đẩy mối gắn kết xã hội dựa trên các nguyên tắc công bằng xã hội, bình đẳng và đoàn kết cũng như giải quyết các vấn đề và thách thức xã hội trong tiến trình toàn cầu hóa đang diễn ra” (nghị quyết 6/13).

Một sáng kiến của Tiểu ban trước kia, Diễn đàn Xã hội³⁸ bắt nguồn từ một diễn đàn về các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa kéo dài trong hai ngày trước khi bắt đầu các kỳ họp hàng năm của Tiểu ban. Nếu như trước kia Diễn đàn Xã hội là một cơ chế nằm dưới Tiểu ban, hiện nay đây là một cơ chế độc lập của Hội đồng Nhân quyền.

Diễn đàn Xã hội họp hàng năm trong ba ngày làm việc để tập trung vào các chủ đề theo Hội đồng Nhân quyền đề xuất. Diễn đàn họp lần đầu với tư cách là một cơ chế của Hội đồng vào tháng

³⁷ Xem Nghị quyết 1998/72 và quyết định của ECOSOC 1998/269

³⁸ Tránh nhầm với Diễn đàn Xã hội Thế giới.

9/2008, và theo đề nghị của Hội đồng, một số chuyên gia nắm các thủ tục đặc biệt theo chủ đề đã tham gia diễn đàn. Diễn đàn Xã hội đã được đề nghị đưa ra các kết luận và khuyến nghị để trình bày trước các cơ quan liên quan thông qua Hội đồng, và tập trung vào:

- Các vấn đề liên quan đến việc xóa bỏ đói nghèo từ góc độ nhân quyền;
- Thu thập các mô hình và thực hành tốt trong công cuộc chống lại đói nghèo từ các phần trình bày từ cơ sở tại Diễn đàn Xã hội; và
- Khía cạnh xã hội của quá trình toàn cầu hóa.

Hàng năm, Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền bổ nhiệm một chủ tịch kiêm báo cáo viên chủ trì Diễn đàn Xã hội, theo đề xuất của các nhóm theo khu vực.

t

Tham khảo trang web của OHCHR để có thông tin cập nhật về Diễn đàn Xã hội

G. Diễn đàn các vấn đề thiểu số

Diễn đàn các vấn đề thiểu số³⁹ thay thế cho Nhóm làm việc về các vấn đề thiểu số của Tiểu ban trước kia. Đây là một diễn đàn thúc đẩy đối thoại và hợp tác về các vấn đề đối với những người thiểu số về dân tộc, tôn giáo hay ngôn ngữ bằng cách:

- Đóng góp chuyên môn và theo chuyên đề cho công việc của chuyên gia độc lập về các vấn đề thiểu số; và
- Xác định và phân tích các mô hình thực hành tốt, các thách thức, cơ hội và sáng kiến để thực hiện tốt hơn Tuyên ngôn về Quyền của những người thiểu số về dân tộc, tôn giáo và ngôn ngữ.

Diễn đàn diễn ra hàng năm trong hai ngày làm việc tại Geneva và thảo luận theo chuyên đề, cũng như sẽ đóng góp vào nỗ lực của Cao ủy Nhân quyền để cải thiện sự hợp tác giữa các cơ chế, cơ quan và tổ chức chuyên môn cũng như các quỹ và chương trình của Liên Hợp Quốc về các hoạt động liên quan đến thúc đẩy và bảo vệ quyền của người thiểu số, bao gồm ở cấp khu vực.⁴⁰

Chủ tịch của Diễn đàn (do Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền bổ nhiệm hàng năm trên cơ sở luân phiên giữa các vùng) có trách nhiệm chuẩn bị một bản tóm tắt các thảo luận tại Diễn đàn.

Chuyên gia độc lập về các vấn đề thiểu số hướng dẫn công việc của Diễn đàn và chuẩn bị cho các cuộc họp hàng năm. Chuyên gia độc lập cũng có thể đưa các khuyến nghị chuyên đề của Diễn đàn và các khuyến nghị về các chủ đề cần xem xét trong tương lai vào báo cáo hàng năm của mình để Hội đồng Nhân quyền xem xét.

Hội đồng sẽ xem xét công việc của Diễn đàn sau bốn năm, vào năm 2012.

³⁹ Hội đồng Nhân quyền lập ra theo nghị quyết 6/15 ngày 28/9/2007.

⁴⁰ Tại diễn văn khai mạc vào ngày 15-16/12/2008, Diễn đàn sẽ tập trung vào vấn đề thiểu số và tiếp cận giáo dục.

H. Cơ chế chuyên gia về Quyền của các dân tộc bản địa

Cơ chế chuyên gia về Quyền của các dân tộc bản địa⁴¹ là cơ chế tiếp nối Nhóm làm việc về các nhóm bản địa của Tiểu ban trước kia. Là một cơ chế của Hội đồng Nhân quyền, cơ chế chuyên gia cung cấp chuyên môn theo chủ đề về quyền của các dân tộc bản địa theo hình thức và cách thức do Hội đồng yêu cầu. Báo cáo hàng năm của cơ chế chuyên gia, tập trung chủ yếu vào các nghiên cứu và khuyến nghị dựa trên bằng chứng, và có thể, trong phạm vi của cơ chế, đề xuất lên Hội đồng để xem xét và phê duyệt.

Cơ chế chuyên gia gồm năm chuyên gia độc lập, mỗi chuyên gia sẽ phục vụ trong nhiệm kỳ ba năm và có thể tái cử thêm một nhiệm kỳ. Cơ chế có thể họp tối đa là năm ngày một năm – gồm cả họp riêng và họp mở, và được tự do lựa chọn cách thức làm việc, tuy không được ra nghị quyết hoặc quyết định riêng.

Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng nhân quyền và tự do căn bản của người bản địa và một thành viên của **Diễn đàn về các vấn đề bản địa** cũng tham dự và đóng góp cho các cuộc họp hàng năm của cơ chế chuyên gia.

I. Tuyên bố và Chương trình hành động Durban

Năm 2001, Hội nghị thế giới chống chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, phân biệt chủng tộc và bài ngoại và các hình thức bất dung liên quan khác diễn ra tại Durban, Nam Phi. Tuyên bố và chương trình hành động Durban được thông qua tại Hội nghị này đã ghi nhận cam kết của các nước cùng hợp tác để xóa bỏ chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, bài ngoại và các hình thức bất dung. Đây là một hướng dẫn hành động cụ thể và sâu rộng, đưa ra một cách tiếp cận thiết thực để đạt được các nguyên tắc về bình đẳng và không phân biệt đối xử.

Năm 2006, Đại hội đồng Liên Hợp Quốc quyết định chủ trì một hội nghị vào năm 2009 để xem xét việc thực hiện Tuyên bố và Chương trình hành động Durban. Đại hội đồng yêu cầu Hội đồng Nhân quyền chuẩn bị cho sự kiện này, sử dụng ba cơ chế giám sát hiện đang hoạt động,⁴² để xây dựng một kế hoạch cụ thể và bắt đầu từ năm 2007, cập nhật cũng như báo cáo hàng năm về

⁴¹ Hội đồng Nhân quyền lập ra theo nghị quyết 6/36 ngày 14/12/2007

⁴² Nhóm làm việc Liên chính phủ về Thực thi hiệu quả Tuyên bố và chương trình hành động Durban, nhóm chuyên gia độc lập về thực thi Tuyên bố và chương trình hành động Durban, và nhóm làm việc của các chuyên gia về người gốc Phi.

vấn đề này.⁴³ Ủy ban Chuẩn bị Hội nghị của Hội đồng quyết định rằng Hội nghị sẽ được tổ chức tại Geneva vào tháng 4/2009.

1. Nhóm làm việc liên chính phủ về thực hiện hiệu quả Tuyên bố và Chương trình Hành động Durban

Nhóm làm việc liên chính phủ về thực hiện hiệu quả Tuyên bố và Chương trình Hành động Durban được Ủy ban về Nhân quyền thành lập (nghị quyết 2002/68). Vào tháng 6/2006, Hội đồng Nhân quyền đã gia hạn nhiệm vụ của Nhóm làm việc thêm ba năm (nghị quyết 1/5). Nhóm làm việc liên chính phủ được giao nhiệm vụ:

- Đưa ra các khuyến nghị trên quan điểm nhằm thực thi hiệu quả Tuyên bố và Chương trình hành động Durban; và
- Chuẩn bị các tiêu chuẩn quốc tế hỗ trợ để kiện toàn và cập nhật các văn kiện quốc tế chống phân biệt chủng tộc, bài ngoại và bất dung ở mọi khía cạnh.

t

Truy cập trang web của OHCHR để có thông tin cập nhật về Nhóm làm việc Liên chính phủ

2. Nhóm chuyên gia độc lập về thực hiện Tuyên bố và chương trình hành động Durban

Hội nghị Thế giới đề nghị Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc hợp tác với năm Chuyên gia độc lập để theo dõi việc thực hiện các điều khoản của Tuyên bố và Chương trình Hành động Durban.⁴⁴

Năm 2003, các chuyên gia độc lập (mỗi vùng một người) được Tổng thư ký Kofi Anan bổ nhiệm từ các ứng viên do Chủ tịch Ủy ban Nhân quyền đề cử sau khi tham vấn các nhóm theo vùng.

Nhiệm vụ của họ là:⁴⁵

- Theo dõi việc thực hiện các điều khoản của Tuyên bố và chương trình hành động Durban trong khuôn khổ hợp tác với Cao ủy; và
- Hỗ trợ Cao ủy chuẩn bị báo cáo tiến độ hàng năm với Hội đồng và với Đại hội đồng Liên Hợp Quốc từ các thông tin và quan điểm do các nhà nước, các ủy ban công ước liên quan, các thủ tục đặc biệt và các cơ chế khác của hội đồng, các tổ chức quốc tế và khu vực, các NGO và cơ quan nhân quyền quốc gia cung cấp.

t

Truy cập trang web của OHCHR để có thêm thông tin cập nhật về cơ chế chuyên gia độc lập và Nhóm làm việc của các chuyên gia về người gốc Phi.

⁴³ Xem nghị quyết 61/149 của Đại hội đồng.

⁴⁴ Xem đoạn 191(b) Chương trình hành động và nghị quyết 56/266 của Đại hội đồng.

⁴⁵ Xem nghị quyết 2003/30 của Ủy ban Nhân quyền. Xem thêm nghị quyết 59/177 của Đại hội đồng.

3. Nhóm làm việc của các chuyên gia về người gốc Phi

Nhóm làm việc của các chuyên gia về Người gốc Phi là một thủ tục đặc biệt của Hội đồng. Cơ chế này được Ủy ban thành lập theo yêu cầu của Hội nghị thế giới. Nhóm làm việc gồm năm chuyên gia độc lập được bổ nhiệm trên cơ sở đại diện một cách công bằng cho các vùng. Nhóm họp trong năm ngày hàng năm và tiến hành các chuyến thăm quốc gia theo lời mời của Chính phủ để hiểu sâu hơn tình hình của người gốc Phi ở nhiều khu vực khác nhau trên thế giới. Nhóm cũng trình báo cáo hàng năm lên Hội đồng Nhân quyền.

Nhiệm vụ của Nhóm làm việc là:⁴⁶

- Nghiên cứu các vấn đề về phân biệt chủng tộc với người gốc Phi sống ở khắp nơi và qua đó thu thập tất cả các thông tin liên quan từ các chính phủ, NGO và các nguồn khác, bao gồm thông qua việc chủ trì các cuộc họp công khai;
- Đề xuất các biện pháp đảm bảo tiếp cận công lý đầy đủ và hiệu quả cho người gốc Phi;
- Trình các khuyến nghị về thiết kế, thực hiện và áp dụng các biện pháp hiệu quả để xóa bỏ phân biệt chủng tộc với người gốc Phi;
- Soạn các đề xuất ngắn, trung và dài hạn để xóa bỏ phân biệt chủng tộc với người gốc Phi;
- Đề xuất để xóa bỏ phân biệt chủng tộc chống người Phi và gốc Phi ở tất cả các vùng trên thế giới; và
- Giải quyết tất cả các vấn đề về tình trạng của người châu Phi và gốc Phi trong Tuyên bố và chương trình hành động Durban.

4. Ủy ban lâm thời về xây dựng tiêu chuẩn bổ sung

Hội đồng Nhân quyền thành lập Ủy ban lâm thời về xây dựng tiêu chuẩn bổ sung vào tháng 12/2006. Ủy ban được giao nhiệm vụ, trên cơ sở cần thiết ưu tiên, tiêu chuẩn bổ sung dưới dạng một công ước hoặc nghị định thư bổ sung cho Hội nghị quốc tế về xóa bỏ mọi hình thức phân biệt chủng tộc. Các tiêu chuẩn bổ sung này nhằm:⁴⁷

- Giải quyết những lỗ hổng trong Công ước; và
- Cung cấp tiêu chuẩn mới để xóa bỏ mọi hình thức phân biệt chủng tộc hiện đại, bao gồm những hình thức xúi giục hận thù tôn giáo và chủng tộc.

Ủy ban lâm thời chủ trì cuộc họp thường niên trong 10 ngày làm việc để xây dựng văn kiện theo yêu cầu. Ủy ban đã họp lần đầu tháng 2/2008 và được yêu cầu báo cáo tiến độ thường xuyên với Hội đồng.

5. Ủy ban chuẩn bị Hội nghị rà soát Tuyên bố Durban và nhóm làm việc liên chính phủ tiếp nối công việc của Ủy ban

Năm 2007, theo nhiệm vụ do Đại hội đồng giao phó,⁴⁸ Hội đồng Nhân quyền thành lập Ủy ban chuẩn bị Hội nghị rà soát Tuyên bố Durban.⁴⁹ Ủy ban họp về tổ chức ủy ban vào tháng 8/2007,

⁴⁶ Xem nghị quyết của Ủy ban Nhân quyền 2002/68 và 2003/30.

⁴⁷ Xem quyết định 3/103 và nghị quyết 6/21 của Hội đồng Nhân quyền.

⁴⁸ Xem nghị quyết 61/149 của Đại hội đồng

⁴⁹ Xem nghị quyết của Hội đồng Nhân quyền số 3/2 và số 6/23.

sau đó họp hai phiên 10 ngày vào tháng 4 và tháng 10/2008 để quyết định các vấn đề tổ chức của Hội nghị, như:

- Mục tiêu;
- Cấu trúc của tài liệu kết quả hội nghị;
- Mức độ tổ chức hội nghị;
- Các cuộc họp chuẩn bị ở cấp vùng và các sáng kiến khác, bao gồm ở cấp quốc gia; và
- Thời gian và địa điểm.

Nhóm làm việc liên chính phủ tiếp nối công việc của Ủy ban chuẩn bị cho Hội nghị rà soát Tuyên bố Durban được Hội đồng Nhân quyền thành lập sau cuộc họp của Ủy ban chuẩn bị năm 2008. Nhóm làm việc được giao nhiệm vụ.⁵⁰

- Tiếp tục công việc của Ủy ban Chuẩn bị, bao gồm xem xét các đóng góp và các đàm phán khởi đầu về tài liệu kết quả hội nghị; và
- Xem xét các đóng góp bằng văn bản và báo cáo với Ủy ban Chuẩn bị.

t

Truy cập trang web của OHCHR để có thêm thông tin cập nhật về Ủy ban Chuẩn bị Hội nghị rà soát Tuyên bố Durban và nhóm làm việc liên chính phủ.

Tiếp cận và làm việc với Hội đồng Nhân quyền và các cơ chế và nhiệm vụ của Hội đồng bằng cách nào

Cách thức và mô hình tham gia của NGO vào các kỳ họp của Hội đồng

“... việc tham gia và tham vấn với các quan sát viên, bao gồm các nhà nước không phải thành viên Hội đồng, các cơ quan chuyên trách, các tổ chức liên chính phủ và cơ quan nhân quyền quốc gia, cũng như các tổ chức phi chính phủ, cần được dựa trên các quy định, trong đó có nghị quyết 1996/31 ngày 25/7/1996 của Hội đồng Kinh tế và Xã hội và các mô hình trước kia của Ủy ban về Nhân quyền, trong khi đảm bảo đóng góp hiệu quả nhất từ các bên này.”⁵¹

Trong nghị quyết 60/251, Đại hội đồng ghi nhận vai trò quan trọng của các NGO và các cá nhân, tổ chức xã hội dân sự ở cấp quốc gia, khu vực và quốc tế trong việc thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền. Nghị quyết cũng nêu rằng, sự tham gia của các NGO vào Hội đồng Nhân quyền sẽ:

- Dựa trên các quy định và thực hành của Ủy ban trước kia (bao gồm nghị quyết 1996/31 của Hội đồng Kinh tế và Xã hội); và
- Đảm bảo đóng góp hiệu quả nhất từ các NGO và các bên quan sát khác.

Quy định và cách thức tham gia của NGO ở Ủy ban Nhân quyền đã được chuyển giao thành công sang Hội đồng Nhân quyền. Phù hợp với nghĩa vụ của Hội đồng là đảm bảo “đóng góp một cách hiệu quả nhất” từ các quan sát viên, các mô hình và cách thức tham gia của NGO tiếp tục được phát triển.

⁵⁰ Xem quyết định PC.2/4

⁵¹ Xem nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng và phụ lục nghị quyết 5/1 của Hội đồng Nhân quyền.

NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC tham gia với tư cách quan sát viên trong các kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền.

NGO có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy và bảo vệ tất cả các quyền con người ở các cấp quốc gia, khu vực và quốc tế. Sự tham gia của NGO trong hai năm đầu hoạt động của Hội đồng Nhân quyền là một yếu tố then chốt để đảm bảo uy tín của Liên Hợp Quốc. NGO đã có những đóng góp quan trọng trong xây dựng thể chế của Hội đồng Nhân quyền, với những đóng góp giá trị và cần thiết, cũng như những tranh luận cụ thể khi cân nhắc tất cả các phần trong chương trình nghị sự của Hội đồng.

Ngoài ra, công việc bổ sung của NGO trong lĩnh vực nhân quyền được coi là đang ngày càng chuyển từ chính sách “bêu danh” truyền thống sang cùng làm việc một cách hợp tác với các chính phủ và các bên liên quan. Sự tham gia có trách nhiệm đó cần hướng đến việc cải thiện tình hình nhân quyền trên thực tế.

Vì thế, sự tham gia và đóng góp của NGO địa phương là rất quan trọng, đặc biệt là hiện nay Hội đồng họp thường xuyên hơn và trên quan điểm rằng kiểm điểm định kỳ phổ quát là một cơ chế đã đi vào hoạt động. Tóm lại, thách thức chính mà Hội đồng Nhân quyền và cộng đồng NGO đối mặt là chuyển từ sự tham gia của xã hội dân sự vào công việc của hội đồng sang một quan hệ đối tác thực sự giữa các Nhà nước thành viên và xã hội dân sự.

Đại sứ Luis Alfonso de Alba của Mexico,

Chủ tịch đầu tiên của Hội đồng Nhân quyền (2006-2007).

Các NGO có thể tham gia có mức độ ở Hội đồng Nhân quyền theo cơ chế thừa hưởng từ Ủy ban Nhân quyền, cơ chế này là độc nhất trong hệ thống Liên Hợp Quốc. Ngược lại, là một cơ quan liên chính phủ, Hội đồng Nhân quyền cũng được bổ sung từ kiến thức và chuyên môn, vai trò làm chứng cũng như sự phù hợp với thực tiễn do NGO mang lại trong công việc của Hội đồng.

Từ kỳ họp đầu tiên tháng 6/2006, các NGO đã có sự tham gia ý nghĩa và đầy đủ vào Hội đồng Nhân quyền. Tại kỳ họp thường kỳ thứ bảy vào tháng 3/2008, 180 NGO đã có mặt với tổng số 1116 cá nhân. Cũng ở kỳ họp này, các NGO đã trình 98 tuyên bố bằng văn bản, đưa ra 224 tuyên bố bằng lời, và chủ trì 69 sự kiện song song. Chế độ chủ tịch và ban thư ký của Hội đồng được xây dựng trên cơ sở các quy định và thực hành của Ủy ban Nhân quyền, cũng như các mô hình tốt, trong khi có tính đến việc Hội đồng và các cơ chế của Hội đồng tiếp tục gặp gỡ trong năm trong một số diễn đàn.

Chỉ các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC mới được chấp nhận tham gia vào các kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền với tư cách là quan sát viên. Các NGO tự quyết định đại diện của họ.

Khi được chấp nhận là quan sát viên, các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có một số đặc quyền cũng như có thể tham gia một số hoạt động ở Hội đồng. Họ có thể:

- Trình các tuyên bố bằng văn bản lên Hội đồng Nhân quyền trước một kỳ họp;
- Phát biểu trong tất cả các phần về nội dung cụ thể trong chương trình nghị sự của Hội đồng;
- Tham gia các tranh luận, đối thoại tương tác và thảo luận chuyên đề; và

- Tổ chức các “sự kiện song song” về các vấn đề liên quan đến công việc của Hội đồng.

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC cũng có trách nhiệm luôn luôn tuân thủ các nguyên tắc quyết định việc xác lập tư cách tham vấn cũng như bản chất mối quan hệ tham vấn. Đặc biệt, nghị quyết 1996/31 của ECOSOC quy định rằng một NGO có thể bị chấm dứt hoặc không cho phép tham dự các cuộc họp của Liên Hợp Quốc, hoặc bị rút tư cách tham vấn nếu, NGO này (bao gồm nhân viên và đại diện thay mặt tổ chức) rõ ràng đã lạm dụng tư cách này bằng cách dính líu đến các hành động đi ngược lại mục đích và nguyên tắc của Hiến chương Liên Hợp Quốc.

Xác nhận tư cách

Đại diện các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC cần được xác nhận để tham gia kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền mà họ muốn tham dự.

Thư yêu cầu xác nhận cần:

- Dùng tiêu ngữ và mẫu thư của tổ chức
- Nêu rõ tên và thời gian của kỳ họp mà tổ chức muốn tham gia;
- Được chủ tịch hoặc đại diện chính của tổ chức tại Geneva ký;
- Chỉ rõ tên của (những) người sẽ đại diện cho tổ chức tại kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền. Lưu ý rằng tên của người đó phải được ghi chính xác như trong giấy tờ, và họ phải được viết hoa.

t

Để được xác nhận, NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC cần fax một lá thư, nên gửi trước khi kỳ họp bắt đầu, yêu cầu xác nhận đến:
Số Fax: +41 (0) 22 917 90 11

Tuyên bố bằng văn bản

Trước một kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền, các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể nộp lên Hội đồng, độc lập hay cùng với các NGO khác, các tuyên bố bằng văn bản liên quan đến công việc của Hội đồng. Các tuyên bố này phải về các chủ đề mà NGO đó có chuyên môn đặc biệt. Khi tuyên bố nầy được Ban thư ký Hội đồng tiếp nhận và xử lý, các tuyên bố bằng văn bản của NGO trở thành tài liệu chính thức của kỳ họp của Hội đồng Nhân quyền.

Lưu ý rằng:

- NGO có **tư cách tham vấn chung với ECOSOC** có thể nộp tuyên bố bằng văn bản không quá 200 từ; và
- NGO có **tư cách tham vấn đặc biệt với ECOSOC** hoặc trong **Roster** có thể nộp tuyên bố bằng văn bản không quá 1500 từ.

t

NGO nên tham khảo **Lưu ý chung về thông tin** có trong phần về Hội đồng Nhân quyền trong

trang web của OHCHR

Tuyên bố bằng văn bản cần được gửi cho Ban Thư ký của Hội đồng ở địa chỉ:
hrcngo@ohchr.org

Tuyên bố bằng lời

NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể phát biểu trong các phần cụ thể thuộc chương trình nghị sự, ở cả các tranh luận chung và đối thoại tương tác tại Hội đồng Nhân quyền. Mô hình tham gia của NGO vẫn đang tiếp tục mở rộng do Hội đồng Nhân quyền họp liên tục trong năm, có thể tham khảo tại **trang ngoại bộ** (extranet) của Hội đồng Nhân quyền, trong phần thông tin cho đại diện của NGO.

Đại diện của NGO muốn phát biểu cần đăng ký trực tiếp tại bàn “Danh sách phát biểu” trong phòng họp lớn. Mẫu đăng ký để các đại diện NGO đưa ra các tuyên bố cá nhân hoặc tuyên bố chung có tại trang nhà của Hội đồng Nhân quyền, và cần được mang đến bàn đăng ký danh sách.

Cần lưu ý rằng các NGO không được phát văn bản, tờ rơi hay bất kỳ tài liệu nào trong phòng họp lớn. Tuy nhiên, các bản in tuyên bố của NGO có thể được đặt ở bàn dành riêng ở cuối phòng. Tất cả các tài liệu khác của NGO có thể đặt ở bàn dành riêng bên ngoài phòng họp lớn.

Các sự kiện song song

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, một khi được chấp nhận tham dự một phiên làm việc của Hội đồng Nhân quyền, có thể tổ chức các sự kiện công khai liên quan đến công việc của Hội đồng. Những sự kiện này thường được gọi là “sự kiện song song” và diễn ra bên lề các phiên làm việc, thường vào giờ nghỉ trưa.

Thường bao gồm các phần trình bày theo chủ đề kèm theo thảo luận mở, các sự kiện song song là không gian cho các NGO chia sẻ kinh nghiệm và tham gia đối thoại với các NGO khác, các Nhà nước và các bên liên quan khác (bao gồm các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt) về các vấn đề nhân quyền và tình hình nhân quyền có liên quan hoặc có tầm quan trọng đối với Hội đồng Nhân quyền.

Các phòng họp được cung cấp miễn phí cho các sự kiện song song, trên cơ sở “đăng ký trước, đặt chỗ trước”. Các NGO muốn cùng tổ chức một sự kiện song song phải điền vào mẫu “đồng tổ chức”.⁵²

⁵² Có tại trang web của Hội đồng Nhân quyền.

Các NGO tổ chức một sự kiện song song có thể mời những người không được chấp nhận tham dự phiên họp của Hội đồng Nhân quyền tham dự sự kiện song song. Danh sách hoàn chỉnh những người được mời phải được nộp lên Ban thư ký Hội đồng Nhân quyền và văn phòng an ninh Pregny 48 tiếng trước sự kiện để người được mời được chấp nhận. Những người được mời sẽ được chứng nhận – chỉ được tham dự sự kiện song song đó.

Các NGO tổ chức một sự kiện song song chịu trách nhiệm về nội dung và hành vi của người tham gia tại sự kiện đó. Lưu ý rằng:

- Ban thư ký không cung cấp phiên dịch cho các sự kiện song song của NGO. NGO có thể đưa phiên dịch của mình đến nếu muốn và cần thông báo trước cho Ban thư ký; và
- Việc sử dụng camera hoặc máy thu hình tại sự kiện song song là không được khuyến khích, chỉ trừ các nhà báo và người thu hình được Văn phòng Liên Hợp Quốc tại Geneva (UNOG) chấp nhận.

t

Đặt phòng để tổ chức sự kiện song song cần được gửi qua fax đến:

Fax: +41 (0) 22917 90 11

Để có thông tin cập nhật về việc chấp thuận tham dự các sự kiện và phiên họp, tuyên bố bằng văn bản, bằng lời, và các sự kiện song song, hãy truy cập trang thông tin với NGO trên trang ngoại bộ (extranet) của Hội đồng Nhân quyền.

Tham gia và cùng hợp tác với các thủ tục và cơ chế của Hội đồng Nhân quyền

A. Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR)

t

Thông tin chi tiết về tiếp cận và tham gia Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát có trong Chương VII (Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát) của sổ tay này.

B. Ban cố vấn của Hội đồng Nhân quyền

Tham gia và đóng góp cho công việc của Ban Cố vấn

Tiền thân của Ban Cố vấn là Tiểu ban Nhân quyền trước kia đã được hưởng lợi rất nhiều từ sự tham gia của các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC. Vì thế, vào tháng 8/2008, khi Ban Cố vấn còn đang xây dựng các nguyên tắc thủ tục và phương pháp làm việc, Hội đồng Nhân quyền đã khuyến nghị Ban Cố vấn thiết lập mối quan hệ tương tác với các NGO và các tác nhân xã hội dân sự khác trong khi thực hiện nhiệm vụ. Các Nhà nước cũng được khuyến khích tham vấn với xã hội dân sự trước khi đề cử ứng viên được bổ nhiệm vào Ban Cố vấn.

Các NGO có thể tham gia vào công việc của Ban Cố vấn theo sự sắp xếp và các tiền lệ từ Ủy ban về Nhân quyền trước kia và Hội đồng Nhân quyền hiện nay, bao gồm nghị quyết 1996/31 của ECOSOC, trong khi đảm bảo đóng góp hiệu quả nhất của các NGO.

Các NGO quan tâm đến việc tham gia với tư cách là quan sát viên các phiên họp của Ban Cố vấn có thể liên lạc với Ban thư ký.

t

Để có thông tin thêm về các cách thức đóng góp với công việc của Ban Cố vấn, hãy liên lạc với: HRCAdvisoryCommittee@ohchr.org

C. Thủ tục khiếu nại

t

Để có thông tin chi tiết về cách thức đóng góp thông tin cho **thủ tục khiếu nại**, tham khảo chương VIII (Nộp một khiếu nại về tố cáo vi phạm nhân quyền) trong Sổ tay này, hoặc liên lạc với CP@ohchr.org

D. Thủ tục đặc biệt

t

Để có thông tin chi tiết về cách thức tiếp cận và phối hợp với các **thủ tục đặc biệt**, tham khảo **chương VI (Thủ tục đặc biệt)** trong Sổ tay này.

E. Các nhóm làm việc của Hội đồng Nhân quyền

Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển

Tham gia vào các kỳ họp của Nhóm làm việc

Vì đây là một nhóm làm việc không giới hạn, các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể tham gia vào các nội dung làm việc công khai của nhóm.

Các NGO tham gia các cuộc họp của Nhóm cấp cao về thực thi quyền phát triển có cơ hội phát biểu khai mạc.

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC quan tâm đến việc tham gia vào Nhóm làm việc hay nhóm cao cấp cần hoàn thiện mẫu đăng ký (có trên trang của OHCHR) và gửi mẫu này cùng đề nghị xác nhận có ký tên đến:

Cán bộ xác nhận (The Accreditation Officer)

Fax: +41 (0)22 928 9010

Tel: +41 (0)22 928 98 29

F. Diễn đàn Xã hội

Tham gia vào các cuộc họp của Diễn đàn Xã hội

Diễn đàn Xã hội là một cơ chế mở cho tất cả các bên liên quan có quan tâm đều có thể tham gia, bao gồm.⁵³

- Các tổ chức liên chính phủ
- Các bộ phận khác nhau của hệ thống Liên Hợp Quốc, đặc biệt là các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt và các cơ chế trong bộ máy nhân quyền;
- Các ủy ban kinh tế khu vực
- Các cơ quan và tổ chức chuyên môn, đặc biệt là Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP), Ngân hàng Thế giới, Quỹ Tiền tệ Quốc tế - IMF và Tổ chức Thương mại Quốc tế WTO;
- Đại diện được các cơ quan nhân quyền quốc gia và các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC ủy nhiệm; và
- Các NGO khác, đặc biệt là các tác nhân mới như các nhóm nhỏ, các hiệp hội ở nông thôn và thành thị từ cả phía Bắc và phía Nam, các nhóm chống đói nghèo, các tổ chức của nông dân và các hiệp hội của họ ở cấp quốc gia và quốc tế, các tổ chức tình nguyện, hiệp hội của thanh niên, tổ chức cộng đồng, công đoàn và các hội của công nhân, cũng như đại diện của khu vực tư nhân, các ngân hàng khu vực, các tổ chức tài chính và cơ quan phát triển quốc tế.

Sự tham gia của các tổ chức và cá nhân từ xã hội dân sự trong Diễn đàn Xã hội có cơ sở từ nghị quyết 1996/31 của ECOSOC, và các mô hình từ Ủy ban về Nhân quyền, trong khi đảm bảo các thành phần trên đây có thể đóng góp hiệu quả nhất. Hội đồng Nhân quyền cũng đề nghị OHCHR tìm kiếm các biện pháp hiệu quả để đảm bảo sự tham vấn và tham gia rộng rãi nhất có thể của đại diện của tất cả các vùng miền, đặc biệt là từ những nước đang phát triển,

⁵³ Xem Nghị quyết 6/13 của Hội đồng Nhân quyền

vào Diễn đàn Xã hội, bao gồm thông qua các quan hệ đối tác thiết lập với các NGO, khu vực tư nhân cũng như các tổ chức quốc tế.⁵⁴

t

Xã hội dân sự quan tâm đến tham gia Diễn đàn Xã hội nên liên lạc với Ban thư ký của Diễn đàn.

Để có thêm thông tin, liên lạc với:
socialforum@ohchr.org

G. Diễn đàn về các vấn đề thiểu số

Tham gia các cuộc họp của Diễn đàn về các vấn đề thiểu số

Diễn đàn về các vấn đề thiểu số là một cơ chế mở cho sự tham gia của các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, các NGO khác có mục đích và mục tiêu chung với tinh thần, mục đích và các nguyên tắc của Hiến chương Liên Hợp Quốc. Các tổ chức và cá nhân trong xã hội dân sự, bao gồm các chuyên gia, các nhà nghiên cứu về vấn đề thiểu số cũng có thể tham gia diễn đàn.

t

Xã hội dân sự quan tâm đến việc tham gia hoặc đóng góp vào công việc của Diễn đàn về các vấn đề thiểu số cần liên lạc với Ban Thư ký Diễn đàn.

Để có thêm thông tin, hãy liên lạc qua minorityforum@ohchr.org

Đề cử ứng cử viên làm Chủ tịch Diễn đàn

Theo Nghị quyết 5/1 của Hội đồng Nhân quyền, các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC và những quan sát viên nhân quyền khác, cùng với Nhà nước thành viên, có thể đề cử ứng cử viên cho vị trí chủ tịch Diễn đàn về các vấn đề thiểu số.

H. Cơ chế chuyên gia về quyền của người bản địa

Tham gia các cuộc họp của cơ chế chuyên gia

Xã hội dân sự, bao gồm các NGO và các tổ chức của người bản địa có thể tham gia cuộc họp thường niên của Cơ chế chuyên gia.

Quỹ tự nguyện cho người bản địa

⁵⁴ Xem nghị quyết 6/13

Xã hội dân sự cũng có thể lưu ý về Quỹ tự nguyện cho Người bản địa, được thành lập để hỗ trợ tài chính cho đại diện của các cộng đồng và tổ chức bản địa tham gia vào công việc của cơ chế chuyên gia và Diễn đàn về các vấn đề bản địa.

t

Xã hội dân sự quan tâm đến việc tham gia hay đóng góp cho cơ chế chuyên gia cần liên lạc với Ban Thư ký:

expertmechanism@ohchr.org

Để có thêm thông tin về Quỹ tự nguyện cho người bản địa, bao gồm các tiêu chuẩn lựa chọn người hưởng lợi, hãy tham khảo chương IX (Các quỹ và tài trợ) trong Sổ tay này.

Đề cử ứng viên bổ nhiệm vào Cơ chế Chuyên gia

Theo nghị quyết 5/1 của Hội đồng Nhân quyền, các NGO và các tổ chức nhân quyền khác có thể đề cử ứng viên để bổ nhiệm làm chuyên gia độc lập của Cơ chế chuyên gia. Các cá nhân cũng có thể tự ứng cử làm ứng cử viên cho cơ chế.

Tiêu chuẩn bổ nhiệm làm chuyên gia độc lập là năng lực chuyên môn, kinh nghiệm trong lĩnh vực, tính độc lập, vô tư, phẩm chất cá nhân và tính khách quan. Những yếu tố như cân bằng giới, đại diện khu vực địa lý và đại diện phù hợp cho các hệ thống pháp lý khác nhau cũng được cân nhắc kỹ.

t

Để biết thêm về cách thức đề cử ứng viên và về quá trình bổ nhiệm, liên lạc với Ban Thư ký của Hội đồng Nhân quyền qua:

Email: hcrexpertmechanism@ohchr.org

Fax: +41(0)22 917 9011

Tel: +41(0)22 917 9223

I. Tuyên bố và chương trình hành động Durban

t

Để có thêm thông tin về cách thức tham gia và đóng góp vào công việc của các cơ chế thuộc Hội đồng Nhân quyền liên quan đến Hội nghị Durban, hãy liên lạc với:

Bộ phận về Chống Phân biệt đối xử
Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc

1. Nhóm làm việc liên chính phủ về Thực thi hiệu quả Tuyên bố và Chương trình hành động Durban

Là một nhóm làm việc mở, các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC và các NGO được Hội nghị công nhận có thể tham dự các cuộc họp công khai của Nhóm làm việc. Các Ngo tham dự các cuộc họp này có cơ hội phát biểu và có thể nộp các tuyên bố bằng văn bản.

2. Nhóm các chuyên gia độc lập có uy tín

Các NGO muốn nộp báo cáo cho nhóm các chuyên gia độc lập cần liên lạc với Bộ phận Chống Phân biệt đối xử của OHCHR.

3. Nhóm làm việc của các chuyên gia về người gốc Phi

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC và các NGO được Hội nghị công nhận có thể tham dự các cuộc họp của Nhóm làm việc. Các NGO tham dự các cuộc họp này có cơ hội nộp các tuyên bố bằng văn bản, cũng như phát biểu tại cuộc họp.

t

Để có thông tin cập nhật về Nhóm làm việc, hãy truy cập trang web của OHCHR

Các NGO và các bên khác thuộc xã hội dân sự cũng có thể cung cấp cho nhóm làm việc các thông tin và báo cáo để nhóm có thể thực thi nhiệm vụ của mình. Các NGO và xã hội dân sự cũng có thể phối hợp với Nhóm làm việc khi nhóm tiến hành các chuyến thăm bằng cách cung cấp thông tin tại chỗ và bố trí gặp gỡ với các thành viên của nhóm.

4. Ủy ban lâm thời về xây dựng các tiêu chuẩn bổ sung

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC và các NGO được chấp nhận tại Hội nghị có thể tham dự các cuộc họp công khai của Nhóm làm việc, và có thể phát biểu tại cuộc họp.

Xã hội dân sự có thể đóng góp thông tin và các nghiên cứu cho Ủy ban lâm thời. Để làm việc đó, hãy liên qua **Bộ phận Chống phân biệt đối xử**.

5. Ủy ban chuẩn bị Hội nghị Rà soát Tuyên bố và Chương trình nghị sự Durban, và Nhóm làm việc liên chính phủ mở tiếp nối công việc của Ủy ban chuẩn bị

Ủy ban chuẩn bị và nhóm làm việc mở liên chính phủ được thành lập để chuẩn bị cho hội nghị rà soát Tuyên bố và Chương trình nghị sự Durban. Các tiêu chuẩn và quy chế bên dưới áp dụng cho các NGO tham gia vào các phiên họp của Ủy ban chuẩn bị. Các NGO được công nhận tham gia vào các phiên họp này cũng có thể tham gia các cuộc họp của nhóm làm việc mở liên chính phủ.

- Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC được mời tham gia đầy đủ tất cả các cuộc họp của Ủy ban chuẩn bị, theo nghị quyết 1996/31 của ECOSOC;
- Các NGO không có tư cách này nhưng được chấp nhận tham gia Hội nghị Thế giới và các cơ chế sau đó được mời tham dự đầy đủ các cuộc họp, trừ khi một chính phủ nêu vấn đề về việc chấp nhận họ. Nếu vấn đề nêu ra liên quan đến việc chấp nhận một NGO, NGO đó sẽ có cơ hội phúc đáp, và quyết định cuối cùng là của Ủy ban Chuẩn bị, tuân theo quy trình được quy định trong nghị quyết 1996/31.
- Các NGO không có tư cách tham vấn và không được chấp nhận tham gia Hội nghị Thế giới và các cơ chế sau đó có thể đề nghị với Ban Thư ký của Ủy ban Chuẩn bị để được tham dự các cuộc họp. Ban Thư ký sẽ xem xét tất cả các đề nghị nhận được để đảm bảo là các đề nghị này phù hợp với các yêu cầu đặt ra trong nghị quyết 1996/31; và
- Đại diện của các dân tộc bản địa được chấp nhận theo nghị quyết 1995/32 bày tỏ mong muốn tham dự các cuộc họp của Ủy ban Chuẩn bị sẽ được chấp nhận. Các đại diện của dân tộc bản địa khác cũng có thể được chấp nhận tham dự tùy theo các quy trình quy định trong nghị quyết 1996/31.

Các NGO tham dự các cuộc họp của Ủy ban Chuẩn bị và nhóm làm việc mở có cơ hội phát biểu và có thể nộp tuyên bố bằng văn bản.

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC và các tổ chức được chấp nhận tham dự Hội nghị Thế giới và các cơ chế sau đó, bao gồm Ủy ban chuẩn bị, cũng có thể tham gia vào Hội nghị Rà soát.⁵⁵

Các NGO không có tư cách tham vấn hoặc không được chấp nhận tham gia Hội nghị Thế giới và các cơ chế tiếp theo từ đầu có thể đề nghị tham gia Hội nghị Rà soát.

Các thông tin thêm từ OHCHR

⁵⁵ Xem Báo cáo của Hội đồng Nhân quyền về các công việc chuẩn bị cho Hội nghị Rà soát: Báo cáo của Ủy ban chuẩn bị về kỳ họp đầu tiên” (A/62/375, Quy định số 66).

Trang Web của Hội đồng Nhân quyền

Xã hội dân sự nên thường xuyên truy cập vào trang nhà của Hội đồng Nhân quyền để có các thông tin cập nhật cũng như thông tin về việc tham gia vào các phiên họp của Hội đồng. Các thông tin cụ thể về từng phiên họp thường được đăng trên website hai tuần trước mỗi kỳ họp thường xuyên.

Extranet – trang ngoại bộ

Trang Extranet kết nối với trang chủ của Hội đồng Nhân quyền. Trang này gồm có:

- Dự thảo các quyết định và nghị quyết của Hội đồng Nhân quyền;
- Đóng góp (bằng văn bản không chính thức) của các nước thành viên Hội đồng và các bên liên quan; và
- Tuyên bố bằng lời của các nước thành viên, các nước quan sát viên, các NGO và các bên tham gia khác tại các cuộc họp thường xuyên và đặc biệt của hội đồng và các cuộc họp về vấn đề tổ chức của Hội đồng.

Extranet cũng có một trang thông tin cho NGO thường được cập nhật các thông tin cụ thể.

t

Để truy cập trang ngoại bộ có mật khẩu bảo vệ, hãy nhập thông tin vào mẫu có trên trang của Hội đồng Nhân quyền tại website của OHCHR. Sau khi gửi thông tin của bạn đi, bạn sẽ nhận được một tài khoản và mật khẩu để truy cập qua email của bạn.

Webcast – Truyền hình trực tuyến

Các cuộc họp công khai của Hội đồng Nhân quyền và một số cơ chế của Hội đồng có thể được theo dõi trực tiếp qua truyền hình trực tuyến. Trang web truyền hình trực tuyến này cũng có các video lưu các cuộc họp đã diễn ra. Để xem webcast bạn cần download phần mềm phù hợp.

t

Dịch vụ webcast có tại trang về Hội đồng Nhân quyền tại website của OHCHR.

HỘI ĐỒNG NHÂN QUYỀN

**Kiểm điểm
Định kỳ
Toàn cầu**
Nhóm làm
việc về
UPR

**Ban Cố
vấn
Hội đồng
Nhân
quyền**

**Thủ tục
khiếu nại**

**Các Thủ
tục đặc
biệt**

**Các nhóm
làm việc**
Nhóm làm
việc mở về
Quyền Phát
triển

**Diễn đàn
Xã hội**

**Diễn đàn
về các vấn
đề thiểu số**

**Cơ chế
chuyên gia
về Quyền
của các
dân tộc
bản địa**

**Các cơ
chế liên
quan đến
Tuyên bố
và
Chương
trình nghị
sự Durban**

Phụ lục: Tiếp cận và làm việc với Hội đồng Nhân quyền cùng các cơ chế và nhiệm vụ của Hội đồng

Cơ chế/Cuộc họp	Tổ chức/tác nhân xã hội dân sự nào có thể tham gia cuộc họp của cơ chế	Xã hội dân sự có thể tham gia như thế nào trong cuộc họp này	Tổ chức hay tác nhân nào của xã hội dân sự có thể đóng góp vào cơ chế (không chỉ tham dự cuộc họp)	Hình thức đóng góp như thế nào
Các cuộc họp thường kỳ và đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền	Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi được chấp nhận.	<ul style="list-style-type: none"> • Nộp tuyên bố bằng văn bản • Phát biểu • Tổ chức sự kiện song song 	Chỉ các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể nộp tuyên bố bằng văn bản lên các kỳ họp thường xuyên và đặc biệt.	NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC nên tham khảo hướng dẫn cho tuyên bố bằng văn bản.
Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát	Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi được chấp nhận.	<ul style="list-style-type: none"> • Tổ chức các cuộc họp thông tin • Bình luận chung ngắn có thể đưa ra trước khi thông qua các tài liệu tại các phiên họp thường kỳ của Hội đồng Nhân quyền. 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Làm việc với chính phủ để chuẩn bị cho báo cáo quốc gia • Đóng góp vào cáo báo của các bên liên quan để có thể đưa vào bản tóm tắt của OHCHR. • Làm việc theo dõi – thực hiện – giám sát các kết quả UPR (kết luận, khuyến nghị, các cam kết và lời hứa tự nguyện)
Ban Cố vấn của Hội đồng Nhân quyền	Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi được chấp nhận.		Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Đề cử ứng viên để bổ nhiệm vào Ban Cố vấn Hội đồng Nhân quyền
Cơ chế khiếu nại	Xã hội dân sự không thể tham dự các cuộc họp của cơ chế khiếu nại hoặc nhóm làm việc về khiếu nại. Các cuộc họp này là họp kín.	Không áp dụng	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi khiếu nại theo cơ chế khiếu nại

Cơ chế/Cuộc họp	Tổ chức/tác nhân xã hội dân sự nào có thể tham gia cuộc họp của cơ chế	Xã hội dân sự có thể tham gia như thế nào trong cuộc họp này	Tổ chức hay tác nhân nào của xã hội dân sự có thể đóng góp vào cơ chế (không chỉ tham dự cuộc họp)	Hình thức đóng góp như thế nào
Thủ tục đặc biệt	Các NGO và xã hội dân sự có thể bố trí gặp các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt trong các phiên của cuộc họp thường niên các thủ tục đặc biệt	<ul style="list-style-type: none"> • Đối thoại tương tác với các chuyên gia của các thủ tục đặc biệt trong cuộc họp thường niên của các thủ tục đặc biệt • Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể tham gia đối thoại tương tác với các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt trong các kỳ họp thường kỳ của Hội đồng Nhân quyền 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi kháng thư khẩn cấp hay các khiếu nại cá nhân • Hỗ trợ các chuyến thăm quốc gia • Vận động, phổ biến, theo dõi và thực thi các kết quả công việc của các thủ tục đặc biệt • Gặp gỡ các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt • Đề cử ứng viên vào thủ tục đặc biệt
Nhóm làm việc mở về Quyền Phát triển	Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi được chấp thuận, có thể dự các phiên công khai của Nhóm làm việc Nhiều loại tổ chức và cá nhân thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các phiên	NGO tham dự cuộc họp của nhóm làm việc cấp cao có thể có cơ hội phát biểu. Tuy nhiên, cơ hội này không áp dụng cho cuộc họp của	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Nộp tuyên bố cho Nhóm làm việc • Tham gia với Nhóm làm việc cấp cao • Thực hiện các khuyến nghị của Nhóm làm việc

Cơ chế/Cuộc họp	Tổ chức/tác nhân xã hội dân sự nào có thể tham gia cuộc họp của cơ chế	Xã hội dân sự có thể tham gia như thế nào trong cuộc họp này	Tổ chức hay tác nhân nào của xã hội dân sự có thể đóng góp vào cơ chế (không chỉ tham dự cuộc họp)	Hình thức đóng góp như thế nào
	họp công khai của nhóm làm việc cấp cao	Nhóm làm việc lớn		
Diễn đàn Xã hội	Nhiều loại tổ chức và cá nhân khác nhau thuộc xã hội dân sự có thể tham dự các cuộc họp	<ul style="list-style-type: none"> • Phản hồi về công việc về nhân quyền của các cơ chế quốc tế tại các cuộc họp • Trao đổi kinh nghiệm tại các cuộc họp • Đại diện cho người dân ở cơ sở tham dự các cuộc họp 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi thông tin cho Diễn đàn Xã hội
Diễn đàn về các vấn đề thiểu số	Xã hội dân sự, bao gồm các NGO, các nhà nghiên cứu và chuyên gia về vấn đề thiểu số	<ul style="list-style-type: none"> • Trình bày/phát biểu • Tuyên bố bằng văn bản 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi thông tin cho diễn đàn • Các NGO có tư cách tham vấn ở ECOSOC có thể đề cử ứng viên cho vị trí chủ tịch diễn đàn.
Cơ chế chuyên gia về quyền của các dân tộc bản địa	Xã hội dân sự, bao gồm các NGO và tổ chức của người bản địa, và người bản địa	<ul style="list-style-type: none"> • Trình bày/phát biểu • Tuyên bố bằng văn bản 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi thông tin cho cơ chế chuyên gia • Đề cử ứng viên làm chuyên gia độc lập trong cơ chế chuyên gia

Cơ chế/Cuộc họp	Tổ chức/tác nhân xã hội dân sự nào có thể tham gia cuộc họp của cơ chế	Xã hội dân sự có thể tham gia như thế nào trong cuộc họp này	Tổ chức hay tác nhân nào của xã hội dân sự có thể đóng góp vào cơ chế (không chỉ tham dự cuộc họp)	Hình thức đóng góp như thế nào
Nhóm làm việc liên chính phủ về thực thi hiệu quả tuyên bố và chương trình hành động Durban	Các NGO có tư cách tham vấn ở ECOSOC Các NGO được chấp thuận tham dự Hội nghị Thế giới Durban	<ul style="list-style-type: none"> • Trình bày/phát biểu • Tuyên bố bằng văn bản 	Chỉ các tác nhân xã hội dân sự quy định là có tư cách tham gia mới có thể đóng góp thông tin cho Nhóm làm việc liên chính phủ	<ul style="list-style-type: none"> • Nộp thông tin cho Nhóm làm việc
Nhóm chuyên gia độc lập hàng đầu	Các cuộc họp, về nguyên tắc, là họp kín. Tuy nhiên, Nhóm có thể mời một số tổ chức hoặc cá nhân thuộc xã hội dân sự đến trao đổi quan điểm	<ul style="list-style-type: none"> • Trao đổi quan điểm theo lời mời của Nhóm 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi thông tin cho Nhóm
Nhóm làm việc của các chuyên gia về Người gốc Phi	<ul style="list-style-type: none"> • Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC • Các Ngo được chấp thuận tại Hội nghị Durban 	<ul style="list-style-type: none"> • Phát biểu • Nộp tuyên bố bằng văn bản 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Nộp thông tin cho nhóm làm việc • Cung cấp thông tin tại chỗ trong các chuyến thăm quốc gia của Nhóm làm việc • Gặp gỡ các thành viên của Nhóm làm việc trong quá trình thăm quốc gia
Ủy ban chuẩn bị	<ul style="list-style-type: none"> • Các NGO có tư cách 	<ul style="list-style-type: none"> • Tuyên bố bằng lời 	Chỉ các tổ chức thuộc các	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi tuyên bố bằng lời đến

Cơ chế/Cuộc họp	Tổ chức/tác nhân xã hội dân sự nào có thể tham gia cuộc họp của cơ chế	Xã hội dân sự có thể tham gia như thế nào trong cuộc họp này	Tổ chức hay tác nhân nào của xã hội dân sự có thể đóng góp vào cơ chế (không chỉ tham dự cuộc họp)	Hình thức đóng góp như thế nào
cho Hội nghị rà soát Tuyên bố và Chương trình nghị sự Durban Nhóm làm việc liên chính phủ tiếp nối công việc của Ủy ban chuẩn bị Hội nghị	<ul style="list-style-type: none"> • tham vấn với ECOSOC • Các NGO được chấp thuận tại Hội nghị Durban • Các NGO không có tư cách tham vấn tại ECOSOC hoặc không được chấp thuận tại Hội nghị Durban có thể gửi đề nghị tham gia • Đại diện của các dân tộc bản địa 	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi tuyên bố bằng văn bản 	nhóm nêu tại mục bên trái mới có thể gửi thông tin cho Ủy ban Chuẩn bị Hội nghị và Nhóm làm việc mở	Ủy ban Chuẩn bị và Nhóm làm việc liên chính phủ
Ủy ban lâm thời về xây dựng tiêu chuẩn bổ sung	<ul style="list-style-type: none"> • Các NGO có tư cách tham vấn ở ECOSOC • Các Ngo được chấp thuận tham dự Hội nghị Durban 	<ul style="list-style-type: none"> • Phát biểu • Gửi tuyên bố bằng văn bản 	Các tổ chức và cá nhân liên quan trong xã hội dân sự	<ul style="list-style-type: none"> • Gửi thông tin và nghiên cứu cho Ủy ban lâm thời.

VI. CÁC THỦ TỤC ĐẶC BIỆT

Tóm lược về các Thủ tục Đặc biệt

Họ là ai?

Các “**Thủ tục đặc biệt**” là tên chung dành cho các cơ chế do Ủy ban về Nhân quyền thành lập ra, sau đó được Hội đồng Nhân quyền tiếp quản, để xem xét, giám sát, tư vấn và báo cáo công khai về tình hình nhân quyền ở một số nước hoặc vùng lãnh thổ cụ thể (nhiệm vụ theo quốc gia) hoặc với những hiện tượng vi phạm nhân quyền chính trên toàn cầu (nhiệm vụ theo chủ đề). Đến tháng 8/2008 đã có 38 thủ tục đặc biệt (30 thủ tục theo chủ đề và 8 thủ tục theo quốc gia) đang hoạt động.

Các cá nhân được bổ nhiệm vào các thủ tục đặc biệt là các Chuyên gia độc lập (người có nhiệm vụ thực hiện thủ tục đặc biệt) và có thể được gọi là báo cáo viên đặc biệt, đại diện, đặc phái viên, chuyên gia độc lập, hay thành viên của nhóm làm việc.

Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc (OHCHR) hỗ trợ các Chuyên gia này về nhân sự, hậu cần và hỗ trợ nghiên cứu để thực thi nhiệm vụ.

Họ làm việc thế nào?

Các thủ tục đặc biệt:

- Tương tác hàng ngày với các nạn nhân (hoặc người có thể trở thành nạn nhân) của các vi phạm nhân quyền và vận động cho quyền của họ;
- Hành động trên cơ sở những quan ngại nhân quyền cả với những trường hợp cá nhân hoặc các vấn đề chung hơn, thông qua liên lạc trực tiếp với các chính phủ;
- Tiến hành các chuyến thực địa tìm hiểu tình hình thực tế tại các quốc gia và công bố báo cáo sau đó, bao gồm các khuyến nghị;
- Chuẩn bị các nghiên cứu chuyên đề làm hướng dẫn về tiêu chuẩn và thông lệ; và
- Nâng cao nhận thức công chúng thông qua truyền thông về các vấn đề trong phạm vi nhiệm vụ của họ
- Không như các ủy ban công ước của Liên Hợp Quốc, các thủ tục đặc biệt có thể được áp dụng ngay cả khi một Nhà nước chưa phê chuẩn công ước hay văn kiện liên quan, và không

cần phải dùng hết các biện pháp khắc phục trong nước mới có thể tiếp cận các thủ tục đặc biệt.

Tiếp cận và làm việc với các thủ tục đặc biệt như thế nào?

Các tác nhân xã hội dân sự, cá nhân hay các nhóm có thể tiếp cận và làm việc với các thủ tục đặc biệt, thông qua:

- Gửi thông tin về các trường hợp cá nhân đến các thủ tục đặc biệt;
- Cung cấp thông tin và phân tích về các quan ngại nhân quyền cụ thể;
- Hỗ trợ cho các chuyến thăm quốc gia của các thủ tục đặc biệt
- Làm việc ở cấp địa phương hay quốc gia để vận động, phổ biến, theo dõi và thực hiện công việc của các thủ tục đặc biệt;
- Mời các chuyên gia có nhiệm vụ thực thi thủ tục đặc biệt đến tham gia vào các sáng kiến của mình; và
- Gặp các chuyên gia thuộc các thủ tục đặc biệt trong năm và tham gia vào cuộc họp thường niên của các thủ tục đặc biệt.

Xã hội dân sự cũng có thể đề cử các ứng viên để bổ nhiệm vào các thủ tục đặc biệt.

t

Liên lạc với các chuyên gia thực hiện các thủ tục đặc biệt
Email: SPDInfo@ohchr.org (để hỏi các thông tin chung)
Urgent-action@ohchr.org (chỉ dùng để khiếu nại/thông tin các trường hợp cá nhân)
Fax: +41 (0)22 917 90 06
Post: Quick Response Desk
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland.

Xã hội dân sự cần nêu rõ trong dòng chủ đề thư của email hoặc fax, hoặc trên phong bì thư gửi bưu điện, họ cần liên lạc với (những) thủ tục đặc biệt nào.

Vì địa chỉ liên lạc này dùng chung cho tất cả các thủ tục đặc biệt, việc ghi rõ chủ đề hoặc mục đích liên lạc sẽ giúp hồi âm kịp thời.

Cũng cần nêu rõ việc liên lạc là nhằm mục đích gửi thông tin chung, khiếu nại cá nhân, hay các yêu cầu khác (ví dụ mời tham dự hội thảo, yêu cầu gặp thủ tục đặc biệt hay yêu cầu trợ giúp của họ).

Thủ tục đặc biệt là gì?

Giới thiệu về các thủ tục đặc biệt

“Thủ tục đặc biệt” là tên chung của các cơ chế do Ủy ban về Nhân quyền thành lập và sau đó Hội đồng Nhân quyền tiếp quản, để giải quyết tình hình nhân quyền của một quốc gia cụ thể hoặc các vấn đề nhân quyền ở tất cả các khu vực trên thế giới. Một đặc điểm quan trọng của các thủ tục đặc biệt là khả năng phản ứng nhanh của họ với các cáo giác vi phạm nhân quyền xảy ra ở bất kỳ nơi nào trên thế giới ở bất kỳ thời điểm nào.

Các nhiệm vụ của thủ tục đặc biệt thường yêu cầu người thực thi thủ tục phải giám sát, tư vấn và báo cáo công khai về tình hình nhân quyền ở một nước hay vùng lãnh thổ (nhiệm vụ theo quốc gia), hoặc về một hiện tượng vi phạm nhân quyền chính trên toàn cầu (nhiệm vụ theo chuyên đề). Nhiệm vụ cụ thể của một thủ tục đặc biệt được quy định trong nghị quyết thành lập thủ tục đó. Các thủ tục theo chuyên đề được gia hạn ba năm một lần, và các thủ tục theo quốc gia được gia

hạn hàng năm, trừ khi Hội đồng Nhân quyền có quyết định khác.⁵⁶ Đến tháng 8/2008 đã có 38 thủ tục đặc biệt đang hoạt động, gồm 30 thủ tục chuyên đề và 8 thủ tục theo quốc gia (xem phụ lục chương này).

Những người thực thi nhiệm vụ thủ tục đặc biệt là một cá nhân (báo cáo viên đặc biệt, đặc phái viên của Tổng Thư ký, đại diện của Tổng Thư ký hay chuyên gia độc lập), hoặc một nhóm các cá nhân (nhóm làm việc).⁵⁷ Các chuyên gia này phục vụ với tư cách cá nhân, tối đa là trong sáu năm và không nhận lương hay bất kỳ phụ cấp tài chính nào cho công việc của họ. Tư cách độc lập của họ là rất quan trọng để có thực hiện chức năng của họ một cách chí công vô tư.

Văn phòng Cao ủy Liên Hợp Quốc về Nhân quyền (OHCHR) cung cấp nhân sự, hậu cần và hỗ trợ nghiên cứu cho các thủ tục đặc biệt để hỗ trợ nhiệm vụ của họ.

Những người thực thi thủ tục đặc biệt:

- Nhận và phân tích thông tin về tình hình nhân quyền từ nhiều nguồn khác nhau và liên tục;
- Liên lạc và chia sẻ thông tin với các đối tác, cả chính phủ và phi chính phủ, trong và ngoài Liên Hợp Quốc.
- Yêu cầu – thường là khẩn cấp – thông tin xác minh từ các chính phủ về các vi phạm được cáo giác và, khi cần, yêu cầu các chính phủ thực hiện các biện pháp bảo vệ để đảm bảo hoặc phục hồi việc thụ hưởng các quyền con người;
- Nâng cao nhận thức về những tình hình và hiện tượng nhân quyền cụ thể, và những mối đe dọa với nhân quyền và các vi phạm nhân quyền;
- Khi một tình huống cụ thể đã được xác định, truyền đạt những quan ngại của họ thông qua truyền thông và các tuyên bố công khai;
- Tiến hành các chuyến thăm quốc gia để đánh giá tình hình nhân quyền theo nhiệm vụ của họ, và đưa ra các khuyến nghị với các chính phủ trên quan điểm cải thiện tình hình;
- Báo cáo và khuyến nghị lên Hội đồng Nhân quyền và, khi phù hợp với nhiệm vụ của họ, trước Đại hội đồng (và trong một số trường hợp, trước Hội đồng Bảo an) về: các hoạt động thường kỳ trong phạm vi nhiệm vụ của họ; các chuyến thăm quốc gia; và các xu hướng và hiện tượng theo chuyên đề cụ thể;
- Đóng góp các nghiên cứu chuyên đề vào sự phát triển của các tiêu chuẩn và thông lệ phù hợp trong phạm vi nhiệm vụ, và có thể cung cấp chuyên môn về pháp lý về các vấn đề cụ thể.

Xem xét, đánh giá và cải thiện hệ thống thủ tục đặc biệt

Đại hội đồng, trong nghị quyết 60/251, yêu cầu Hội đồng Nhân quyền rà soát và, nếu cần, cải thiện và kiện toàn hệ thống thủ tục đặc biệt. Trong nghị quyết 5/1 về xây dựng thể chế của Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc, Hội đồng đã đưa ra một thủ tục mới để lựa chọn và bổ nhiệm người thực thi thủ tục đặc biệt, và thiết lập một quá trình xem xét, đánh giá, kiện toàn và cải thiện

⁵⁶ Xem nghị quyết 5/1, phụ lục, đoạn 60, và “Điều khoản nhiệm vụ của người thực thi nhiệm vụ thủ tục đặc biệt” (A/HRC/PRST/8/2).

⁵⁷ Nhóm làm việc thường gồm năm thành viên, mỗi thành viên từ một trong năm nhóm theo phân vùng của Liên Hợp Quốc: Châu Phi, Châu Á, Mỹ Latinh và vùng Caribê, Đông Âu; và Tây Âu và các vùng khác.

nhệm vụ của các thủ tục đặc biệt. Hội đồng cũng thông qua nghị quyết 5/2 quy định về Quy tắc ứng xử của những người thực thi thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền.

Hai thủ tục quốc gia (Belarus và Cuba) đã chấm dứt hoạt động theo nghị quyết 5/1. Đến cuối kỳ họp thứ chín, Hội đồng đã thành lập hai thủ tục mới (Báo cáo viên đặc biệt về các hình thức nô lệ hiện đại, bao gồm nguyên nhân và hậu quả, và chuyên gia độc lập về vấn đề nghĩa vụ nhân quyền liên quan đến tiếp cận nước uống an toàn và vệ sinh) và dừng hoạt động của hai thủ tục quốc gia nữa (Công hòa Dân chủ Congo và Liberia).

t

Để có thêm thông tin chi tiết về Hội đồng Nhân quyền, xem chương V (Hội đồng Nhân quyền) trong sổ tay này.

Lựa chọn và bổ nhiệm người thực thi thủ tục đặc biệt

Tiêu chuẩn chung để bổ nhiệm

Theo nghị quyết 5/1, những tiêu chuẩn chung sau áp dụng cho việc đề cử, lựa chọn và bổ nhiệm các thủ tục đặc biệt:

- Năng lực chuyên môn;
- Kinh nghiệm trong phạm vi nhiệm vụ của thủ tục
- Tính độc lập;
- Chí công vô tư
- Liêm chính và
- Khách quan

Khi bổ nhiệm một người thực thi thủ tục đặc biệt, cần cân nhắc kỹ đến cân bằng giới và tính đại diện của các vùng khác nhau, cũng như tính đại diện phù hợp của các hệ thống pháp lý khác nhau.

Ai là ứng viên hợp lệ?

Các cá nhân phù hợp với năng lực được công nhận, chuyên môn phù hợp, kinh nghiệm chuyên nghiệp sâu rộng trong lĩnh vực nhân quyền và có thời gian linh hoạt/phù hợp được coi là ứng viên phù hợp để bổ nhiệm làm người thực thi thủ tục đặc biệt.⁵⁸

Các cá nhân ở vị trí ra quyết định trong chính phủ hay bất kỳ tổ chức hay pháp nhân nào khác (gồm cả các tổ chức phi chính phủ - NGO), các cơ quan nhân quyền quốc gia và các tổ chức nhân quyền khác có thể làm mâu thuẫn lợi ích với trách nhiệm của thủ tục đặc biệt đều không được xem xét.

⁵⁸ Xem quyết định 6/102 của Hội đồng Nhân quyền

Nguyên tắc không trùng lặp nhiệm vụ nhân quyền cũng được tôn trọng khi bổ nhiệm người thực thi thủ tục đặc biệt. Nguyên tắc này nghĩa là các cá nhân không được giữ nhiều nhiệm vụ nhân quyền khác nhau trong hệ thống Liên Hợp Quốc cùng lúc.

Ai có thể đề cử ứng viên?

Những bên sau đây có thể đề cử ứng viên làm người thực thi thủ tục đặc biệt:

- Chính phủ
- Các nhóm theo vùng hoạt động trong hệ thống nhân quyền Liên Hợp Quốc;
- Các tổ chức quốc tế hoặc văn phòng của họ (ví dụ OHCHR);
- Các NGO;
- Các cơ quan nhân quyền khác; và
- Các cá nhân

Danh sách công khai các ứng viên và danh sách các vị trí trống

Dựa trên các đề cử nhận được, OHCHR chuẩn bị, duy trì và thường xuyên cập nhật một danh sách công khai các ứng viên phù hợp. Danh sách này bao gồm thông tin cá nhân của ứng viên, lĩnh vực chuyên môn và kinh nghiệm chuyên nghiệp. OHCHR cũng công khai tất cả các vị trí trống của các thủ tục đặc biệt.

t

Danh sách các ứng viên có tại phần về các thủ tục đặc biệt trên trang ngoại bộ - Extranet của Hội đồng Nhân quyền.

Nhóm tham vấn

Nhóm tham vấn, với một thành viên từ mỗi vùng trong năm khu vực địa lý, phục vụ với tư cách cá nhân, xem xét danh sách công khai của OHCHR và đề xuất danh sách ứng viên riêng để Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền xem xét. Khuyến nghị của nhóm phải được công khai và cụ thể.

Khi xác định năng lực chuyên môn, kinh nghiệm, kỹ năng và những yêu cầu cần thiết khác cho từng vị trí thực hiện thủ tục đặc biệt, Nhóm Tham vấn cân nhắc, khi phù hợp, quan điểm của các bên liên quan, bao gồm quan điểm của người đang thực hiện thủ tục đặc biệt hoặc sắp chấm dứt nhiệm kỳ. Nhóm tham vấn do OHCHR hỗ trợ.

Bổ nhiệm người thực thi thủ tục đặc biệt

Dựa trên khuyến nghị của Nhóm Tham vấn và tham vấn rộng rãi, Chủ tịch hội đồng đưa ra danh sách riêng của Chủ tịch, trong đó xác định một ứng viên phù hợp cho mỗi vị trí. Danh sách này được trình lên thành viên của Hội đồng và các nước quan sát viên hai tuần trước khi diễn ra kỳ họp, và nếu cần, Chủ tịch sẽ tham vấn thêm để đảm bảo ứng viên được đề cử sẽ được chấp nhận. Quá trình bổ nhiệm hoàn tất khi Hội đồng duyệt danh sách của Chủ tịch.

t

Cả danh sách của Nhóm Tham vấn và danh sách của Chủ tịch đều có tại phần về các thủ tục đặc biệt trong trang ngoại bộ của Hội đồng Nhân quyền.

Cuộc họp thường niên và Ủy ban điều phối của các thủ tục đặc biệt

Từ năm 1994, các cuộc họp thường niên của các chuyên gia thực thi các thủ tục đặc biệt diễn ra tại Geneva được tổ chức như một hoạt động tiếp nối Hội nghị Thế giới Vienna về Nhân quyền. Tuyên bố và Chương trình hành động Vienna được thông qua tại Hội nghị nhấn mạnh tầm quan trọng của việc giữ gìn và kiện toàn hệ thống các thủ tục đặc biệt và nêu cụ thể rằng các thủ tục đặc biệt cần được hài hòa kiện toàn công việc của mình thông qua các cuộc họp thường kỳ.

Cuộc họp thường niên cũng là một cơ hội để những chuyên gia thực thi các thủ tục đặc biệt gặp gỡ và trao đổi quan điểm với các Nhà nước thành viên, cơ quan của Hội đồng Nhân quyền, các ủy ban công ước, các NGO và các tác nhân xã hội dân sự khác, và đại diện từ Ban Thư ký của Liên Hiệp Quốc và các tổ chức và chương trình liên quan đến các vấn đề như tiếp nối các chuyến thăm quốc gia và khuyến nghị của họ.

t

Để có thông tin cập nhật về cuộc họp thường niên của các thủ tục đặc biệt, hãy truy cập vào trang web của OHCHR.

Ủy ban Điều phối các thủ tục đặc biệt được thành lập tại cuộc họp thường niên thứ 12 của các chuyên gia thực thi các thủ tục đặc biệt vào năm 2005. Ủy ban điều phối điều phối công việc của các chuyên gia thực hiện các thủ tục đặc biệt và làm cầu nối giữa các thủ tục đặc biệt và OHCHR, hệ thống nhân quyền của Liên Hợp Quốc và xã hội dân sự.

Ủy ban Điều phối gồm sáu chuyên gia thực thi thủ tục đặc biệt được bầu theo nhiệm kỳ một năm, một trong sáu người làm chủ tịch ủy ban.⁵⁹ Việc bầu Ủy ban diễn ra trong cuộc họp thường niên, có cân nhắc tính đại diện cho các vùng và cân bằng giới, và nhu cầu cân đối giữa các thủ tục theo chuyên đề và các thủ tục theo quốc gia trong Ủy ban. Ủy ban điều phối làm việc với sự hỗ trợ của Bộ phận về Thủ tục Đặc biệt của OHCHR.

t

Để có thông tin về Ủy ban Điều phối các Thủ tục đặc biệt, hãy truy cập vào trang web của OHCHR.

⁵⁹ Chủ tịch trước của Ủy ban làm thêm một năm không chính thức

Thủ tục đặc biệt vận hành như thế nào?

Người thực hiện thủ tục đặc biệt sử dụng một số công cụ để thực hiện nhiệm vụ của họ, bao gồm:

- Gửi kháng thư;
- Thăm quốc gia;
- Công bố các báo cáo;
- Chuẩn bị các nghiên cứu chuyên đề; và
- Công bố các thông cáo báo chí

Người thực hiện thủ tục đặc biệt thực hiện công việc của họ theo **Cẩm nang của các thủ tục đặc biệt** và **Bộ quy tắc ứng xử của người thực hiện thủ tục đặc biệt**.

A. Bộ quy tắc ứng xử và Cẩm nang của thủ tục đặc biệt

Bộ quy tắc ứng xử của người thực hiện thủ tục đặc biệt

Bộ quy tắc ứng xử của người thực hiện các thủ tục đặc biệt được Hội đồng Nhân quyền thông qua năm 2007. Mục đích của bộ quy tắc là giúp hệ thống các thủ tục đặc biệt hiệu quả hơn thông qua việc xác định các tiêu chuẩn hành xử đạo đức và ứng xử chuyên nghiệp mà những người thực hiện các thủ tục đặc biệt cần tuân theo khi thực thi nhiệm vụ của họ.

Cẩm nang của các thủ tục đặc biệt

Cẩm nang của các thủ tục đặc biệt, do chính người thực hiện các thủ tục đặc biệt xây dựng, nhằm đưa ra hướng dẫn cho những người thực hiện các thủ tục đặc biệt khi thực thi vai trò của họ. Cẩm nang cũng giúp cho tất cả các bên liên quan hiểu hơn công việc của các thủ tục đặc biệt. Cẩm nang nêu ra những thực hành tốt và để hỗ trợ nỗ lực của những người thực hiện thủ tục đặc biệt để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền.

Cẩm nang đầu tiên được thông qua tại cuộc họp thường niên thứ sáu của những người thực hiện thủ tục đặc biệt năm 1999. Từ đó, cẩm nang đã được cập nhật để phản ánh những thay đổi của bộ máy Nhân quyền Liên Hợp Quốc, những phát triển mới trong nhiệm vụ của các thủ tục đặc biệt và các phương pháp làm việc ngày càng phát triển của những người thực thi thủ tục đặc biệt. Bản mới nhất của cẩm nang có sự đóng góp của các chính phủ, các NGO, và các bên liên quan khác. Cẩm nang sẽ được xem xét và cập nhật định kỳ, và thực hiện phù hợp với các điều khoản trong Bộ quy tắc ứng xử.

B. Gửi thông tin và kháng thư

Một trong các hoạt động chính của người thực hiện thủ tục đặc biệt là hành động với các trường hợp cá nhân, dựa trên thông tin họ nhận được từ các nguồn liên quan và đáng tin cậy (chủ yếu là từ xã hội dân sự).

Việc can thiệp thường bao gồm gửi một lá thư đến một Chính phủ (thư tố giác) yêu cầu thông tin và phản hồi của chính phủ đối với tố giác và, khi cần, yêu cầu Chính phủ đó có hành động ngăn chặn hoặc điều tra (kháng thư khẩn cấp). Những can thiệp này được gọi là “kháng thư”.

Kháng thư năm 2007

Tổng cộng **1003** kháng thư đã được gửi đi trong năm 2007
49% kháng thư là các kháng thư tập thể
2294 trường hợp cá nhân được đề cập; **13%** trong số đó liên quan đến phụ nữ
 Các chính phủ trả lời **52%** kháng thư
 Tổng cộng **128** quốc gia đã nhận được kháng thư.

Kháng thư khẩn cấp được gửi đi khi việc vi phạm cần tố giác đó nhạy cảm về thời gian, nếu không hành động ngay có thể dẫn đến tổn thất về tính mạng con người, những hoàn cảnh đe dọa tính mạng hoặc có sự đe dọa rõ ràng với nạn nhân, hay là các vi phạm đang diễn ra ở mức độ lớn với các nạn nhân. **Thư tố giác** được gửi đi khi không áp dụng thủ tục kháng thư khẩn cấp, để thông tin đến và yêu cầu xác minh thông tin về tố giác vi phạm nhân quyền.

Người thực hiện thủ tục có thể gửi thông tin/kháng thư tập thể khi một trường hợp liên quan đến phạm vi nhiệm vụ của nhiều thủ tục đặc biệt. Quyết định can thiệp hay không can thiệp với một Chính phủ là tùy theo người thực hiện thủ tục và sẽ căn cứ vào các tiêu chí do họ thiết lập, cũng như các tiêu chí quy định trong Bộ quy tắc ứng xử. Người thực hiện thủ tục cũng được yêu cầu phải cân nhắc, một cách tổng quát và nhanh chóng, các thông tin do Nhà nước cung cấp về tình hình liên quan đến nhiệm vụ của họ.

Khi thu thập thông tin, người thực hiện thủ tục đặc biệt phải:

- Theo các nguyên tắc về giữ kín thông tin, minh bạch, chí công vô tư, và không thiên vị bên nào;
- Giữ kín nguồn tin làm chứng nếu việc tiết lộ nguồn tin có thể làm tổn hại những cá nhân liên quan;
- Dựa vào các thông tin thực tế khách quan và có thể tin cậy, trên cơ sở những tiêu chuẩn rõ ràng phù hợp với đặc tính không phán quyết của các báo cáo và kết luận mà người thực hiện thủ tục có nhiệm vụ chuẩn bị; và

- Dành cho các đại diện của chính phủ cơ hội bình luận về các đánh giá của người thực hiện thủ tục và phúc đáp các tổ giác đối với Nhà nước. Tóm tắt phản hồi bằng văn bản của Nhà nước cũng được đưa vào phụ lục các báo cáo của người thực hiện thủ tục.

C. Thăm quốc gia

Thăm quốc gia hay đi thực địa (hoặc các chuyến công tác tìm hiểu thực tế) là một công cụ quan trọng của người thực thi thủ tục đặc biệt. Về cơ bản, người thực thi thủ tục đặc biệt gửi một lá thư đến một Chính phủ yêu cầu đến thăm nước đó, và, nếu đồng ý, Chính phủ đưa ra lời mời. Một số nước có “lời mời ngỏ” với các thủ tục đặc biệt, nghĩa là về nguyên tắc, các nước này đã chuẩn bị đón bất kỳ người thực hiện thủ tục đặc biệt nào. Các chuyến thăm quốc gia được thực hiện theo hướng dẫn của **Bộ quy tắc ứng xử** và **Điều khoản tham chiếu cho các chuyến thực địa của các thủ tục đặc biệt**.⁶⁰

t

Đến tháng 9/2008 đã có hơn 60 quốc gia đưa ra lời mời ngỏ.

Để xem danh sách cập nhật các quốc gia đưa ra lời mời ngỏ với các thủ tục đặc biệt, hãy truy cập trang web của OHCHR.

Các chuyến thăm quốc gia của các thủ tục đặc biệt cho phép người thực hiện thủ tục đánh giá tình hình nhân quyền nói chung và/hoặc tình hình cụ thể về thể chế, pháp lý, tư pháp và hành chính của một Nhà nước, theo phạm vi nhiệm vụ của họ. Trong các chuyến thăm này, họ gặp với chính quyền, đại diện của xã hội dân sự, nạn nhân của vi phạm nhân quyền, các tổ chức Liên Hợp Quốc đóng tại quốc gia đó, các nhà nghiên cứu, cộng đồng ngoại giao và giới truyền thông. Trên cơ sở các phát hiện, họ đưa ra khuyến nghị trong một báo cáo công bố công khai. Những báo cáo này sẽ được trình lên Hội đồng Nhân quyền. Một số người thực hiện thủ tục cũng tổ chức họp báo và đưa ra các phát hiện ban đầu ở cuối chuyến thăm quốc gia. Sự thành công của một chuyến thăm quốc gia sẽ cao hơn với sự ủng hộ của Chính phủ và sự tham gia của xã hội dân sự trước, trong và sau chuyến thăm, để hỗ trợ công việc của người thực hiện thủ tục đặc biệt.

D. Báo cáo và đóng góp cho Hội đồng Nhân quyền

Người thực hiện thủ tục đặc biệt được Hội đồng Nhân quyền yêu cầu trình bày báo cáo thường niên, trong đó mô tả các hoạt động đã được tiến hành trong năm. Trong một số hoàn cảnh cụ thể, Hội đồng cũng có thể yêu cầu người thực hiện thủ tục đặc biệt báo cáo về một chủ đề cụ thể hoặc một vấn đề mà Hội đồng quan tâm. Báo cáo này là công khai và là một công cụ chắc chắn để theo dõi – thực hiện và vận động trong phạm vi chủ đề công việc của thủ tục.

Các báo cáo thường niên có các thông tin về phương pháp làm việc, phân tích về lý thuyết, xu hướng chung và những phát triển liên quan đến nhiệm vụ của thủ tục đặc biệt, và có thể bao gồm các khuyến nghị chung. Các báo cáo cũng bao gồm tóm tắt các kháng thư đã được gửi đến các chính phủ và phúc đáp nhận được. Các báo cáo chuyến thăm quốc gia thường được trình bày

⁶⁰ Điều khoản tham chiếu cho các chuyến thăm quốc gia được thông qua tại cuộc họp thường niên lần thứ 4 (1997) của các thủ tục đặc biệt (E/CN.4/1998/45) và nhằm hướng dẫn các chính phủ khi tiến hành các chuyến thăm quốc gia.

dưới dạng phụ lục đính kèm báo cáo thường niên. Một số cơ chế yêu cầu báo cáo lên Đại hội đồng Liên Hợp Quốc tại New York từ tháng 9 đến tháng 12 hàng năm.

Người thực hiện thủ tục đặc biệt cũng đóng góp chuyên môn cho các công việc khác của Hội đồng Nhân quyền.

t

Để xem các báo cáo của thủ tục đặc biệt lên Hội đồng Nhân quyền, truy cập trang web của OHCHR.

Cuộc họp đặc biệt về khủng hoảng lương thực toàn cầu

Tháng 5/2008, Báo cáo viên đặc biệt về quyền lương thực, ông Olivier De Schutter, kêu gọi Hội đồng Nhân quyền tổ chức một kỳ họp đặc biệt về cuộc khủng hoảng lương thực toàn cầu. Đáp lại, Hội đồng đã

tổ chức một cuộc họp đặc biệt về “Ảnh hưởng tiêu cực lên việc thực thi quyền lương thực do diễn biến xấu của khủng hoảng lương thực toàn cầu” vào ngày 22 tháng 5 năm 2008.

Báo cáo viên đặc biệt về quyền lương thực đã dự và tích cực tham gia vào cuộc họp đặc biệt. Đây là lần đầu tiên một cuộc họp đặc biệt được tổ chức theo chuyên đề.

E. Nghiên cứu chuyên đề

Người thực hiện thủ tục đặc biệt có thể chuẩn bị các nghiên cứu chuyên đề. Đây là công cụ hữu ích để hướng dẫn các chính phủ, cũng như xã hội dân sự, về nội dung quy phạm và thực thi các tiêu chuẩn và thông lệ nhân quyền. Người thực thi thủ tục đặc biệt cũng có thể chủ trì và tham dự các cuộc họp chuyên gia về các vấn đề nhân quyền theo chủ đề.

Hội thảo chuyên gia về tăng cường bảo vệ phụ nữ khỏi tra tấn

Tháng 9/2007, một hội thảo chuyên gia về “Tăng cường bảo vệ phụ nữ khỏi tra tấn” đã được OHCHR tổ chức thay mặt Báo cáo viên đặc biệt về tra tấn và các hình phạt hoặc biện pháp đối xử tàn bạo, phi

nhân tính hay hạ nhục. Hội thảo nhằm đóng góp cho việc áp dụng có hệ thống hơn khuôn khổ quốc tế về tra tấn với những quan ngại của nữ giới và tăng cường việc bảo vệ phụ nữ. 25 chuyên gia từ

nhiều tổ chức phi chính phủ các khu vực khác nhau và từ và tổ chức liên chính phủ (bao gồm các cơ chế chống tra tấn ở khu vực và Liên Hợp Quốc) đã tham gia thảo luận.

F. Thông cáo báo chí

Các thủ tục đặc biệt có thể đơn phương hoặc cùng nhau ra thông cáo báo chí nhấn mạnh các tình huống cụ thể hoặc tiêu chuẩn quốc tế cần được các quốc gia tôn trọng.

t

Các thông cáo báo chí, tuyên bố và các thông điệp khác do các thủ tục đặc biệt đưa ra có tại phần về các thủ tục đặc biệt trên trang web của OHCHR.

Tiếp cận và làm việc với các thủ tục đặc biệt như thế nào

“Xã hội dân sự nói chung, đặc biệt là các tổ chức NGO quốc tế, khu vực và trong nước, có những hỗ trợ quý báu đối với hệ thống các Thủ tục đặc biệt. Họ cung cấp thông tin và phân tích, giúp phổ biến các phát hiện của các thủ tục đặc biệt, và hỗ trợ các hoạt động tiếp nối, và từ đó giúp hình thành và thực hiện các chính sách và chương trình quốc gia phù hợp để giáo dục về nhân quyền nhằm cải thiện vấn đề trong nhiệm vụ của các Thủ tục đặc biệt. Gặp gỡ đại diện của xã hội dân sự là việc làm phù hợp trong mọi mặt hoạt động của các thủ tục đặc biệt, bao gồm hoạt động của họ tại Geneva và New York, tại các chuyến thực địa, và hơn thế. Vì thế, người thực thi thủ tục đặc biệt cần cần nhắc một cách cẩn trọng và kịp thời những lời mời của các NGO và các tổ chức học thuật đến tham gia vào các hoạt động như hội nghị, tranh luận, các seminar và các cuộc tham vấn khu vực. OHCHR nói chung cần được thông báo về các hoạt động liên quan của người thực hiện thủ tục khi họ làm việc với xã hội dân sự.”

Cẩm nang hoạt động của các thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền (đoạn 133)

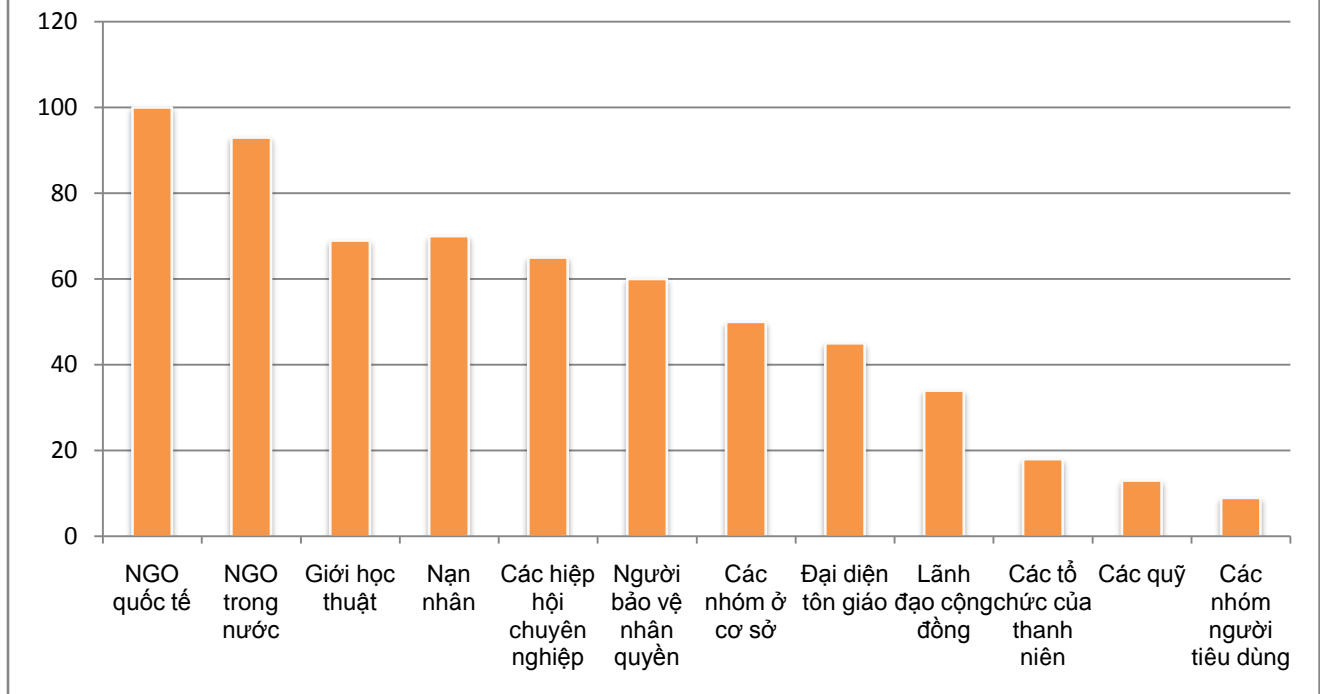
Qua nhiều năm, các thủ tục đặc biệt đã xây dựng quan hệ và hợp tác với nhiều bên trong xã hội dân sự. Các thủ tục đặc biệt đã giúp họ bằng cách bảo vệ cho các nạn nhân, hoặc bị đe dọa là nạn nhân, và góp phần trao quyền cho họ. Các thủ tục khác nhau đã xây dựng những hình thức khác nhau để tham gia và hợp tác với xã hội dân sự.

Hiệu quả của hệ thống các thủ tục đặc biệt trong việc bảo vệ nhân quyền và ngăn chặn vi phạm, đồng thời, cũng phụ thuộc vào sự tham gia tích cực của các tác nhân về nhân quyền khác, bao gồm xã hội dân sự. Các NGO quốc tế, khu vực và trong nước và các tác nhân khác trong xã hội dân sự là một phần quan trọng tham gia vào hệ thống thủ tục đặc biệt. Ngoài ra, xã hội dân sự đã có nhiều năm tham gia vào việc thiết lập tiêu chuẩn và vận động để tạo ra các thủ tục đặc biệt mới.

Các nhóm xã hội dân sự đã hợp tác cùng thủ tục đặc biệt bao gồm:

- Các tổ chức nhân quyền (các NGO, hiệp hội, nhóm nạn nhân);
- Người bảo vệ nhân quyền;
- Các tổ chức làm việc về vấn đề liên quan;
- Các liên minh và mạng lưới (quyền phụ nữ, quyền trẻ em, quyền thiểu số, quyền môi trường);
- Người khuyết tật và các tổ chức đại diện cho họ;
- Các nhóm cộng đồng (người bản địa, người thiểu số);
- Các nhóm tín ngưỡng, tôn giáo (nhà thờ, các nhóm tôn giáo);
- Các công đoàn và tổ chức nghề nghiệp (công đoàn và hiệp hội nghề nghiệp như hội nhà báo, hội luật sư, hội cán bộ ngành tư pháp, hội sinh viên)
- Các phong trào xã hội (phong trào hòa bình, phong trào sinh viên, phong trào ủng hộ dân chủ);
- Những người hoạt động chuyên nghiệp đóng góp trực tiếp cho việc thụ hưởng nhân quyền (những người làm việc trong lĩnh vực nhân đạo, luật sư, bác sĩ và người làm trong lĩnh vực y tế);
- Người thân của các nạn nhân; và
- Những cơ quan công có các hoạt động nhằm thúc đẩy nhân quyền (trường học, các đại học, các cơ quan nghiên cứu).

Mối quan hệ giữa các thủ tục đặc biệt với xã hội dân sự trong năm 2007

Xã hội dân sự, các cá nhân đơn lẻ hoặc tập thể, có thể tiếp cận và làm việc cùng các thủ tục đặc biệt. Không giống như các ủy ban công ước Liên Hiệp Quốc, các thủ tục đặc biệt có thể áp dụng ngay cả khi một Nhà nước không phê duyệt công ước hoặc văn kiện liên quan, và cũng không cần phải sử dụng hết các biện pháp khắc phục trong nước trước khi tiếp cận các thủ tục đặc biệt. Các thủ tục đặc biệt, vì thế, có thể được sử dụng với bất kỳ quốc gia nào hoặc bất kỳ vấn đề nhân quyền nào, trong phạm vi quy định của thủ tục.

Xã hội dân sự có thể đóng góp vào công việc của các thủ tục đặc biệt bằng cách:

- Gửi tổ giác cá nhân về vi phạm nhân quyền đến (những) người thực hiện thủ tục đặc biệt phù hợp;
- Hỗ trợ các chuyến thăm quốc gia, thông tin và phân tích các vi phạm nhân quyền cho những người thực hiện thủ tục đặc biệt;
- Đóng vai trò ngăn chặn vi phạm bằng cách cung cấp thông tin cho các thủ tục đặc biệt về việc đưa ra các quy định hoặc văn bản pháp luật mới có thể dẫn đến vi phạm nhân quyền;
- Theo dõi, thực hiện và tiếp nối các khuyến nghị của các thủ tục đặc biệt ở trong nước và ở cấp địa phương. Rộng hơn, xã hội dân sự có thể hỗ trợ việc phổ biến công việc và các phát hiện của những người thực hiện các thủ tục đặc biệt trong giới và công chúng của họ.

Mối quan hệ thiết yếu giữa các thủ tục đặc biệt và xã hội dân sự được mô tả trong nhiệm vụ của **Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền.**

Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền

Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền là ai?

Nhiệm vụ của Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền (trước đây là Đại diện đặc biệt của Tổng Thư ký về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền) được Ủy ban về Nhân quyền quy định như một cơ chế thủ tục đặc biệt vào năm 2000 trong nghị quyết 2000/61. Việc thiết lập cơ chế này là sự công nhận vai trò thiết yếu, và thường là nguy hiểm, của những người bảo vệ nhân quyền. Vai trò chính của Báo cáo viên đặc biệt là:

- Tìm kiếm, tiếp nhận, xem xét và phản hồi nhưng thông tin về tình trạng và quyền của bất kỳ người nào, dù hành động với tư cách cá nhân hay cùng với những người khác, để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền và tự do căn bản;
- Thiết lập quan hệ hợp tác và tiến hành đối thoại với các chính phủ và các bên có quan tâm khác về việc thúc đẩy và thực thi hiệu

quả Tuyên ngôn về Quyền và Trách nhiệm của các cá nhân, các nhóm và các bộ phận của xã hội về thúc đẩy và bảo vệ các quyền con người và tự do căn bản được công nhận phổ quát (thường gọi là “Tuyên ngôn về Người bảo vệ nhân quyền”); và

- Khuyến nghị các chiến lược hiệu quả để bảo vệ tốt hơn những người bảo vệ nhân quyền, và giám sát – tiếp tục thực hiện các khuyến nghị này.

Người bảo vệ nhân quyền là ai?

Một người bảo vệ nhân quyền là bất cứ ai, dù cá nhân hay cùng với những người khác, tham gia vào việc thúc đẩy, bảo vệ và thực hiện các quyền dân sự, chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa. Người bảo vệ nhân quyền phải chấp nhận tính phổ quát của các quyền con người như định ra trong Tuyên ngôn Nhân quyền Toàn cầu. Một người không thể từ chối một vài quyền đồng thời nhận là người bảo vệ nhân quyền vì người đó vận động cho một số quyền khác.

Những tổ chức và các nhân trong xã hội dân sự có phải là người bảo vệ nhân quyền?

Các nhân viên và tình nguyện viên trong nước và quốc tế cho xã hội dân sự, các NGO và các tổ chức hoặc hiệp hội quan tâm đến vấn đề nhân quyền trên toàn thế giới có thể được xem là những người bảo vệ nhân quyền.

Tuyên ngôn về Người bảo vệ Nhân quyền là gì?

Được Đại hội đồng thông qua vào tháng 12/1998, Tuyên ngôn về Người bảo vệ nhân quyền định nghĩa việc “bảo vệ” nhân quyền cũng là một quyền, và công nhận bất kỳ người nào tiến hành các công việc về nhân quyền là một “người bảo vệ nhân quyền”. Tuyên ngôn quy định việc bảo vệ và ủng hộ người bảo vệ nhân quyền trong bối cảnh công việc của họ. Tuyên ngôn không tạo ra một quyền mới, thay vào đó tuyên ngôn gắn kết các quyền hiện có theo cách làm cho dễ áp dụng hơn với vai

trò thực tế và tình trạng của người bảo vệ nhân quyền.

Một vai trò then chốt của Báo cáo viên Đặc biệt là báo cáo về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền ở khắp nơi trên toàn cầu và những biện pháp khả thi để bảo vệ họ trên cơ sở tuân thủ đầy đủ Tuyên ngôn.

Liên lạc với Báo cáo viên đặc biệt như thế nào, hoặc gửi tố giác vi phạm với một người bảo vệ nhân quyền như thế nào?

Xã hội dân sự có thể liên lạc với Báo cáo viên đặc biệt qua địa chỉ sau (lưu ý là thư

tín phải chỉ rõ cần liên lạc với Báo cáo viên đặc biệt nào):

Special Rapporteur on the situation of human rights defenders,

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10

Email:

để gửi tố giác: urgent-action@ohchr.org

để liên lạc với báo cáo viên hoặc mục đích khác:

defenders@ohchr.org

Fax: +41 (0)22 917 90 06

Tel: +41 (0)22 917 12 34

Đây là số tổng đài của Liên Hiệp Quốc tại Geneva, Thụy Sĩ. Người gọi cần yêu cầu nói chuyện với nhân viên của OHCHR phụ trách các thủ tục đặc biệt, cụ thể là Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của người bảo vệ nhân quyền.

Phụ nữ bảo vệ nhân quyền

Năm 2002, Đại diện đặc biệt của Tổng Thư ký về tình trạng của người bảo vệ nhân quyền khi đó, bà Hina Jilani, khởi đầu một chiến dịch quốc tế trong ba năm tiến tới Hội nghị Thế giới về Phụ nữ bảo vệ nhân quyền tổ chức tại Sri Lanka. Hội nghị này đã quy tập các chuyên gia hàng đầu về giới và người bảo vệ nhân quyền là phụ nữ từ hơn 70 quốc gia.

Trong suốt nhiệm kỳ, Đại diện đặc biệt đã khẳng định một cách nhất quán rằng phụ nữ tham gia bảo vệ nhân quyền phải đối mặt với những rủi ro hơn về một số hình thức bạo lực cũng như các hạn chế, và dễ bị định kiến, loại bỏ hay bị ruồng rẫy công khai do các thể lực của nhà nước và các thể lực xã hội, đặc biệt khi tham gia vào bảo vệ quyền của phụ nữ.⁶¹

Đại diện đặc biệt cũng đã hành động với 449 trường hợp vi phạm đối với người bảo vệ nhân quyền là phụ nữ, và nêu quan ngại với 1.414 trường hợp khác trong nhiệm kỳ của bà. 65 trong số các kháng thư của đại diện đặc biệt được gửi cùng với Báo cáo viên đặc biệt về bạo lực đối với phụ nữ, nguyên nhân và hậu quả.

A. Gửi các thông tin trường hợp cá nhân đến những người thực hiện các thủ tục đặc biệt

Bất kỳ ai cũng có thể gửi các thông tin đáng tin cậy và có giá trị về vi phạm nhân quyền đến những người thực hiện các thủ tục đặc biệt vì họ được trao nhiệm vụ nhận thông tin về vi phạm nhân quyền. Gửi khiếu nại cá nhân đến các thủ tục đặc biệt là một trong những cách thức hiệu quả nhất để có thể can thiệp với các trường hợp cá nhân. Xã hội dân sự thường đóng vai trò đường dẫn cho những cá nhân muốn được bảo vệ khỏi các vi phạm nhân quyền.

Thông tin được gửi và nhận thường được giữ kín và sẽ được giữ kín đến khi báo cáo của thủ tục trước Hội đồng Nhân quyền được công bố, trừ khi thủ tục đó quyết định đưa ra một tuyên bố công khai sớm hơn. Báo cáo của thủ tục đặc biệt bao gồm thông tin về những kháng thư đã gửi đi và phúc đáp từ các chính phủ với những trường hợp cụ thể. Lưu ý rằng các nạn nhân tố giác có tên trong các báo cáo, trừ phi đó là trẻ em hoặc nạn nhân trong một số tình trạng nhất định như nạn nhân của bạo lực tình dục.

Với bản chất của các báo cáo của cơ chế thủ tục đặc biệt là công khai, điều quan trọng là các tổ chức hành động nhân danh nạn nhân của vi phạm nhân quyền cần đảm bảo rằng nạn nhân hiểu rằng trường hợp của họ sẽ được chuyển cho các thủ tục đặc biệt, sau đó sẽ được thông tin đến nhà cầm quyền và tên của mình (hoặc tên viết tắt) sẽ có trong báo cáo công khai của thủ tục đặc biệt. Tuy nhiên, cũng cần lưu ý rằng không phải lúc nào cũng cần phải có sự ủy quyền của nạn nhân (ví dụ nếu không thể liên lạc được với nạn nhân vì đang bị giam giữ, hoặc trong những hoàn cảnh tương tự). Nhiều thủ tục đặc biệt đã xây dựng những bộ câu hỏi riêng để dùng khi gửi thông tin về vi phạm nhân quyền.

⁶¹ Xem E/CN.4/2002/106, đoạn 80 - 94

Mỗi thủ tục đặc biệt có những yêu cầu khác nhau để gửi thông tin. Tuy nhiên, tối thiểu cần có những thông tin sau để được xem xét:

- Danh tính của (các) nạn nhân;
- Danh tính của người gây ra vi phạm bị tố giác;
- Danh tính của người hoặc tổ chức gửi thông tin (thông tin này sẽ được giữ kín)
- Ngày và địa điểm xảy ra sự việc; và
- Mô tả chi tiết hoàn cảnh vụ việc diễn ra.

t

Bộ câu hỏi tiêu chuẩn của các thủ tục đặc biệt khác nhau có tại trang web của nhiều thủ tục trong trang của OHCHR

Xã hội dân sự cũng có thể gửi các **thông tin tiếp nối** tới các thủ tục đặc biệt để thông báo liệu tình hình/vấn đề nhân quyền nêu ra trong lần liên lạc trước đã được cải thiện. Thông tin tiếp nối rất hữu ích đối cho các thủ tục đặc biệt. Một số đưa ra yêu cầu đến thăm quốc gia dựa trên các xu hướng nhận biết được thông qua thủ tục tiếp nhận thông tin.

Thông tin cung cấp cho các thủ tục đặc biệt phải không có động cơ chính trị, mang tính lạm dụng hoặc chỉ dựa trên các thông tin báo chí.

t

Khiếu nại/các trường hợp cá nhân có thể gửi qua:

Email: urgent-action@ohchr.org

Fax: (+) 41 (0)22 917 90 06; hoặc

Địa chỉ bưu điện: OHCHR – UNOG, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland.

Khi gửi thông tin, hãy nêu rõ cần liên lạc với thủ tục đặc biệt nào trên dòng chủ đề của email hoặc fax, hoặc ghi ngoài phong bì.

Để có thêm thông tin về tố giác vi phạm đến các thủ tục đặc biệt, xem thêm chương VIII (Gửi khiếu nại về tố giác vi phạm nhân quyền) của Sổ tay này, và liên lạc với SPDInfo@ohchr.org.

B. Hỗ trợ các chuyến thăm quốc gia

Chuyến thăm quốc gia của người thực hiện thủ tục đặc biệt rất quan trọng trong việc thu thập những thông tin tại nguồn vì những chuyến thăm này cho phép quan sát trực tiếp tình hình nhân quyền ở một nước cụ thể. Các Ngo quốc tế và trong nước, thành viên của xã hội dân sự và các phong trào ở cơ sở có những đóng góp quan trọng ở các bước của một chuyến thăm quốc gia.

1. Đề xuất một chuyến thăm quốc gia

Xã hội dân sự có thể khuyến khích chính phủ mời những người thực hiện các thủ tục đặc biệt đến thăm một nước, hoặc đưa ra lời mời ngỏ đến tất cả các thủ tục đặc biệt. Báo động với các thủ tục đặc biệt về một vấn đề tại một nước cũng có thể dẫn đến việc người thực hiện thủ tục đặc biệt yêu cầu một chuyến thăm cụ thể, vì một số thủ tục đặc biệt đưa ra đề nghị đến thăm dựa trên số lượng thông tin họ nhận được (số các trường hợp cá nhân/khiếu nại). Một số các thủ tục đặc biệt cũng tiến hành các **chuyến thăm chung**.

2. Khi một chuyến thăm đã được xác nhận

Khi một chuyến thăm được xác nhận (khi Nhà nước đã phê chuẩn yêu cầu đến thăm của thủ tục đặc biệt và ngày đến thăm đã được đồng ý), xã hội dân sự có thể nâng cao nhận thức về chuyến thăm.

Xã hội dân sự cũng có thể gửi các thông tin liên quan đến và nêu các vấn đề quan ngại với một người thực hiện thủ tục đặc biệt trước khi chuyến thăm diễn ra. Điều này giúp người thực hiện thủ tục nêu ra các vấn đề cụ thể với chính quyền trước khi đến thăm, và, nếu cần, sắp xếp trong chương trình chính thức của chuyến thăm (ví dụ, bằng cách yêu cầu tiếp cận với những nơi giam giữ cụ thể hoặc trại tị nạn, hoặc bằng cách sắp xếp gặp với những cơ quan chính quyền hoặc tổ chức trong nước cụ thể, hoặc các cá nhân).

Điều phối ở cấp quốc gia giữa các NGO ở Braxin

Một nhóm NGO ở Braxin (Plataforma Dhesc) đã thiết lập một hệ thống giám sát nhân quyền dựa vào các thủ tục đặc biệt. Sáu đầu mối làm việc trên các vấn đề quyền kinh tế, xã hội và văn hóa:

quyền có nhà ở thích đáng, giáo dục, môi trường, lương thực, sức khỏe và làm việc – và đưa ra báo cáo quốc gia về vấn đề đó. Báo cáo này được gửi cho thủ tục đặc biệt tương ứng. Việc phân công đầu mối

cho các chủ đề cụ thể đã tối ưu hóa việc sử dụng các nguồn lực và kinh nghiệm, và giám sự trùng lặp, từ đó làm việc đóng góp cho công việc của các thủ tục đặc biệt hiệu quả hơn.

3. Trong chuyến thăm quốc gia

Xã hội dân sự có thể đề nghị gặp với người thực hiện thủ tục đặc biệt bằng cách liên lạc với người đó, hoặc cán bộ liên quan của OHCHR tại Geneva hay tại các văn phòng vùng/quốc gia, thông qua fax, bưu điện hoặc email.

t

Hãy truy cập trang web của OHCHR để tra thông tin liên lạc cụ thể của các văn phòng vùng hoặc cán bộ phụ trách

4. Sau chuyến thăm quốc gia

Xã hội dân sự có thể đóng vai trò then chốt trong việc theo dõi giám sát thực hiện các kết luận và khuyến nghị từ một chuyến thăm quốc gia, thông qua:

- Phổ biến các khuyến nghị trong cộng đồng của họ;
- Công bố công việc của thủ tục đặc biệt và nâng cao nhận thức chung;
- Xây dựng các kế hoạch hành động và các hoạt động để tiếp tục công việc đã được khởi xướng bởi chuyến thăm quốc gia;
- Làm việc với chính phủ để thực thi các khuyến nghị của thủ tục đặc biệt;
- Đóng góp cho báo cáo tiếp nối – cơ chế của một số thủ tục đặc biệt
- Giám sát các bước của nhà nước đã tiến hành để thực hiện các khuyến nghị, và giúp các thủ tục đặc biệt có thông tin đầy đủ về tiến bộ của Nhà nước trong việc thực thi các khuyến nghị.

Xây dựng mạng lưới để cùng thực hiện các khuyến nghị của thủ tục đặc biệt

Sau chuyến thăm của Báo cáo viên Đặc biệt về các hình thức phân biệt chủng tộc, phân biệt đối xử, bài ngoại hiện đại và các hình thức bắt dung liên quan, ông Doudou Diène, đến Nhật Bản năm 2005, Phòng trào Quốc tế chống tất cả các hình thức phân biệt chủng tộc (International Movement Against All Forms of Racism – IMADR) và 85 nhóm nhân quyền và thiểu số đã xây dựng một mạng lưới các NGO

để xóa bỏ việc phân biệt đối xử do chủng tộc, căn cứ báo cáo của thủ tục đặc biệt. Mạng lưới là một phương tiện tập trung cho các NGO để chia sẻ thông tin về phân biệt chủng tộc và phân biệt đối xử ở Nhật Bản, và để kết nối với các cơ chế quốc tế. Báo cáo viên đặc biệt đã hoan nghênh việc thiết lập mạng lưới này, cũng như đối thoại mang tính xây dựng giữa chính quyền, NGO và thành viên của những cộng đồng chịu nhiều

bị ảnh hưởng nhiều nhất từ phân biệt chủng tộc và bài ngoại, bao gồm người Ainu (được Nhật Bản chính thức công nhận là người bản địa năm 2008), những nhóm thiểu số trong nước (người Buraku và người Okinawa), hậu duệ của những người từ các thuộc địa cũ của Nhật Bản (Hàn Quốc và Trung Quốc), và những nhóm dân nhập cư khác từ các nước châu Á, châu Phi, Nam Mỹ và các nước vùng Trung Đông.

C. Cung cấp thông tin cho các thủ tục đặc biệt

Các NGO có thể chuyển thông tin về một vấn đề nhân quyền cụ thể ở một nước cụ thể, hoặc về luật ở nước đó và những thực hành có ảnh hưởng về nhân quyền, đến các thủ tục đặc biệt. Những người thực hiện thủ tục đôi khi có thể yêu cầu thông tin cụ thể về một chủ đề trong phạm vi nhiệm vụ của họ, hoặc tổ chức tham vấn với các NGO và các bên khác trong xã hội dân sự, bao gồm các viện nghiên cứu và các tổ chức học thuật.

Xã hội dân sự hợp tác với Báo cáo viên đặc biệt về quyền giáo dục để xây dựng báo cáo về quyền giáo dục của người khuyết tật

Năm 2007, Báo cáo viên đặc biệt về quyền giáo dục, ông Vernor Muñoz Villalobos, dành báo cáo thường niên thứ ba (A/HRC/4/29) cho chủ đề quyền giáo dục của người khuyết tật, vì đây là nhóm chịu ảnh hưởng nặng nề nhất do sự bất dung hợp trong giáo dục.

Báo cáo đưa ra những phân tích sâu về khung thể chế và pháp lý của quyền giáo dục của người khuyết tật. Báo cáo cũng xem xét những vấn đề “giáo dục dung hợp” như là một thành tố căn bản và bất di bất dịch của quyền giáo dục, và đưa ra những thách thức

và trở ngại chính đe dọa việc thực thi đầy đủ quyền giáo dục của người khuyết tật.

Khi xây dựng báo cáo, Báo cáo viên đặc biệt đã tham vấn với các tổ chức trong nước và khu vực, bao gồm các tổ chức của người khuyết tật, và nhận được những thông tin trực tiếp (bao gồm các nghiên cứu, thống kê, và các quan điểm) từ những tổ chức địa phương và khu vực có uy tín. Thông tin này đã giúp ông xác định những thách thức và trở ngại cản trở việc thực thi đầy đủ quyền giáo dục của người khuyết tật, từ đó đưa ra các

khuyến nghị.

OHCHR, hợp tác với Báo cáo viên đặc biệt, cũng tổ chức một seminar hai ngày với các chuyên gia về quyền giáo dục của người khuyết tật. Tại seminar, người khuyết tật và những người làm việc về các vấn đề khuyết tật đã tham gia tích cực. Đóng góp của các đại diện xã hội dân sự ở seminar đã được đưa vào báo cáo của Báo cáo viên ddwacj biệt, và được phổ biến rộng rãi đến người khuyết tật và các tổ chức đại diện của họ, các trường đại học, các cơ quan chính phủ, và các nhóm xã hội dân sự khác.

Đóng góp của các tổ chức nghiên cứu với Đặc phái viên của Tổng thư ký Liên Hợp Quốc về vấn đề nhân quyền và các tập đoàn xuyên quốc gia và các doanh nghiệp khác

Rất nhiều tổ chức nghiên cứu trên khắp thế giới đã đóng góp cho công việc của Đặc phái viên của Tổng Thư ký về vấn đề nhân quyền và các tập đoàn xuyên quốc gia và các doanh nghiệp khác.

cứu về những chủ đề cụ thể theo yêu cầu của Đặc phái viên. Họ cũng tham gia vào các cuộc tham vấn và các cuộc họp của chuyên gia do Đặc phái viên chủ trì, và nhận xét cũng như gửi các thông tin cho Đặc phái viên về nhiều

nhiệm vụ của Đặc phái viên.

Tất cả những đóng góp Đặc phái viên đã nhận được có tại một trang web do Trung tâm Dữ liệu về Kinh doanh và Nhân quyền (**Business and Human Rights Resource Centre**) vận hành.⁶²

⁶² OHCHR không chịu trách nhiệm về nội dung của các website bên ngoài và việc cung cấp đường dẫn đến website này không có hàm ý rằng OHCHR có liên quan đến nội dung của website.

D. Hoạt động ở địa phương, trong nước hoặc trong khu vực để vận động, phổ biến, theo dõi giám sát và thực hiện công việc của các thủ tục đặc biệt

Công việc của người thực thi các thủ tục đặc biệt, bao gồm các báo cáo và khuyến nghị, tạo ra những tài liệu giá trị mà xã hội dân sự có thể lồng ghép vào công việc vận động họ đang thực hiện. Xã hội dân sự có thể tiến hành một số việc như:

1. Thực hiện các khuyến nghị của các thủ tục đặc biệt ở cấp quốc gia

Vận động Chính phủ thực hiện các khuyến nghị của thủ tục đặc biệt, nhất là sau một chuyến thăm quốc gia, chính là vai trò quan trọng mà xã hội dân sự có thể thực thi để thúc đẩy nhân quyền. Các tác nhân xã hội dân sự có thể hành động để giám sát tiến bộ của chính phủ trong việc thực thi các khuyến nghị, hoặc có thể tự thực thi các khuyến nghị đó nếu liên quan đến xã hội dân sự.

2. Thiết lập các tiêu chuẩn quốc gia hoặc địa phương

Xã hội dân sự có thể dùng các tiêu chuẩn quốc tế, luật mẫu hoặc các điển hình tốt do các thủ tục đặc biệt giới thiệu để nâng cao nhận thức về một vấn đề cụ thể, để tiến hành các chiến dịch cải thiện tiêu chuẩn địa phương hoặc quốc gia, hoặc lấy đó làm mốc để diễn giải các luật trong nước.

Các tác nhân xã hội dân sự cũng có thể tổ chức các sự kiện và các chương trình tập huấn hướng tới việc thiết lập tiêu chuẩn, và làm việc để xây dựng năng lực của các bên khác trong xã hội dân sự để sử dụng và phối hợp với các thủ tục đặc biệt. Người thực thi thủ tục đặc biệt thường cũng có đóng góp với các hoạt động xây dựng năng lực này.

3. Công cụ xây dựng hướng dẫn hoạt động

Công việc của người thực thi thủ tục đặc biệt có thể tạo ra những tài liệu chi tiết về các quyền và nghĩa vụ. Xã hội dân sự có thể sử dụng những tài liệu này để xây dựng các hướng dẫn hoạt động. Ví dụ:

- **Báo cáo viên đặc biệt về Quyền giáo dục** đã có các hướng dẫn rất giá trị cho các tổ chức giáo dục
- **Báo cáo viên đặc biệt về tra tấn và các biện pháp trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục** có những hướng dẫn có thể dùng trong những nơi giam giữ, nhà tù, để xây dựng các tài liệu tập huấn nội bộ hoặc tiêu chuẩn hoạt động; và
- **Báo cáo viên đặc biệt về bạo lực đối với phụ nữ, nguyên nhân và hậu quả** đã đưa ra những định nghĩa giá trị về bạo lực với phụ nữ, nguyên nhân, cũng như những thực hành tốt để xóa bỏ bạo lực đối với phụ nữ. Những hướng dẫn, định nghĩa và thủ tục này có thể sử dụng được trong các trường học, nhà tù, các trung tâm của phụ nữ và những tổ chức muốn tạo điều kiện an toàn cho phụ nữ.

E. Gặp người thực thi thủ tục đặc biệt

Người thực thi thủ tục đặc biệt sẵn sàng gặp gỡ với xã hội dân sự trong các tham vấn tại Geneva, New York (với những người tham gia Đại hội đồng) và trong các chuyến thăm quốc gia. Những cuộc gặp này đặc biệt quan trọng trong việc xây dựng quan hệ đối tác liên tục giữa người thực thi thủ tục và xã hội dân sự. Bất kỳ lúc nào trong năm, xã hội dân sự cũng có thể liên lạc với nhân viên giúp việc cho người thực thi thủ tục tại OHCHR để sắp xếp các cuộc gặp này.

Thông tin thêm từ OHCHR

Trang web về các thủ tục đặc biệt

Xã hội dân sự nên thường xuyên truy cập vào trang về thủ tục đặc biệt trên trang web của OHCHR để có các thông tin cụ thể và cập nhật về các thủ tục đặc biệt. Trang web này có bằng tiếng Anh, Pháp, Nga và Tây Ban Nha, phần tiếng A-rập và Trung Quốc đang được xây dựng.

Trang web về Hội đồng Nhân quyền

Xã hội dân sự nên thường xuyên truy cập vào trang về Hội đồng Nhân quyền trên trang web của OHCHR để có các thông tin cụ thể và cập nhật về việc tham gia các phiên họp của Hội đồng, và thông tin về việc trình bày báo cáo của các thủ tục đặc biệt.

Trang ngoại bộ

Thông tin về nhiều mặt của hệ thống thủ tục đặc biệt cũng có tại:

- Trang Extranet của Hội đồng Nhân quyền, phần Các thủ tục đặc biệt; và
- Trang Extranet của các thủ tục đặc biệt.

Bản tin các thủ tục đặc biệt

OHCHR có một bản tin theo quý về hoạt động của các thủ tục đặc biệt. Bản tin này có tại trang web của OHCHR về các thủ tục đặc biệt

t

Trang Extranet của Hội đồng Nhân quyền có mật khẩu truy cập. Để truy cập vào trang này, hãy điền vào mẫu có trên trang, bạn sẽ nhận được một username và mật khẩu qua email. Hãy làm tương tự, để truy cập trang Extranet về các thủ tục đặc biệt.

Thống kê hàng năm về các thủ tục đặc biệt

OHCHR đưa ra con số và thông tin hàng năm về các thủ tục đặc biệt, bao gồm thông tin và thống kê về các kháng thư, các chuyến thăm quốc gia, báo cáo, thông cáo báo chí, việc điều phối các thủ tục cũng như các sự kiện chuyên đề. Thông tin này có trong phần về các thủ tục đặc biệt trên trang của OHCHR.

Tổng hợp các khuyến nghị từ các thủ tục đặc biệt hàng năm

OHCHR cũng tổng hợp các khuyến nghị từ các thủ tục đặc biệt theo năm, sắp xếp theo nước. Thông tin này trong phần về các thủ tục đặc biệt trên trang của OHCHR.

Chỉ số Nhân quyền Phổ quát

Chỉ số Nhân quyền Phổ quát là một công cụ thông tin trực tuyến, được thiết kế để giúp mọi người tiếp cận với các tài liệu nhân quyền do các ủy ban nhân quyền liên hợp quốc và các thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền đưa ra. Trang web này (có thể truy cập từ trang của OHCHR) bao gồm tất cả các kết luận và khuyến nghị của các thủ tục đặc biệt với từng nước từ năm 2006. Chỉ

số này cũng sẽ sớm giúp tiếp cận với các khuyến nghị đưa ra trong khuôn khổ cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát.

Phụ lục

Đến tháng 9/2008 đã có 38 cơ chế thủ tục đặc biệt đang hoạt động (30 thủ tục chuyên đề và 8 thủ tục quốc gia)

t

Để có danh sách cập nhật các thủ tục đặc biệt hiện hành, hãy truy cập phần Thủ tục đặc biệt trên trang web của OHCHR

A. Bảng các thủ tục chuyên đề

Tên/Nhiệm vụ	Thủ tục được thiết lập		Thủ tục được gia hạn	
	Năm	Bởi	Năm	Bởi
Báo cáo viên đặc biệt về nhà ở thích đáng như một phần của quyền có mức sống thích đáng	2000	Nghị quyết 2000/9 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 6/27 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Nhóm làm việc của các chuyên gia về người gốc Phi	2002	Nghị quyết 2003/68 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 9/14 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Nhóm làm việc về giam giữ sai trái	1991	Nghị quyết 1991/42 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 5/4 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về buôn bán trẻ em, mại dâm và khiêu dâm trẻ em	1990	Nghị quyết 1990/68 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/13 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về quyền giáo dục	1998	Nghị quyết 1998/83 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/4 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Nhóm làm việc về mất tích cưỡng bức hoặc không tự nguyện	1980	Nghị quyết 20 (XXXVI) của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 7/12 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về xử tử không xét xử hoặc xét xử vắng mặt hoặc sai trái	1982	Nghị quyết 1982/35 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/3 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Chuyên gia độc lập về vấn đề nhân quyền và nghèo cùng cực	1998	Nghị quyết 1998/25 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/11 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về quyền lương thực	2000	Nghị quyết 2000/10 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 6/2 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về thúc đẩy và bảo vệ quyền tự do quan điểm và biểu đạt	1993	Nghị quyết 1993/45 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/36 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tự do tôn giáo và tín ngưỡng	1986	Nghị quyết 1986/20 của Ủy ban về Nhân	2008	Nghị quyết 6/37 của Hội đồng Nhân quyền

Tên/Nhiệm vụ	Thủ tục được thiết lập		Thủ tục được gia hạn	
	Năm	Bởi	Năm	Bởi
		quyền		(gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về quyền của bất kỳ người nào trong việc thụ hưởng tiêu chuẩn cao nhất có thể đạt được về sức khỏe tâm thần và thể chất.	2002	Nghị quyết 2002/31 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 6/29 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của những người bảo vệ nhân quyền (trước đó là Đặc phái viên của Tổng Thư ký)	2000	Nghị quyết 2000/61 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/8 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tính độc lập của thẩm phán và luật sư	1994	Nghị quyết 2001/57 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/6 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình hình nhân quyền và tự do căn bản của người bản địa	2001	Nghị quyết 1986/20 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 6/12 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Đại diện của Tổng thư ký về nhân quyền của những người tị nạn trong nước	2004	Nghị quyết 2004/55 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 6/32 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Nhóm làm việc về sử dụng lính đánh thuê là một cách thức vi phạm nhân quyền và ảnh hưởng đến quyền tự quyết của các dân tộc	2005	Nghị quyết 2005/2 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/21 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về nhân quyền của người nhập cư	1999	Nghị quyết 1999/44 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/10 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Chuyên gia độc lập về các vấn đề thiểu số	2005	Nghị quyết 2005/79 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/6 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về các hình thức của chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, sự phân biệt chủng tộc, bài ngoại và các hình thức bất dung hiện nay	1993	Nghị quyết 1993/20 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/34 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về các hình thức nô lệ hiện nay, bao gồm các nguyên nhân và hậu quả	2007	Nghị quyết 6/14 của Hội đồng Nhân quyền (trong 3 năm)		
Chuyên gia độc lập về nhân quyền và đoàn kết quốc tế	2005	Nghị quyết 2005/55 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/5 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Chuyên gia độc lập về ảnh hưởng của nợ nước ngoài và các nghĩa vụ tài chính quốc tế liên quan của Nhà nước lên việc thụ hưởng đầy đủ các quyền con người, đặc biệt là các quyền kinh tế, xã hội và văn hóa	2000	Nghị quyết 2000/82 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/4 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)

Tên/Nhiệm vụ	Thủ tục được thiết lập		Thủ tục được gia hạn	
	Năm	Bởi	Năm	Bởi
Chuyên gia độc lập về vấn đề nghĩa vụ nhân quyền liên quan đến tiếp cận nước uống an toàn và vệ sinh	2008	Nghị quyết 7/22 của Hội đồng Nhân quyền (trong 3 năm)		
Báo cáo viên đặc biệt về thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền khi ngăn chặn chủ nghĩa khủng bố	2005	Nghị quyết 2005/8 của Ủy ban về Nhân quyền	2007	Nghị quyết 6/28 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tra tấn và các biện pháp đối xử hay trừng phạt tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục	1985	Nghị quyết 1985/33 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/8 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về ảnh hưởng nghiêm trọng của việc vận chuyển và đổ chất thải và các sản phẩm độc hại và nguy hiểm lên việc thụ hưởng các quyền con người	1995	Nghị quyết 1995/81 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 9/1 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về khía cạnh nhân quyền của việc buôn người, đặc biệt với phụ nữ và trẻ em	2004	Nghị quyết 2004/110 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/12 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Đặc phái viên của Tổng Thư ký về Nhân quyền và các tập đoàn xuyên quốc gia và các hình thức kinh doanh khác	2005	Nghị quyết 2005/69 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 8/7 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về bạo lực với phụ nữ, nguyên nhân và hậu quả	1994	Nghị quyết 1994/45 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/24 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 3 năm)

B. Bảng các thủ tục quốc gia

Tên/Nhiệm vụ	Thủ tục được thiết lập		Thủ tục được gia hạn	
	Năm	Bởi	Năm	Bởi
Chuyên gia độc lập về tình hình nhân quyền ở Burundi	2004	Nghị quyết 2004/2 của Ủy ban về Nhân quyền (không đề cập thời hạn nhiệm vụ)	2008	Nghị quyết 9/19 của Hội đồng Nhân quyền (không đề cập thời hạn nhiệm vụ)
Đặc phái viên của Tổng Thư ký về tình hình nhân quyền ở Cambodia	1993	Nghị quyết 1993/6 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 9/15 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 1 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình hình nhân quyền ở Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Triều Tiên	2004	Nghị quyết 2004/13 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/15 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 1 năm)
Chuyên gia độc lập do Tổng Thư ký bổ nhiệm về tình hình nhân quyền ở Haiti	1995	Nghị quyết 1995/70 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Tuyên bố của Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền (A/HCR/PRST/9/1) (trong hai năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình hình nhân quyền ở Myanmar	1992	Nghị quyết 1992/58 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/32 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 1 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình hình nhân quyền ở lãnh thổ Palestine bị chiếm đóng từ năm 1967	1993	Nghị quyết 1993/2 A của Ủy ban về Nhân quyền (“đến khi kết thúc sự chiếm đóng của Israel”)		
Chuyên gia độc lập bổ nhiệm về tình hình nhân quyền ở Somalia	1993	Nghị quyết 1993/86 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 7/35 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 1 năm)
Báo cáo viên đặc biệt về tình hình nhân quyền ở Sudan	2005	Nghị quyết 2005/82 của Ủy ban về Nhân quyền	2008	Nghị quyết 9/17 của Hội đồng Nhân quyền (gia hạn 9 tháng)

VII. KIỂM ĐIỂM ĐỊNH KỲ PHỔ QUÁT

Tóm lược về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát là gì?

Thiết lập theo nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng, Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (Universal Periodic Review – UPR) là một cơ chế nhân quyền mới. Thông qua cơ chế này, Hội đồng Nhân quyền kiểm điểm, trên cơ sở định kỳ, việc hoàn thành các nghĩa vụ và cam kết nhân quyền của từng quốc gia trong số 192 nước thành viên của Liên Hợp Quốc. UPR là một cơ chế hợp tác và nhằm hỗ trợ chứ không trùng lặp với công việc của các ủy ban công ước.

Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát diễn ra như thế nào?

Nghị quyết 5/1 của Hội đồng Nhân quyền quy định về chu kỳ và quá trình kiểm điểm. Quá trình UPR vận hành theo chu kỳ bốn năm và bao gồm nhiều bước:

- Chuẩn bị thông tin làm cơ sở cho kiểm điểm, bao gồm: thông tin do Nhà nước được kiểm điểm chuẩn bị (báo cáo quốc gia); một bản tổng hợp các

thông tin của Liên Hiệp Quốc về Nhà nước được kiểm điểm, do Văn phòng Cao ủy Liên Hiệp Quốc về Nhân quyền (OHCHR) chuẩn bị; và một bản tóm tắt thông tin từ các bên liên quan (bao gồm xã hội dân sự), cũng do OHCHR chuẩn bị;

- Việc kiểm điểm diễn ra tại Geneva trong Nhóm làm việc về UPR, bao gồm 47 nước thành viên của Hội đồng Nhân quyền, và diễn ra dưới dạng đối thoại tương tác giữa Nhà nước được kiểm điểm và Nhà nước thành viên và quan sát viên của Hội đồng. Nhóm làm việc họp trong ba kỳ hàng năm, mỗi kỳ hai tuần, kiểm điểm 16 nước trong một kỳ - tổng cộng 48 nước trong một năm.
- Một nhóm ba báo cáo viên (“troika”) rút từ các nước thành viên của Hội đồng Nhân quyền hỗ trợ việc kiểm điểm của từng nước;
- Nhóm làm việc thông qua một tài liệu kết quả vào cuối phiên kiểm điểm;
- Hội đồng Nhân quyền cân nhắc và thông qua tài liệu kết quả UPR tại kỳ họp thường kỳ tiếp theo; và

Nhà nước được kiểm điểm và các bên liên quan, bao gồm xã hội dân sự, theo dõi và thực hiện các kết luận và khuyến nghị trong tài liệu kết quả kiểm điểm

Phối hợp với UPR như thế nào

Nghị quyết 5/1 quy định sự tham gia của tất cả các bên liên quan trong quá trình. Theo đó, sự tham gia của các tổ chức liên chính phủ khu vực, các cơ quan nhân quyền quốc gia cũng như các đại diện của xã hội dân sự, bao gồm các tổ chức phi chính phủ (NGO), những người bảo vệ nhân quyền, các cơ quan nghiên cứu là rất quan trọng ở các bước liên quan.

Tư cách tham vấn với Hội đồng Kinh tế Xã hội của Liên Hiệp Quốc (ECOSOC) là điều kiện để xã hội dân sự có thể tham dự các phiên họp của Nhóm làm việc UPR và các phiên họp của Hội đồng Nhân quyền. Tuy nhiên, xã hội dân sự có thể đóng góp vào công việc của UPR, thông qua:

- Tham gia tham vấn do Chính phủ tổ chức để chuẩn bị cho báo cáo quốc gia của chính phủ về tình hình nhân quyền trong nước;
- Chuẩn bị báo cáo về tình hình nhân quyền trong nước để được đưa vào bản tóm tắt thông

tin của các bên liên quan do OHCHR chuẩn bị. Bản tóm tắt của OHCHR sẽ được Nhóm làm việc cân nhắc đến khi kiểm điểm các nước; và

- Đóng góp cho việc theo dõi giám sát và thực hiện các kết quả kiểm điểm

Các cuộc họp của Nhóm làm việc được truyền trực tuyến trên webcast của OHCHR và nhiều tài liệu và thông tin về UPR có tại phần về UPR trên trang web của OHCHR và trên trang về UPR ở trang Extranet của Hội đồng Nhân quyền.

Đầu mối liên lạc về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

OHCHR Human Rights Council Branch

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Pâi

CH-1211 Geneva 10 – Switzerland

Phone: +41 (0)22 917 92 69

Fax: +41(0)22 917 90 11

OHCHR Civil Society Unit

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Pâi

CH-1211 Geneva 10 – Switzerland

Phone: +41 (0)22 917 90 00

Email: civilsocietyunit@ohchr.org

Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát là gì?

Thiết lập cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ quát

Kiểm điểm định kỳ phổ quát (UPR), được thiết lập bằng nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng ngày 15/3/2006 và được quy định trong nghị quyết 5/1 ngày 18/6/2007 của Hội đồng Nhân quyền, là một cơ chế nhân quyền mới. Thông qua cơ chế này, Hội đồng Nhân quyền được trao nhiệm vụ kiểm điểm, trên cơ sở định kỳ, việc hoàn thành nghĩa vụ và cam kết nhân quyền của từng thành viên trong số 192 Nhà nước thành viên của Liên Hiệp Quốc. UPR là một cơ chế hợp tác và dựa trên đối thoại tương tác giữa nước được kiểm điểm và các nước thành viên cũng như quan sát viên của Hội đồng Nhân quyền. Cơ chế này nhằm bổ sung chứ không chồng chéo với công việc của các ủy ban công ước nhân quyền.

Hoạt động theo chu kỳ bốn năm, UPR gồm nhiều bước, bao gồm việc chuẩn bị các tài liệu làm cơ sở cho việc kiểm điểm, việc kiểm điểm, và tiếp nối các kết luận và khuyến nghị đưa ra trong kiểm điểm. Sự tham gia của các tổ chức liên chính phủ khu vực, các cơ quan nhân quyền quốc gia cũng như đại diện của xã hội dân sự, bao gồm các tổ chức phi chính phủ, người bảo vệ nhân quyền, các cơ quan nghiên cứu và học thuật, là rất cần thiết ở tất cả các bước của quá trình kiểm điểm.

Khi kết thúc một chu kỳ UPR, Hội đồng Nhân quyền có thể xem xét lại mô hình cũng như chu kỳ kiểm điểm, dựa trên những thực hành tốt cũng như những bài học đã rút ra.

Các nguyên tắc và mục đích của kiểm điểm định kỳ phổ quát

Một số nguyên tắc định hướng cho quá trình UPR ở nhiều bước. Quá trình UPR phải:

- Thúc đẩy tính phổ quát, phụ thuộc lẫn nhau, tính không thể tách rời và tính tương hỗ của tất cả các quyền con người;
- Là một cơ chế mang tính hợp tác dựa trên thông tin khách quan và đáng tin cậy, và trên cơ sở đối thoại tương tác;
- Đảm bảo tính phổ quát toàn cầu (áp dụng cho tất cả các quốc gia) và đối xử bình đẳng với tất cả các quốc gia;
- Là một quá trình liên chính phủ, do các thành viên Liên Hiệp Quốc dẫn dắt và hướng đến hành động;
- Có sự tham gia đầy đủ của nước được kiểm điểm;
- Bổ sung và không trùng lặp với các cơ chế nhân quyền khác, vì thế có thêm giá trị;
- Được tiến hành theo các thức khách quan, minh bạch, không lựa chọn, xây dựng, không đối đầu và không chính trị hóa;
- Không quá nặng nề với Nước liên quan, hay với chương trình nghị sự của Hội đồng;
- Không quá dài, cần thực tế và không làm tốn quá nhiều thời gian cũng như nguồn lực tài chính và con người;
- Không làm giảm khả năng của Hội đồng Nhân quyền trong việc phản ứng với các tình huống nhân quyền khẩn cấp;
- Lòng ghép đầy đủ quan niệm giới;
- Cân nhắc trình độ phát triển và đặc điểm cụ thể của các quốc gia; và
- Đảm bảo sự tham gia của tất cả các bên liên quan, bao gồm các tổ chức phi chính phủ (NGO), theo nghị quyết 60/251 của Đại hội đồng và nghị quyết 1996/31 của Hội đồng Kinh tế và Xã hội (ECOSOC), cũng như các quyết định của Hội đồng Nhân quyền liên quan đến vấn đề này.

Mục đích của UPR là:

- Cải thiện tình hình nhân quyền trên thực tế;
- Hoàn thành các nghĩa vụ và cam kết nhân quyền của Nhà nước, và đánh giá những diễn biến tích cực và thách thức mà quốc gia đó phải đối mặt;
- Tăng cường năng lực của Nhà nước và cung cấp hỗ trợ kỹ thuật với sự tham vấn và đồng ý của quốc gia đó;
- Chia sẻ những thực hành tốt giữa các nước và các bên liên quan;
- Hỗ trợ hợp tác để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền; và
- Khuyến khích hợp tác đầy đủ và cùng phối hợp giữa Hội đồng Nhân quyền, các cơ quan nhân quyền khác và Văn phòng Cao ủy Liên Hiệp Quốc về Nhân quyền.

Hai cơ chế tài chính, Quỹ tín thác tự nguyện cho kiểm điểm định kỳ phổ quát, và Quỹ tự nguyện cho hỗ trợ kỹ thuật và tài chính,⁶³ đã được thiết lập. Quỹ thứ nhất hỗ trợ sự tham gia của các

⁶³ Xem nghị quyết 6/17 của Hội đồng Nhân quyền

nước đang phát triển (đặc biệt là những nước kém phát triển nhất) trong cơ chế UPR. Quỹ thứ hai hỗ trợ việc tiếp nối thực hiện các kết quả UPR ở cấp quốc gia.

Kiểm điểm định kỳ phổ quát được thực hiện như thế nào?

A. Chu kỳ, thứ tự và cơ sở của kiểm điểm

Chu kỳ

UPR hoạt động theo chu kỳ, chu kỳ đầu tiên là bốn năm (chu kỳ thứ hai là 4,5 năm). Tại kỳ họp thứ 6, vào tháng 9/2007, Hội đồng Nhân quyền đã thông qua lịch kiểm điểm của tất cả các nước thành viên trong chu kỳ đầu tiên.

t

Để có thông tin cập nhật về lịch kiểm điểm của các nước, truy cập vào trang web của OHCHR

Trình tự kiểm điểm

Trình tự kiểm điểm của các nước được sắp xếp theo nguyên tắc phổ quát toàn cầu và đối xử bình đẳng. Nghị quyết 5/1 quy định về việc sắp xếp trình tự kiểm điểm như sau:

- Tất cả các nước thành viên của Hội đồng Nhân quyền sẽ phải kiểm điểm trong nhiệm kỳ thành viên của họ tại Hội đồng;
- Những nước thành viên ban đầu của Hội đồng, đặc biệt những nước đã được bầu vào nhiệm kỳ một hay hai năm, sẽ được kiểm điểm trước;
- Trong một đợt, cần kiểm điểm các nước thành viên hội đồng và các nước quan sát viên; và
- Cần có sự phân bố bình đẳng về địa lý khi lựa chọn các nước kiểm điểm

Cơ sở của Kiểm điểm

Mỗi nước sẽ được xem xét trên cơ sở:

- Hiến chương Liên Hiệp Quốc;
- Tuyên ngôn nhân quyền toàn cầu;
- Các văn kiện/công ước nhân quyền mà nước đó là thành viên
- Lời hứa và cam kết tự nguyện, bao gồm (nếu có) những cam kết khi ứng cử vào Hội đồng; và
- Luật nhân đạo quốc tế có thể áp dụng.

B. Quá trình kiểm điểm

1. Tài liệu

Việc chuẩn bị thông tin cho kiểm điểm là bước đầu tiên của quá trình kiểm điểm. Việc kiểm điểm được tiến hành dựa trên thông tin có trong ba tài liệu:

- Thông tin do Nhà nước được kiểm điểm chuẩn bị;
- Một bản tổng hợp thông tin từ Liên Hiệp Quốc do OHCHR chuẩn bị; và
- Một bản tóm tắt các thông tin từ các bên liên quan (do OHCHR chuẩn bị).

Ba tài liệu này cung cấp những góc nhìn khác nhau và bổ sung cho nhau về tình hình nhân quyền ở nước được kiểm điểm. Những tài liệu này sẽ được công khai ít nhất sáu tuần trước phiên kiểm điểm, và được đăng tải ở **phần về UPR** trên trang web của OHCHR

(a) Thông tin do Nhà nước được kiểm điểm chuẩn bị (báo cáo quốc gia)

Nhà nước trình bày thông tin đã chuẩn bị cho việc kiểm điểm, có thể dưới dạng một báo cáo quốc gia, trình bày miệng, hoặc bằng văn bản. Văn bản trình bày không quá 20 trang. Nhà nước được khuyến khích chuẩn bị thông tin này thông qua một quá trình tham vấn trong nước rộng rãi với tất cả các bên liên quan, bao gồm xã hội dân sự.

(b) Tập hợp thông tin của Liên Hiệp Quốc, do OHCHR chuẩn bị

OHCHR chuẩn bị một bản tập hợp thông tin không quá 10 trang bao gồm các thông tin trong các báo cáo của các ủy ban công ước nhân quyền, các thủ tục đặc biệt và các tài liệu chính thức khác của Liên Hiệp Quốc có liên quan.

(c) Tóm tắt thông tin từ các bên liên quan, do OHCHR chuẩn bị

OHCHR cũng chuẩn bị một văn bản không quá 10 trang tóm tắt các thông tin do các bên liên quan đến UPR cung cấp (bao gồm cơ quan nhân quyền quốc gia, các NGO và các bên khác thuộc xã hội dân sự). Bản tóm tắt của các bên liên quan được cân nhắc đến trong quá trình kiểm điểm.

Hướng dẫn chung cho việc chuẩn bị thông tin phục vụ kiểm điểm

Trong quyết định 6/102, Hội đồng Nhân quyền đưa ra Hướng dẫn chung cho việc chuẩn bị thông tin cho UPR. Hướng dẫn này áp dụng cho Nhà nước và các bên liên quan khác, cũng như OHCHR để chuẩn bị tài liệu theo trách nhiệm của mình, và quy định rằng thông tin được đệ trình cho kiểm điểm cần bao gồm:

- Mô tả phương pháp và quá trình tham vấn rộng rãi để chuẩn bị thông tin đệ trình;
- Bối cảnh và khuôn khổ (đặc biệt là các khuôn khổ quy định và thể chế) cho việc bảo vệ và thúc đẩy quyền con người ở quốc gia đó, bao gồm: hiến pháp, luật pháp, các biện pháp chính sách, hệ thống tài phán, cơ sở thiết chế nhân quyền (ví dụ, cơ quan nhân quyền quốc gia) và phạm vi nghĩa vụ quốc tế xác định làm “cơ sở kiểm điểm” (xem bên trên);
- Việc bảo vệ và thúc đẩy nhân quyền trong thực tế, bao gồm việc thực hiện các nghĩa vụ nhân quyền quốc tế xác định trong “cơ sở kiểm điểm”, luật pháp quốc gia và các cam kết tự nguyện, các hoạt động của cơ quan nhân quyền quốc gia, nhận thức của công chúng về nhân quyền, và hợp tác với các cơ chế nhân quyền, và
- Xác định những thành tích đạt được, những thực hành tốt, những thách thức và hạn chế.

Mỗi nước cũng cần xác định/cung cấp thông tin về:

- Những ưu tiên quốc gia, các sáng kiến và cam kết mà quốc gia đó định thực hiện để khắc phục các thách thức và hạn chế và để cải thiện tình hình nhân quyền trong thực tế;
- Mong đợi của quốc gia về xây dựng năng lực và yêu cầu, nếu có, về hỗ trợ kỹ thuật;
- Bất kỳ thông tin nào khác mà quốc gia đó thấy phù hợp; và
- Trong các kỳ kiểm điểm sau, về việc thực hiện kết quả của kỳ trước.

2. Nhóm làm việc về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

Việc kiểm điểm thực sự diễn ra tại Nhóm làm việc về UPR. Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền chủ trì nhóm làm việc gồm 47 thành viên của Hội đồng. Nhóm họp ba kỳ hàng năm, mỗi kỳ hai tuần, và kiểm điểm 16 nước mỗi kỳ - tổng số là 48 nước được kiểm điểm một năm. Nhóm làm việc họp lần đầu vào tháng 4/2008.

Một phiên đối thoại tương tác giữa nước được kiểm điểm và các nước thành viên và quan sát viên của Hội đồng Nhân quyền diễn ra trong ba giờ. Trong quá trình đối thoại, các nước thành viên và quan sát viên có 2 giờ để hỏi và nêu khuyến nghị với nước được kiểm điểm. Nước được kiểm điểm có 1 giờ để trình bày trước Nhóm làm việc các thông tin nước đó đã chuẩn bị cho việc kiểm điểm, để trả lời các câu hỏi và khuyến nghị do các nước khác gửi trước khi kiểm điểm và trong khi đối thoại tương tác, và đưa ra các bình luận kết luận vào cuối phiên kiểm điểm.⁶⁴

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có thể dự các phiên họp của Nhóm làm việc về UPR, nhưng không có vai trò trong đối thoại tương tác.

t

Để có thông tin cập nhật về các phiên họp của Nhóm làm việc, bao gồm các chú ý dành cho các NGO, hãy truy cập phần về UPR trên trang web của OHCHR

t

Để có thêm thông tin về **tư cách tham vấn với ECOSOC**, truy cập trang web của Bộ phận Kinh tế và Xã hội của Liên Hiệp Quốc (United Nations Department of Economic and Social Affairs).

Troikas

Một nhóm ba báo cáo viên (“troika”) hỗ trợ việc kiểm điểm của một nước. Mỗi nước kiểm điểm có một troika riêng, trong đó thành viên troika (được rút từ các nhóm theo khu vực khác nhau của

⁶⁴ Xem “Mô hình và thực hành tiến trình kiểm điểm định kỳ phổ quát” (A/HRC/PRST/8/1).

Liên Hiệp Quốc) được chọn bằng cách rút thăm trong số các nước thành viên của Hội đồng Nhân quyền.⁶⁵ OHCHR hỗ trợ các thành viên troika để thực hiện vai trò của họ.

Các nước có cơ hội đưa ra câu hỏi/vấn đề bằng văn bản với một nước được kiểm điểm trước khi phiên kiểm điểm diễn ra.⁶⁶ Troika có trách nhiệm nhận các câu hỏi/vấn đề này và, nếu muốn, phân chia theo chủ đề.⁶⁷ Sau đó troika gửi các câu hỏi/vấn đề đến ban thư ký của UPR, ban thư ký sẽ gửi các câu hỏi/vấn đề cho nước được kiểm điểm không muộn hơn 10 ngày trước phiên kiểm điểm. Câu hỏi/vấn đề được gửi đến trước cũng được phổ biến với các thành viên và quan sát viên của Hội đồng Nhân quyền.

3. Tài liệu kết quả của Nhóm làm việc về nước được kiểm điểm

Sau khi đối thoại tương tác về nước được kiểm điểm, troika được giao nhiệm vụ sẽ giúp chuẩn bị một tài liệu kết quả (báo cáo) về phiên kiểm điểm với sự hỗ trợ của Ban thư ký UPR và với sự tham gia đầy đủ của nước được kiểm điểm. Nhóm làm việc dành khoảng 30 phút để cân nhắc và thông qua từng tài liệu kết quả, không muộn hơn 48 giờ sau kiểm điểm. Báo cáo quốc gia của Nhóm làm việc được thông qua dưới dạng phụ lục, để hai tuần cho các nước có thể thay đổi/biên tập tuyên bố của mình.

Tài liệu kết quả bao gồm một phần tóm tắt quá trình của phiên kiểm điểm, các kết luận và/hoặc khuyến nghị, và bất kỳ cam kết tự nguyện và lời hứa nào của Nhà nước được kiểm điểm.

Mỗi nhà nước được kiểm điểm có cơ hội tuyên bố liệu nước đó có ủng hộ hay không ủng hộ các kết luận/khuyến nghị có trong tài liệu kết quả. Nhà nước có thể làm việc này:

- Trong cuộc họp của Nhóm làm việc;
- Trong giai đoạn từ sau kỳ họp của Nhóm làm việc đến trước kỳ họp tiếp theo của Hội đồng Nhân quyền; hoặc
- Trong cuộc họp của Hội đồng về thông qua tài liệu kết quả của Nhóm làm việc.

Các khuyến nghị được nhà nước ủng hộ được ghi rõ trong tài liệu kết quả là được ủng hộ; các khuyến nghị không được nhà nước ủng hộ được ghi chú trong tài liệu kết quả, cùng với các bình luận của Nhà nước đó có thể có về các khuyến nghị này.

4. Thông qua tài liệu kết quả tại Hội đồng Nhân quyền

Khi đã được Nhóm làm việc về UPR thông qua, báo cáo của từng nước kiểm điểm sẽ được chuyển sang Hội đồng Nhân quyền. Hội đồng thường cân nhắc và thông qua các tài liệu kết quả này ở kỳ họp thường kỳ tiếp theo, và dành khoảng 1 giờ để xem xét và thông qua một báo cáo.

Theo nghị quyết 5/1, trước khi mỗi tài liệu kết quả được thông qua:

⁶⁵ Nhà nước được kiểm điểm có thể yêu cầu một trong ba thành viên troika phải từ nhóm khu vực của nước đó và cũng có thể yêu cầu một thành viên troika một lần duy nhất. Một thành viên troika cũng có thể yêu cầu bãi miễn tham gia một phiên kiểm điểm cụ thể.

⁶⁶ Những câu hỏi/vấn đề này được gửi đến troika và cần dựa hoàn toàn vào ba tài liệu UPR.

⁶⁷ Khi chia theo chủ đề, troika không được thay đổi ý nghĩa của câu hỏi/vấn đề dưới bất kỳ cách thức nào, và phải hết sức tránh đánh giá câu hỏi/vấn đề hay tình hình nhân quyền của nước được kiểm điểm.

- Nước được kiểm điểm có cơ hội trình bày quan điểm của mình về các kết luận/khuyến nghị, về các lời hứa và cam kết tự nguyện, và để trình bày phúc đáp các câu hỏi và các vấn đề không được đề cập cụ thể trong quá trình đối thoại tương tác ở Nhóm làm việc.
- Nước được kiểm điểm và các thành viên và quan sát viên của Hội đồng có cơ hội bày tỏ quan điểm của họ về kết quả; và
- Các bên liên quan khác (bao gồm cơ quan nhân quyền quốc gia và các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC) có cơ hội đưa ra bình luận chung.

Khi thông qua tài liệu kết quả, Hội đồng cũng quyết định có cần có hoạt động tiếp nối cụ thể với nước được kiểm điểm không, và nếu có thì khi nào.

5. Tiếp nối kiểm điểm

Các kết luận/khuyến nghị có trong tài liệu kết quả nhận được sự ủng hộ của nước được kiểm điểm trở thành cơ sở cho các hoạt động tiếp nối.

Nước được kiểm điểm có trách nhiệm chính trong việc thực hiện các kết quả của UPR (bao gồm các kết luận và khuyến nghị và những lời hứa và cam kết tự nguyện); tuy nhiên, **ngụ quyết 5/1 quy định rằng những bên liên quan khác, bao gồm xã hội dân sự, cũng có vai trò trong việc thực hiện kết quả UPR**. Cộng đồng quốc tế hỗ trợ các Nhà nước thực hiện các kết quả kiểm điểm liên quan đến xây dựng năng lực và hỗ trợ kỹ thuật, trên cơ sở tham vấn với Nhà nước và có sự đồng ý của Nhà nước.

Những chu kỳ kiểm điểm tiếp theo, bên cạnh những điểm khác, sẽ tập trung vào việc thực hiện các khuyến nghị của từng nước, và khi đó, Hội đồng Nhân quyền có thể, nếu thích hợp, giải quyết các trường hợp bất hợp tác một cách nhấn quán với cơ chế UPR nếu Hội đồng đã dùng hết các nỗ lực khuyến khích một nhà nước hợp tác với cơ chế.

Tiến trình UPR

A. Chuẩn bị thông tin cho kiểm điểm

Bao gồm:

- Thông tin của Nhà nước, bao gồm thông qua các tham vấn rộng rãi (báo cáo quốc gia)
- Thông tin của các tổ chức LHQ do OHCHR tổng hợp
- Tóm tắt báo cáo của các bên liên quan (OHCHR tóm tắt)

Nhóm làm việc về UPR

- Họp tại Geneva ba kỳ trong năm, mỗi kỳ hai tuần; kiểm điểm 18 nước/kỳ (48 nước/năm)
- Đối thoại tương tác với nước được kiểm điểm.
- Thông qua (ở dạng phụ lục) một báo cáo có các khuyến nghị
- Nhà nước được kiểm điểm công bố tại bước này hoặc sau đó (muộn nhất là trong kỳ họp thường kỳ tiếp theo) việc ủng hộ/không ủng hộ những khuyến nghị nào

Chu kỳ bốn năm

D. Thực thi kết quả kiểm điểm

- Trách nhiệm của Nhà nước liên quan và, nếu thích hợp, các bên liên quan khác
- Cộng đồng quốc tế hỗ trợ xây dựng năng lực và hỗ trợ kỹ thuật
- Hội đồng Nhân quyền, sau khi đã dùng hết nỗ lực, có thể giải quyết việc bất hợp tác một cách nhất quán với cơ chế UPR.

C. Kỳ họp thường xuyên của Hội đồng Nhân quyền

- Hội đồng xem xét từng tài liệu trong một giờ.
- Nước được kiểm điểm, thành viên Hội đồng và nước quan sát viên và các bên liên quan khác có cơ hội bày tỏ quan điểm trước khi thông qua tài liệu kết quả.
- Tài liệu kết quả được Hội đồng thông qua.

Làm việc với cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát như thế nào

Xã hội dân sự có một vai trò quan trọng trong các bước liên quan của tiến trình UPR – trong việc chuẩn bị báo cáo cho cuộc kiểm điểm, tham dự phiên kiểm điểm và đóng góp vào việc tiếp nối giám sát thực hiện các khuyến nghị và kết luận UPR.

A. Làm việc với Nhà nước để chuẩn bị báo cáo quốc gia

Nghị quyết 5/1 khuyến khích các nhà nước chuẩn bị thông tin mà nhà nước cần đệ trình cho việc kiểm điểm của họ thông qua một tiến trình tham vấn rộng rãi trong nước với tất cả các bên liên quan. Việc tham vấn có thể bao gồm cơ quan nhân quyền quốc gia, cũng như đại diện của xã hội dân sự như các NGO, những người bảo vệ nhân quyền, các tổ chức học thuật và các viện nghiên cứu.

Kinh nghiệm từ UPR đến nay cho thấy nhiều ví dụ “mô hình tốt” trong việc cộng tác giữa xã hội dân sự và chính phủ để chuẩn bị báo cáo quốc gia.

Đóng góp cho việc chuẩn bị thông tin của nhà nước (báo cáo quốc gia)

Chuẩn bị cho việc kiểm điểm của Thụy Sĩ tại kỳ họp thứ hai của Nhóm làm việc về UPR vào tháng 5/2008, một liên minh 30 NGO đã gặp gỡ để điều phối việc chuẩn bị một báo cáo của các bên liên quan. Do ba NGO điều phối (Amnesty International tại Thụy Sĩ, Humanrights.ch và CODAP), “liên minh NGO” đã

soạn thảo và gửi bản thảo ban đầu đến cho chính phủ Thụy Sĩ.

Chính phủ liên bang Thụy Sĩ đã chia sẻ bản thảo báo cáo quốc gia cho UPR với liên minh NGO và mời các thành viên liên minh tham dự một ngày thảo luận với Chính phủ.

Tại cuộc họp, liên minh đã góp ý cụ thể về dự thảo báo cáo của chính phủ và trình bày một chuỗi khuyến nghị. Một số góp ý của liên minh đã được đưa vào bản cuối cùng của báo cáo quốc gia trình lên UPR, trong đó chính phủ cũng dành một phần của báo cáo xác định và trình bày một số vấn đề quan ngại chính của liên minh.

B. Báo cáo của các bên liên quan

Theo nghị quyết 5/1, các bên liên quan cũng được mời nộp báo cáo về nhà nước được kiểm điểm để có thể được đưa vào bản tóm tắt thông tin từ các bên liên quan do OHCHR chuẩn bị. Bản tóm tắt thông tin từ các bên liên quan của OHCHR là một trong ba tài liệu làm cơ sở cho việc kiểm điểm.

Báo cáo của các bên liên quan cần có các thông tin có độ tin cậy cao về nhà nước được kiểm điểm.

OHCHR dẫn chiếu tất cả các thông tin từ các bên liên quan được tổng hợp vào bản tóm tắt. Ngoài ra, các báo cáo của các bên liên quan được đăng tải nguyên dạng nhận được tại phần về UPR trên trang web của OHCHR.

Chuẩn bị và gửi báo cáo của các bên liên quan cho OHCHR

Human Rights Working Group (HRWG) – Indonesia, một liên minh các tổ chức Indonesia về nhân quyền, đã đóng góp một báo cáo của các bên liên quan cho việc kiểm điểm của Indonesia tại kỳ họp đầu tiên của Nhóm làm việc về UPR vào tháng 4/2008.

Khi chuẩn bị báo cáo, HRWG tiến hành một quá trình “từ dưới lên”, bằng cách mời một số NGO trong nước làm việc với các vấn đề chia theo chủ đề cùng họp để thảo luận về cơ chế UPR và xây dựng khung báo cáo. Sau khi gặp gỡ, mỗi NGO được giao trách nhiệm chuẩn bị các thông tin liên quan đến lĩnh vực chuyên

môn của mình, trong khi HRWG lãnh trách nhiệm biên tập bản thảo và gửi đến Ban thư ký UPR của OHCHR.

HRWG-Indonesia cũng phối hợp với Komnas HAM, cơ quan nhân quyền quốc gia của Indonesia, và tham gia đối thoại với Bộ Ngoại giao Indonesia trong việc chuẩn bị báo cáo của các bên liên quan.

Hình thức báo cáo

Các bên liên quan được mời cung cấp thông tin cho OHCHR, trong đó:

- Tuân thủ cấu trúc như trong Hướng dẫn chung cho việc chuẩn bị thông tin cho UPR, đưa ra trong Quyết định 6/102 của Hội đồng Nhân quyền (xem phần trước)
- Không dài hơn 5 trang, và nếu là báo cáo của liên minh lớn, 10 trang;
- Thời gian báo cáo tối đa là chu kỳ 4 năm;
- Được viết bằng một trong các ngôn ngữ chính thức của Liên Hợp Quốc, khuyến khích bằng tiếng Anh, Pháp hoặc Tây Ban Nha;
- Bao gồm một đoạn thông tin về mục đích và công việc của chủ thể nộp báo cáo;
- Có hình thức văn bản thông dụng, đánh số đoạn và trang;
- Bao gồm một đoạn giới thiệu tóm tắt những điểm chính;
- Chỉ ra những từ khóa liên quan trong báo cáo (ví dụ, bạo lực gia đình);
- Tránh tái sử dụng những kết luận khuyến nghị và khuyến nghị từ các ủy ban công ước nhân quyền hay các thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền, mặc dù báo cáo có thể nhắc đến mức độ thực hiện các khuyến nghị này;⁶⁸ và
- Tránh trích dẫn hoặc đính kèm phụ lục là báo cáo của các tổ chức khác.

Lưu ý rằng:

- Báo cáo có độ dài quá giới hạn 5 hoặc 10 trang sẽ không được xem xét;
- Báo cáo gửi đến bằng một ngôn ngữ không phải là một trong sau ngôn ngữ chính thức của Liên Hiệp Quốc sẽ không được xem xét;
- Báo cáo gửi đến sau thời hạn đã công bố sẽ không được xem xét; và
- Báo cáo lạm dụng ngôn ngữ kích động (ví dụ kích động bạo lực, dùng ngôn ngữ phân biệt chủng tộc) sẽ không được xem xét.

⁶⁸ Khuyến nghị từ các ủy ban công ước nhân quyền và các thủ tục đặc biệt đã được tổng hợp trong bản tổng hợp thông tin từ Liên Hợp Quốc do OHCHR chuẩn bị.

t

Nên thường xuyên truy cập trang UPR trên trang web của OHCHR để cập nhật thông tin về thời hạn nộp báo cáo cho từng kỳ họp của Nhóm làm việc. **Thông tin của các bên liên quan thường cần được gửi đến OHCHR 7 tháng trước kỳ họp của Nhóm làm việc.**

Xã hội dân sự muốn gửi thông tin để được cân nhắc đưa vào tổng hợp thông tin của các bên liên quan cần gửi thông tin đến UPRsubmissions@ohchr.org, hiện nay là qua trang web để gửi báo cáo online tại trang UPR.

Không nên gửi fax hay bản in báo cáo đến ban thư ký OHCHR, nhưng xã hội nếu có vấn đề khó khăn về mặt kỹ thuật khi gửi thư điện tử có thể gửi fax báo cáo đến +41 (0)22 917 9011.

Các tổ chức cá nhân thuộc xã hội dân sự nên tham **khảo hướng dẫn kỹ thuật dành cho báo cáo của các bên liên quan.**

C. Tham dự kỳ họp của Nhóm làm việc về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi được xác nhận, có thể tham dự các kỳ họp của Nhóm làm việc về UPR, nhưng không được phát biểu trong cuộc họp.

t

Để có thông tin về cách thức xác nhận **để tham dự các kỳ họp của Nhóm làm việc về UPR**, hãy truy cập trang web của OHCHR.

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, khi đã được xác nhận để tham dự một kỳ họp của Nhóm làm việc, có thể bố trí tổ chức các phiên thông tin bên lề kỳ họp của Nhóm làm việc. Các NGO muốn tổ chức phiên thông tin này cần liên hệ với Ban thư ký UPR.

D. Tham dự phiên họp của Hội đồng Nhân quyền

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC, một khi được xác nhận, có thể tham dự phiên họp thường kỳ của Hội đồng Nhân quyền, tại đó các tài liệu kết quả của UPR được xem xét và thông qua.

Các NGO có tư cách tham vấn với ECOSOC có cơ hội phát biểu chung ngắn trước khi thông qua tài liệu kết quả tại Hội đồng Nhân quyền.

t

Để có thông tin về cách thức xác nhận để tham dự phiên họp của Hội đồng Nhân quyền, tham khảo chương V (Hội đồng Nhân quyền) trong sổ tay này.

E. Tiếp nối công việc sau khi có kết quả kiểm điểm

Nghị quyết 5/1 quy định rằng Nhà nước có trách nhiệm chính trong việc thực thi các kết quả kiểm điểm của họ (bao gồm các kết luận và khuyến nghị, cùng với những lời hứa và cam kết tự nguyện). **Nghị quyết 5/1 cũng quy định rằng các bên liên quan phù hợp khác, bao gồm các tác nhân xã hội dân sự, có vai trò trong việc thực hiện các kết quả kiểm điểm.**

Xã hội dân sự, bao gồm các NGO, giới học thuật, truyền thông, công đoàn và các tổ chức nghề nghiệp, có thể tiếp nối các kết quả UPR theo một số cách thức, ví dụ:

- Làm việc cùng các cơ quan tổ chức trong nước (bao gồm Chính phủ, Nghị viện, cơ quan tư pháp và cơ quan nhân quyền quốc gia) để giúp Nhà nước thực hiện nghĩa vụ của Nhà nước; xã hội dân sự thường hành động như chất xúc tác để thúc đẩy cải cách pháp lý trong nước và xây dựng chính sách quốc gia. Xã hội dân sự cũng có thể dùng kết quả UPR làm cơ sở để đối thoại với các cơ quan nhà nước và để xác định chương trình hành động của riêng mình;
- Giám sát tình hình nhân quyền và các bước được tiến hành tại địa phương để thực hiện kết quả UPR;
- Nâng cao nhận thức về UPR, về các kết quả mà Nhà nước phải thực hiện, và những kết quả này có thể được dùng như thế nào để cải thiện việc thụ hưởng các quyền con người trong nước. Việc nâng cao nhận thức có thể tiến hành bằng cách tổ chức các thảo luận chuyên đề, bàn tròn, seminar và hội thảo, dịch và xuất bản các kết quả UPR và làm việc với cơ quan nhân quyền quốc gia và truyền thông trong nước, và nâng cao nhận thức về kết quả UPR trong công chúng nói chung và xã hội dân sự;
- Phối hợp với các tổ chức trong nước hướng đến chuẩn bị thông tin cho kỳ kiểm điểm tiếp theo; và
- Hợp tác với các bên trong xã hội dân sự trong việc chuẩn bị và nộp thông tin cho OHCHR về các thông tin tiếp nối việc thực hiện kết quả UPR.

Tiếp nối kết quả UPR

Tiếp nối báo cáo được Nhóm làm việc về UPR thông qua

Sau phiên kiểm điểm và thông qua báo cáo của Nhóm làm việc về Brazil, tháng 4/2008, Conectas, một tổ chức nhân quyền ở Brazil đã tiến hành những hoạt động sau:

- Dịch các khuyến nghị và cam kết tự nguyện trong báo cáo của Nhóm làm việc sang tiếng Bồ Đào Nha;
- Phân tích nội dung của báo cáo, các kết luận từ những phân tích này được đưa ra trước chính phủ Brazil và được

Conectas trình bày trong một phát biểu tại kỳ họp thứ tám của Hội đồng Nhân quyền.

- Hợp tác với một liên minh các NGO của Brazil (Comitê Brasileiro e Política Externa), Conectas bố trí một thảo luận công khai về tiến trình UPR với Ủy ban Nhân quyền của Nghị viện Brazil. Nhiều phần webcast của phiên kiểm điểm của Brazil đã được chiếu tại cuộc họp này.

Tiếp nối báo cáo UPR được thông qua tại Hội đồng Nhân quyền

Từ khi Hội đồng thông qua báo cáo cuối cùng về Brazil,

Conectas đã:

- Tiếp nối các khuyến nghị UPR và các cam kết tự nguyện, thông qua việc xây dựng quan hệ đối tác với các NGO đang làm việc ở các lĩnh vực cụ thể để đánh giá tiến bộ của Brazil trong việc thực thi các kết quả UPR; và
- Làm việc với chính phủ trong một tiến trình liên tục để xác định các bước cần thiết và chính sách để thực hiện các khuyến nghị UPR và đạt được những cam kết tự nguyện.

Conectas cũng đã chia sẻ kinh nghiệm của mình với các tổ chức đối tác ở Argentina, Peru, Philippines và Nam Phi để đóng góp cho tiến trình kiểm điểm ở những nước này.

Thông tin thêm từ OHCHR

Trang web về Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát

Xã hội dân sự nên thường xuyên tham khảo phần về UPR trên trang web của OHCHR để có các thông tin cập nhật về các phiên họp của Nhóm làm việc.

Trang web của Hội đồng Nhân quyền

Xã hội dân sự nên thường xuyên tham khảo phần về Hội đồng Nhân quyền trên trang web của OHCHR để có các thông tin cập nhật về các kỳ họp của Hội đồng. Thông tin cụ thể của các phiên họp thường được đưa lên trang web hai tuần trước mỗi kỳ họp thường kỳ.

Trang ngoại bộ - Extranet

Trang ngoại bộ có đường dẫn tại trang của Hội đồng Nhân quyền. Trang này bao gồm một trang riêng về UPR với thông tin cụ thể cho từng phiên họp của Nhóm làm việc, bao gồm:

- Những Nhà nước được kiểm điểm trong kỳ họp;
- Các tài liệu cơ sở của kiểm điểm;
- Những câu hỏi gửi cho nước được kiểm điểm từ các nước thành viên Hội đồng trước khi kiểm điểm;
- Các phát biểu bằng lời của các thành viên Hội đồng và các nước quan sát viên tại phiên kiểm điểm; và
- Các tài liệu kết quả làm việc của Nhóm làm việc.

t

Để truy cập trang Extranet (được bảo vệ bằng mật khẩu), hãy điền vào mẫu có trên trang web. Bạn sẽ nhận được một tài khoản và mật khẩu qua email để vào trang.

Truyền hình trực tuyến – Webcast

Các phiên họp của Nhóm làm việc được truyền trực tiếp trên webcast của Hội đồng Nhân quyền. Trang web này cũng lưu video của các phiên họp đã diễn ra. Để xem webcast bạn cần phải download một phần mềm phù hợp.

t

Dịch vụ webcast có tại trang của Hội đồng Nhân quyền trên trang web của OHCHR.

VIII. GỬI KHIẾU NẠI TỔ GIÁC MỘT VI PHẠM NHÂN QUYỀN

Tóm lược về thủ tục khiếu nại

Thủ tục khiếu nại là gì?

Các thủ tục khiếu nại nhân quyền là các cơ chế để đưa các vụ việc tố giác vi phạm nhân quyền ra trước sự quan tâm của Liên Hợp Quốc (LHQ). Có ba cơ chế như vậy:

- Khiếu nại cá nhân với các ủy ban công ước nhân quyền;
- Thông tin cá nhân với các **Thủ tục Đặc biệt** của **Hội đồng Nhân quyền**; và
- **Thủ tục khiếu nại** của Hội đồng Nhân quyền.

Các thủ tục này hoạt động như thế nào?

Mỗi thủ tục đều có những yêu cầu riêng, những lợi thế và hạn chế riêng. Những điểm này cần được cân nhắc kỹ lưỡng trước khi quyết định sẽ sử dụng thủ tục nào:

- Khiếu nại cá nhân về các vi phạm nhân quyền có thể được gửi tới các ủy ban công ước nhân quyền chính;
- Thông tin cá nhân gửi đến các thủ tục đặc biệt theo chủ đề hoặc theo phạm vi địa lý (lãnh thổ); và
- Thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền giải quyết những vi phạm nhân quyền và tự do căn bản có đặc điểm nhất quán và quy mô lớn theo các nguồn tin đáng tin cậy đang xảy ra ở bất kỳ nơi nào trên thế giới và ở bất kỳ hoàn cảnh nào.

Tiếp cận và làm việc với các thủ tục khiếu nại như thế nào?

Bất kỳ tác nhân nào trong xã hội dân sự, nếu thỏa mãn các yêu cầu của từng thủ tục, đều có thể tiếp cận

các cơ chế này, bất kể vị thế với LHQ. Các khiếu nại theo từng cơ chế có thể được gửi từ cá nhân đã chịu vi phạm nhân quyền, hay được một bên thứ ba gửi thay mặt người đó, ví dụ như một tổ chức phi chính phủ. Tác nhân xã hội dân sự thường hành động như một con thoi cho các cá nhân muốn tìm kiếm cách thức khắc phục nhân quyền của họ bị vi phạm, bằng cách chuẩn bị, gửi hoặc nộp một khiếu nại nhân danh nạn nhân. Tuy nhiên, bất kỳ ai gửi khiếu nại nhân danh một cá nhân khác đều phải đảm bảo có sự đồng ý của cá nhân ấy và cá nhân ấy ý thức được hệ quả của việc khiếu nại. Cần tuân thủ nghiêm ngặt những yêu cầu của từng thủ tục để đảm bảo khiếu nại sẽ được thụ lý.

Có thể download cuốn Sổ tay này (bằng các ngôn ngữ của LHQ) từ trang web của OHCHR, cũng như các tài liệu tham khảo được nhắc đến trong Sổ tay này có tại:

<http://www.ohchr.org/civilsocietyhandbook/>

t

Đầu mối liên lạc chính của các cơ chế khiếu nại nhân quyền

Khiếu nại theo các ủy ban công ước

(với Ủy ban Nhân quyền, Ủy ban Chống Tra tấn, Ủy ban Xóa bỏ Phân biệt đối xử với Phụ nữ, Ủy ban Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc hoặc Ủy ban về Quyền của Người Khuyết tật)

Petitions Team

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 22
Email: tb-petitions@ohchr.org

Thông tin với Các thủ tục Đặc biệt

Special Procedures Division

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 06
Email: urgent-action@ohchr.org

Thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền
Human Rights Council Branch (complaint procedure)
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 11
Email: CP@ohchr.org

Thủ tục khiếu nại là gì?

Hệ thống của Liên Hợp Quốc chủ yếu tập trung vào các nghĩa vụ của Nhà nước và vận hành ở cấp các chính phủ. Tuy nhiên, hệ thống nhân quyền của LHQ cũng có những thủ tục khác nhau để cho các cá nhân và nhóm muốn LHQ hành động với một tình huống nhân quyền mà họ quan ngại. Những thủ tục này gọi là thủ tục khiếu nại nhân quyền.

Thông qua những thủ tục này, các cá nhân có thể đưa một quan ngại nhân quyền ra trước sự quan tâm của LHQ, hàng ngàn người trên toàn thế giới đang làm vậy mỗi năm.

Khiếu nại nhân quyền có thể được nộp theo ba cơ chế khiếu nại:

- Các **ủy ban công ước nhân quyền** (yêu cầu);
- Các **cơ chế thủ tục đặc biệt** của **Hội đồng Nhân quyền**; và
- **Thủ tục khiếu nại** của Hội đồng Nhân quyền.

Theo từng trường hợp nhất định, các thủ tục khác nhau có thể được sử dụng kết hợp và bổ sung cho nhau.

Thủ tục khiếu nại hoạt động như thế nào?

Cần cân nhắc kỹ lưỡng thủ tục khiếu nại nào là phù hợp nhất với một trường hợp cụ thể. Mỗi thủ tục đều có những điểm mạnh riêng, những yêu cầu và hạn chế riêng. Việc cân nhắc sử dụng thủ tục nào cần được tiến hành trên cơ sở lợi ích của nạn nhân và của cá nhân hay tổ chức đại diện cho khiếu nại.

A. Khiếu nại cá nhân với các ủy ban công ước

Bảy công ước nhân quyền quốc tế cho phép cá nhân khiếu nại với các ủy ban công ước:

- Công ước quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị theo Nghị định thư tùy chọn số 1;
- Công ước chống Tra tấn và các hình thức đối xử hay trừng phạt tàn bạo, vô nhân tính hay hạ nhục, theo điều 22;
- Công ước về Xóa bỏ Tất cả các hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ theo Nghị định thư tùy chọn (Công ước này cũng cho phép thông tin từ các nhóm cá nhân);
- Công ước quốc tế về Bảo vệ Quyền của tất cả lao động nhập cư và thành viên gia đình họ, theo điều 77. Tuy nhiên điều này chỉ có hiệu lực sau khi 10 nước thành viên công nhận hiệu lực của nó.⁶⁹
- Công ước về Quyền của Người Khuyết tật, theo Nghị định thư tùy chọn (Công ước này cũng cho phép thông tin từ nhóm các cá nhân); và
- Công ước quốc tế về Bảo vệ tất cả mọi người khỏi mất tích cưỡng bức theo điều 31.
- Công ước quốc tế về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa theo Nghị định thư tùy chọn cho phép khiếu nại cá nhân.⁷⁰

⁶⁹ Đến tháng 9/2008 chỉ có một nước công nhận hiệu lực của điều này.

⁷⁰ Nghị định thư tùy chọn của Công ước về các quyền Kinh tế, Xã hội và Văn hóa có hiệu lực từ ngày 05/5/2013 theo điều 18(1).

Điểm mạnh

- Một điểm mạnh quan trọng khi gửi khiếu nại đến một ủy ban công ước là, một khi Nhà nước thành viên công ước đã có tuyên bố phù hợp theo quy định của công ước, nhà nước đó phải tuân thủ các nghĩa vụ theo công ước, bao gồm nghĩa vụ cung cấp biện pháp khắc phục hiệu quả khi vi ước. Ủy ban công ước liên quan, thông qua khiếu nại cá nhân, có thẩm quyền định đoạt đó có phải là một sự vi phạm, và Nhà nước liên quan có trách nhiệm thực thi phát hiện của ủy ban công ước;
- Ủy ban công ước có thể đưa ra các biện pháp tạm thời trong những trường hợp khẩn cấp để giữ nguyên hiện trạng cho đến khi ủy ban đưa ra quyết định cuối cùng về vụ việc. Biện pháp tạm thời sẽ có hiệu lực cho đến quyết định được đưa ra;
- Quyết định của các ủy ban công ước nhân quyền có thể vượt trên hoàn cảnh của vụ việc cá nhân được khiếu nại và đưa ra hướng dẫn chủ động để ngăn chặn một vi phạm tương tự xảy ra trong tương lai;
- Các ủy ban công ước nhân quyền cũng có thể xem xét các khiếu nại đã hoặc đang được một thủ tục đặc biệt xem xét.

Những yêu cầu và hạn chế cụ thể

- Trường hợp của người khiếu nại phải thuộc phạm vi áp dụng của một trong các công ước cho phép khiếu nại cá nhân;
- Nhà nước liên quan phải là thành viên của công ước và phải phê chuẩn Nghị định thư tùy chọn hay chấp nhận thẩm quyền của ủy ban công ước cụ thể sẽ tiếp nhận khiếu nại;
- Khi gửi tố giác đến một ủy ban công ước nhân quyền, cần thỏa mãn một số yêu cầu nhất định, bao gồm có sự đồng ý hoặc ủy quyền của nạn nhân. Nếu một trong những yêu cầu này không được thỏa mãn hay thiếu, khiếu nại có thể không được xem xét.
- Theo Công ước Quốc tế về Xóa bỏ Tất cả các hình thức phân biệt chủng tộc, các khiếu nại phải được gửi trong vòng sáu tháng kể từ quyết định cuối cùng của cơ quan có thẩm quyền trong nước với vụ việc đó.
- Người khiếu nại phải sử dụng hết các cơ chế có sẵn và hiệu quả trong nước trước khi gửi khiếu nại đến một ủy ban công ước nhân quyền – một cơ chế được coi là hiệu quả nếu nó cho phép giải quyết và có thể khắc phục cho người khiếu nại một cách hợp lý;
- Nhìn chung, một khiếu nại với một ủy ban công ước nhân quyền không liên quan đến một tình trạng vi phạm nhân quyền rộng khắp;
- Các ủy ban công ước nhân quyền có thể không xem xét một trường hợp đã được một thủ tục khiếu nại quốc tế hay một cơ quan tài phán khu vực xem xét.⁷¹

⁷¹ Có thể là một ủy ban công ước nhân quyền khác, Tòa án Nhân quyền Châu Âu hoặc Tòa án Nhân quyền Liên Mỹ, nhưng không tính các thủ tục đặc biệt của Hội đồng Nhân quyền.

ước nhân quyền) trong Sổ tay này.

B. Thông tin tới các Thủ tục đặc biệt

Một số thủ tục đặc biệt cho phép tố giác về hoặc là các trường hợp cá nhân hoặc là tình trạng vi phạm nhân quyền chung. Tất cả các cá nhân, hoặc những người thay mặt một cá nhân, có thể gửi các trường hợp cá nhân đến những người thực thi thủ tục đặc biệt, nếu thủ tục này cho phép việc gửi thông tin. Các tác nhân xã hội dân sự thường hỗ trợ các cá nhân tìm kiếm sự bảo vệ khỏi các vi phạm nhân quyền.

Điểm mạnh

- Thông tin cá nhân tới các thủ tục đặc biệt là một thủ tục dùng cho các trường hợp cá nhân cũng như các vi phạm có đặc điểm chung hơn;
- Cơ chế này có thể được dùng như một công cụ trong các trường hợp khẩn cấp vì nó cho phép hành động khẩn cấp hoặc ngăn chặn (gọi là khiếu nại khẩn cấp – urgent appeals);
- Các trường hợp có thể được thông tin bất kể Nhà nước nơi vi phạm xảy ra là nước nào và nước đó có phê chuẩn bất kỳ công ước nhân quyền nào không;
- Thông tin này không cần phải do nạn nhân gửi, mặc dù nguồn tin phải đáng tin cậy; và
- Khiếu nại có thể được đồng thời gửi đến một ủy ban nhân quyền và một thủ tục đặc biệt (nếu có thủ tục phù hợp).

Hạn chế

- Phải có một thủ tục đặc biệt có nhiệm vụ liên quan đến vấn đề nhân quyền cụ thể đó hoặc nước cụ thể đó (không phải tất cả các thủ tục đặc biệt có thể hành động với các vụ việc cá nhân);
- Thủ tục đặc biệt không phải là một cơ chế ràng buộc pháp lý: tùy theo mỗi nước có thể tuân theo khuyến nghị của những người thực thi thủ tục đặc biệt; và
- Các thủ tục khác nhau tùy theo nhiệm vụ cụ thể.

t

Để có thông tin chi tiết về các **thủ tục đặc biệt**, tham khảo **Chương VI (Thủ tục đặc biệt)** trong Sổ tay này.

C. Thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền

Bất kỳ cá nhân hay nhóm nào cho mình là nạn nhân của vi phạm nhân quyền có thể gửi một khiếu nại đến thủ tục này, cũng như bất kỳ cá nhân hay nhóm nào có thông tin trực tiếp và đáng tin cậy về vi phạm đó. Thủ tục khiếu nại của Hội đồng là cơ chế khiếu nại phổ quát duy nhất xem xét tất cả các vi phạm quyền con người và tự do căn bản của tất cả các Nhà nước.

Thông tin theo thủ tục này không bị ràng buộc bởi việc một nước liên quan có chấp nhận các nghĩa vụ theo công ước hay không, hay có một thủ tục đặc biệt có nhiệm vụ phù hợp không. Thủ tục khiếu nại này giải quyết những vi phạm nhân quyền lớn có tính nhất quán tại một nước. Thủ

tục này không bồi thường cho nạn nhân, cũng không tìm kiếm việc khắc phục cho các trường hợp cá nhân.

Điểm mạnh

- Thủ tục này có thể giải quyết các vi phạm với tất cả các quyền và tự do căn bản; một Nhà nước không cần phải là thành viên một công ước để một khiếu nại nhà nước ấy có thể được gửi đến thủ tục này;
- Khiếu nại có thể đưa ra với bất kỳ nhà nước nào;
- Khiếu nại có thể do nạn nhân hay bất kỳ ai hành động thay mặt nạn nhân và không nhất thiết phải có ủy quyền bằng văn bản của nạn nhân;
- Người khiếu nại (tác giả thông tin) được thông báo về quyết định được đưa ra ở nhiều bước của quá trình giải quyết; và
- Tiêu chuẩn thụ lý khiếu nại nhìn chung ít nghiêm ngặt hơn các cơ chế khiếu nại khác.

Hạn chế có thể

- Quá trình thụ lý có thể kéo dài, vì khiếu nại phải qua nhiều bước xem xét, và vì thế không phù hợp với các trường hợp khẩn cấp;
- Người khiếu nại phải dùng hết tất cả các cơ chế trong nước có sẵn và hiệu quả trước khi gửi thông tin đến thủ tục khiếu nại này;
- Không có quy định về biện pháp bảo vệ tạm thời trong trường hợp khẩn cấp;
- Thông tin nhìn chung liên quan đến một tình trạng vi phạm nhân quyền nhất quán, nói cách khác là tình trạng ảnh hưởng đến một số lớn người dân, hơn là các trường hợp cá nhân;
- Do tính bảo mật, thủ tục này có thể không thu hút sự chú ý của công chúng tới tình hình nhân quyền ở nước đó; và
- Các trường hợp có vẻ liên quan đến những vi phạm nhân quyền ở phạm vi rộng và nhất quán đã được một thủ tục đặc biệt, một ủy ban công ước hay các cơ quan nhân quyền khu vực tương tự khác giải quyết sẽ không được thủ tục này tiếp nhận.

t

Để có thông tin thêm về thủ tục khiếu nại, xem thêm chương V (Hội đồng Nhân quyền) của Sổ tay này.

Tiếp cận và làm việc với các thủ tục khiếu nại như thế nào?

Bất kỳ tổ chức cá nhân nào trong xã hội dân sự, nếu thỏa mãn các điều kiện cụ thể của một thủ tục, đều có thể tiếp cận với các thủ tục khiếu nại. Khiếu nại có thể được gửi từ cá nhân – người đã chịu vi phạm nhân quyền hoặc từ một bên thứ ba thay mặt người đó, ví dụ, từ một NGO.

Các tác nhân xã hội dân sự thường hành động như con thoi giúp các cá nhân muốn tìm kiếm công lý khi bị vi phạm nhân quyền bằng cách thay mặt họ chuẩn bị, gửi hoặc nộp một khiếu nại. Tuy nhiên, bất kỳ ai gửi khiếu nại thay mặt một cá nhân khác phải đảm bảo có sự đồng ý của cá nhân đó và cá nhân đó ý thức được hệ quả của việc khiếu nại. Ví dụ, khi thông tin được gửi đến các thủ tục đặc biệt, người thực thi thủ tục sẽ gửi một kháng thư cho Nhà nước về vụ việc đó,

kháng thư này cuối cùng sẽ được đưa vào một báo cáo công khai. Khi gửi khiếu nại đến một ủy ban công ước, danh tính của cá nhân sẽ được tiết lộ với Chính phủ. Vì thế về cơ bản nạn nhân muốn tố giác phải quen thuộc với cách thức hoạt động của từng thủ tục.

Yêu cầu của từng thủ tục khiếu nại khác nhau cũng phải được tuân thủ chặt chẽ để đảm bảo rằng khiếu nại sẽ được thụ lý.

A. Khiếu nại cá nhân đến các ủy ban công ước nhân quyền

Khiếu nại có thể được gửi từ các cá nhân hay bên thứ ba được ủy quyền phù hợp, ví dụ các luật sư, các tổ chức phi chính phủ (NGO) hay nhóm chuyên nghiệp, thay mặt cá nhân tự coi là nạn nhân bị vi phạm nhân quyền. Phần này trình bày các yêu cầu và yếu tố chính của khiếu nại cá nhân.

Yêu cầu

1. Nhà nước là thành viên công ước

Có thể khiếu nại một Nhà nước vi phạm nhân quyền với một ủy ban công ước nếu:

- Nhà nước đó là thành viên của công ước tương ứng, đã phê chuẩn hoặc chấp thuận công ước; và
- Nhà nước thành viên đã công nhận thẩm quyền của ủy ban công ước thiết lập theo quy định của công ước đó để xem xét khiếu nại. Tùy theo công ước, điều này yêu cầu hoặc Nhà nước phải là thành viên của nghị định thư tùy chọn tương ứng hoặc đã tuyên bố (công nhận thẩm quyền xem xét khiếu nại của ủy ban công ước) theo quy định trong công ước.

Cần lưu ý rằng một số nhà nước thành viên đã bảo lưu cụ thể hoặc tuyên bố rằng họ có thể hạn chế phạm vi các nghĩa vụ nhân quyền quy định bởi các công ước. Khi xác định cơ chế khiếu nại, cần xem xét kỹ các bảo lưu hoặc tuyên bố này để xem khiếu nại có phù hợp với phần cụ thể nào của một công ước hay không.⁷²

2. Vi phạm mang tính cá nhân

Chỉ có thể khiếu nại cá nhân với các ủy ban công ước với các trường hợp **vi phạm nhân quyền liên quan đến một hoặc một số cá nhân cụ thể**. Cơ chế này thường không phù hợp với những vi phạm nhân quyền mang tính chất chung khi không xác định được các cá nhân.

3. Biện pháp trong nước

Khiếu nại cá nhân với các ủy ban công ước chỉ áp dụng được nếu **các biện pháp hiệu quả trong nước đã được sử dụng hết**, nghĩa là vụ việc/khiếu nại đã trải qua hết nhiều bước trong hệ thống tòa án trong nước hoặc qua bất kỳ công cụ hành chính nào có thể cung cấp một cơ chế khắc phục sẵn có và hiệu quả trong một thời hạn hợp lý. Nguyên tắc này không áp dụng nếu các biện pháp trong nước **không hiệu quả, hoặc kéo dài vô lý**. Yếu tố “kéo dài vô lý” không thể xác định chung chung mà phải được đánh giá trong từng trường hợp.

4. Khiếu nại thay mặt nạn nhân

⁷² Để hiểu thêm về tình trạng phê duyệt công ước và bảo lưu/tuyên bố của một nước với từng công ước và nghị định thư tùy chọn tương ứng, tham khảo <http://www.ohchr.org/EN/Countries/Pages/HumanRightsintheWorld.aspx>

Một người hoặc một tổ chức có thể thay mặt một cá nhân tiến hành khiếu nại nếu cá nhân là nạn nhân đã đồng ý **bằng văn bản** dưới dạng một “giấy ủy quyền” hoặc một “ủy quyền hành động”.⁷³

5. Các quá trình khiếu nại khác

Nếu một vụ việc đang được xem xét bằng **các thủ tục trọng tài của một cơ quan Liên Hợp Quốc, tổ chức quốc tế hay khu vực**, nhìn chung vụ việc đó sẽ không được ủy ban công ước nhân quyền tiếp nhận. Nếu vụ việc trước đó đã được xem xét và từ chối bởi Tòa án Nhân quyền Liên Mỹ hoặc Tòa án Nhân quyền châu Âu, đôi khi vụ việc cũng có thể đủ điều kiện để được một ủy ban nhân quyền xem xét. Những vụ việc đã được gửi đến một thủ tục đặc biệt cũng có thể được gửi đến một ủy ban công ước.

6. Hình thức của khiếu nại

Trong khi người khiếu nại được khuyến khích sử dụng mẫu khiếu nại (xem phụ lục I và II của chương này), bất kỳ hình thức văn bản nào có đủ thông tin cần thiết nhìn chung đều hợp lệ. Khiếu nại cần được gửi bằng một trong các ngôn ngữ làm việc của từng ủy ban công ước nhân quyền.⁷⁴

t

Khiếu nại cá nhân với ủy ban công ước nhân quyền cần có những thông tin nào?

- **Thông tin cá nhân cơ bản** của người có nhân quyền bị vi phạm (tên, quốc tịch, ngày sinh);
- Tên của **Nhà nước là thành viên công ước** liên quan mà khiếu nại hướng đến;
- Nếu khiếu nại được nộp thay mặt một cá nhân khác, bằng chứng về **sự đồng ý của người đó hoặc ủy quyền** (“giấy ủy quyền”, bằng bản in), hoặc, nếu không, lý do tại sao không thể cung cấp hoặc không thể lấy được bằng chứng về sự đồng ý hoặc ủy quyền ấy;
- Một **tập hợp các dữ kiện** đầy đủ làm căn cứ cho khiếu nại, được trình bày rõ ràng theo trình tự thời gian;
- Các chi tiết về **các bước đã được tiến hành để sử dụng hết tất cả các biện pháp tư pháp có sẵn tại các tòa án trong nước, cũng như bất kỳ biện pháp hành chính hiệu quả** nào có ở Nhà nước đó;
- Thông tin chi tiết về **việc đệ trình vụ việc hoặc các sự kiện liên quan đến các cơ chế trọng tài hoặc thẩm tra quốc tế khác** nếu có;
- Tập hợp **các lập luận vì sao các dữ kiện trong vụ việc này đủ để cấu thành một vi phạm** quyền con người có trong công ước đang được đề cập đến. Nếu có thể, xác định **điều khoản cụ thể của công ước** đã bị vi phạm;
- Tất cả các tài liệu liên quan đến việc khiếu nại cũng như lập luận của khiếu nại (quyết định của tòa án, vv..);
- Bản sao các luật trong nước liên quan, nếu có.

Nguyên tắc chung là các khiếu nại có những ngôn ngữ mang tính lạm dụng sẽ không được chấp nhận.

⁷³ Sự đồng ý này là không cần thiết nếu có cơ sở vững chắc để tin là không thể có được sự đồng ý này trong các hoàn cảnh cụ thể.

⁷⁴ Thường các ngôn ngữ này là tiếng Ả-rập, Trung Quốc, tiếng Anh, tiếng Pháp, Nga và Tây Ban Nha, nhưng người gửi khiếu nại nên kiểm tra trang web của OHCHR để xác nhận ngôn ngữ làm việc của từng ủy ban.

7. Thời hạn

Công ước quốc tế về Xóa bỏ Tất cả các Hình thức Phân biệt chủng tộc là công ước nhân quyền duy nhất quy định chính thức thời hạn để khiếu nại. Tuy nhiên, tốt nhất là khiếu nại cần được nộp **càng sớm càng tốt** sau khi vi phạm xảy ra và đã dùng hết các biện pháp trong nước. Một khiếu nại nộp muộn có thể làm khó cho Nhà nước trong việc phản hồi phù hợp, và khó cho ủy ban công ước trong việc đánh giá đầy đủ các dữ kiện thực tế. Khiếu nại về những vi phạm xảy ra trước khi cơ chế khiếu nại có hiệu lực với Nhà nước thành viên liên quan sẽ không được xem xét (trừ khi vi phạm đó tiếp tục làm vi phạm công ước). Khiếu nại theo Công ước quốc tế về Xóa bỏ Tất cả các hình thức phân biệt chủng tộc phải được gửi trong vòng **sáu tháng** kể từ quyết định cuối cùng của cơ quan nhà nước có thẩm quyền đối với vụ việc.

8. Hành động khẩn cấp

Từng ủy ban có thể tiến hành hành động khẩn cấp bằng hình thức sử dụng các biện pháp tạm thời trong trường hợp nguy hại không thể sửa chữa được có thể xảy ra trước khi một vụ việc được xem xét theo trình tự thủ tục thông thường. Điển hình là các biện pháp tạm thời có thể được sử dụng để ngăn chặn những hành động sau đó không thể sửa chữa, ví dụ như thực hiện một bản án tử hình hay trục xuất một người có nguy cơ bị tra tấn. **Các cá nhân hay tổ chức yêu cầu một ủy ban công ước cần nhắc tiến hành các biện pháp tạm thời nên nêu rõ yêu cầu này trong khiếu nại.**

9. Vấn đề nhạy cảm

Nếu có vấn đề nhạy cảm thuộc về sự riêng tư hay vấn đề cá nhân xảy ra trong khi khiếu nại, có thể yêu cầu ủy ban giữ kín tên của nạn nhân trong quyết định cuối cùng để danh tính của người đó không được công khai.

Các bước thủ tục

Nếu khiếu nại có những yếu tố cần thiết như nêu trên, vụ việc sẽ được chính thức đưa vào danh sách được cân nhắc (gọi là **đăng ký**) của ủy ban công ước liên quan.

Vụ việc khi đó sẽ được chuyển cho Nhà nước liên quan để Nhà nước có cơ hội bình luận. Khi Nhà nước trả lời, người khiếu nại có cơ hội bình luận về phúc đáp của Nhà nước. Lúc này, vụ việc đã sẵn sàng chờ quyết định của ủy ban công ước nhân quyền. Nếu Nhà nước không trả lời, dù đã được nhắc nhở một hay nhiều lần, ủy ban công ước nhân quyền sẽ ra quyết định về vụ việc dựa trên việc xem xét thích đáng những lập luận do bên khiếu nại đưa ra.

Hai bước chính trong quá trình xem xét của ủy ban công ước nhân quyền là bước “thụ lý” và bước “xác định bản chất”. Ở bước thụ lý, ủy ban công ước xem xét liệu khiếu nại có thỏa mãn các yêu cầu của thủ tục. Nếu ủy ban xác nhận vụ việc được thụ lý, ủy ban sẽ tiếp tục xác định bản chất vụ việc. Mặc dù các bước này thường được tiến hành cùng nhau, thủ tục cũng có thể chia làm hai bước tuần tự theo yêu cầu của Nhà nước thành viên. Nếu một vụ việc không qua được bước xét thụ lý, bản chất của vụ việc sẽ không được xét đến.

Các ủy ban công ước nhân quyền xem xét từng vụ việc trong các cuộc họp kín. Khi một ủy ban đã có quyết định về một trường hợp, quyết định được đồng thời chuyển đến người khiếu nại và Nhà nước. Nếu một ủy ban công ước nhân quyền quyết định rằng người khiếu nại thực sự là nạn nhân của một vi phạm nhân quyền của Nhà nước thành viên theo công ước đó quy định, ủy ban nhìn chung cần xác định biện pháp cần được tiến hành và mời Nhà nước thành viên cung cấp thông tin tiếp theo trong một thời hạn cụ thể (thường là sáu tháng) về những bước đã được tiến hành để làm cho quyết định của ủy ban công ước nhân quyền có hiệu lực.

Văn bản của bất kỳ quyết định cuối cùng nào về bản chất của một vụ việc hoặc một quyết định không thụ lý khiếu nại đều được đưa lên trang web của OHCHR trong phần phán quyết của các ủy ban công ước nhân quyền.

t

Gửi khiếu nại cá nhân đến các ủy ban công ước nhân quyền quốc tế:

Khiếu nại cần được gửi đến:

Petitions Team
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 22 (nếu vụ việc khẩn cấp, cần gửi tất cả các tài liệu bằng bản cứng)
Email: tb-petitions@ohchr.org

Luôn ghi rõ bạn muốn liên lạc với ủy ban nào.

B. Thông tin đến các thủ tục đặc biệt

Cơ chế này cho phép thông tin cả về những trường hợp cá nhân và những tình huống liên quan đến vi phạm nhân quyền một cách chung hơn. Bất kỳ cá nhân hay nhóm hay một tổ chức hành động thay mặt một cá nhân khác đều có thể gửi thông tin cho người thực thi thủ tục đặc biệt.

Các tác nhân xã hội dân sự thường đóng vai trò đại diện cho các cá nhân muốn được bảo vệ khỏi các vi phạm nhân quyền. Các cá nhân hay tổ chức muốn thông tin về một trường hợp với một thủ tục đặc biệt nào đó, trước hết cần kiểm tra xem có một thủ tục đặc biệt theo chủ đề hoặc quốc gia phù hợp với vụ việc không. Ngoài ra, họ cần đọc cẩn thận các tiêu chí cụ thể mỗi thủ tục quy định cần thỏa mãn để thông tin được chấp nhận. Đặc biệt, **Nhóm làm việc về bắt giữ sai trái và Nhóm làm việc về Mất tích cưỡng bức hoặc không tự nguyện** có những tiêu chí cụ thể khác với các thủ tục khác.

Khi nhận được một vụ việc cá nhân, quyết định can thiệp hay không là tùy vào người thực thi thủ tục đặc biệt. Quyết định này sẽ tùy vào các tiêu chí mà thủ tục đã quy định và phải phù hợp với **Bộ Nguyên tắc ứng xử của người thực thi thủ tục đặc biệt**. Các tiêu chí nhìn chung liên quan đến:

- Độ tin cậy của nguồn tin, không nên dựa quá nhiều vào các bản tin báo chí;
- Độ tin cậy của thông tin nhận được, thông tin này phải không có động cơ chính trị;
- Các chi tiết được cung cấp; và
- Phạm vi của thủ tục

Để giúp tạo điều kiện xem xét các vi phạm, **bảng câu hỏi** của nhiều thủ tục khác nhau có sẵn trên trang web để các cá nhân muốn tố giác vi phạm (xem bên dưới) có thể sử dụng. Tuy nhiên, cần lưu ý rằng thông tin từ các cá nhân và các nguồn khác sẽ được xem xét ngay cả khi các thông tin này không được gửi theo bảng hỏi mẫu. Tác giả cung cấp thông tin nên thường xuyên cập nhật thông tin họ đã gửi.

t

Khiếu nại cá nhân với các thủ tục đặc biệt cần có những thông tin gì?

- Danh tính (các) nạn nhân;
- Danh tính thủ phạm của vi phạm bị tố giác;
- Danh tính của (các) cá nhân hoặc tổ chức gửi thông tin (thông tin này sẽ được giữ kín);
- Ngày và địa điểm xảy ra vụ việc; và
- Mô tả chi tiết hoàn cảnh xảy ra vi phạm.

Chú ý:

- Nguyên tắc chung là các thông tin có sử dụng ngôn ngữ mang tính lạm dụng sẽ **không được** xem xét;
- Thông tin cần **rõ ràng** và **ngắn gọn**;
- Luôn nêu cụ thể khiếu nại với **thủ tục đặc biệt nào**;
- Luôn tham khảo **các yêu cầu của từng thủ tục** với việc gửi khiếu nại cá nhân;
- Thông tin có thể được viết bằng tiếng Anh, Pháp hoặc Tây Ban Nha.

Gửi Khiếu nại cá nhân tới các thủ tục đặc biệt:

Special Procedure Division
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Fax: +41 (0)22 917 90 06
Email: urgent-action@ohchr.org

Hãy nêu rõ thủ tục đặc biệt nào bạn muốn liên lạc trong dòng chủ đề email hoặc fax, hoặc trên phong bì thư. Lưu ý rằng một số thủ tục đặc biệt có những yêu cầu cụ thể mà các khiếu nại phải thỏa mãn. Chi tiết các yêu cầu này có tại trang web của OHCHR, trong phần tương ứng với từng thủ tục.

Trên cơ sở thông tin đáng tin cậy và có cơ sở từ các nạn nhân của vi phạm nhân quyền tố giác, người thực hiện thủ tục đặc biệt có thể gửi kháng thư đến các Chính phủ. Các kháng thư này được gửi qua OHCHR và có thể được gửi ở dạng **kháng thư khẩn cấp** nếu vi phạm nghiêm trọng đang diễn ra hoặc sắp diễn ra, hoặc một **thư tố giác**, nếu một vi phạm đã diễn ra. Thông qua kháng thư, người thực thi thủ tục đề nghị Chính phủ liên quan làm rõ thông tin về một vụ việc cụ thể và/hoặc các biện pháp khắc phục thích đáng. Người thực thi thủ tục cũng có thể yêu cầu Chính phủ thông tin về kết quả điều tra và hành động của chính phủ.

Tùy theo phúc đáp nhận được, người thực hiện thủ tục có thể tiếp tục yêu cầu hoặc đưa ra các khuyến nghị cụ thể. Trong một số trường hợp họ cũng có thể quyết định đưa ra một tuyên bố công khai về vụ việc.

Theo nguyên tắc của Hội đồng Nhân quyền, tất cả các thủ tục đặc biệt được yêu cầu báo cáo về hoạt động của họ trong các kỳ họp hàng năm. Các thông tin gửi và nhận được thường được giữ kín cho đến khi báo cáo hàng năm của thủ tục đặc biệt được công bố, trừ khi người thực thi thủ tục quyết định đưa ra một tuyên bố công khai.⁷⁵

Lưu ý rằng tên nạn nhân được tố giác sẽ được nêu trong báo cáo của người thực thi thủ tục đặc biệt, trừ trường hợp trẻ em hay một số điều kiện đặc biệt. Do báo cáo của các thủ tục đặc biệt là công khai, điều quan trọng là các cá nhân hay tổ chức hành động thay mặt nạn nhân bị vi phạm nhân quyền đảm bảo rằng nạn nhân ý thức được rằng vụ việc của họ được chuyển cho cơ chế thủ tục đặc biệt, rằng tên của họ sẽ có thể được thông tin với chính quyền liên quan, và tên của họ (hoặc tên viết tắt) có thể xuất hiện trong báo cáo công khai của thủ tục đặc biệt liên quan.

⁷⁵ Bên cạnh báo cáo hàng năm, một số người thực thi thủ tục đặc biệt có các tài liệu khác giúp thông tin về công việc của họ và phạm vi nhiệm vụ. Đặc biệt, Nhóm làm việc về bắt giữ sai trái công bố “bản phân tích” về những vấn đề chung và “quan điểm” về các khiếu nại cá nhân; và Nhóm làm việc về Mất tích cưỡng bức và không tự nguyện công bố “bình luận chung” về Tuyên ngôn về Bảo vệ tất cả mọi người khỏi Mất tích cưỡng bức.

Bảng hỏi đơn giản để tổ giác vi phạm có ở những thủ tục đặc biệt sau:

- Nhóm làm việc về bắt giữ sai trái
- Nhóm làm việc về mất tích cưỡng bức hoặc không tự nguyện
- Nhóm làm việc về sử dụng lính đánh thuê như một hình thức ảnh hưởng đến việc thực hiện quyền tự quyết của các dân tộc
- Báo cáo viên đặc biệt về xử tử không qua xét xử, xét xử vắng mặt hoặc sai trái
- Báo cáo viên đặc biệt về thúc đẩy và bảo vệ quyền tự do quan điểm và biểu đạt
- Báo cáo viên đặc biệt về quyền con người của người nhập cư
- Báo cáo viên đặc biệt về buôn bán trẻ em, mãi dâm và khiêu dâm trẻ em
- Báo cáo viên đặc biệt về tra tấn và các biện pháp trừng phạt hoặc đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục
- Báo cáo viên đặc biệt về buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em
- Báo cáo viên đặc biệt về bạo lực với phụ nữ, nguyên nhân và hậu quả; và
- Báo cáo viên đặc biệt về tình trạng của người bảo vệ nhân quyền.

Tuy nhiên, thông tin từ các cá nhân và các nguồn khác có thể được xem xét kể cả khi các thông tin này được gửi không theo hình thức bảng câu hỏi.

C. Thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền

Hội đồng Nhân quyền có thủ tục khiếu nại, theo đó các cá nhân hoặc nhóm coi là nạn nhân của vi phạm nhân quyền hoặc có hiểu biết trực tiếp và đáng tin cậy về vi phạm đó có thể gửi thông tin. Các yếu tố quan trọng của thủ tục này được mô tả sau đây.

Khiếu nại theo thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền cần có những thông tin gì?

- Danh tính của (các) cá nhân hoặc tổ chức gửi thông tin (thông tin này sẽ được giữ kín nếu được yêu cầu); Khiếu nại nặc danh sẽ không được xem xét;
- Mô tả các sự việc liên quan, càng chi tiết càng tốt, cung cấp tên của nạn nhân, ngày tháng năm, địa điểm và những bằng chứng khác;
- Mục đích của khiếu nại và quyền bị vi phạm;
- Giải thích tại sao vụ việc này có thể chỉ dẫn một tình trạng vi phạm nhân quyền rộng khắp và được xác nhận một cách đáng tin cậy hơn là những vi phạm mang tính cá nhân; và
- Chi tiết về các biện pháp trong nước đã được sử dụng hết như thế nào, hoặc giải thích tại sao các biện pháp này sẽ không hiệu quả hoặc kéo dài bất hợp lý.

Chú ý:

- Tất cả các khiếu nại phải bằng văn bản. Lưu ý rằng nội dung khiếu nại sẽ không đủ căn cứ nếu chỉ dựa vào thông tin từ truyền thông. Nếu bạn muốn gửi một báo cáo nhân quyền làm bằng chứng, bạn cần gửi kèm báo cáo một thư nêu danh tính của mình, giải thích trường hợp bạn muốn thông tin và nêu rõ bạn muốn khiếu nại này được xem xét theo thủ tục khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền.
- Nên giới hạn độ dài văn bản khiếu nại trong vòng 10 – 15 trang. Thông tin thêm có thể được bổ sung sau.
- Khiếu nại có thể được viết bằng tiếng Anh, Pháp, Nga hay Tây Ban Nha. Các tài liệu bằng những ngôn ngữ khác cần được dịch ra hoặc tóm tắt bằng một trong những ngôn ngữ trên; và
- Thông tin có ngôn ngữ được coi là lạm dụng, không phù hợp hoặc nhục mạ sẽ không được xem xét.

Mô hình và thủ tục của cơ chế khiếu nại này được quy định tại nghị quyết 5/1 của Hội đồng. Thông tin cung cấp trong phần này dựa trên các điều khoản của nghị quyết. Các quy định và phương pháp làm việc ban đầu này, đặc biệt liên quan đến cơ chế phản hồi – chia sẻ với người khiếu nại thông qua nhiều bước của quá trình khiếu nại sẽ được tiếp tục xây dựng.

Các bước của thủ tục khiếu nại:

Bước 1: sàng lọc ban đầu

Ban thư ký OHCHR, cùng với Chủ tịch Nhóm làm việc về Thông tin, sàng lọc tất cả các thông tin (khiếu nại) nhận được trên cơ sở các tiêu chí xem xét thụ lý, và loại bỏ những khiếu nại được cho là không có cơ sở, hoặc khiếu nại nặc danh. Nếu một khiếu nại được thụ lý đến bước sau của thủ tục, tác giả khiếu nại sẽ nhận được văn bản xác nhận và thông tin khiếu nại sẽ được gửi đến Chính phủ liên quan để trả lời.

Bước 2: Nhóm làm việc về Thông tin

Nhóm làm việc về Thông tin gồm năm thành viên được bổ nhiệm từ Ban Cố vấn Hội đồng Nhân quyền và có chức năng gặp ít nhất hai lần một năm, mỗi lần trong năm ngày. Nhóm làm việc này xem xét các khiếu nại đã được sàng lọc và bất kỳ phúc đáp nào từ các chính phủ với quan điểm

đưa sang Nhóm làm việc về các Tình huống bất kỳ tình huống nào có vẻ là dấu hiệu của việc vi phạm lớn về nhân quyền và tự do căn bản, có đặc điểm nhất quán và nguồn tin có cơ sở.

Bước 3: Nhóm làm việc về các Tình huống

Nhóm làm việc về các tình huống gồm năm thành viên của Hội đồng Nhân quyền, phục vụ với tư cách cá nhân, và có nhiệm vụ gặp ít nhất hai lần một năm, mỗi lần năm ngày, để cân nhắc các tình huống do Nhóm làm việc về Thông tin chuyển sang. Nhóm làm việc đánh giá các vụ việc được chuyển đến và đưa ra một báo cáo lên Hội đồng Nhân quyền với những khuyến nghị cụ thể về hành động cần có với bất kỳ tình huống nào cho thấy những vi phạm có đặc điểm nhất quán. Mặt khác, nhóm làm việc cũng có thể giữ vụ việc ở mức độ đang theo dõi, hoặc loại bỏ vụ việc.

t

Thông tin thêm về **Ban Cố vấn Hội đồng Nhân quyền** có tại **chương V (Hội đồng Nhân quyền)** trong Sổ tay này.

Bước 4: Hội đồng Nhân quyền

Hội đồng Nhân quyền cân nhắc, tại phiên họp toàn thể, những tình huống được Nhóm làm việc về các Tình huống đưa ra, thường xuyên nhất có thể, tối thiểu là một lần trong năm. Hội đồng xem xét báo cáo của Nhóm làm việc về các tình huống đưa ra theo phương thức kín, trừ phi Hội đồng có quyết định khác. Tùy theo kết quả xem xét về một tình huống, Hội đồng có thể đưa ra hành động, thường dưới hình thức một nghị quyết hay quyết định. Hội đồng cũng có thể quyết định về những vấn đề sau:

- Không tiếp tục xem xét tình huống nếu việc xem xét tiếp theo hoặc hành động không đảm bảo;
- Giữ tình huống ở tình trạng theo dõi và yêu cầu Nhà nước liên quan cung cấp thông tin thêm trong một thời hạn hợp lý;
- Giữ tình huống ở tình trạng theo dõi và bổ nhiệm một chuyên gia độc lập và có chuyên môn tốt để giám sát tình hình và báo cáo lại Hội đồng;
- Chấm dứt theo dõi vấn đề theo cơ chế khiếu nại kín để tiến hành việc xem xét vấn đề theo cơ chế công khai;
- Khuyến nghị OHCHR cần hỗ trợ kỹ thuật, xây dựng năng lực hoặc cố vấn cho Nhà nước liên quan.

Tất cả tài liệu do các cá nhân và chính phủ cung cấp về tình huống đang được xem xét, cũng như các quyết định ở các bước khác nhau trong quá trình thực hiện thủ tục, đều được **giữ kín**. Nguyên tắc này cũng áp dụng cho những tình huống không còn được theo dõi.

Gửi khiếu nại lên Thủ tục Khiếu nại của Hội đồng Nhân quyền đến:

Human Rights Council Branch (complaint procedure)

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 – Switzerland

Fax: +41(0)22 917 90 11

Email: cp@ohchr.org

Phụ lục I – Mẫu thông tin khiếu nại theo

- Nghị định thư tùy chọn theo Công ước Quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị
- Công ước Chống Tra tấn và các hình thức trừng phạt hay đối xử tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục; hoặc
- Công ước quốc tế về xóa bỏ tất cả các hình thức phân biệt chủng tộc

Chỉ rõ thủ tục nào bạn muốn sử dụng

Ngày.....

I. Thông tin về người khiếu nại

- Họ
- Tên
- Quốc tịch
- Ngày và nơi sinh
- Địa chỉ liên lạc để thông tin về khiếu nại
- Chỉ rõ bạn gửi thông tin để:
 - Khiếu nại cho bản thân
 - Khiếu nại cho người khác

[Nếu khiếu nại được gửi cho người khác:]

- Hãy cung cấp những thông tin cá nhân của người đó:
 - Họ
 - Tên
 - Quốc tịch
 - Ngày và nơi sinh
 - Địa chỉ hoặc khu vực sinh sống hiện nay

Nếu bạn gửi thông tin dựa trên sự hiểu biết và cho phép của người đó, hãy cung cấp bằng chứng người đó ủy quyền để bạn gửi khiếu nại

hoặc

Nếu bạn không được ủy quyền, hãy giải thích bản chất mối quan hệ của bạn với người đó và chi tiết tại sao bạn lại coi việc khiếu nại nhân danh người đó là phù hợp.

II. Nhà nước liên quan/điều khoản vi phạm

- Tên của Nhà nước là thành viên của Nghị định thư tùy chọn (trong trường hợp khiếu nại lên Ủy ban Nhân quyền) hoặc đã có tuyên bố phù hợp (trong trường hợp khiếu nại lên Ủy ban Chống Tra tấn hoặc Ủy ban về Xóa bỏ Phân biệt Chủng tộc);
- Các điều khoản của Công ước đã bị vi phạm

III. Sử dụng hết các biện pháp trong nước/áp dụng các thủ tục quốc tế khác

- Các bước mà nạn nhân hoặc người thay mặt nạn nhân đã tiến hành với Nhà nước liên quan để khắc phục vi phạm – chi tiết về các thủ tục đã sử dụng, bao gồm các tiến trình

và phán quyết tại các tòa án và các cơ quan có thẩm quyền khác, những khiếu nại đã

thực hiện, vào thời điểm nào, kết quả như thế nào;

- Nếu bạn chưa sử dụng hết các biện pháp này vì việc áp dụng các biện pháp sẽ kéo dài vô lý, các biện pháp này không hiệu quả, không áp dụng được với bạn, hoặc vì bất kỳ lý do nào khác, hãy giải thích chi tiết lý do của bạn;
- Bạn đã gửi khiếu nại này đến các cơ chế điều tra hay trọng tài quốc tế khác chưa (ví dụ Tòa án Nhân quyền Liên Mỹ, Tòa án Nhân quyền Châu Âu, hay Ủy ban Quyền con người và Quyền của các dân tộc Phi)?;
- Nếu có, cung cấp chi tiết (các) thủ tục đã hoặc đang được sử dụng, khiếu nại bạn đã gửi như thế nào, vào thời điểm nào, kết quả là gì.

IV. Thông tin khiếu nại

- Chi tiết, theo trình tự thời gian, các dữ kiện và hoàn cảnh xảy ra các sự kiện liên quan đến khiếu nại. Đưa vào tất cả các vấn đề có thể liên quan đến việc đánh giá và xem xét vụ việc cụ thể của bạn. Hãy giải thích tại sao bạn cho rằng các sự kiện và hoàn cảnh đó vi phạm quyền của mình;
- Chữ ký của người đứng đơn.

V. Danh sách các tài liệu bổ sung (bản sao, không phải bản chính, gửi kèm theo khiếu nại)

- Văn bản ủy quyền hành động (nếu bạn khiếu nại thay cho một người khác và, nếu không có, giải thích tại sao lại không có ủy quyền);
- Các quyết định của các tòa án và cơ quan có thẩm quyền trong nước về khiếu nại của bạn (bản sao các văn bản pháp luật trong nước liên quan);
- Khiếu nại đến, và quyết định của bất kỳ các thủ tục thẩm tra hoặc trọng tài quốc tế nào;
- Bất kỳ tài liệu nào hoặc các chứng cứ liên quan bạn có thể bổ sung cho các thông tin đưa ra trong phần IV nói trên về các thông tin trong khiếu nại v/hoặc lập luận của bạn về các dữ kiện mô tả lại cấu thành một vi phạm quyền của bạn.

Nếu bạn không cung cấp thông tin này và những thông tin này cần được bổ khuyết từ chính bạn, hoặc nếu các tài liệu bổ sung cho khiếu nại không được cung cấp bằng ngôn ngữ làm việc của Ban thư ký, việc xem xét khiếu nại của bạn có thể bị chậm trễ.

Phụ lục 2: Hướng dẫn khiếu nại cho các thông tin theo Nghị định thư tùy chọn theo Công ước về Xóa bỏ Tất cả các Hình thức Phân biệt đối xử với Phụ nữ

1. Thông tin về người gửi khiếu nại

- Họ
- Tên
- Ngày và nơi sinh
- Quốc tịch
- Số Hộ chiếu/Chứng minh nhân dân (nếu có)
- Giới tính
- Tình trạng hôn nhân/con
- Nghề nghiệp
- Dân tộc, tôn giáo hoặc nhóm xã hội (nếu phù hợp)
- Địa chỉ hiện nay
- Điện chỉ hòm thư cho liên lạc kín (nếu khác với địa chỉ hiện tại)
- Fax/điện thoại/email
- Chỉ rõ bạn gửi thông tin với tư cách:
 - Nạn nhân tổ giác; nếu là một nhóm các nạn nhân, cần cung cấp thông tin cơ bản của mỗi cá nhân;
 - Thay mặt nạn nhân tổ gia; cung cấp bằng chứng chứng minh sự cho phép của (các) nạn nhân, hoặc lý do tại sao gửi khiếu nại mà không có sự ủy quyền/cho phép đó.

2. Thông tin về (các) nạn nhân nếu khiếu nại được gửi thay mặt họ:

- Họ
- Tên
- Ngày và nơi sinh
- Quốc tịch
- Số Hộ chiếu/Chứng minh nhân dân (nếu có)
- Giới tính
- Tình trạng hôn nhân/con
- Nghề nghiệp
- Dân tộc, tôn giáo hoặc nhóm xã hội (nếu phù hợp)
- Địa chỉ hiện nay
- Điện chỉ hòm thư cho liên lạc kín (nếu khác với địa chỉ hiện tại)
- Fax/điện thoại/email

3. Nhà nước liên quan

- Tên của Nhà nước là thành viên công ước.

4. Bản chất của vi phạm được tố giác

Cung cấp các thông tin chi tiết để củng cố cho khiếu nại của bạn, bao gồm:

- Mô tả chi tiết các vi phạm và thủ phạm;
- Ngày
- Địa điểm
- Điều khoản của Công ước về Xóa bỏ Tất cả các Hình thức Phân biệt Đối xử với Phụ nữ đã bị vi phạm. Nếu khiếu nại dẫn chiếu đến hơn một điều khoản, mô tả riêng từng vấn đề.

5. Các bước đã tiến hành để sử dụng hết các biện pháp trong nước

Mô tả hành động đã thực hiện để sử dụng hết các biện pháp trong nước, ví dụ, nỗ lực sử dụng các biện pháp pháp lý, hành chính, lập pháp, chính sách hay các chương trình, bao gồm:

- Các biện pháp khắc phục đã tìm kiếm
- Ngày
- Địa điểm
- Ai đã hành động
- Đã sử dụng cơ quan hay tổ chức có thẩm quyền nào
- Tên của tòa án đã xét xử vụ việc (nếu có)
- Nếu các biện pháp trong nước chưa được sử dụng hết, giải thích tại sao

Lưu ý: Gửi kèm bản sao của tất cả các tài liệu liên quan.

6. Các cơ chế quốc tế khác

Vụ việc này đã được xem xét hoặc đang được xem xét ở cơ chế điều tra hay trọng tài quốc tế nào không? Nếu có, giải thích:

- Kiểu cơ chế
- Ngày
- Địa điểm
- Kết quả (nếu có)

Lưu ý: Gửi kèm bản sao của tất cả các tài liệu liên quan.

7. Ngày và chữ ký

Ngày/Địa điểm:.....

Chữ ký của người đứng đơn và/hoặc nạn nhân:.....

8. Danh sách các tài liệu gửi kèm (*không* gửi bản chính, chỉ cần gửi bản sao).

IX CÁC QUỸ VÀ KHOẢN TÀI TRỢ

Có một số quỹ và khoản tài trợ do Văn phòng Cao ủy Nhân quyền Liên Hợp Quốc (OHCHR) trực tiếp quản lý, hướng đến các tác nhân xã hội dân sự, bao gồm các tổ chức phi chính phủ (NGO), các tổ chức ở cơ sở, các hội nghề nghiệp và cá nhân. Những khoản quỹ và tài trợ này hỗ trợ tài chính cho các hoạt động của xã hội dân sự ở một số lĩnh vực nhất định về nhân quyền.

Các Quỹ tài trợ về tài chính để hỗ trợ các hoạt động nằm trong phạm vi nhiệm vụ của quỹ. OHCHR và các văn phòng LHQ khác quản lý nhiều quỹ và tài trợ để hỗ trợ xã hội dân sự trong những hoàn cảnh cụ thể. Các quỹ này nhận đóng góp tự nguyện từ các chính phủ, các NGO, các nguồn tư nhân hoặc tổ chức công, các cá nhân và giải ngân theo phạm vi nhiệm vụ của quỹ.

Các tổ chức xã hội dân sự, như các NGO, các tổ chức cơ sở, các nhóm cộng đồng và hội nghề nghiệp nhìn chung đều có thể đề nghị với các quỹ và khoản tài trợ. Một số trường hợp, cá nhân cũng có thể đề nghị. Các tác nhân xã hội dân sự muốn đề nghị tài trợ cần xem xét kỹ hướng dẫn và đảm bảo là họ đáp ứng các tiêu chuẩn về hành chính và các tiêu chuẩn khác.

Tư cách tham vấn với Hội đồng Kinh tế và Xã hội (ECOSOC) không phải là một yêu cầu với các NGO và các tác nhân xã hội dân sự khác để tham gia vào hoặc tiếp cận với các nguồn quỹ và tài trợ này.

A. Có những quỹ và khoản tài trợ nào?

OHCHR quản lý các quỹ sau:

- **Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn**, quỹ này tài trợ cho các tác nhân xã hội dân sự để cung cấp hỗ trợ về y tế, tâm lý, xã hội, kinh tế, pháp lý và nhân đạo hay các loại hình hỗ trợ khác cho nạn nhân bị tra tấn và gia đình họ. Các tác nhân xã hội dân sự có thể tiếp cận quỹ này bao gồm, đặc biệt là các NGO, các trung tâm phục hồi chuyên nghiệp, các hội nạn nhân, các quỹ và bệnh viện, và ít phổ biến hơn, những người bảo vệ nhân quyền, ví dụ, luật sư thay mặt nạn nhân;
- **Quỹ tự nguyện cho các nhóm bản địa**, tài trợ về đi lại để giúp các đại biểu của những cộng đồng bản địa và các tổ chức bản địa tham gia vào các cuộc họp của LHQ liên quan đến vấn đề bản địa;
- **Quỹ Tín thác về các hình thức nô lệ hiện đại**, tài trợ các dự án nhỏ đặc biệt cho các tổ chức xã hội dân sự, như các NGO, các nhóm cộng đồng và thanh niên, công đoàn hoặc các hội nghề nghiệp để hỗ trợ nạn nhân của các hình thức nô lệ hiện đại; và
- Dự án “**Hỗ trợ Cộng đồng đồng hành**” (Assisting Communities Together) (ACT), có các khoản tài trợ nhỏ để hỗ trợ cho các hoạt động đào tạo và giáo dục nhân quyền ở cơ sở.

Hai quỹ khác hỗ trợ các hoạt động của xã hội dân sự về các vấn đề quan trọng cũng được nêu trong chương này là:

- **Quỹ Dân chủ LHQ**, tài trợ cho các dự án xây dựng và kiện toàn các thể chế dân chủ, thúc đẩy nhân quyền và đảm bảo sự tham gia của tất cả các nhóm trong các tiến trình dân chủ; và
- **Quỹ tự nguyện của LHQ về Khuyết tật**, tài trợ nhỏ cho các hoạt động nhằm xây dựng năng lực cho các tổ chức xã hội dân sự để cùng thực hiện **Công ước về Quyền của Người Khuyết tật**.

Hai quỹ này do các cơ quan LHQ khác quản lý nhưng OHCHR có vai trò xác định với hai quỹ đó.

t

Liên lạc

Các quỹ do OHCHR quản lý:

Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn

United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Phone: +41 (0) 22 917 93 15
Fax: +41 (0) 22 917 90 17
Email: unvft@ohchr.org

Quỹ tự nguyện cho các nhóm bản địa

Voluntary Fund for Indigenous Populations
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Phone: +41 (0) 22 928 91 64 hoặc +41 (0) 22 928 91 42
Fax: +41 (0) 22 917 90 66
Email: indigenousfunds@ohchr.org

Quỹ tự nguyện về các hình thức nô lệ hiện đại

United Nations Voluntary Fund on Contemporary Forms of Slavery
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Phone: +41 (0) 22 928 93 81 hoặc +41 (0) 22 928 91 64
Fax: +41 (0) 22 917 90 66
Email: slaveryfund@ohchr.org

Dự án hỗ trợ Cộng đồng đồng hành

ACT Project
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 61
Email: actproject@ohchr.org

Các quỹ do các văn phòng UN khác quản lý trong đó OHCHR có vai trò cụ thể:

Quỹ Dân chủ Liên Hợp Quốc

United National Democracy Fund (UNDEF)
United Nations
One UN Plaza, Room DC1-1330
New York, NY 10017
United States of America
Phone: +1 917 367 42 10 hoặc +1 917 367 80 62
Fax: +1 212 963 14 86
Email: democracyfund@un.org

Quỹ tự nguyện của Liên Hợp Quốc về Khuyết tật

Secretariat for the Convention on the Rights of Persons with Disabilities
Department of Economics and Social Affairs
United Nations
Two UN Plaza, DC2-1372
New York, NY 10017
United States of America
Fax: +1 212 963 01 11
Email: enable@un.org

B. Các quỹ và khoản tài trợ hoạt động như thế nào?

1. Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn

Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn có nhiệm vụ là tài trợ cho các dự án hỗ trợ nhân đạo (y tế, tâm lý, pháp lý, xã hội và tài chính) cho nạn nhân bị tra tấn và gia đình họ thông qua thiết lập các kênh hỗ trợ, thường là các NGO, các trung tâm phục hồi chuyên nghiệp, các hội nạn nhân, các quỹ và bệnh viện, và ít phổ biến hơn là các cá nhân là người bảo vệ nhân quyền. Đề nghị từ các cơ quan tổ chức của chính phủ, nghị viện hay cơ quan hành chính, các đảng chính trị hay phong trào giải phóng dân tộc không được chấp nhận.

Quỹ tự nguyện dành cho nạn nhân bị tra tấn là quỹ lớn nhất do OHCHR quản lý, đóng góp cho các dự án do xã hội dân sự thực hiện ở hơn 60 nước. Quỹ này do Ban thư ký LHQ quản lý dưới

sự cố vấn của một Ban Cố vấn. Ban Cố vấn này họp hai lần trong năm, vào tháng Hai về các vấn đề chính sách và tháng 10 để trao các khoản tài trợ. Ban Cố vấn cũng xem xét các báo cáo về việc sử dụng các khoản tài trợ và đưa ra các khuyến nghị cho các khoản tài trợ mới, và gặp gỡ với các nhà tài trợ thường xuyên cho QUỹ, cũng như các nhà tài trợ là các tổ chức, và thảo luận những vấn đề chính sách liên quan đến hỗ trợ nạn nhân bị tra tấn.

Ban thư ký của Quỹ và Ban Cố vấn đóng tại OHCHR ở Geneva. Ban thư ký xác định tính hợp lệ của các đơn đề nghị tài trợ cho các dự án, trong khi đó vai trò của Ban Cố vấn là đánh giá về tính chất của các đơn này. Ban Cố vấn xem xét một số yếu tố bao gồm:

- Số nạn nhân bị tra tấn và gia đình họ mà dự án hỗ trợ;
- Hình thức tra tấn xảy ra và hậu quả;
- Hình thức hỗ trợ cần có;
- Kinh nghiệm chuyên môn của cán bộ dự án khi hỗ trợ nạn nhân bị tra tấn;
- Nghiên cứu trường hợp về các nạn nhân cần hỗ trợ; và
- Nhu cầu hỗ trợ các dự án về hỗ trợ nhân đạo cho các nạn nhân tra tấn, hầu hết các dự án này có rất ít nguồn tài trợ, theo khu vực ưu tiên: Châu Phi, châu Á, Trung Á và Đông Âu.

Các khoản tài trợ của Quỹ được sử dụng trong 12 tháng. Sau đó có thể gửi đề nghị gia hạn dự án và tài trợ có thể được gia hạn nếu Ban Cố vấn nhận được các báo cáo tóm tắt, tài chính và kiểm toán thỏa mãn yêu cầu về việc sử dụng khoản quỹ đã cấp.

Chu kỳ tài trợ hàng năm như sau:

- Hạn chót nhận đề xuất và báo cáo về sử dụng khoản quỹ đã cấp: 01/4
- Ban Thư ký phân tích hồ sơ đề nghị, cũng như sơ loại các hồ sơ: tháng 4 đến tháng 9;
- Ban Cố vấn họp: tháng 10;
- Thông tin đến các ứng cử viên về khuyến nghị của Ban Cố vấn: tháng 11
- Chuyển khoản tài trợ: tháng 1 của năm sau.

Tiếp cận với Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn như thế nào⁷⁶

- Chỉ các tổ chức/nhóm phi chính phủ mới có thể đề xuất cho quỹ, bao gồm các NGO, các trung tâm phục hồi chuyên nghiệp, hội nạn nhân, các quỹ và bệnh viện, và, ít thường xuyên hơn, cá nhân những người bảo vệ nhân quyền, ví dụ các luật sư hành động thay mặt nạn nhân;
- Đề xuất từ chính phủ, các phong trào giải phóng dân tộc hay đảng chính trị không được chấp nhận.
- Người hưởng lợi trực tiếp của dự án phải là nạn nhân bị tra tấn, như cách hiểu trong Điều 1 Tuyên ngôn về Bảo vệ Tất cả Mọi người khỏi việc là mục đích của việc Tra tấn và các biện pháp đối xử hay trừng phạt tàn bạo, vô nhân đạo hay hạ nhục, hoặc thành viên gia đình trực tiếp của họ.
- Cán bộ tham gia vào dự án phải có kinh nghiệm hỗ trợ trực tiếp các nạn nhân bị tra tấn và dự án phải đang hoạt động vào thời điểm nộp đề xuất.

⁷⁶ Chính phủ, các NGO và các bên tư nhân hoặc công có thể đóng góp cho quỹ. Thông tin về đóng góp xin liên lạc với Ban thư ký.

- Đề xuất phải làm theo mẫu của Quỹ có trên trang web của OHCHR.
- Đề xuất phải được gửi cho Ban Thư ký trước ngày 01/4 hàng năm.

Người gửi đề xuất lần đầu nên:

- Cung cấp thông tin cơ bản về tổ chức của mình;
- Chứng minh là nhân viên của tổ chức có kinh nghiệm phù hợp trong việc hỗ trợ trực tiếp các nạn nhân bị tra tấn (cần gửi kèm lý lịch);
- Giải thích mục đích và cơ sở của dự án; và
- Cung cấp quy định của tổ chức.

Những dự án như thế nào được chấp nhận:

- Đề xuất tài trợ cần hướng đến việc cung cấp hỗ trợ y tế, tâm lý, xã hội, kinh tế, pháp lý, nhân đạo hay các dạng hỗ trợ khác cho nạn nhân bị tra tấn và thành viên gia đình họ;
- Đề xuất dự án về tái hòa nhập xã hội hoặc kinh tế cho nạn nhân bị tra tấn vào xã hội, bao gồm đào tạo hướng nghiệp cho bản thân nạn nhân, được chấp nhận;
- Tùy theo điều kiện của quỹ, một số khoản tài trợ hạn chế cũng có thể được trao cho để đào tạo các nhân viên chuyên nghiệp hoặc cho việc tổ chức hội thảo và seminar có trọng tâm là điều trị cho nạn nhân bị tra tấn;
- Đề xuất dự án về chiến dịch chống tra tấn, ngăn chặn tra tấn hay hỗ trợ tài chính cho các dự án khác không được chấp nhận;
- Đề xuất dự án về điều tra, nghiên cứu, học tập, xuất bản các tờ tin hay các hoạt động tương tự không được chấp nhận;
- Một nguyên tắc là đề xuất dự án nhằm tài trợ thành lập một NGO và tổ chức xã hội dân sự khác sẽ không được chấp nhận;
- Các NGO và các tác nhân xã hội dân sự gửi đề xuất cho các dự án hỗ trợ pháp lý trực tiếp cho các nạn nhân bị tra tấn cần gửi thông tin liệu ngành tư pháp có thể cung cấp hỗ trợ pháp lý miễn phí để bảo vệ nạn nhân không, trên cơ sở luật trong nước. Danh sách nạn nhân được hỗ trợ pháp lý cần được cung cấp trong đề xuất.
- Quỹ không đền bù tài chính cho nạn nhân.

Tài trợ khẩn cấp

Trong trường hợp ngoại lệ, xã hội dân sự có thể gửi đề nghị hỗ trợ khẩn cấp vào giữa hai kỳ họp của Ban Cố vấn để hỗ trợ các dự án đang được Quỹ hỗ trợ mà gặp khó khăn tài chính. Các tác nhân xã hội dân sự cần gửi yêu cầu hỗ trợ khẩn cấp theo mẫu của Ban thư ký, cũng như một thư giải thích chi tiết tại sao họ lại cần hỗ trợ khẩn cấp. Đề xuất chỉ được coi là hợp lệ nếu có một diễn biến không lường trước xảy ra làm tăng đột ngột số nạn nhân cần hỗ trợ (ví dụ hậu quả của việc tăng số nạn nhân bị tra tấn do một khủng hoảng nhân đạo).

t**Gửi đề xuất cho Quỹ như thế nào**

Nguyên tắc là đề xuất phải được gửi qua hệ thống quản lý tài trợ trực tuyến. Trường hợp ngoại lệ, đề xuất có thể được gửi đến qua email hoặc bằng bản in qua bưu điện. Mẫu đề xuất có thể lấy từ Ban thư ký.

Gửi đề xuất

United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Phone: +41 (0) 22 917 93 15
Fax: +41 (0) 22 917 90 17
Email: unvft@ohchr.org

Khi gửi đề xuất, lưu ý:

- Ban thư ký sẽ không chấp nhận các đề xuất không sử dụng mẫu của Quỹ, không cung cấp đủ các thông tin yêu cầu, không đề ngày và có chữ ký của người lãnh đạo dự án, hoặc có bất kỳ chi tiết nào không tuân thủ hướng dẫn của Quỹ.
- Đề xuất có thể bằng tiếng Anh, Pháp hay Tây Ban Nha.

Để có thêm thông tin về Quỹ tự nguyện của LHQ dành cho nạn nhân bị tra tấn, tham khảo trang web của OHCHR.

2. Quỹ tự nguyện cho người bản địa

Quỹ tự nguyện cho người bản địa có mục đích hỗ trợ sự tham gia của đại diện các cộng đồng và tổ chức bản địa vào hai cơ chế của Liên Hợp Quốc về quyền bản địa:

- Cơ chế chuyên gia về Quyền của các dân tộc bản địa; và
- Diễn đàn cố định về Các vấn đề bản địa

Cơ chế chuyên gia về Quyền của các dân tộc bản địa là một cơ chế mới của Hội đồng Nhân quyền⁷⁷ thay thế Nhóm làm việc về Người bản địa của Tiểu ban về Thúc đẩy và Bảo vệ Nhân quyền trước kia.

t

Thông tin thêm về **Cơ chế Chuyên gia** có trong **chương V (Hội đồng Nhân quyền)** của *Sổ tay* này.

Diễn đàn cố định về Quyền Bản địa, một cơ chế tư vấn cho Hội đồng Kinh tế và Xã hội của Liên Hợp Quốc, là một cơ chế cấp cao đóng tại New York đóng góp vào việc hợp tác liên tổ chức về các vấn đề bản địa. Quỹ tự nguyện cho người bản địa, do OHCHR quản lý, tài trợ chi phí đi lại

⁷⁷ Thành lập theo nghị quyết 6/36 ngày 14/12/2007

cho đại diện các cộng đồng bản địa và tổ chức làm việc với họ để tham gia vào công việc của các cơ chế này. Theo cách đó, các tác nhân xã hội dân sự bản địa có thể đóng góp sự hiểu biết của họ cũng như thu nhận những bài học kinh nghiệm.

Quý do Ban Thư ký Liên Hợp Quốc quản lý theo các Quy định và Nguyên tắc Tài chính của LHQ, dưới sự cố vấn của Ban Cố vấn, tất cả thành viên của Ban đều có kinh nghiệm về các vấn đề bản địa.

Tiếp cận Quỹ tự nguyện dành cho người bản địa như thế nào⁷⁸

Đóng góp và tham gia tích cực của các tác nhân xã hội dân sự ở cấp địa phương, trong nước và quốc tế đã giúp cải thiện đáng kể các vấn đề bản địa trên diễn đàn thế giới. Các cơ quan LHQ về người bản địa là công cụ quan trọng để xã hội dân sự làm việc với người bản địa và bản thân các nhóm bản địa hành động. Quỹ tài trợ cho việc đi lại nhằm tăng số lượng và sự đa dạng của các nhóm bản địa tham gia vào những cơ chế này.

Ai đủ tiêu chuẩn được tài trợ

Đại diện bản địa của các tổ chức và cộng đồng bản địa:

- Người nếu không có tài trợ thì không thể dự các phiên làm việc của Cơ chế Chuyên gia hoặc Diễn đàn; và
- Người có thể đóng góp hiểu biết sâu hơn với Cơ chế Chuyên gia hoặc Diễn đàn về các vấn đề đang ảnh hưởng đến người bản địa, và người cũng có thể đảm bảo đại diện về địa lý rộng rãi hơn.

Các yêu cầu đối với đề xuất

- Tài trợ đi lại được trao trên cơ sở cá nhân – một tổ chức hay người hưởng lợi không thể yêu cầu thay một người hưởng lợi bằng một người khác;
- Đề xuất của các cá nhân phải kèm theo thư giới thiệu được ký bởi người lãnh đạo tổ chức bản địa của họ. Ban Cố vấn sẽ không xem xét thư giới thiệu do cá nhân người đề xuất tự ký;
- Mỗi tổ chức có thể đề xuất tối đa hai ứng viên;
- Ứng viên phải gửi đề xuất theo mẫu và thư giới thiệu bằng ngôn ngữ làm việc của Ban thư ký Ban Cố vấn (tiếng Anh, Pháp hay Tây Ban Nha);
- Ứng viên phải chỉ rõ trách nhiệm của mình trong tổ chức hoặc cộng đồng;
- Khuyến nghị của Ban Cố vấn ủng hộ một ứng viên tham dự một phiên họp của Diễn đàn không loại trừ khuyến nghị khác để dự Cơ chế Chuyên gia, và ngược lại.

⁷⁸ Chính phủ, các NGO và các cơ quan, tổ chức tư nhân hay công có thể đóng góp cho quỹ. Liên lạc với Ban Thư ký để có thông tin về cách thức đóng góp.

Gửi đề xuất

Mẫu đề xuất có tại trang web của OHCHR và cần được gửi trước **01/10 hàng năm** đến

Voluntary Fund for Indigenous Populations
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Phone: +41 (0) 22 928 91 64 hoặc +41 (0) 22 928 91 42
Fax: +41 (0) 22 917 90 66
Email: indigenousfunds@ohchr.org

Để biết thêm về công việc của OHCHR về các dân tộc bản địa, tham khảo trang web của OHCHR.

3. Quỹ Tín thác tự nguyện của Liên Hợp Quốc về các hình thức nô lệ hiện đại

Quỹ Tín thác tự nguyện của LHQ về các hình thức nô lệ hiện đại tài trợ cho các dự án nhỏ dành riêng cho các tổ chức xã hội dân sự như các NGO, các nhóm cộng đồng và thanh niên, công đoàn hay các hội nghề nghiệp để hỗ trợ nạn nhân của các hình thức nô lệ hiện đại (e.g. lao động trẻ em, buôn người, lao động cưỡng bức). Mục đích của việc tài trợ cho các dự án là để mở rộng, thông qua việc thiết lập các kênh hỗ trợ, việc hỗ trợ nhân đạo, hỗ trợ pháp lý và tài chính cho các cá nhân có nhân quyền bị vi phạm nghiêm trọng do hậu quả của các hình thức nô lệ hiện đại. Quỹ tạo cơ hội cho các tác nhân xã hội dân sự, thường làm việc ở cấp cơ sở, hỗ trợ trực tiếp một số lượng lớn nạn nhân với một ngân sách tương đối nhỏ.

Tiếp cận nguồn Quỹ Tín thác tự nguyện của LHQ về các hình thức nô lệ hiện đại như thế nào
Nhiều tác nhân xã hội dân sự ngày nay đang chiến đấu và bảo vệ nạn nhân của các hình thức nô lệ hiện đại ở rất nhiều nơi trên thế giới. Những hình thức giống với nô lệ thường diễn ra kín đáo bí mật và xã hội dân sự đóng một vai trò quan trọng trong việc phát hiện những vi phạm nhân quyền được giấu kín liên quan đến các hình thức nô lệ hiện đại. Từ “nô lệ” ngày nay bao gồm nhiều loại vi phạm nhân quyền. Bên cạnh các hình thức nô lệ truyền thống và buôn bán nô lệ, những hình thức lạm dụng này gồm có buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em, khiêu dâm trẻ em, bóc lột lao động trẻ em, cắt âm vật trẻ em gái, sử dụng trẻ em trong xung đột vũ trang, làm công trả nợ, buôn người và bán nội tạng, bóc lột tình dục, và một số hình thức dưới chế độ apartheid và thuộc địa.

Quỹ tài trợ các dự án dành riêng cho xã hội dân sự, như NGO, các nhóm cộng đồng và thanh niên, công đoàn và các hội nghề nghiệp, nhằm tăng cường sự tham gia của xã hội dân sự trong việc xóa bỏ các hình thức nô lệ trên toàn thế giới.

Ai đủ điều kiện hưởng tài trợ cho dự án?

- Các tổ chức hỗ trợ trực tiếp cho các cá nhân có nhân quyền bị vi phạm do hậu quả của các hình thức nô lệ hiện đại. Việc hỗ trợ trực tiếp chiếm phần lớn khoản tài trợ được

trao. Quỹ này sẽ được chuyển cho người nhận qua các tổ chức xã hội dân sự đã được thiết lập và công nhận, hoặc các mạng lưới ở cơ sở đang hỗ trợ nhân đạo, pháp lý và tài chính cho các nạn nhân;

- Các tổ chức hỗ trợ trực tiếp cho nạn nhân thông qua các biện pháp phòng tránh và đào tạo. Nhiều dự án được chọn có các hoạt động phục hồi và giáo dục để giúp nạn nhân vững vàng hơn và giảm khả năng bị bóc lột.

Yêu cầu với đề xuất:

- Nguyên mẫu đề xuất có trên mạng (trang của OHCHR) cần được gửi qua bưu điện, có chữ ký và đề ngày. Đề xuất có thể được gửi bằng tiếng Anh, Pháp hay Tây Ban Nha;
- Một tổ chức có thể yêu cầu tối đa 15.000 đôla Mỹ cho một khoản tài trợ từ Quỹ;
- Các dự án sẽ được lựa chọn từ tất cả các khu vực trên thế giới để có thể có được cái nhìn rộng nhất có thể về các dạng nô lệ hiện đại trên thế giới;
- Dự án cần cân nhắc đến cân bằng giới;
- Dự án được tài trợ cần có hỗ trợ trực tiếp với các nạn nhân và tổ chức xã hội dân sự ở địa phương. Tài trợ có thể được chuyển qua một NGO quốc tế, với điều kiện là NGO đó không giữ bất kỳ phần nào của khoản tài trợ cho các hoạt động của tổ chức;
- Ban Cố vấn sẽ không xem xét đề xuất mà Ban Thư ký đã yêu cầu cung cấp thêm thông tin mà không nhận được thông tin thỏa đáng sau lần nhắc nhở thứ hai.

Các dự án hưởng lợi từ Quỹ tự nguyện về các hình thức nô lệ hiện đại

Mahila Seva Samithi, Ấn Độ: Năm 2005, một khoản hỗ trợ trị giá 2.000 đôla Mỹ đã giúp 88 nạn nhân lao động trẻ em được nhận vào trường

tiểu học và cơ sở, các em còn được hỗ trợ thêm đồ dùng học tập. Dự án đảm bảo đánh giá tiếp theo mỗi bốn tháng để theo dõi sự tiến bộ của các em.

Jadakris, Nigeria: Năm 2006, 30 nạn nhân buôn người đã nhận được hỗ trợ trị giá 6.400 đôla Mỹ để phục hồi và đào tạo lại nhằm giúp họ kiếm sống.

t

Gửi đề xuất

Đề xuất theo mẫu cần được gửi trước **ngày 15/9 hàng năm** đến:

**United Nations Voluntary Trust Fund on Contemporary Forms of Slavery
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights**

Palais des Nations

8-14, avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10 – Switzerland

Phone: +41 (0) 22 928 93 81 hoặc +41 (0) 22 928 91 64

Fax: +41 (0) 22 917 90 66

Email: slaveryfund@ohchr.org

Ứng viên cần gửi đề xuất điền đủ theo mẫu có trên trang web của OHCHR.

t

Để có thêm thông tin, tham khảo **tờ gấp giới thiệu Quỹ Tín thác Tự nguyện của LHQ về các hình thức nô lệ hiện đại.**

4. Dự án Hỗ trợ Cộng đồng đồng hành

Năm 1998, OHCHR và Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP) thiết lập dự án Hỗ trợ Cộng đồng đồng hành (Assisting Communities Together – ACT), dự án cung cấp các khoản tài trợ nhỏ cho các tác nhân xã hội dân sự như các NGO, các hội địa phương, các tổ chức về giáo dục và các nhóm nghề nghiệp để tiến hành các hoạt động giáo dục và đào tạo nhân quyền tại cộng đồng. Qua nhiều năm, dự án đã tập trung hỗ trợ các hoạt động trong bối cảnh Thập kỷ LHQ về Giáo dục nhân quyền (1995 – 2004) và Chương trình Giáo dục Nhân quyền Toàn cầu (2005 – đang diễn ra). Từ năm 1998, OHCHR và UNDP đã hỗ trợ hơn 800 dự án ở 73 nước.

OHCHR tại hội sở điều hành việc quản lý chung dự án ACT. Ở mỗi nước tham gia có một “Nhóm hỗ trợ ACT”, gồm nhân viên của Văn phòng UNDP tại nước sở tại và đại diện sở tại của OHCHR (nếu có) cùng với các cơ quan LHQ khác, phổ biến mẫu đề xuất, lựa chọn hoạt động được tài trợ và có trách nhiệm giám sát việc thực hiện hoạt động thông qua liên lạc trực tiếp với bên nhận tài trợ.

Dự án ACT tiếp cận từ dưới lên bằng cách khuyến khích hành động ở cấp cộng đồng với quan điểm cải thiện sự tôn trọng quyền con người theo những cách thiết thực, gắn gũi với điều kiện thực tế của người dân. Dự án ACT chủ yếu nhằm tăng cường năng lực giáo dục và đào tạo nhân quyền, và thông tin cho công chúng. Ví dụ, dự án tài trợ:

- Các hội thảo và khóa học về nhân quyền cho nhiều nhóm, bao gồm giáo viên, phụ nữ, người làm công tác xã hội, cán bộ nhà nước hay các nhóm bản địa;
- Các chiến dịch nhận thức về nhân quyền qua các sự kiện văn hóa, ví dụ như biểu diễn ở nhà hát, triển lãm nghệ thuật hay hòa nhạc;

- Sản xuất/dịch các tài liệu nhân quyền và phổ biến qua truyền thông;
- Tạo ra các trung tâm thông tin để thúc đẩy và bảo vệ nhân quyền;
- Các chương trình giáo dục đặc biệt cho các nhóm dễ bị tổn thương, như tù nhân, người lao động tình dục, người có HIV, trẻ mồ côi, người tị nạn trong nước; và
- Giáo dục nhân quyền cho trẻ em và thanh niên, ví dụ các cuộc thi trong trường và thành lập các câu lạc bộ nhân quyền của thanh niên.

Tiếp cận với dự án ACT như thế nào

Dự án ACT hỗ trợ tài chính cho xã hội dân sự, đặc biệt là các NGO địa phương, các tổ chức giáo dục, các nhóm chuyên nghiệp, truyền thông địa phương và các tổ chức của phụ nữ tiến hành các hoạt động giáo dục nhân quyền.

Yêu cầu đối với đề xuất

- Ứng viên phải là một tổ chức xã hội dân sự hoặc hiệp hội có năng lực tổ chức để tiến hành dự án đề xuất;
- Dự án đề xuất phải mang tính sáng tạo, có thể nhân rộng và được thiết kế để có tác động tại chỗ bền vững tối đa;
- Dự án không kéo dài quá sáu tháng và có ngân sách tối đa là 5.000 đôla.
- Đề xuất phải được phổ biến và tiếp nhận qua đầu mối của dự án ACT của LHQ tại nước sở tại tham gia dự án, phù hợp với thời hạn được quy định trong nước. Bên được nhận tại trợ sẽ có thỏa thuận tài trợ với Văn phòng UNDP ở nước sở tại, hoặc qua OHCHR.
- Đề xuất và báo cáo dự án có thể được viết bằng tiếng Anh, Pháp, hoặc Tây Ban Nha.

Ví dụ một số dự án được tài trợ từ dự án ACT

Ở Madagascar, dự án ACT hỗ trợ một sáng kiến về quyền trẻ em khuyết tật, bao gồm một chương trình múa rối và soạn thảo cũng như phổ biến một cẩm nang về chủ đề này. Dự án đã đến được hơn 6.000 học sinh ở 14 trường. Hiệu trưởng các trường đã khuyến nghị rằng chương trình này cần được tổ chức lại vào đầu mỗi năm học.

Diễn đàn truyền thông của Phụ nữ Miền Nam ở Rafah, nam dải Gaza, lãnh thổ Palestine bị chiếm đóng, được thành lập năm 2005 cho phụ nữ trẻ, đặc biệt là những người làm trong ngành truyền thông. Những người sáng lập diễn đàn tin rằng cần có một diễn đàn cho phụ nữ làm truyền thông vì họ khó có thể gặp gỡ, trao đổi và chia sẻ ý kiến về công việc hơn các đồng nghiệp nam, và công

nhận rằng quyền của phụ nữ chưa được đề cập thích đáng trên truyền thông. Tài trợ từ dự án ACT hỗ trợ đào tạo về nhân quyền, chú trọng vào quyền của phụ nữ cho 15 nhà báo nữ từ nam Dải Gaza; sản xuất số đầu tiên một tạp chí dành riêng cho phụ nữ trong lĩnh vực truyền thông, tập trung vào nhân quyền; và năm hội thảo cho phụ nữ từ các khu vực khác nhau của miền Nam Dải Gaza.

Liên lạc với dự án ACT

ACT Project
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
Palais des Nations
8-14, avenue de la Paix
CH-1211 Geneva 10 – Switzerland
Fax: +41 (0) 22 917 90 61
Email: actproject@ohchr.org

Để có thông tin về dự án ACT, hãy tham khảo tờ gấp giới thiệu dự án ACT, Hỗ trợ Cộng đồng Đồng hành về pha I và pha II của dự án tại trang web của OHCHR.

5. Quỹ Dân chủ LHQ

Quỹ Dân chủ LHQ (UNDEF) được thành lập tháng 7/2005 là kết quả của Hội nghị Thế giới 2005.⁷⁹ Mục đích chủ yếu của quỹ là hỗ trợ dân chủ hóa trên toàn thế giới thông qua hỗ trợ các tổ chức của chính phủ, phi chính phủ, trong nước, khu vực và quốc tế, bao gồm các bộ phận liên quan của LHQ, các văn phòng, quỹ, chương trình và cơ quan LHQ. UNDEF tài trợ cho các dự án xây dựng và kiện toàn các thể chế dân chủ, thúc đẩy nhân quyền và đảm bảo sự tham gia của tất cả các nhóm trong tiến trình dân chủ. Các hoạt động hợp lệ bao gồm:

- Đối thoại dân chủ và hỗ trợ các tiến trình hiến pháp;
- Trao quyền cho xã hội dân sự;
- Giáo dục công dân, đăng ký bầu cử và kiện toàn các đảng chính trị;
- Tiếp cận thông tin của công dân;
- Nhân quyền và các tự do căn bản; và
- Trách nhiệm giải trình, minh bạch và liêm chính.

UNDEF được quản lý bởi Văn phòng Đối tác LHQ, tại hội sở của LHQ ở New York. Một Ban Cố vấn gồm 19 người được thành lập để hướng dẫn về chính sách và đề đạt các đề xuất lên Tổng Thư ký phê duyệt. Ban Cố vấn gồm các nước thành viên, đại diện các NGO quốc tế và người đại diện cho Tổng thư ký. Vòng lựa chọn dự án và giải ngân đầu tiên năm 2006, Tổng Thư ký khi đó, ông Kofi Annan, đã phê duyệt 125 dự án với giá trị 36 triệu đôla Mỹ thực hiện ở tất cả các khu vực.

Tiếp cận Quỹ Dân chủ LHQ như thế nào

UNDEF có thể nhận đề xuất dự án từ nhiều loại tác nhân về dân chủ và quản trị khác nhau, bao gồm các cơ quan nhân quyền quốc gia, nhưng đặc biệt chú trọng các tổ chức xã hội dân sự, như các NGO trong nước và quốc tế, các viện nghiên cứu và chính sách, các hội chuyên nghiệp.

⁷⁹ Xem nghị quyết 60/1 của Đại hội đồng LHQ về Kết quả Hội nghị Thế giới 2005.

Một số yêu cầu mà các dự án được UNDEF tài trợ phải thỏa mãn như sau:

- Dự án nhìn chung phải được thực hiện trong vòng hai năm;
- Tài trợ về nguyên tắc không vượt quá 500.000 đôla Mỹ cho bất kỳ dự án nào, và thường có mức tối thiểu là 50.000 đôla Mỹ;
- Đề xuất từ tất cả các nước, cũng như các sáng kiến khu vực và toàn cầu, đều được cân nhắc; và
- Ưu tiên những đề xuất từ những nước và khu vực mà những thách thức với dân chủ là bức thiết và khó khăn, ví dụ như những nước vừa ra khỏi xung đột, những nền dân chủ mới hoặc mới được thiết lập lại, những nước kém phát triển nhất, và những nước thu nhập thấp – trung bình.

UNDEF có mục đích hỗ trợ các dự án thúc đẩy dân chủ và tạo những kết quả giúp tăng cường, ví dụ, mối quan hệ giữa xã hội dân sự và các cơ quan chính phủ, sự dung nạp và tham gia của các bộ phận trong xã hội và các nhóm dễ tổn thương, hoặc thúc đẩy hợp tác Nam – Nam

t

Đề xuất với UNDEF như thế nào

Các tổ chức muốn đề xuất tài trợ từ UNDEF nên truy cập website của UNDEF. Tại trang web này người đề xuất cần hoàn chỉnh một đề xuất trực tuyến, có thể bằng tiếng Anh hoặc Pháp. Quỹ sẽ không chấp nhận đề xuất gửi qua email, bưu điện thường, fax, chuyển đến hay chuyển phát nhanh hoặc bất kỳ cách thức nào khác.

Liên lạc với UNDEF

United Nations Democracy Fund (UNDEF)
United Nations
1 UN Plaza, Room DC1-1330
New York, NY 10017
United States of America
Phone: +1 917 367 42 10 hoặc +1 917 367 80 62
Fax: +1 212 963 14 86
Email: democracyfund@un.org

Để có thêm thông tin, truy cập trang web của UNDEF

6. Quỹ tự nguyện của LHQ về Khuyết tật

Quỹ tự nguyện của LHQ về Khuyết tật được thành lập theo nghị quyết 32/133 của Đại hội đồng, trong khuôn khổ các hoạt động chuẩn bị cho Năm của Người Khuyết tật 1981. Đại hội đồng từ đó quyết định rằng nên tiếp tục duy trì Quỹ và từ đó cung cấp các khoản tài trợ nhỏ cho các hoạt động nhằm xây dựng năng lực của các tổ chức xã hội dân sự để cùng thực thi Công ước về Quyền của Người Khuyết tật.

Quỹ tài trợ nhỏ để hỗ trợ các sáng kiến mang tính sáng tạo và xúc tác nhằm:

- Thúc đẩy nhận thức hơn Công ước và các vấn đề khuyết tật, và hỗ trợ việc thực thi Công ước;
- Cho phép trao đổi kiến thức và kinh nghiệm, cũng như phổ biến các chính sách và thực hành mang tính dung hợp và tiếp cận;
- Thúc đẩy lồng ghép vấn đề khuyết tật vào chương trình nghị sự phát triển; và
- Xây dựng năng lực cho các bên liên quan để cải thiện sinh kế và chất lượng cuộc sống của người khuyết tật ở các nước đang phát triển, và để thực hiện Công ước (các bên liên quan có thể gồm tổ chức của người khuyết tật, các tổ chức xã hội dân sự khác, chính phủ, các tổ chức của khối doanh nghiệp và tư nhân, và các nhà tài trợ phát triển).

Quý do Cục Kinh tế và Xã hội đóng tại hội sở LHQ tại New York quản lý.

Tiếp cận Quỹ tự nguyện về Khuyết tật như thế nào

Từ khi thiết lập năm 1981, Quỹ đã hỗ trợ các hoạt động nhằm xây dựng năng lực trong nước và các thể chế nhằm cải thiện sinh kế và chất lượng cuộc sống của người có khuyết tật ở các nước đang phát triển. Quỹ cũng hỗ trợ các hoạt động nâng cao nhận thức về Công ước về Quyền của Người Khuyết tật, như hỗ trợ đào tạo, truyền thông và các hoạt động thông tin đại chúng. Quỹ dành cho cả các tổ chức xã hội dân sự và Chính phủ, nhưng không dành cho các cá nhân.

Đề xuất dự án được nhận trong suốt năm. Các tổ chức xã hội dân sự muốn gửi đề xuất dự án trước hết cần có một thư không phản đối từ cơ quan chính phủ phù hợp, trước khi gửi yêu cầu hỗ trợ đến Quỹ. Các tổ chức xã hội dân sự nên tham khảo văn phòng UNDP sở tại về thủ tục lấy thư này.

t

Đề xuất với Quỹ tự nguyện của LHQ về Khuyết tật như thế nào

Có mẫu đề xuất dự án để dùng khi đề nghị hỗ trợ. Đề xuất dự án theo các mẫu khác cũng được chấp nhận với điều kiện có đủ các thông tin yêu cầu. Đề xuất có thể được viết bằng tiếng Anh, Pháp hay Tây Ban Nha. Mẫu đề xuất dự án có tại trang web United Nations Enable.

Đề xuất cần được gửi bằng email, fax hoặc qua bưu điện (khuyến khích gửi qua email) đến:

Secretariat for the Convention on the Rights of Persons with Disabilities

Department for Economics and Social Affairs

United Nations

Two UN Plaza, DC2-1374

New York, NY 10017

United States of America

Fax: +1 212 963 01 11

Email: enable@un.org

Thông tin thêm về Quỹ, về Công ước về Quyền của Người Khuyết tật và về công việc của Liên Hợp Quốc về người khuyết tật, hãy truy cập trang web UN Enable.